PLATONIS

EUTHYDEMUS ET LACHES.

PRAEFIXA EST EPISTOLA

AD

SENATUM LUGDUNENSEM BATAVORUM

AUCTORE

CAROLO BADHAM.

LONDINI, ITEM EDINAE WILLIAMS ET NORGATE.

JENAE, FR. FROMMANN.

MDCCCLXV.

SENATUI ACADEMICO LUGDUNENSI BATAVORUM

CAROLUS BADHAM S. D.

Biennium prope elapsum est, Viri Doctissimi, postquam summo beneficio vestro praeclara illa civitate donatus sum, quae me tot illustrium virorum et in omni scientiae genere praestantium quasi gloriae socium et sacrorum participem fecit. O praeclarum illum et mihi semper cum gratissimo animo commemorandum diem, quo mihi nihil tale opinanti de consulto vestro nuntiatum est. Postquam autem amplissimum fructum laborum meorum cum ipsis laboribus conferre coepi, quum viderem quam longe honores vestri meritum meum superarent, studiorum rationem quam eram per aliquot annos secutus extemplo mutandam esse intellexi. Statueram enim jamdiu nihil ultra in lucem emittere, quod ad has literas spectaret, sed, Aspendium illum fidicinem imitatus, intus canere quae mihimet ipsi voluptatem praebitura essent. Cujus consilii capiendi causam vos facile divinaturos esse arbitror, quippe qui non modo sciatis sed jampridem doleatis Academias nostras antiquam illam Porsonianam et Elmsleianam disciplinam adeo deseruisse, ut qui ibi literas doceant fere omnes artem criticam non modo improbent sed palam detestentur et discipulis de-

* 2

ridendam propinent. Quotum quemque igitur in his oris inventurus eram qui quidquam a me scriptum legere dignaretur, vel, si legisset, jam ante depravatum ab istis magistellis judicium ad meliorem normam accommodari pateretur. Deerant praeterea, otium, libri, doctorum amicorum consuetudo; unde quidem de singulari civitatis meae felicitate conjecturam facere potestis. Quantum enim numerum esse eorum oportet qui cum aliquâ laude literas aut philosophiam coluerunt, si quidem in hac terra quae tot et tam splendida praemia studiosis afferre dicitur, in qua Reginae consiliarii, Nobiles, Episcopi, Academiae, Civitates, Municipia suffragiis suis de virorum doctorum sorte decernunt, his tam diversis Maecenatibus nihil indignum videtur me in ludo municipali elementa docentem consenescere. Nimirum omnia illa munera, in quibus aliquid otii ad has literas colendas habuissem, a dignioribus occupata sunt. Quod si vobis minus verum videtur, ne tamen mea causa indignemini; etenim ne ipse quidem indignor nisi si quando cum molesta pituita vel alio incommodo conflictor. Jam dudum assuetus sum alio spectare, atque alios fautores quaerere. Non quo civium meorum, qui mihi quidem sunt carissimi, liberam sententiam non magni faciendam existimem: sed in his rebus falsa quaedam oracula in antiquis Scientiae sedibus, ut vocantur, collocata tantum non omnes sequuntur. Quo fit ut illorum potius vicem doleam, qui parum justam de se opinionem exteris gentibus praebeant, in quibus quam multos saepenumero querentes audivimus, nihil sani in judiciis ferendis, nihil probi in honoribus mandandis ex istis hominibus sperari posse qui pro veritate auctoritatem, pro meritis mutuas Academicorum commendationes apud se valere

patiantur. Mea autem incommoda jamdiu patienter ferre didici, et eorum placita atque decreta, a quibus huc detrusus sum, non sine aliqua hilaritate contemnere. Atque haud scio an nos qui multis occupationibus districti sumus, plus utilitatis quam par est otio tribuamus, nec satis meminerimus hujusce rei sicut aliorum bonorum abundantiam ingeniis non nihil officere; quae dato in quo luxurient spatio interdum sana doctrina et bonis auctoribus relictis deteriora scripta tanquam minus vulgaria sectantur. Contra qui per negotiorum intervalla Musas colit, ipsa inopia temperantior factus et prudentior, non nisi optimo cuique scriptori et fructuosis quaestionibus subsecivum tempus impendit. Videtis quantum ex illo die quo, vobis auctoribus, Philosophiae Theoreticae Magister factus sum, in hoc studiorum genere profecerim. Verum ut ad rem redeam; vixdum literas vestras accepi quum mecum agitare coepi in quo potissimum opere diligentiae meae specimen ostenderem, quod ad vos cum debita gratiarum actione deferrem.

Tandem in Euthydemum incidi, cujus complures locos jamdudum mihi emendare contigerat. Hunc cum diligenter bis terve relegissem, vidi suavissimum dialogum non cum ea qua par erat cura et fide tractatum fuisse etiam ab optimis editoribus. Quamobrem illum pro captu meo hic illic correxi et aliquot notulas in usum juniorum ad calcem ponendas curavi. Postea ne nimis exiguum esset volumen Lachetem adjeci, eadem in hoc dialogo ratione servata. His factis, Viri doctissimi, restat, ut indulgentiam vestram implorem, dum varios auctores percurro, in quibus aliquid mihi invenisse videor talibus lectoribus haud prorsus indignum.

Initium autem ab iisdem faciam in quibus primis

criticam exercere coepi, nempe a Tragicis poetis; quorum aliquot locos excerpam, et quomodo eos legi et intellegi debere existimem, quam brevissime declarabo. In Aeschyli Supplicibus 867 haec Choro tribuuntur: Καὶ γὰρ δυσπαλάμως ὄλοιο | δι᾽ ἁλίρρυτον ἄλσος, | κατὰ Σαρπηδόνιον χῶμα πολύψαμμον ἀλαθεὶς | εὐρείαις εἰν αὔραις. | Mox in antistropha sic pergit: Λύμασις ἡ πρὸ γᾶς ὑλάσκοι· | περιχριμπτὰ βρυάζεις | ὃς ἐρωτᾷς· ὁ μέγας Νεῖλος ὑβρίζοντά σ᾽ ἀποστρέψει|εν ἄϊστον ὕβριν. In his utcunque corruptis hoc saltem quivis agnoscat, Chorum Aegyptiaco nuntio naufragium imprecari, idque in pluribus locis. Hinc recta ducimur ad extremum strophae versum certissime corrigendum. ΕΥΡΕΙΑΙCΕΙΝ ΑΥΡΑΙC nihil aliud est quam Συρίαισιν ,αὔραις. Videtis C et E bis confusa, primum autem C ab ipso librario suppletum esse. Sed fac impium illum a Ciliciae litoribus evasisse; altera et satis vicina tempestas navim expectat. Contemplamini, quaeso, terribiles diras ut in Mediceo codice servantur λυμασιcυπρογας υλασκει. Coalescant denuo quae perperam disjuncta sunt ι et c, ut κ fiant: tum habebimus λυμὰς κυπρο γας ὑλάσκει, quae partim sensu partim metro adjuvante sic corrigo: λυμὰς κυπρογενεῖς ὑλάσκοις. „Naufragia a Cypri (scopulis seu ventis) orienda lamenteris.“ Corrigendum etiam cum Heathio εἰ γὰρ, et cum Hermanno ὁ δὲ βώτας et ὑβρίζοντ᾽ ἀποτρέψειεν legendum.

In eadem fabula v. 60 legitur: δοξάσει τις ἀκούειν ὄπα τᾶς Τηρείας | μήτιδος οἰκτρᾶς ἀλόχου. *Recte autem Scholiastes* Τηρεΐας μήτιδος *pro ipso Tereo dictum accepit*, ait Hermannus. Incredibile commentum! Legendum νήστιδος. Ibid. 100. L. πᾶν ἄπονον δαιμονίων· ἧμεν᾽ ἄνω φρονήμαθ᾽ ὡς | αὐτόθεν ἐξέπραξεν ἔμπας ἑδράνων ἀφ᾽ ἁγνῶν. Ibid. 110. ἄταν δ᾽ ἀπάτᾳ μεταγνούς. Imo ἄτᾳ δ᾽ ἀπάταν

μεταγνούς. Fraude enim, qua domi usi erant, abjecta nunc per vim grassantur. Frustra v. 116 ἰηλέμοισιν ἐμπρεπῆ ζῶσα γόους με τιμῶ interpretantur, quasi με τιμῶ pro ἐμὲ vel potius ἐμαυτὴν τιμῶ dici posset; et quid sibi vult *Lugubribus lamentis me viva orno,* ut haec vertit Hermannus? L. γόοις μέτειμι: *Lamentis meis naeniae similem strepitum affecto.* cf. Ion. 930: μετῆλθες ἄλλων πημάτων καινὰς ὁδούς. Ibid. 505. ἐγὼ δὲ πῶς δρῶ; ποῦ θράσος νεμεῖς ἐμοί; Supererat, ut opinor in vetere libro πουθ' ρας unde haec absurda lectio conflata est. L. ποῦ θ' ἕδρας —. Ibid. 623—4 legendum, Δημήγορος δ' ἤκουσεν εὐπιθεῖς στροφὰς | δήμου Πελασγῶν· — Concionator est ipse rex, cujus orationi populus plausu *respondet*; hoc enim significatur per στροφάς. Quod autem subjicit, Ζεὺς δ' ἐπέκρανεν τέλος, dicere vult post populum Jovem etiam tonitru de caelo consilium probavisse. In Choro qui proxime sequitur legendum suspicor ἐφοδεύοι, et νῦν ὅπ' ἐμὰν θεοί. Mox autem sine ulla dubitatione v.v. 634—5 μήποτε πυρίφατον τὰν Πελασγίαν πόλιν | τὸν ἄχορον βοὰν κτίσαι μάχλον Ἄρη. hunc ad modum corrigo: M. π. τάνδ' ἁγίαν πόλιν | τᾶν ἀχόρων βοᾶν κτίσαι μάχλον Ἄρη. Κτίσαι πυρίφατον *incendio vastatam reddere* dixit ut 140 πρευμενεῖς κτίσεις. Μάχλον quod per se positum inepte de Marte diceretur, sequentibus genitivis optime convenit. Ibid. 983-4. Καί μου τὰ μὲν πραχθέντα πρὸς τοὺς ἐκτενεῖς φίλους πικρῶς ἤκουσαν αὐτανεψίους. Med. habet φίλου. Legendum, καί που τὰ μὲν πραχθέντα πρὸς τοὺς ἐκγενεῖς (sic Herm.) | φίλ' οὐ πικρῶς ἠκούσατ' αὐτανεψίους. *Libenter, ut credo, audivistis officia quae (nobis) contra infandos cognatos praestiterunt.* In Agam. 620—1 vulgo legitur: οὐκ ἔσθ' ὅπως λέξαιμι τὰ ψευδῆ καλά, ἐς τὸν πολὺν φίλοισι καρποῦσθαι χρόνον. sed sensus flagitat: ὥστ' οὐ πολὺν φίλοισι καρποῦ-

σθαι χρόνον. Eadem de causa in v. 635 πῶς γὰρ λέγεις χειμῶνα ναυτικῷ στρατῷ | ἐλθεῖν τελευτῆσαί τε δαιμόνων κότῳ; legendum suspicor ἐλθεῖν τε λυσσῆσαι τε. — Ibid. v. 871 πολλὴν ἄνωθεν τὴν κάτω γὰρ οὐ λέγω delendus est. Quo facto omnia plana et perspicua evadunt:

εἰ δ' ἦν τεθνηκὼς ὡς ἐπλήθυον λόγοι,
τρισώματος τἂν Γηρυὼν ὁ δεύτερος
χθονὸς τρίμοιρον χλαῖναν ἐξηύχει λαβὼν
ἅπαξ ἑκάστῳ κατθανὼν μορφώματι.

Ibid. 933—4. Κλ: εὔξω θεοῖς δείσας ἂν ὧδ' ἔρδειν τάδε; Αγ.: εἴπερ τις· εἰδώς γ' εὖ τόδ' ἐξεῖπον τέλος. In his ὧδ' ἔρδειν τάδε eodem sensu ponitur quo mox infra Πρίαμος εἰ τάδ' ἤνυσεν. Hoc igitur dicit Clytemnestra: *An precatus es Deos ut haec ad hunc finem perduceres?* His si quis illa adjungere conetur, *si metuisses*, frustra se torqueat. Quod vero Aeschylum dedisse conjicio caetera non modo non onerat verum etiam mirum in modum illustrat. εὔξω, θεοὶ δ' ἴσασιν, ὧδ' ἔρδειν τάδε. *Vovisti,* inquit, *idque Di sciunt, ut haec tibi sic evenirent. Jam si Priamo omnia ex voto processissent scis eum in purpureis tapetibus incessurum fuisse, quidni igitur tute idem facias?* Ceterum in Agamemnonis ῥήσει legendum εἰδώς τ' εὖ — *et vota feci, si quis alius, et exitum praevidi.* Mox in 943 pro claudicante versu et obscura sententia, πιθοῦ· κράτος μέντοι παρές γ' ἑκὼν ἐμοί — repono, πιθοῦ· κράτος μὲν σοί· παρὲς δ' ἑκὼν ἐμοί. Ibid. 1019—21. τὸ δ' ἐπὶ γᾶν πεσόνθ' ἅπαξ θανάσιμον | προπάροιθ' ἀνδρὸς μέλαν αἷμα τίς ἂν | πάλιν ἀγκαλέσαιτ' ἐπαείδων; Quum πεσόντα cum μέλαν αἷμα non concordaret diversae a diversis excogitatae sunt hujus loci corrigendi rationes. De mea vos judicabitis. τὸ δ' ἐπὶ γᾶν πεσόν θ' ἅπαξ θανάσιμον | προποθέν τ' ἀνδρὸς μέλαν αἷμα κ. τ. ἑ. Ibid. 1055. οὔτοι θυραίαν τήνδ' ἐμοὶ σχολὴ πάρα | τρίβειν — persuasum

est mihi Aeschylum sic scripsisse: οὔτοι θυραίαν τήνδ' ἐμοὶ σχολὴν πάρα τρίβειν. In vv. 1132—35 lectionem sic constituo: ἀπὸ δὲ θεσφάτων τίς ἀγαθὰ φάτις βρότοις στέλλεται; κακῶν γὰρ λίαν πολυεπεῖς τέχναι θεσπιῳδὸν φόβον φέρουσιν μαθεῖν. In v.v. 1162—3. τί τόδε τορὸν ἄγαν ἔπος ἐφημίσω | νεογνὸς ἀνθρώπων μάθοι πέπληγμαι δ' — cum antistrophicis ἑπόμενα προτέροισι τάδ' ἐφημίσω | καὶ τίς σε κακοφρονῶν τίθησι δαίμων non quadrant. In priore loco ἀνθρώπων quod in Codicibus plerumque compendiose scribitur ανων, in id ipsum mutandum est. (Idem jamdiu factum oportuit in nobilissimo Menandri fragmento in quo nunc scribitur κἀπιδημίαν ἀνθρώπῳ pro κἀπιδημίαν ἄνω.) Sic sensus evadit aptissimus. (Καὶ) νεογνὸς ἂν ὢν μάθοι. In antistropha legendum Καί σε κακοφρονῶν τίθησι δαίμων κ. τ. ἑ.

In Sept. 683 sqq. Personas sic distribuendas censeo:

Ετ. εἴπερ κακὸν φέρει τις αἰσχύνης ἄτερ.
Χο. ἔστω· μόνον γὰρ κέρδος ἐν τεθνηκόσι,
κακῶν δὲ κᾀσχρῶν οὔτιν' εὐκλείαν ἐρεῖς.

Ibid. 705 seqq. Hi versus, qui male pro dochmiacis habiti sunt, sic sunt distribuendi et legendi: Νῦν, ὅτε σοι παρέσταχ' | ἐπιδαιμονῶν λή|ματος ἀντροπαίᾳ | χρονίᾳ· μεταλλακ|τὸς ἴσως ἂν ἔλθοι | θελεμωτέρῳ (sic correxerunt alii) πνεύ|ματι νῦν δ' ἔτι ζεῖ. — Nunc ad pulcherrimum Sophoclis locum quae est in Trach. 517—530 pergamus. Sed hunc deformat v. 526, ἐγὼ δὲ μάτηρ μὲν οἷα φράζω. Non negligendum est hoc inter Acheloum et Herculem certamen splendidissimis quidem verbis narrari, sed tamen hanc narrationem in eo improbari posse quod virginibus in ore ponatur. Unde enim puellae ejus pugnae vices tam probe norant, cui ipsae adesse non possent? Ne haec sibi objicerentur hoc ipso versu ca-

vit poeta; sic enim scripsit: Ἔγνω δὲ μάτηρ μὲν οἷα φράζω, quibus recte opponuntur quae de virgine ipsa dicuntur, quae matre deserta procul eventum opperiebatur. Quam in Oed. R. 65, ὥστ' οὐχ ὕπνῳ γ' εὕδοντά μ' ἐξεγείρετε correctionem feci, jam pridem cum amicis communicatam, tamen fortasse operae pretium erit iterum commemorare: ὥστ' οὐχ ὕπνῳ γ' ἐνδόντα μ' ἐξεγείρετε, quae nec interpretis nec defensoris indigent. Leve est mendum in 105 quod omnes libros occupavit, οὐ γὰρ εἰσεῖδόν γέ πω. *'Non vidi eum adhuc'* mire de illo dicitur quem nunquam nisi forte apud inferos visurus est. L. εἰσεῖδον γ' ἐγώ. In 601. p. ἐραστής, legendum δραστὴς ut ex sequentibus patet. v. 741. Legendum τίνα δ' ἀκμὴν ἤρρησ' ἔχων; hoc ipsum verbum de Oedipode apud Aristophanem in Ranis 1193, legitur. Ibid. v.v. 1463—4, αἶν οὔποθ' ἡ 'μὴ χωρὶς ἐστάθη βορᾶς | τράπεζ' ἄνευ τοῦδ' ἀνδρός. Haec non interpretari oportebat, quod nimis multi facere voluerunt, sed si fieri posset emendare. Quod si corruptam partem ad majusculam scripturam revoces ΟΥΠΟΤΕΗΜΗ, apparebit quam parum inter haec intersit et sequentia: ΟΥΠΟΤΕΗΝΗ. Hoc autem est: οὔποτ' ἦν ἡ κ. τ. ἑ. quod idem sonat atque οὐδεμία ποτὲ βορᾶς τράπεζα χωρὶς ἐστάθη ἄνευ ἐμοῦ.

In 1526. in eadem sententia persto ut parenthetice legantur, ὃν τίς οὐ ζηλῶν πολιτῶν ταῖς τύχαις ἐπέβλεπεν; Similem medicinam illi quam ad εὕδοντα adhibui expectat locus in Antig. 4—5. οὐδὲν γὰρ οὔτ' ἀλγεινὸν, οὔτ', ἄτης ἄτερ, | οὔτ' αἰσχρὸν οὔτ' ἄτιμόν ἐσθ' ὁποῖον οὐ | τῶν σῶν τε κἀμῶν οὐκ ὄπωπ' ἐγὼ κακῶν. Nihil est in prima parte sententiae quod lectorem torqueat, ἄτης ἄτερ est, ***missa calamitate, nulla calamitatis ratione habita,*** ita ut dedecus per se existimetur. Sed ad finem alterius versus οὐ in ὃν mutandum esse duplici ratione evincitur. οὐ enim et re-

dundat vel potius sententiam evertit, et, nisi ὂν inseras, genitivi illi τῶν σῶν κάμῶν κακῶν non habent quo referantur. In Oed. Col. 44 si vim particulorum ἀλλὰ μὲν attendissent interpretes, vidissent quid in sequente versu opus esset, scripsissentque ὡς οὐχ ἕδρας γε τῆσδ' ἂν ἐξέλθοιμ' ἔτι. 107. Sub corrupto nomine Παλλάδος titulus aliquis Eumenidum latet; aliena enim est huic loco Athenarum invocatio; versus autem 108 ludorum cathedris quam Sophocleo cothurno dignior. 229—30. Si haec aliter distincta essent non fuisset magistris impositus ille omnium ingratissimus labor ut quae ipsi non dispicerent discipulis expedirent. Roganti seni ἃ δ' ὑπέσχεο ποῖ καταθήσεις; *Cuinam (si me expuleris) persolves quae promisisti?* respondet Coloneus Οὐδένι· μοιριδία τίσις ἔρχεται Ἂν προπάθῃ τὸ τίνειν. Μοιριδία idem est quod κατὰ μοῖραν h. e. δικαία.

675. L. τὸν οἰνῶπον ἔχουσα κισσόν.
v.v. 919—23 nec bene compositi sunt, et orationis tenorem ea admiscendo interrumpunt, quae multo aptius et melioribus verbis infra in v. 929 dicuntur.

1081—3. εἴθ' ἀελλαία ταχύρρωστος πελειὰς | αἰθερίας νεφέλας κύρσαιμι τῶνδ' ἀγώνων | ἐωρήσασα τοὐμὸν ὄμμα. Non necessaria est spectanti columbae nubes cui insideat, et lectoribus officit nescientibus utrum a κύρσαιμι regatur, quod tamen ad regendum τῶνδ' ἀγώνων requiritur, vel unde pendeat. ΝΕΦΕΛΑC ab ΕΦΕΔΡΑC ortum suspicor. *Utinam*, inquit, *huic certamini intersim eminentibus in sede caelesti oculis.*

1119—20. ὦ ξεῖνε μὴ θαύμαζε πρὸς τὸ λιπαρὲς Τέκν' εἰ φανέντ' ἄελπτα μηκύνω λόγον. Si haec cum Thesei responsione conferantur (v.v. 1139—41) et praesertim cum verbis τέκνοισι τερφθεὶς τοῖσδε, et πρὸ τοὐμοῦ προὔλαβες,

statim apparebit quid pro sordibus istis quas longissimis annotationibus frustra eluere voluerunt editores, hanc lectionem proponam.

ὦ ξεῖνε, μὴ θαύμαζε πρὸς ΤΑΔ' ΕἸ ΠΑΡΟΣ
τέκν' ἐκφανέντ' ἄελπτα μηκύνω λόγον.

1164—5. σοὶ φασὶν αὐτὸν εἰς λόγους ἐλθεῖν μολόντ'
αἰτεῖν, ἀπελθεῖν τ' ἀσφαλῶς τῆς δεῦρ' ὁδοῦ.

Non nego fieri posse ut Sophocles si verbum magna vi praeditum aliter commode inserere non posset trisyllabicam vocem in fine versus truncatam positurus fuerit: Sed μολόντα non modo vi caret, sed vel ad explendum metrum vix admitti deberet. Non enim hic de loco unde venerit Polynices nec de itinere agitur, sed tantummodo de rebus quas sibi concedi precatur. Mihi persuasum μολόντα locum vocabuli occupare quod magnopere sensum adjuvaret, scilicet μόνον, cujus prius ν postquam ut toties factum est cum λ confusum est, scriba masculinum postulari ratus τ adjecit. Eandem quam Sophocli extorquere conor licentiam alii poetae concedendam puto ut sensum versui reddamus. In Catulli Coma Berenices v.v. 78—9.

Quicum ego, quum virgo quondam fuit, omnibus expers
Unguentis una millia multa bibi.

Pro *expers* legendum aspers'. Literas A et X a librariis saepe confundi docuit Magnus Gronovius in Observationibus ad Livium.

1171. ἔξοιδ', ἀκούων τῶνδ', ὅς ἐσθ' ὁ προστάτης.
Legendum esse οὗ προστατεῖς et sensus evincit et Thesei qui sequuntur, καὶ τίς ποτ' ἐστὶν, ὃν γ' ἐγὼ ψέξαιμί τι. Versus 1278—9 interpolatos esse arbitror ab aliquo qui corruptam hujus loci lectionem mutuatus est. In 1673

revocandus dualis: ὦ τινε τὸν πολὺν ἄλλοτε μὲν πόνον ἔμπεδον εἴχομεν. Sed ad Euripidem festino, atque adeo ad tritissimam fabulam, Medeam, in qua tamen nonnulla et nova et vera reperisse mihi videor. 404. L. τοῖς Σισυφείοις τοῖσδ' Ἰασόνος γάμοις. 640. ἀπτολέμους δ' εὐνὰς σεβίζοιμ' ὀξύφρων κρῖναι (quod habet Schol.) λέχη γυναικῶν. In vulgata lectione Venus ipsa perquam absurde dicitur σεβίζειν ἀ. εὐνάς. 657. L. παρέστη quod hoc sensu Graecum est, alterum non item. — Ut in 744 Medea dixerat ὄμνυ πέδον γῆς, πατέρα θ' Ἥλιον πατρὸς | τοὐμοῦ — in 750 apte Aegeus respondet ὄμνυμι γαίας δάπεδον, Ἡλίου τε φῶς. Hoc ΔΑΠΕΔΟΝ in ΛΑΜΠΡΟΝ depravatum est et cum sequentibus constructum. Varietas illa lectionis ἡλίου θ' ἁγνὸν σέβας tantum in deterioribus libris adeoque in margine invenitur, et pro librarii conjectura habenda est. In 842 ποτ' ἄρων h. e. ποτ' ἄνδρων pro ποταμῶν habuerunt, ideoque antistrophica metro scilicet consulentes ita corruperunt, ut plane sensu careant. Illi igitur versus hunc ad modum legendi sunt: πῶς οὖν ἱερῶν ποτ' ἀνδρῶν ἢ πόλις ἢ φίλων πόμπιμός σε χώρα τὰν παιδολέτειραν ἕξει. Quod ad antistrophica attinet πόθεν θράσος ἢ φρενὸς ἢ — ea nemo unquam intellexit neque intellecturus est. 906. Optimus Codex habet γάμου. L. γάμου παρεμπολῶντος ἀλλοίου πόσεις. Delendi sunt v.v. 946—7. παῖδας — τινά. 992. L. μεταστένομεν. 1255. L. καταπαῦσον, ἔξελ' οἶκον φόνου ταλαίναν τ' Ἐρινύων ἀπ' ἀλαστόρων. (Ἐρινύων trisyllabicum est: cf. Troad. 456. ὡς μίαν τρίων Ἐρινύων — in versus Trochaici initio.) In antistrophicis, 1265—7. L. χαλεπὰ γὰρ βροτοῖς ὁμογενῆ μιάσματ' ἐπέγειραν αὐτοφόνταις ξύνῳδα θέοθεν πίτνοντ' ἐπὶ δόμοις ἄχη. In Hecuba 846—7. δεινόν γε θνητοῖς ὡς ἅπαντα συμπίτνει | καὶ τὰς ἀνάγκας οἱ

νόμοι διώρισαν. Alter versus si quid dicit id dicit quod cum priori contrarium tum per se falsum est. ΘΟΙ ΜΟΝΟΙ non ΟΙ ΝΟΜΟΙ sunt illi a quibus sortem humanam regi credit Chorus. In Hipp. 1105, 6. L. ξύνεσιν δέ, τιν' ἐλπίδα κεύθω, | λείπομαι, ἔν τε τύχαις θνατῶν καὶ ἐν ἔργμασι λεύσσω. Λείπομαι ξύνεσιν idem est quod ἀπορῶ, unde pendet τ. ἐ. κ. Ionem sexcenties relegi, nec tamen ante hunc annum mendum animadverti in 96. καθαραῖς δὲ δρόσοις ἀφυδρανάμενοι. Sed ibi accusativum requiri nemo semel admonitus negabit. Quoniam autem de tritorum locorum correctione agitur, quid si versum omnium tritissimum foedissima labe purgo? Horatianum illum dico: *Congestis undique saccis Indormis inhians.* Supinus, ut opinor, dormiebat, ita ut saccis suis inhiare non posset. Sed fac eum pronum dormire; saltem dormiebat, itaque inhiare non poterat. Utrumque sane faciunt avari, sed illud nocte, hoc interdiu. 'Ανακολούθως ut saepe alias scripsit Horatius: Indormis, inhi a s. — Insulsas interpolationes quibus Alcestis inquinatur, libenter singulas indicassem, velut 309—325, 338—342, 636—641, 645—647, 658—661, 666—668; sed brevitatis causa ab Euripide ad illum transeo qui Rhesum condidit.

Est sane fabula in qua vix operae pretium sit oleam aut ingenium perdere; sed etiam in ineptis auctoribus conjecturis nonnunquam locus praebetur, quae postea in gravioribus emendandis adjumento sint. Veluti in 682—691, in quibus corrigendis nemo adhuc verum vidit, quia bellissimum artificium quo Ulysses utitur non erat τοῦ τυχόντος εὑρεῖν. Audite nunc quaeso ipsa hominis verba quae Ulyssi et Trojanorum custodibus tribuit, ut ex illis τὸ πάγκαλον σόφισμα discatis.

Χο. τίς ὁ λόγος; πόθεν ἔβας; ποδαπὸς εἶ;

Οδ. οὔ σε χρὴ εἰδέναι· θανεῖ γὰρ σήμερον δράσας κακῶς.
Χο. οὐκ ἐρεῖς ξύνθημα, λόγχην πρὶν διὰ στέρνων μολεῖν;
Οδ. ἦ σὺ δὴ Ῥῆσον κατέκτας;
Χο. ἀλλὰ τὸν κτενοῦντά σε
ἱστορῶ.
Οδ. Θάρσει· πέλας ἴθι.
Χο. παῖε, παῖε, παῖε, πᾶς.
Οδ. ἴσχε πᾶς τις.
Χο. οὐ μὲν οὖν.
Οδ. ἆ, φίλιον ἄνδρα μὴ θένῃς.
Χο. καὶ τί δὴ τὸ σῆμα;
Οδ. Φοῖβος.
Χο. ἔμαθον· ἴσχε πᾶς δόρυ.
οἶσθ' ὅποι βεβᾶσιν ἄνδρες;
Οδ. τῇδέ πῃ κατείδομεν.
Χο. ἕρπε πᾶς κατ' ἴχνος αὐτῶν· ἢ βοὴν ἐγερτέον;
Οδ. ἀλλὰ συμμάχους ταράσσειν δεινὸν ἐν νυκτῶν φόβῳ.

In verbis vix quidquam mutavi praeter ἴστω in qua voce ορ syllaba omissa est ut supra in loco Aeschyleo που θ ρας. Idem remedium ad παρθένος τὰ πατρῷα in Prov. Gr. memini me adhibere, et libenter adhibuerim in Plat. Conv. 216. D., ubi verba: ἐκπεπληγμένοι ἐσμὲν cum sequente verbo praesenti κατεχόμεθα vix quadrant; sin ἕσταμεν legamus omnia optime praecedunt. Sic in Phaedro 228. C. παραλαβὼν τὸ βιβλίον ἃ μάλιστα ἐπεθύμει ἐπεσκόπει. Scio haec ita defendi ut ἐπισκοπεῖν subaudiatur. Sed talis sententiae structura Platonicam elegantiam minime sapit, nec si hoc voluisset binis imperfectis usus esset, sed ἐπεθύμησε saltem dixisset. Extra dubitationem mihi positum videtur auctorem ἐτεθαυμάκει scripsisse. In Thucyd. 111. 89. si scribis credimus, ἡ θάλασσα ἐπελθοῦσα ἀπὸ τῆς τότε γῆς καὶ κυματωθεῖσα

ἐπῆλθε τῆς πόλεως μέρος τι. Non necesse est ad ea quae infra occurrunt provocare, ἐν Πεπαρήθῳ κύματος ἐπαναχώρησις τις, quo veram lectionem ἐπανελθοῦσα confirmem. Haec mihi scribenti in mentem venit locus Philebi 32. St. in quo sub ἀπόδοσις ἐπάνοδος, sub εἰς ταὐτὸν ἀπιόντων εἰς τὸ ὑγρὸν ἐπανιόντων latere suspicor; de eadem re paullo infra vocabulo ἐπαναχώρησις utitur. Nec praetereundus est in Politico locus 215. A. Δεῖ τοίνυν τὸν τρόπον, ὡς ἔοικε, διορίσαντας τῆς ἀρχῆς τῆς πόλεως οὕτω τελέως τὸν πολιτικὸν ἡμῖν εἰρῆσθαι προσδοκᾶν. Excidit syllaba εσ qua restituta προσδοκᾶν cum suo tempore consociabitur. L. εἰρήσεσθαι. Dum locum, quem supra ex Thucydide citavi, apud auctorem ipsum quaero, complures conjecturas per libri marginem dispersas inveni, quas, quoniam raptim inter legendum factae sunt neque hic neque alias commemorabo. Verum tamen eas recensenti pauculae haud prorsus indignae visae sunt quas vobiscum communicarem. Igitur ex his nonnulla specimina e libris tertio et quarto desumpta proponam. Valde turbatus est locus in Thucyd. III. 12. fin. ubi Mitylenenses hunc ad modum ratiocinantes inducuntur: ὥστε εἴ τῳ δοκοῦμεν ἀδικεῖν προαποστάντες διὰ τὴν ἐκείνων μέλλησιν τῶν εἰς ἡμᾶς δεινῶν αὐτοὶ οὐκ ἀνταναμείναντες σαφῶς εἰδέναι εἴ τι αὐτῶν ἔσται, οὐκ ὀρθῶς σκοπεῖ. εἰ γὰρ δυνατοὶ ἦμεν ἐκ τοῦ ἴσου καὶ ἀντεπιβουλεῦσαι καὶ ἀντιμελλῆσαι, τί ἔδει ἡμᾶς ἐκ τοῦ ὁμοίου ἐπ' ἐκείνοις εἶναι; ἐπ' ἐκείνοις δ' ὄντος ἀεὶ τοῦ ἐπιχειρεῖν καὶ ἐφ' ἡμῖν εἶναι δεῖ τὸ προαμύνασθαι. Operam ludet qui aliquem sensum e verbis τί ἔδει — εἶναι extrudere conabitur. Sed loci difficultas librario debetur qui cum ἀντεπιβουλεῦσαι et ἀντιμελλῆσαι de iisdem dici crederet primum sententiam prava distinctione pessumdedit, deinde ἡμᾶς supplevit ut essent qui ἐπ' ἐκείνοις εἶναι dicerentur.

Mihi non est dubium quin Thucydides scripserit: εἰ γὰρ δυνατοὶ ἦμεν ἐκ τοῦ ἴσου ἀντεπιβουλεῦσαι, καὶ ἀντιμελλῆσαί τι ἔδει ἐκ τοῦ ὁμοίου ἐπ' ἐκείνοις εἶναι. In Diodoti oratione apud eundem, 3, 42. med. vulgo legitur: χαλεπώτατοι δὲ καὶ οἱ ἐπὶ χρήμασι προσκατηγοροῦντες ἐπίδειξίν τινα, sententia, si sequentia attendas, perspicua, si verba ipsa spectes, nulla. Quis enim bonus scriptor ἐπὶ χρήμασιν ibi collocaret nisi ipsos accusatores pecunia corruptos fuisse intelligi vellet, aut κατηγορεῖν ἐπίδειξιν ἐπὶ χρήμασι poneret non adjecto γενησομένην aliove participio? Quid autem sibi vult προσκατηγοροῦντες, nulla alia re praemissa de qua isti accusarent? Aut quae denique vis est in voce ἐπίδειξις ubi de iis agitur quae defensoris partes suscepturi erant? Bonum factum quod Cod. G. Bekkeri, haud sane admodum antiquus ille, sed qui multas lectiones a caeteris diversas p aebet, easque ejusmodi, ut pro scribarum correcturis nullo modo haberi possint, etiam in hoc loco notabilem discrepantiam habet: ἀντίδειξίν τινα. Vocem illam inauditam librarius certe non commentus est, neque vero in libro quem describebat repperit, sed non dissimilem quam pro solertia sua corrupit, scilicet ΑΝΤΙΛΕΞΕΙΝ. Sic enim credo scripsisse Thucydidem: χαλεπώτατοι δὲ καὶ οἱ ἐπὶ χρήμασι προσκατηγοροῦντες ἀντιλέξειν τινά. Unde vero natum est ἐπίδειξιν? Ex corrupto illo, quod solus G. servavit, ἀντίδειξιν. Leviora sunt sequentia, sed ad scribarum ingenium ostendendum non inutilia. 2, 92. καὶ τοὺς νεκροὺς καὶ τὰ ναυάγια, ὅσα πρὸς τῇ ἑαυτῶν ἦν, ἀνείλοντο. Si id tantum fecissent merito fuissent impietatis damnati. Dele τῇ: sic demum optime his respondent ea quae sequuntur: καὶ τοῖς ἐναντίοις τὰ ἐκείνων ὑπόσπονδα ἀπέδοσαν. Pergit scriptor de tropaeis alterius partis narrare; ἔστησαν δὲ καὶ οἱ Πελοποννήσιοι τροπαῖον ὡς

νενικηκότες τῆς τροπῆς, ἃς πρὸς τῇ γῇ ναῦς διέφθειραν, καὶ ἥνπερ ἔλαβον ναῦν ἀνέθεσαν ἐπὶ τὸ Ῥίον τὸ Ἀχαϊκὸν παρὰ τὸ τροπαῖον. Apparet aut ὡς ν. aut τῆς τρ. supervacaneum esse. Credo Thucydidem dedisse τὰς τρόπεις, nam eae solae supererant ex navibus quas in litus urgendo fregerant. Obiter moneo in 2, 101. δῶρά τε καὶ πρέσβεις ἔπεμψεν αὐτῷ (nempe Sitalces Perdiccae) legendum. In 102, ad fin. nisi valde fallor τῷ σώματι ab interprete adjectum est. In 3, 4. init. lege οἷς ἑωρῶν ἀπήγγειλαν μὲν deleto inportuno supplemento οἱ στρατηγοί. In 3, 17. init. nihil unquam gravi scriptore indignius vidi quam illud κάλλει, quasi de pulchritudine navium ageretur. Quin etiam verborum collocatio adeo confusa est ut vel istum futilem sensum vix elicias. Legendum καὶ ἄλλῃ ut ex reliqua oratione manifestum est. In 4, 3. v. fin. dele καταλαμβάνων. In 4, 8. pr. med. τὴν δὲ νῆσον ταύτην φοβούμενοι μὴ ἐξ αὐτῆς τὸν πόλεμον σφίσι ποιῶνται, verba ἐξ αὐτῆς τὸν πόλεμον libenter omiserim et προσποιῶνται legerim. Mox in c. 9. ad πειράσειν ἀποβαίνειν ἐς χωρία si contuleris 4, 43. fin. ἐπὶ τὴν Σολύγειαν κώμην πειράσειν, mecum senties ἀποβαίνειν a scriba suppletum, qui discrimen quod est inter πειράσειν et πειράσεσθαι non attendebat. Mox deleto ἡγεῖτο, malim ἐπισπασθέντας αὐτοὺς προθυμήσεσθαι. In c. 10, Demosthenes hoc tantum dixerat: καὶ οὐκ ἐν γῇ στρατός ἐστιν, ἐκ τοῦ ὁμοίου, ἀλλ' ἀπὸ νεῶν, αἷς πολλὰ τὰ καίρια δεῖ ἐν τῇ θαλάττῃ ξυμβῆναι. Scriba qui non videbat ἐκ τοῦ ὁμοίου ad illa opponi αἷς π. τ. κ. δ. ἐ. τ. θ. ξυμβῆναι, μείζων de suo infersit. In 4, 32. init. delendum καὶ vel potius retrahendum ita ut haec lectio fiat: Οἱ δ' Ἀθ. τοὺς μὲν πρώτους φύλακας — διαφθείρουσιν ἔν τε ταῖς εὐναῖς καὶ ἔτι ἀναλαμβάνοντας τὰ ὅπλα, λαθόντες τὴν ἀπόβασιν. 33. L. ἔτρεπον

ὑποστρέφοντες deleto καὶ οἱ. 62. v. fin. L. διότι, quod librarius in δι(καίως) ὅτι amplificavit.

Taedet referre omnia quae in Rheso melius legi possunt; pauca tantum specimina quam celerrime percurram. 229—30. ἁγεμὼν et καὶ γενοῦ utrumque in alterius sedem transponenda sunt. 237. L. Φθιάδων δ' ἵππων quod in antiquo Codice latet in οἴκων. Scilicet primum δ in ο abiit; deinde cum οἵππων vox nihili esset a scriba in οἴκων conversa est. In proximo versu pro πέρσαντος L. πέρσας τὸν. Scholiastam ad 373. non recte intellexit Dindorfius, neque sane digna est illa interpretatio quae intelligatur: sed hoc voluit dicere, in verbo σχιστὰν id saltationis genus innui quod σχιστὰς ἕλκειν vocabant, cujus inter alia saltationum nomina mentio fit apud Pollucem. In 820—32, qui antistrophici sunt versibus 454—466, has mutationes fieri velim. d. prius μέγας et ὦ. L. πολιόχον. L. ἔμολεν. L. ναῦς. d. Ἀργείων στράτον. L. οὔτ' ἐπεκούμισ'. d. μὰ. L. Σιμοεντίαδας. d. μοι. L. ὦ ἄνα. Post ἀναίτιος supple γὰρ. Excidit aliquid hoc sensu et metro, πάντων φημὶ γενέσθαι. L. παράκαιρον. In stropha L. θέλοι. d. μοι. L. Ἀχιλεύς. L. ἔγωγε et εἰσίδοιμ'. L. ὅτῳ, et insere νιν ante λόγχᾳ. Denique in 932. pro φιλαιμάτους legendum φιλαιμάτους et hoc exemplis adjiciendum confusarum I et P literarum de qua re dixi ad Philebum.

Quae in Aristophanem habeo adeo sunt levia, ut poetam illum silentio praeteriissem, nisi mihi unum ἕρμαιον oblatum fuisset quod omnibus placiturum arbitror qui judicium auctoritati anteponendum putant. Meministis illius loci apud Nubes, in quo vel antiquissimi Codices οἴνου τ' ἀπέχει καὶ γυμνασίων habent, Diogenes Laertius οἴνου τ' ἀπέχει κἀδηφαγίας, quarum lectionum prior aperte inepta est altera ad rem accommodatissima. Quid

factum est? Viri docti nimia in Codices reverentia retenti sunt ne illa expulsa hanc reciperent. Credo igitur me operae pretium facturum esse si ex ipso Aristophane ostendero quam sublesta sit veterum illorum librariorum fides. In Nub. 376—8. legitur hodie, ὅταν ἐμπλησθῶσ' ὕδατος πολλοῦ κἀναγκασθῶσι φέρεσθαι | κατακρημνάμεναι πλήρεις ὄμβρου δι' ἀνάγκην, εἶτα βαρεῖαι | εἰς ἀλλήλας ἐμπίπτουσαι ῥήγνυνται καὶ παταγοῦσιν. Profecto bellum est istud δι' ἀνάγκην praecedente κἀναγκασθῶσι, (debebat saltem esse ὑπ' ἀνάγκης) nec minus mirabile est εἶτα sic nude in media narratione positum. Quid ergo scripsit Comicus? Ipse nos infra docebit. v.v. 383—4. οὐκ ἤκουσάς μου τὰς Νεφέλας ὕδατος μεστὰς ὅτι φημὶ | ἐμπιπτούσας εἰς ἀλλήλας παταγεῖν διὰ *τὴν πυκνότητα*.

Sed admonet me hujusce opusculi titulus, ut relictis caeteris scriptoribus ad Platonem aliquando deveniam, non ut singularum mutationum a me in Euthydemo factarum rationem reddam, hoc enim in notulis ita mihi fecisse videor ut idonei judices nihil amplius desideraturi sint ad sententiam de singulis conjecturis ferendam; sed quoniam diu multumque in Platone legendo versatus sum, si quid afferre possum quod ejus scripta legentibus faciliora reddat, juventutis vestrae causa vos aequo animo accepturos esse confido. Agmen ducat locus in Legg. 9. 853. ubi pro νομοθετούμενοι, legendum νομοθετοῦμεν· οἳ — ἐνομοθέτουν. Ibid. 7. 794. προειρημένων. L. προηρημένων. Ibid. 791. L. ἀγαπητὸν εἰ. Ibid. 5. 740. pro ὧδ' οὖν. L. ᾧ δ' οὖν. Ibid. 5. 739. pro δευτέρως. L. οὐχ ἑτέρως. Ibid. 730. ἔτυχεν. Imo ἀπέτυχεν. Ibid. 2. 657. pro ζήτησις L. ὑφήγησις. In Convivio. 183. B. pro ὥς γε. L. ᾧ γε. 197. D. ἐν πόνῳ, ἐν φόβῳ, ἐν πόθῳ, ἐν λόγῳ, κυβερνήτης, ἐπιβάτης, παραστάτης τε καὶ σωτὴρ ἄριστος —

Hanc duplicem nominum seriem quis non videt ita ordinari ut non universa universis verum singula singulis accommodentur? Et παραστάτης quidem aptissime ad ἐν πόνῳ, σωτὴρ ad ἐν φόβῳ referatur. Cum voce κυβερνήτης autem quid aliud recte consociari potest praeterquam ἐν πλῷ? Deinde quid omnino hic sibi vult ἐπιβάτης, qui Amoris titulus perridiculus est? Postremo ineptissime Deus, qui ipse est πόθος neque, ut saltem Agathoni videbatur, λόγου particeps unquam esse potuit, tanquam ἐν πόθῳ et ἐν λόγῳ opem ferens praedicatur. Et res et ordo mihi persuadent reponendum esse, ἐν πλῷ, ἐν πόνῳ, ἐν φόβῳ, κυβερνήτης, παραστάτης [τε καὶ] σωτὴρ ἄριστος. Omissum quum esset primum vocabulum et postea in margine suppletum, literae πλ cum ω supra scripto pro compendiis habitae sunt vocum πόθῳ et λόγῳ. His igitur postea in orationem admissis quum ex tribus quatuor factae essent, ut par numerus utrobique servaretur, magistello diligenter circumspicienti quaerentique quodnam vocabulum inserere oporteret peropportune in mentem venit ἐπιβάτας saepenumero cum κυβερνήταις simul memorari. Ibid. 198. B. Καὶ τὰ μὲν ἄλλα οὐχ ὁμοίως μὲν θαυμαστά — Alterum μὲν expulit Bekkerus. Male; sententia non nimia redundantia sed contrario vitio laborat, et hunc ad modum implenda est. Καὶ τὰ μὲν ἄλλα, οὐχ ὁμοίως μὲν, θαυμαστὰ δέ. Ibid. 208. D. Legendum, εἰ ἐθέλοις — βλέψαι θαυμάζοις ἂν τῆς ἀλογίας, [περὶ] ἃ ἐγὼ εἴρηκα εἰ μὴ ἐννοεῖς, ἐνθυμηθεὶς κ. τ. ἑ. 209. A. Quid sit κυῆσαι aut quomodo a κυεῖν differat nemo nos docere dignatus est. Ex reliqua sententia apparet Platonem scripsisse: καὶ κυεῖσθαι καὶ κυεῖν. 211. E. delenda sunt ἀλλ' αὐτὸ τὸ θεῖον καλὸν δύναιτο μονοειδὲς κατιδεῖν, quae ex pannis undecunque desumptis composita sunt et sententiam onerant.

Ibid. 221. D. εἰσὶ δὲ καὶ ἕτεροι. L. οἷοι δὲ καὶ ἕτεροι, κ. τ. ἑ. In Philebo 31. E. pro πειρώμεθα L. πείρω μοι, ut in 48. D. Ibid. 56. A. L. οὐκοῦν μεστὴ μέν που μουσικὴ πρῶτον, τὸ ξύμφωνον ἁρμόττουσα οὐ μέτρῳ ἀλλὰ μελέτῃ, στοχασμοῦ; Charmid. 158. pro ἔδει L. προσδεῖ: Ibid. 172. E. ἄτοπα γ' — L. ἄτοπ' ἄττ' —. Opportune admodum de harum literarum confusione cogitabam quum in sequentem Plutarchi locum incidi, de Def. Orac. V. ὡς ὁ μὲν οὖν τοῦ μαντείου προφήτης φωνῇ Αἰολίδι χρώμενος τὸν πρὸς τοὺς τῶν βαρβάρων (ἀγγέλους) χρησμὸν ἐξήνεγκεν ὥστε μηδένα ξυνεῖναι ἁγίων τῶν παρόντων (L. ἀπ' Ἰώνων παρόντων), ὃν ἐκεινον (L. ἐνδεικνὺς) ὡς τοῦ ἐνθουσιάσμου τι τοῖς βαρβάροις οὐκ ἔστιν, οὔ(τε) δέδοται φωνὴν Ἑλληνίδα λαβεῖν τὸ προσταττόμενον ὑπηρετοῦσαν. (L. ὑπηρετοῦσιν.)

Et quoniam Plutarchum in manibus habeo quid impedit quominus duo vel tria exempla hujus auctoris a me correcti judicio vestro submittam? Pulchra est Platonis imitatio in Lib. de Tranq. Anim. VII. quae tamen ita deformata est ut vix intelligi possit: Καὶ ὥσπερ κύνας, ἂν ὑλακτῶσι τὸ προσῆκον αὐτοῖς ἐκείνους οἰόμενος περαίνειν ἐπιλήσει. (L. ἔα· ἢ λήσεις) πολλὰ λυπηρὰ συνάγων κ. τ. ἑ. In Def. Orac. XII. init. Legendum. — καὶ τὰ Ἡσιόδου συνεξάπτουσαν. ἀλλ' οὔτε τοῦ κόσμου τὴν φθορὰν ἀνέχομαι λεγομένην, ταῖς τε μηχαναῖς, δι' ὧν ἐν (τοῖς) ὑπομνήμασι τῶν φωνῶν μάλιστα τὰ περὶ τὴν κορώνην καὶ τὴν ἔλαφον ἐκδύεσθε, ἀπιστῶ ὑπερβαλλόντως. De EI apud Delph. 11. L. ἐπεὶ δὲ τὸ φιλοσοφεῖν ἔφθη τὸ ζητεῖν. De Isid. et Osir. XXXIV. pro ΑΕΙ L. ΦΑCΙ.

Sed alia ad Plutarchum spectantia infra dabo. Nunc ad Charmidem redeo ubi in 173. A legitur οἶμαι μὲν, ἦν δ' ἐγὼ, ληρεῖν με. ὅμως τό γε προφαινόμενον ἀναγκαῖον σκοπεῖν. Quis non videt barbarum illud με ex ΑΛΛ' ortum

esse, sine quo ὅμως sic nude positum aures vehementer offendit. Miror in 174. B. neminem perperam repetita et postea corrupta verba animadvertisse. ἀλλ' ἢ τὸ λογιστικόν; Οὐδαμῶς. 'Αλλ' ἢ τὸ ὑγιεινόν; Μᾶλλον, ἢ δ' ὅς. 'Εκείνη δ' ἦν λέγω μάλιστα ἦν δ' ἐγώ, ἢ τί; Legendum, ἐκείνη δ' ἦν δ' ἐγώ, ἡ μάλιστα (sc. τοιαύτη) ἢ τί; In Protagora 242. E. de Lacedaemonio dicitur, ἔπειτα ὅπου ἂν τύχῃ τῶν λεγομένων ἐνέβαλε ῥῆμα ἄξιον λόγου κ. τ. ἑ. Conjicio, ὅτου ἂν ἀντέχηται τῶν λ. ut in Euthyd. 305. A. παντὸς δὲ ῥήματος ἀντέχονται. In Cratylo corrigendum simul et delendum emblema quod in 401. C. apparet. [καὶ ὅτι γ' αὖ ἡμεῖς τὸ τῆς οὐσίας μετέχον 'Εστίας (imo ἔστι) φαμὲν, καὶ κατὰ τοῦτο ὀρθῶς ἂν καλοῖτο 'Εστία.] Ibid. 402. B. ἀλλοιότερον. L. ἄλλο τι ἕτερον. 405. C. Uncinis includenda sunt, ὧνπερ — ὁμοῦ, et τὴν ὁμοῦ πόλησιν. Aliter Socratem habebimus bis eadem de potestate τοῦ α disserentem. His autem remotis facilis et expedita evadit oratio. Κατὰ δὲ τὴν μουσικὴν, δεῖ ὑπολαβεῖν κἀνταῦθα, καὶ περὶ τὸν οὐρανὸν οὓς δὴ πόλους καλοῦσι καὶ [τὴν] περὶ τὴν ἐν τῇ ᾠδῇ ἁρμονίαν, ἣ δὴ συμφωνία καλεῖται κ. τ. ἑ. Mox plene distinguendum est post 'Απόλλωνα· et δὲ post alterum ἐκαλέσαμεν ponendum. Ibid. 407. B. pro οὐδὲν δ' ἀπέχει — L. οὐδὲν δ' ἀπηχεῖ. *Consonum est.* 413. C. L. εἶναι δὲ τὸ δίκαιον, ᾧ λέγει 'Αναξαγόρας νοῦν εἶναι, ταὐτόν. *Esse autem justum idem cum illo quod Anaxagoras mentem esse ait.* 416. B. Pro καίτοι λέγει γ' αὐτὸ κ. τ. ἑ. L. καί τοι λέγε γ' εἰ αὐτὸ ἁρμονίᾳ καὶ μήκει τοῦ οὖ παρῆκται. Mox L. τὸ καλέσαν τ. π. καὶ τὸ καλοῦν. 421. A. Delendum τοὔνομα. 422. A. ταῦτα γάρ που οὐκέτι δίκαιον φανῆναι ἐξ ἄλλων ὀνομάτων ξυγκείμενα ἂν οὕτως ἔχῃ. L. φάναι et ἔχειν. *Non liceret dicere haec ejusmodi esse (sc. elementa esse posse,) si composita essent.* Cf. infra δικαίως ἂν φαῖμεν κ. τ. ἑ. 422. B.

ἐρωτᾷς. Bodl. ἀγρόταις. L. ἀνερωτᾷς. 423. Legitur absurde, ἄρ' οὐκ ἂν — ἢ οὔ; L. ἆρα κἄν. 424. D. Bene hujus loci sensum perspexit Sauppius, quem referunt οἷς inseruisse. Non videbat vir doctissimus hoc ipsum in inutili ΑΥΘΙC latere, quod conflatum est a finali α vocis παντα et ipso pronomine quod Sauppius desiderabat. L. τὰ ὄντα αὖ πάντα, οἷς δεῖ κ. τ. ἑ. Dum Cratylum de manibus depono hoc adjicio; neminem mihi unquam persuasurum hunc dialogum non esse in fine truncum. Ἀλλὰ καὶ σὺ πειρῶ ἔτι ἐννοεῖν ταῦτα ἤδη! Sed fortasse pauciora desunt quam primo aspectu putaremus; et satis erit si ἤδη in ᾗ δὴ ἔχει mutaverimus. Nunc bona venia vestra admirabilem illam trilogiam aggrediar, atque in primis Theaetetum.

145. E. In verbis „τοῦτ' αὐτὸ τοίνυν ἐστὶν ὃ ἀπορῶ καὶ οὐ δύναμαι λαβεῖν ἱκανῶς παρ' ἐμαυτῷ, ἐπιστήμη ὅ τί ποτε τυγχάνει ὄν.“ nemo, quantum sciam, quid esset παρ' ἐμαυτῷ explicavit. Constanti usu dicitur λόγον δοῦναί τινι, et λόγον λαβεῖν παρά τινος. Itaque reponendum, παρ' ἐμαυτοῦ.

150. C. Pro Εἰμὶ δὴ οὖν lege εἰμὶ δ' οὖν. Οὖν δὴ solennis ordo est, nisi quando δὴ praecedentibus adhaeret, ut in πολλὰ δή, νῦν δή et similibus.

152. B. Recte Hirschigius ἐφ' ἑαυτοῦ.

Ibid. C. Οἷα γὰρ αἰσθάνεται κ. τ. λ. in his verbis ratio concluditur. Sic enim disputat: A. οἷα φαίνεται ἑκάστῳ, ἔστι, B. τὸ φαίνεταί ἐστι τὸ αἰσθάνεται. C. οἷα αἰσθάνεται ἕκαστος, ἔστι. Hinc patet γὰρ vitiosum esse, pro quo legerim γ' ἄρ': nam Hirschigio has particulas conjungi posse neganti nequaquam assentior, nam harum particularum societatis praeter ea quae ad Iph. Taur. protuli plurima in ipso Platone vel exempla vel exemplo-

rum vestigia supersunt. Sophist. 241. C. Ἀδύνατον γὰρ ἄν, ὡς ἔοικεν, εἴη τὸν σοφιστὴν ἑλεῖν, εἰ ταῦθ' οὕτως ἔχει. In his quoniam nullus ad praecedentia assensus continetur, γὰρ plane alienum est. Contra id ipsum quod requiritur *(atqui si ita est)* γε et ἄρα optime suppeditant. Idem mihi in Gorgia 454. D. faciendum videtur et in Philebo 29. D. ubi nunc legitur, ταῦτα γὰρ ἐρεῖς. Contra Ibid. 46. B. vulgata lectio σύμμικτον τοῦτό γ' ἄρ, ὦ Σ. κ. τ. ἑ. mendosa est; nihil enim praeter simplicem particulam γε loci sensus admittit. Credo γε pro compendioso γὰρ male lectum esse, γαρ autem quum minus placeret in γ' ἄρα perperam mutatum.

Ibid. E. ξυμφέρεσθον. Dualis aperte ostendit caeteram lectionem mendosam esse: apparet duo paria, unum philosophorum, poetarum alterum a Platone commemorari. Mihi videtur verbum excidisse, cujus jactura reliquam sententiam turbaverit. Itaque locum ad hunc fere modum corrigam: καὶ περὶ τούτου πάντες ἑξῆς οἱ σοφοὶ πλὴν Παρμενίδου ταὐτὰ λέγουσι· ξυμφέρεσθον γὰρ Πρωταγόρᾳ Ἡράκλειτός τε καὶ Ἐμπεδοκλῆς. κ. τ. λ. 153. A. Perridicule ad hunc diem legitur ὅτι τὸ μὲν εἶναι δοκοῦν καὶ τὸ γίγνεσθαι κίνησις παρέχει. Haec Heindorfius ita defendit: *„non opus est corrigere* δοκοῦν, *quum* τὸ εἶναι *h. l. substantivi,* δοκοῦν *autem adjectivi locum habeat, et possit utrumque sermone nostro exprimi das scheinbare Sein.“* Hoc si Plato dicere voluisset, dixisset saltem τὸ δοκεῖν εἶναι. Verum hic nondum agitur de ista Protagorae sententia, quam infra cum hoc de motu placito conspirare ostendet. Legendum τὸ εἶναι ὁτιοῦν, quod facile in alterum abire potuit; pone enim longiore forma τοῦ τ usum esse librarium, hujus autem imam partem inflexam sursum continuasse, quo literam ι efficeret, tum hae duae literae a notissima

forma τοῦ κ vix dignoscendae essent. Hac mutatione facta aliud etiam incommodum vitatur. Etenim ex illa, quam libri praeferunt, lectione sequeretur ipsam τοῦ εἶναι notionem a motu oriundam esse. At hoc non dicit, sed omnes res, quotquot sint, motu effici — ὅτι τὸ μὲν εἶναι ὁτιοῦν καὶ τὸ γίγνεσθαι κίνησις παρέχει.

155. B. Ἆρ' οὖν σὺ καὶ τρίτον, ὃ μὴ πρότερον ἦν, ἀλλὰ ὕστερον τοῦτο εἶναι ἄνευ τοῦ γενέσθαι καὶ γίγνεσθαι ἀδύνατον; Si haec cum sequentibus conferantur, ἄνευ γὰρ τοῦ γίγνεσθαι γενέσθαι ἀδύνατον, facile apparebit quemadmodum corrigi debeant; scilicet, τοῦτο εἶναι καὶ γενέσθαι ἄνευ τοῦ γίγνεσθαι ἀδύνατον.

168. E. Ἵνα μή τοι τοῦτο ἔχῃ ἐγκαλεῖν. Nullus hic locus est particulae τοι quam Clarkianus praefert: legendum, ἵνα μή τι τοῦτό γε, ut mox ἀλλ' οὔ τι σοῦ γε. Eadem de causa in proxima oratione lego τί δ' οὖν; Πολλῶν τοι Θεαίτητος κ. τ. λ. 169. B. οὕτω τις ἔρως δεινὸς ἐνδέδυκε — verborum ordo δεινὸς ab alia manu intrusum esse ostendit.

169. E. μὴ τοίνυν δι' ἄλλων, ἀλλ' ἐκ τοῦ ἐκείνου λόγου .... λάβωμεν τὴν ὁμολογίαν. En novum exemplum syllabae ἐξ cum δι' confusae. Scribendum ἐξ ἄλλων. In 155. E. eadem praepositio reddenda, ut συνεξερευνήσωμαι ἐξ αὐτῶν legatur; nam ab *ipsis* philosophis eorum disciplinam repetiturus est.

171. B. Corruptum locum sic restituendum censeo: Ἐξ ἁπάντων ἄρα ἀπὸ (τῶν) Πρωταγόρου ἀρξαμένων ἀμφισβητήσεται, μᾶλλον δέ γ' ὑπ' ἐκείνου ὁμολογήσεται κ. τ. λ. Delendum autem esse interpretis emblema τότε καὶ ὁ Π. αὐτὸς ξυγχωρήσεται quis non videt?

172. B. ὡς οὐκ ἔστι φύσει αὐτῶν οὐδὲν οὐσίαν ἑαυτοῦ ἔχον. Corrigendum ἐφ' αὑτοῦ. Sic in 152. B. Hirschigius

pro vitiosa codicum scriptura ἐφ' ἑαυτὸ, ἐφ' ἑαυτοῦ reposuit. Ad ea quae mox sequuntur ὡδέ πως τὴν σοφίαν ἄγουσι Heindorfius ἄγειν eodem fere sensu usurpari putabat atque in nota locutione ἐντίμως ἄγειν. Hoc quum parum probabile sit locum corruptum esse existimo et sic refingendum: καὶ ὅσοι γε δὴ μὴ παντάπασι τὸν Πρωταγόρου λόγον, ὡδέ πως τὴν σοφίαν λέγουσι. Sic qui Protagorae placitum verum quidem esse statuebant sed minus late patere quam ipse voluerat illis opponuntur qui universam τῆς ἀληθείας disciplinam probabant. Ibid. C. Πῶς δὴ οὖν λέγεις; otiosum vel potius molestum est τὸ οὖν; contra τοῦτο perquam commode adesset; quare hoc pro illo reponendum censeo. 173. A. Legendum videtur: καὶ τὸ εὐθύ τε καὶ ἐλευθέριον. Ibid. C. οἱ ἐν τῷ τοιῷδε χορεύοντες. Imo, οἱ ἐν τῷδε τῷ χόρῳ ὄντες. 171. B. Pro ταὐτὸν δ' ἀρκεῖ σκῶμμα, quod Heindorfio suspectum Buttmannus Schleiermacherum secutus parum idonea citatione tuebatur, ταὐτὸν δ' ἥκει σκῶμμα legendum videtur. Cf. Eur. Med. 252. ἀλλ' οὐ γὰρ αὑτὸς πρὸς σὲ κἄμ' ἥκει λόγος. 172. B. τὰ μὲν ὑπερηφάνως ἔχων, ὡς δοκεῖ, τὰ δ' ἐν ποσὶν ἀγνοῶν τε καὶ ἐν ἑκάστοις ἀπορῶν. Falsa est ἀντίθεσις inter τοὺς ὑπερηφάνως ἔχοντας, quod idem est atque τοὺς ὑπερηφάνους et illos qui terrestrium rerum ignari sunt. Quid legendum sit ex loco Phaedonis, 96, patebit: νέος ὢν θαυμαστῶς ὡς ἐπεθύμησα ταύτης τῆς σοφίας, ἣν δὴ καλοῦσι περὶ φύσεως ἱστορίαν. ὑπερήφανος γάρ μοι ἐδόκει εἶναι. Hic igitur qui *sublimia curant* τοὺς τὰ ὑπερήφανα ἔχοντας vocat. 177. E. μὴ γὰρ λεγέτω τοὔνομα, ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα ὃ ὀνομαζόμενον θεωρεῖται. Extrema sic vertunt: *sed rem quae nominata consideratur.* Fateor me haud magis Latina quam Graeca intelligere, nisi forte quod quae in Latinis habentur fieri saltem possunt, ut res *quae jam nominata est* consideretur;

sed hoc esset ὠνομασμένον vel ὀνομασθέν. Conjicio, τὸ πρᾶγμα ὃ ὀνομάζομεν θεωρείτω. 181. D. Expellenda est Theaeteti responsio: Ἐμοί γε δοκεῖ. Modeste quaesiverat Socrates: ἆρ' οὐκ ἄξιον ἕτερον εἶδος φάναι κινήσεως. His apte respondet Theaetetus Ἀναγκαῖον μὲν οὖν. Ceterum multo saepius quam plerique suspicantur personarum partes in dialogis Platonicis confusae sunt. Jam pridem in Philebo tres locos indicavi, sc. 53. E. ubi Τὸ τρίτον ἔτ' ἐρῶ in τὸ τρίτον ἑτέρῳ corruptum praecedentis personae orationi adhaesit. 54. B. ubi verba Ἆρ' ἐπανερωτᾷς με τοιόνδε τι; Λέγ', ὦ Πρώταρχέ μοι κ. τ. λ. Socratis persona in medium intrusa foedissime depravata sunt. Ibid. infra, ubi τοῦτ' αὐτὸ λέγω ὦ Πρώταρχε a praecedentibus separari oportebat. Nunc nova haec exempla afferam. Euthyphro. 7. B. οὐχ οὕτως; ΕΥΘ. Οὕτω μὲν οὖν. ΣΩ. Καὶ εὖ γε φαίνεται εἰρῆσθαι; ΕΥΘ. Δοκῶ, ὦ Σώκρατες· εἴρηται γάρ. Quae Socrati tribuuntur Euthyphroni continuari debebant. Si hoc factum esset, grammaticus putida illa de suo non addidisset, quae nunc Euthyphroni tribuuntur. Cratyl. 429. C. ΚΡ. Πῶς λέγεις; ΣΩ. Ἆρ' ὅτι ψευδῆ λέγειν τὸ παράπαν οὐκ ἔστιν, ἆρα τοῦτό σοι δύναται ὁ λόγος; συχνοὶ γάρ τινες οἱ λέγοντες, ὦ φίλε Κράτυλε, καὶ νῦν καὶ πάλαι. Delenda est Socratis persona ubi nunc legitur, et ante συχνοὶ inserenda. Phileb. 36. E. ΣΩ. Λέγε δή μοι. Θαῦμα γάρ ἐμέ γ' ἔχει διὰ τέλους [ἀεὶ] περὶ ταῦθ' ἃ νυνδὴ προὐθέμεθ' ἀπορήματα. ΠΡΩ. Πῶς δὴ φῄς; ΣΩ. Ψευδεῖς, αἱ δ' ἀληθεῖς οὐκ εἰσὶν ἡδοναί; Nihil hic facit Protarchi persona; omnia Socrati tribuenda sunt. Legg. Α. 645. D. ΚΛ. Φανείη δὲ τάχ' ἂν ἴσως τοῦ μήκους γ' αὐτῶν οὐκ ἀπάξιον. ΑΘ. Εὖ λέγεις κ. τ. λ. ΚΛ. Λέγε δή. Recte „signum interlocutoris mutati omittunt Ξ et Ω.“ Cliniae nomen ante εὖ λέγεις ponendum, Atheniensis ante Λέγε δή. Sed

ut ad Theaetetum revertar in 187. C. Θράττει με πῶς κ. τ. λ. nimis abrupto sermoni facillimum remedium propono, nempe ut Ὃ θράττει legatur. 189. E. ὥς γε μὴ εἰδώς σοι ἀποφαίνομαι. An scripsit Plato, ὥς γ' ἐμὴν εἰκώ σοι ἀποφαίνωμαι. τούτῳ γάρ μοι ἰνδάλλεται, διανοουμένη οὐκ ἄλλο τι ἢ διαλέγεσθαι. Mox procul dubio pro τίθεμεν scribendum τίθεμαι. Ibid. C. ἐατέον δὲ καὶ σοὶ τὸ ῥῆμα. Quoniam nullam vim habet τὸ καί, videndum annon praestaret ἐατέον δὲ κεῖσθαι τὸ ῥῆμα ἐπὶ τῶν ἐν μέρει. 192. A. Δεῖ ὧδε λέγεσθαι περὶ αὐτῶν κ. τ. λ. Vitium prodit tum abrupta oratio, tum passivum λέγεσθαι, praesertim sequente διοριζομένους. Lego, Δεῖν ὧδε διελέσθαι κ. τ. λ. 192. E. Σωκράτης ἐπιγιγνώσκει Θεόδωρον καὶ Θεαίτητον, ὁρᾷ δὲ μηδέτερον. Quidni οὐδέτερον? Quia in ἐπιγιγνώσκει latet εἰ γιγνώσκει. Aptissimum est verbum simplex, compositum contra cum ἐπι sequentibus verbis ὁρᾷ δὲ μηδέτερον plane contradicit. 193. E. Παρελείπετο. Imo Περιελείπετο. 195. D. αὖ τὸν ἄνθρωπον. Miror haec tam diu retenta esse. Quoniam de ipsa specie seu notione hominis agitur, certissimum est αὐτὸν ἄνθρωπον. 198. C. ἢ οὖν ὁ τοιοῦτος ἀριθμοίη ἄν ποτέ τι ἢ αὐτὸς πρὸς αὐτὸν αὐτά, ἢ ἄλλο τι τῶν ἔξω ὅσα ἔχει ἀριθμόν; Primum Ἦ οὖν in Τί οὖν; mutandum, alioquin non ἢ οὖν sed ἆρ' οὖν in initio interrogationis positum fuisset. Quae autem sequuntur ita corrupta sunt ut sine aliquo audaciore remedio sanari non posse videantur. Patet opponi inter se merum et simplicem numerum quem quis mente percurrat, et res externas quas numerare conetur. Jam vero qui prius illud facit non potest dici ἀριθμεῖν τι, sed αὐτὸν ἀριθμὸν ἀριθμεῖν. Sunt quidem qui haec ita distingui putent, ut primum aliquae res ad ipsos numeros quos in mente habemus, deinde ad aliquam externam numerorum ima-

ginem, digitos puta vel calculos, recenseantur; verum hic sensus nec per se commodus est, nec in verbis praefertur; fieri enim non potest ut πρὸς ante ἄλλο τι subaudiatur. His difficultatibus ad audaciorem conjecturam motus scribendum censeo: Τί οὖν; ὁ τοιοῦτος ἀριθμοίη ἄν ποτε ἤτοι αὐτὸν ἀριθμὸν πρὸς αὑτὸν, ἢ ἄλλο τι τῶν ἔξω ὅσα ἔχει ἀριθμόν; Ibid. D. οὕτω δὲ καὶ ὧν πάλαι ἐπιστῆμαι ἦσαν αὐτῷ μαθόντι καὶ ἠπίστατο αὐτά. Abest alterum καὶ a Clarkiano et a plerisque codicibus. Legendum μαθών τ' ἠπίστατο αὐτά. 199. B. ὅταν θηρεύων τινὰ ἀπ' αὐτοῦ ἐπιστήμην διαπετομένων ἀνθ' ἑτέρας ἑτέραν ἁμαρτὼν λάβῃ. — „Plura in his menda insedisse“ confitetur Heindorfius, quorum quum nullam corrigendi viam obtulerit Codex Clarkianus frustra aliam praeterquam a nostro ipsorum judicio expectabimus. Quod autem facilius aut mitius remedium esse posset quam quod et sensus et codicum scriptura suadet? ὅταν θηρεύων τινὰ πανταχοῦ ἐπιστημῶν διαπετομένων ἑτέραν ἀνθ' ἑτέρας λάβῃ. 209. E. ΘΕ. Εἰπὲ δή τί νῦν δὴ ὡς ἐρῶν ἐπύθου. Sic omnes editiones nullo prorsus sensu. Clarkianus autem pro εἰπὲ habet εἴγε. Animadvertendum est Socratem in praecedente oratione ita locutum esse ut illum duas ὑποθέσεις in animo habuisse appareat. Εἰ μὲν γὰρ προσδοξάσαι et quae sequuntur unam continent; altera statim post hanc Theaeteti interpellationem sequitur. Hinc satis, ut opinor, manifestum est quid fere hic dicere debeat; scilicet, Εἰ δέ γε — τί νυνδὴ ὡς ἐρῶν ὑπέθου. Dico *fere*, quia quamvis de εἰ δέ γε et ὑπέθου non dubito quin sint verissima, illa ὡς ἐρῶν nequaquam mihi satisfaciunt. Itaque hic locus si quando otium dabitur, denuo retractandus erit. Nunc, si placet ad Sophistam pergamus, in quo tamen non omnia indicabo quae mihi videntur satis probabiliter corrigi posse, sed ea tantum quae longa contro-

versia non egent. 222. B. τούτων ὁπότερ' ἂν ἡγῇ φίλον εἰρῆσθαί σοι, τοῦτο ἡμῖν διόρισον. Hermannus Clarkiano nimis deditus διοριστέον recepit; quasi verbale pro simplici imperativo poni posse cujusvis libri auctoritati credendum esset! Heindorfius ὁπότερα per *utrocumque modo* interpretatur, quod si verum esset, τοῦτο in ταύτῃ mutari oporteret. Sed aliud est in ὁπότερα vitium, quod idem Vir magnus argutius quam prudentius interpretando elevare conatur; non enim duae sed plures ὑποθέσεις propositae sunt. Postremo quis non cum Hermanno sentiat notissimam formulam ὅτι σοι φίλον, vel ὅπῃ σοι φίλον inutile illud pondus τοῦ ἡγεῖ sustinere non posse? His de causis repono: τούτων ὅ τι περ ἂν ᾖ φίλον εἰρῆσθαί σοι, τοῦθ' ἡμῖν διόρισον. Ad ὅ τι περ cf. Sophist. 255. A. Legg. 645. C. 224. D. Τρίτον δέ γ' οἶμαί σε, κἂν εἴ τις αὐτοῦ καθιδρυμένος, τὰ μὲν ὠνούμενος τὰ δὲ καὶ τεκταινόμενος αὐτὸς μαθήματα περὶ ταὐτὰ ταῦτα καὶ πωλῶν κ. τ. ἑ. Περὶ αὐτὰ ταῦτα nihil aliud est quam quod supra dixit περὶ ... γους καὶ μαθήματα. Habemus igitur μαθήματα περὶ μαθήματα. Satisne manifesta sunt interpretis Platonem cogitantis vestigia? Non interpretem sed interpolatorem produnt quae in 227. D. leguntur: καὶ μὴν καθαρμὸς ἦν ... λείπειν μὲν θάτερον ἐκβάλλειν δὲ [ὅσον] ἂν ᾖ πού τι φλαῦ... 227. A. Τά τε (sc. καθάρσεων εἴδη) τῶν ζώων, ὅσα ἐντὸς σωμάτων ὑπὸ γυμναστικῆς ἰατρικῆς τε ὀρθῶς διακρινόμενα καθαίρεται καὶ περὶ τἀκτὸς, εἰπεῖν μὲν φαῦλα, ὅσα βαλανευτικὴ παρέχεται. Librarius quum relativum ad proxime praecedens ζώων incogitanter referret, videretque verbum καθαίρεται mox secuturum, hanc sibi proposuit constructionem: ζώων ὅσα καθαίρεται, quod quam sit ineptum quivis videt. At unde illa expiscatus est? Nempe ex ratione quae ipsi corrupta videbatur, nobis attentius

legentibus non item. Hanc enim, nisi vehementur fallor, lectionem ante oculos habebat: Τά τε τῶν ζῴων ὅσοις πάντὸς ...... καθαίρεται, καὶ τὰ περὶ τἀκτός —. Quod autem in fine sententiae rerum anima carentium purgatio κοσμητικὴ appellatur et hic et in Politico, id mihi tam incredibilis ejus vocabuli usus videtur, ut paene paratus sim ad Valckenaerianam correctionem praeclaram illam et ab omnibus receptam confugere, et quemadmodum ille in Herodoto σμέοντες pro κοσμέοντες reposuit, sic in Sophista et Politico σμητικὴ legere. 227. D. καί μοι τὸ μετὰ τοῦτο ἐπάκουε πειρώμενος αὖ τὸ λεχθὲν διχῇ τέμνειν. Non multis verbis opus fore credo ut ἐπάκουε falsum esse ostendam, cujus verbi vim satis declaravit Cobetus in Mnemosyna. Cum ex constanti Platonis usu, tum ex sequentibus καθ' ὅποι' ἂν ὑφήγῆ, apparet legendum esse ἐπακολούθει, nec dubium est quin πειρωμένῳ haud paullo aptius et elegantius sit quam πειρώμενος. 229. A. Οὐκοῦν καὶ περὶ μὲν ὕβριν καὶ ἀδικίαν καὶ δειλίαν ἡ κολαστικὴ πέφυκε τεχνῶν μάλιστα δὴ πασῶν προσήκουσα δίκη. Expellendum est extremum vocabulum quod e margine in textum migravit. Mox in C. Ἀγνοίας γ' οὖν legendum, est enim responsio *aliqua ex parte assentientis.* Verba autem καὶ δὴ καὶ τούτῳ γ' οἶμαι μόνῳ τῆς ἀγνοίας ἀμαθίαν τοὔνομα προσρηθῆναι, tum demum et aliquem sensum habebunt, et eum qui huc unice convenit, si μόνῳ in μορίῳ mutetur. 234. A. pro καὶ τοίνυν καὶ ταχὺ ποιήσας αὐτῶν ἕκαστα πανὺ σμικροῦ νομίσματος ἀποδίδοται, malim καίτοι εὖ καὶ ταχὺ ποιήσας κ. τ. ἑ. Ibid. C. Τί δὲ δή; περὶ τοὺς λόγους ἆρ' οὐ προσδοκῶμεν εἶναί τιν' ἄλλην τέχνην, ᾗ δυνατὸν αὖ τυγχάνειν τοὺς νέους ...... γοητεύειν; Δυνατὸν τυγχάνει in pedestri sermone nequaquam ferendum est. Itaque nec Hermanni conjecturam pro-

bare possum, ἢ οὐ δυνατὸν αὖ τυγχάνειν. Si hoc tantum scriptor dicere voluisset quidni δυνατὸν εἶναι scriberet? Lego, ἢ δυνατόν αὖ ταχ' ἂν εἴη. Porro ad finem ejusdem sententiae absurde legitur ὥστε ποιεῖν ἀληθῆ δοκεῖν λέγεσθαι, καὶ τὸν λέγοντα δὴ σοφώτατον πάντων ἅπαντ' εἶναι. Sensus postulat καὶ τὸν λέγοντα δὲ —. 235. A. In loco toties tentato novam viam ingressus orationem hunc ad modum refingo: ὅτι τῶν τῆς παιδιᾶς μετεχόντων ἐστ' ἐπιστημόνων εἷς. 285. E. εἰ γὰρ ἀποδιδοῖεν τὴν τῶν καλῶν ἀληθινὴν συμμετρίαν. — Imo τὴν τῶν κώλων, h. e. *partium*. 240. B. Hunc locum quem partim suo judicio fretus correxit, partim Clarkiano nimis addictus corrupit Hermannus, quemadmodum constituendum censeo describam: Οὐκ ὄντως ὂν ἄρα λέγεις τὸ ἐοικὸς, εἴπερ αὐτό γε μὴ ἀληθινὸν ἐρεῖς.: 'Αλλ' ἔστι γε μήν πως.: Οὐκ οὖν ἀληθῶς γε φῄς.: Οὐ γὰρ οὖν· πλήν γ' εἰκὼν ὄντως.: Οὐκ ὂν ἄρ' ὄντως ἐστὶν ὄντως ἣν λέγομεν εἰκόνα. *Fateor*, inquit Theaetetus, *imaginem non esse* ὂν ὄντως, *sed est tamen* εἰκὼν ὄντως. Cui Hospes: *Ergo et non est* ὄντως, *et est* ὄντως *id quod imaginem vocamus.* Adeo perspicuus est hic sensus, ut de lectione dubitari posse mirer. Geminatum οὐκ quod duobus in locis inter ὄντως et ὂν insertum est, quod frustra tueri studet Heindorfius, scribarum oscitantiae debetur. 241. C. ἐάν πῃ τι καὶ κατὰ βραχὺ παρασπασώμεθα οὕτως ἰσχυροῦ λόγου. Inserui τι, quod in ΠΗ absorptum erat. Ad καὶ κατὰ βραχὺ cf. supra 240. E. 3. Notio ab illis sumpta est qui aliquid valido adversario e manibus extorquere conantur. 242. C. Εὐκόλως μοι δοκεῖ Παρμενίδης ἡμῖν διειλέχθαι, καὶ πᾶς ὅστις πώποτε ἐπὶ κρίσιν ὥρμησε τοῦ τὰ ὄντα διορίσασθαι πόσα τε καὶ ποῖά ἐστιν. Haec et sequentia qui diu multumque pertractaverit Eleatici querelam de Parmenide et caeteris non in eo constare intelliget, quod hanc vel illam ratio-

nem in disputando secuti sint, sed quod missa disputatione, μύθους διηγεῖσθαι inceperint. Quae fuerint illae fabulae et quam utiles audientibus, festive admodum persequitur Plato. Sed quid de εὐκόλως fiet? Sanum quidem esse non potest; quis enim unquam cuiquam hoc vitio vertere auderet, ὅτι εὐκόλως διαλέγεται? Aut quomodo περὶ τῶν εὐκόλως διαλεγομένων dici potest ὅτι λίαν τῶν πολλῶν ἡμῶν ὑπεριδόντες ὠλιγώρησαν? Haec de illis tantummodo dici possunt, qui *ne disputant quidem*; illud autem ipsam nullo fere negotio e mendosa lectione eruetur, si pro ΕΥΚΟΛΩΣ ΟΥΧΟΛΩΣ legatur. Scio Platonem libentius alia formula uti solere, et plerumque apud eum τὸ παράπαν οὐ hoc sensu inveniri. Sed nihil eum prohibebat quominus illud alterum adhiberet, quo Demosthenes etiam usus est. 244. D. Καὶ τὸ ἕν γε ἑνὸς ἓν ὂν μόνον καὶ τοῦτο ὀνόματος· αὐτὸ ἓν ὄν. In his Schleiermacherus pro αὐτὸ scripsit αὖ τὸ, quam conjecturam Heindorfius certissimam vocat. Ego vero pace tantorum virorum alia prorsus conjectura locum sanandum esse contendo. Ut haec duo inter se opponuntur τὸ ὄνομα ὀνόματος ὄνομα μόνον et τὸ ἓν ἑνὸς ἓν ὂν μόνον καὶ τοῦτο (nam haec postrema ad comparationem indicandam adjiciuntur; cf. Sophist. 254. A. ἰδεῖν μὲν χαλεπὸν ἐναργῶς καὶ τοῦτον —) sic in altera sententia quaerendum est aliquid quod illis, μηδένος ὄνομα ἀναγκασθήσεται λέγειν, respondeat. Quare sententiam hunc ad modum refingam: καὶ τὸ ἕν γε, ἑνὸς ἓν ὂν μόνον καὶ τοῦτο, ὀνόματος δ' οὐ τὸ ἓν ὄν. Sic duas habebimus ὑποθέσεις, nomen nominis tantum nomen, et unum unius tantum unum: sequitur deinde utrumque negative expressum; nomen non unius nomen et unum non nominis unum. Ceterum quam facile ΔΟΥ in ΑΥ abire potuerit vix est operae pretium animadvertere.

247. D. Recte haec distinxit Hermannus; sed legendum est: εἰ δέ τι τοιοῦτον. 247. E. τίθεμαι γὰρ ὅρον ὁρίζειν τὰ ὄντα ὡς ἔστιν οὐκ ἄλλο πλὴν δύναμις. Satis verborum de eo quod clarius et facilius sic diceretur: τίθεμαι γὰρ ὅρον ὡς ἔστιν οὐκ ἄλλο τι πλὴν δύναμις. Et sic quidem scripsit Plato, quem qui diligenter legebat magistellus in margine notam apposuit, ὁρίζει τὰ ὄντα. Simillimum afferam locum infra in Euthydemo 281. D. Ceterum quae hic apposui editores jamdiu admonere poterant, ut meram barbariem in proxima pagina corrigerent. 248. C. ἱκανὸν ἔθεμεν ὅρον που τῶν ὄντων κ. τ. ἑ. Legendum ἐθέμην; sed gravius latet vulnus in ἱκανὸν, quod ex οὐκ ἄλλον corruptum esse suspicor. Itaque lego: οὐκ ἄλλον ἐθέμην ὅρον που τῶν ὄντων, ἢ ὅταν τῳ παρῇ .... δύναμις. 249. B. L. ἀκινήτων τ' ὄντων (πάντων), quibus infra respondent κινούμενα πάντα. 249. D. Τί οὖν; ἆρ' οὐκ ἐπιεικῶς ἤδη φαινόμεθα περιειληφέναι τῷ λόγῳ τὸ ὄν. ΘΕ. Πάνυ μὲν οὖν. ΞΕ. Βαβαί· οὐ μεντἆρα, ὦ Θεαίτητε· ὥς μοι δοκοῦμεν νῦν αὐτοῦ γενήσεσθαι περὶ τὴν ἀπορίαν τῆς σκέψεως. Ita sanavi quae in libris nullo sensu leguntur: Βαβαὶ μέντ' ἂν ἄρα ὦ Θ. ...... γνώσεσθαι κ. τ. ἑ. 251. A. Frustra vexatus est hic locus. Nec διωξόμεθα nec διαθησόμεθα nec διασωσόμεθα nec quidquam aliud legendum est praeter quod libri habent, διωσόμεθα. Juxta difficile esse ostendit id quod est atque id quod non est explicare. Hinc augurdatur, si quid lucis utrivis horum alicunde accedat, fore eam ut alterum discerni possit; sin ambo in tenebris maneant, quid tum? Disputationem, *servabimus, disponemus, sequemur?* Imo, ita *repellemus* ut si quis ex ejus quod non est natura negotium nobis facessit, eundem in eo quod est haud minus sibi contradicentem efficiamus. Accedit

quod cum hoc verbo et hac sententia εὐπρεπέστατα egregie convenit, at non cum contraria notione, quae conjecturis supra commemoratis inest; parum enim hospitem Eleaticum Sophistis infensum deceret *speciosam* disputationem promittere. Ibid. Οἷον δὴ τί; παράδειγμα εἰπέ. Deleantur posteriora, quae prioribus tanquam interpretatio adjecta sunt. Mox in C. idem in voce κτήσεως faciendum. Quid enim est κτῆσις περὶ φρόνησιν, aut πενία κτήσεως? Dixisset saltem, πενία κτημάτων. Ibid. E. Personae sic distribuendae: Ἐγὼ μὲν ὑπὲρ αὐτῶν οὐδὲν ἔχω πρὸς ταῦτ' ἀποκρίνασθαι. : Τί οὖν οὐ καθ' ἓν ἀποκρινόμενος ἐφ' ἑκάστου τὰ συμβαίνοντα ἐσκέψω; : Καλῶς λέγεις. : Καὶ τιθῶμέν γ' αὐτοὺς κ. τ. ἑ. Hic, ut ubique, respondentis partes Theaeteto tribuuntur; sed fraudem fecit librariis initium sermonis καὶ τιθῶμέν γε, qui abruptior illis visus est, non animadvertentibus Hospitis verba ex iis quae supra dixerat continuari. 252. D. Pro ἐπιγιγνοίσθην ἐπ' ἀλλήλοιν, quod in optimis libris est, conjecturam sequioris codicis leviter mutatam repono, et inutilem praepositionem e particula male lecta ortam expello. L. εἴπερ ἐπιμιγνύσθην γ' ἀλλήλοιν. Dudum inter omnes convenit hanc esse probam optativi formam.

Male Hermannus in 251. D. ἀδύνατον pro ἀδύνατα e Clarkiano recepit. Idem error in 252. E. omnes libros occupavit, ubi pro ἀδύνατον εὑρέθη legendum ἀδύνατ' ἔνθ' ηὑρέθη. 254. B. Οὐκοῦν περὶ μὲν τούτου καὶ τάχ' ἐπισκεψόμεθα σαφέστερον, ἂν ἔτι βουλομένοις ἡμῖν ᾖ. Patet deesse vocem quae *postmodum* significet; καὶ τάχα quum sit pondus inutile, hoc ipsum in κατὰ σχολὴν mutare praestat, quam lacunae suspicionem movere. 255. A. Κίνησίς τε στήσεται, καὶ στάσις αὖ κινηθήσεται· περὶ γὰρ ἀμφότερα θάτερον ὁποτερονοῦν γιγνόμενον αὐτοῖν ἀναγκάσει μεταβάλλειν αὖ θάτερον ἐπὶ

τοὐναντίον τῆς αὐτοῦ φύσεως, ἅτε μετασχὸν τοῦ ἐναντίου. Recte hunc locum explicavit Heindorfius, nisi quod θάτερον ὁποτερονοῦν αὐτοῖν de *motu* et *statu* intelligenda docuit. Significantur ταὐτὸν et θάτερον, quorum utrumvis si ambobus illis simul, statui et motui, inerit, efficiet ut status et motus alicujus ejusdem sint generis participes, ita ut utervis eorum in alterius naturam necessario ranseat, et sic demum κίνησίς τε στήσεται καὶ στάσις αὖ ινηθήσεται. Quod autem illud adjecit, quod ex communi experientia ductum est, μετέχετον μὴν ἄμφω ταὐτοῦ αὶ θατέρου, id a disputatione flagitatur. Hactenus enim ec ταὐτὸν nec θάτερον duobus iliis generibus commune sse posse evincit. At enim quid impedit quominus alrum horum statui, alterum motui, tribuamus? Ut ad ιec respondeat, confitentem Theaetetum facit utrumque utroque posse praedicari. Itaque sic concludit: μὴ ίνυν λέγωμεν κίνησίν γ' εἶναι ταὐτὸν ἢ θάτερον, μηδ' αὖ στά- — quibus verbis ostendere vult id non magis verum se si de utrovis separatim, quam si de duobus conjunm dicatur. 259. C. τὸ ταῦτα ἐάσαντα ὡς δυνατά. — ιο, ὡς ἀνήνυτα. Indignum est Heindorfio commentum, o vulgatam defendit lectionem, ut scilicet δυνατὰ) οὐ χαλεπὰ positum fuerit. 263. D. περὶ δή σοῦ λεισνα μέντοι θάτερα ὡς ταὐτὰ καὶ μὴ ὄντα ὡς ὄντα παντασιν ὡς ἔοικεν ἡ τοιαύτη σύνθεσις ἔκ τε ῥημάτων γιγνοη καὶ ὀνομάτων ὄντως τε καὶ ἀληθῶς γίγνεσθαι λόγος δής. Miror interpretes ex ipso loco, in quo μέντοι ιitum est, lacunam non animadvertisse. Ea nemex repetitione ejusdem participii orta est, quod a bis omissum indubitanter restituo: Περὶ δή σου λεινα, λεγόμενα μέντοι θάτερα ὡς ταὐτὰ κ. τ. ἑ. Quod ad

ὡς ἔοικεν — γίγνεσθαι attinet, non tantum apud me valet eorum auctoritas qui duplicem locutionem nonnunquam apud bonos auctores confundi docent, quin ὡς expulissem, si caetera sic ab omni mendo libera fore credidissem. Sed nondum mihi liquet de παντάπασιν, quod si ad ὄντως τε καὶ ἀληθῶς referendum est non suam sedem tenere videtur; neque omnino appositio illa λεγόμενα — ἡ τοιαύτη σύνθεσις Platonicam elegantiam refert.

In Politici loco qui est p. 266, incredibile est quam ridiculos in errores inciderint plures alioqui sagacissimi viri, dum in illo ἀγελαίῳ γένει, quod cum nostro extremum relictum est, alius anserem, alius simiam, alius nescio quod aliud animal quaereret. Quid? Nonne satis diserte scripta sunt illa? εἴπερ δυοῖν γ' ἐστὶ ποδοῖν δὶς πεφυκυῖα· (quod, opinor, in anseres non cadit) — τῷ τῶν ὄντων γενναιοτάτῳ καὶ ἅμα εὐχερεστάτῳ· (γενναῖος de grandi corpore dici docent exempla apud Astium frequentia) οὐκ εἰκὸς ὕστατα ἀφικνεῖσθαι τὰ βραδύτατα; (hoccine de simiis dictum est?) ὁ βασιλεὺς συνδιαθέων τῷ πρὸς τὸν εὐχερῆ βίον ἄριστα γεγυμνασμένῳ· quod de quo alio dici poterat quam de subulco? aut quis jam his locis comparatis *suillum genus* indicari etiamnum dubitabit? In 269. A. absurde legitur de Sole, τότε δὲ δὴ μαρτυρήσας τῷ Ἄτρεϊ μετέβαλεν αὐτὸ ἐπὶ τὸ νῦν σχῆμα. Reponendum διαμαρτύρησας et αὐτόν. Nam si Sol ἐμαρτύρησε τῷ Ἀτρεῖ, pars culpae in eum tanquam caedis conscium cadit. At non hoc fecit, sed scelus detestatus est, quod Graece διαμαρτυρεῖν dicitur. 270. B. Λογισάμενοι δὴ ξυννοήσωμεν τὸ πάθος ἐκ τῶν νῦν λεχθέντων, ὃ πάντων ἔφαμεν εἶναι τῶν θαυμαστῶν αἴτιον. Ἔστι γὰρ οὖν δὴ τοῦτ' αὐτό. N. Σ.: Τὸ ποῖον; Ξ.: Τὸ τὴν τοῦ παντὸς φορὰν τότε μὲν ἐφ' ἃ νῦν κυκλεῖται φέρεσθαι, τότε δ' ἐπὶ τἀναντία. N.Σ.: Πῶς δή; Tria mirabilia,

quorum in antiquis fabulis memoria conservata est, Solis cursus mutatus, Hominum sub Saturno vita et cultus, Homines e terra geniti, ex eadem causa profluxisse di- cuntur; ea vero est caeli in contrariam partem mutata conversio. Haec omnia adeo lucide explicata sunt, ut mireris cur Socrates etiamnum haereat, et per illa πῶς δὴ respondeat. Neque vero Hospes dubitantem docere di- gnatur, sed ulterius pergit, atque ea quae talem muta- ionem comitantur a tribus supra memoratis miraculis colligere conatur: hoc est enim λογισάμενος ξυννοεῖν τὸ πά- ος ἐκ τῶν λεχθέντων. Hinc apparere credo πῶς δὴ, quod iec cum praecedentibus, nec cum sequentibus cohaeret, nendosum esse. Sed quae sequuntur propius inspicia- nus. Ταύτην τὴν μεταβολὴν ἡγεῖσθαι δεῖ τῶν περὶ τὸν οὐ- ανὸν γιγνομένων τροπῶν πασῶν εἶναι μεγίστην καὶ τελεωτά- ην τροπήν. Quam incondite dictum sit, ταύτην τὴν μετα- ολὴν εἶναι τροπήν, nemo non videt. Atqui non modo in- onditam verum etiam falsam sententiam esse contendo. tenim μεταβολὴ ad τὴν τοῦ παντὸς φορὰν spectat, τροπὴ d extremum seu caelestem circulum tantum refertur. on hanc igitur eandem esse atque illam dicere opor- bat, sed illius causam atque principium. Quare de- ta Socratis persona Hospitis orationem hunc ad modum fingo: Πρὸς δὴ ταύτην τὴν μεταβολὴν ἡγεῖσθαι δεῖ τῶν ρὶ τὸν οὐρανὸν τροπῶν πασῶν εἶναι μεγίστην καὶ τελεω- ίτην τροπήν. Paullo infra legimus: μετάβαλλον δὲ πάλιν ὶ τοὐναντίον οἷον νεώτερον καὶ ἁπαλώτερον ἐφύετο. Frustra torqueat qui ex οἷον aliquem sensum elicere velit. ege ἐπὶ τοὐναντίον ἰόν. Mox adjicit: τῶν δ' ἡβώντων τὰ σώ- ιτα λεαινόμενα καὶ σμικρότερα καθ' ἡμέραν καὶ νύκτα ἑκά- ην γιγνόμενα πάλιν εἰς τὴν τοῦ νεογενοῦς παιδὸς φύσιν ἀπῄει, τά τε τὴν ψυχὴν καὶ [κατὰ] τὸ σῶμα ἀφομοιούμενα. Qui

ad ἀφομοιοῦσθαι (παιδὸς φύσει) subaudiendum contendit, (quod ego, nisi posito αὐτῇ, fieri posse nego) haud facile explicabit cur vehementiore locutione, εἰς φύσιν ἀπιέναι, praeposita, languidior sententiam claudat. Rarum sed unice aptum vocabulum restituo, ἀ π ο μ ε ι ο ύ μ ε ν α. 271. B. ἑπόμενον γάρ ἐστι τῷ τοὺς πρεσβύτας ἐπὶ τὴν τοῦ παιδὸς ἰέναι φύσιν; ἐκ τῶν τετελευτηκότων αὖ, κειμένων δ' ἐν τῇ γῇ πάλιν ἐκεῖ ξυνισταμένους et sic deinceps sine verbo. Nempe verbum jam praeteriimus neque agnovimus, ἥκειν in ἐκεῖ turpiter deformatum. Ibid. D. locum lacunosum et male habitum non ultra attingam quam ut moneam pro θεῶν ἀρχόντων, θεῶν λαχόντων a sequente accusativo postulari. 272. E. πάντες οὖν οἱ κατὰ τοὺς τόπους συνάρχοντες τῷ μεγίστῳ δαίμονι θεοί — inauditum est Deos Daemoni socios regni accedere. Fefellit librarios satis usitata Platoni verborum collocatio, quam quum hic eam ob causam adhiberet, ne γνόντες et quae sequuntur nimis arcte cum praegressis cohaererent, scribere maluit τῷ μεγίστῳ δαίμονες θεῷ. Mox legimus, ὁ δὲ μεταστρεφόμενος καὶ συμβάλλων, ἀρχῆς τε καὶ τελευτῆς ἐναντίαν ὁρμὴν ὁρμηθεὶς κ. τ. ἑ. Haec interpretentur qui se intelligere credunt. Mihi persuasum est nullam unquam sanam sententiam hinc exituram nisi participio συμβάλλων casus quem regat tribuatur, ut sciamus quid sit id quod mundus in illa conversione confundat, simulque res simplicissima, ἐναντία ὁρμή, prodigiosis illis additamentis liberetur. Veri interpretis partes mihi agere videor haec ita legi jubendo: — Ὁ δὲ μεταστρέφομενος, καὶ ξυμβάλλων ἀρχάς τε καὶ τελευτάς, ἐναντίαν ὁρμὴν ὁρμηθείς. — Locum omnium fere difficillimum jam praeterieram quia, ut verum fatear, longae disputationis molestiam reformidabam, si correctionis meae ratio reddenda esset. Verum

tamen quid obstat quominus hic adumbrem quae alias fusius exsequar? Est locus ille paullum supra, 272. E. καὶ δὴ καὶ τὸ γήινον πᾶν ἀνήλωτο γένος, πάσας ἑκάστης ψυχῆς τὰς γενέσεις ἀποδεδωκυίας, ὅσα ἦν ἑκάστῃ προσταχθέντος αὐτὰ εἰς γῆν σπέρματα πεσούσης, κ. τ. ἑ. Jam viderunt editores syllabam τος ad αυτα pertinere ut una τοσαῦτα efficiant, sed minus intellexerunt hunc ipsum scribae errorem in causa fuisse cur propriam ejus participii terminationem negligeret, nec quantum sciam quisquam adhuc vidit in illo γῆν γηιν h. e. γήινα latere. Praeterea verbum quod apte de animabus in semina infusis dicitur non est πίπτειν sed εἰςδύεσθαι. Jam vero δ et ο confundi et per se facile intelligitur et plurimis exemplis ostendi potest. Scribo igitur, ἑκάστης τῆς ψυχῆς .... ὅσα ἦν ἑκάστῃ τὰ προσταχθέντα τοσαῦτα εἰς γήινα σπέρματα εἰςδύσης. 276. B. Primum pro ἤ τινι τῶν βασιλέων, legendum, ἢ τῇ — sc. τέχνῃ. Confusa sunt a scriba THI et TINI. Deinde in verbis ἐπιμέλεια δὲ κ. τ. ἑ. paene inextricabilis error ab exigua admodum causa ortus est. Jam ante Stobaei tempora μᾶλλον a nescio quo scriba omissum et postea in margine suppletum est; deinde in illius Codicis apographo quodam restitutum quidem est, sed ut nimis saepe accidit, non in suam sedem. Hoc nunc demum facto haec perspicua et elegans evadit sententia: Ἐπιμέλεια δὲ ἀνθρωπίνης συμπάσης κοινωνίας οὐδεμί' ἂν ἐθελήσειεν ἑτέρα μᾶλλον προτέρα τῆς βασιλικῆς φάναι καὶ μᾶλλον κατὰ πάντων ἀνθρώπων ἀρχῆς εἶναι τέχνη. Hoc dicit: *Nullam aliam humanarum rerum administrationem ausuram esse profiteri, se regia illa scientia aut dignitate priorem esse, aut latius inter homines dominari.*

Vocis primo omissae et deinde in non suum locum relatae ejusmodi exempla afferam, quae mihi extra omnem

dubitationem posita videntur. Phileb. 26. B. ὕβριν γάρ που καὶ ξύμπασαν πάντων πονηρίαν αὕτη κατιδοῦσα ἡ θεός.... .... πέρας οὐδὲν οὔθ' ἡδονῶν οὔτε πλησμονῶν ἐνὸν ἐν αὐτοῖς, νόμον καὶ τάξιν πέρας ἔχοντ' ἔθετο. Hic ἔχοντα quum post primum πέρας excidisset post alterum restitutum est. Phaedr. 259. C. ἐξ ὧν τὸ τεττίγων γένος μετ' ἐκεῖνο φύεται, γέρας τοῦτο παρὰ Μουσῶν λαβόν, μηδὲν τροφῆς δεῖσθαι γενόμενον, ἀλλ' ἄσιτόν τε καὶ ἄποτον εὐθὺς ᾄδειν ἕως ἂν τελευτήσῃ. Aliquanto largior fuerat Musarum in cicadas munificentia, ut non modo in initio vitae sed per omne tempus cibi et potus indigentia soluti essent. L. ἀλλ' ἄσιτόν τε καὶ ἄποτον ὂν εὐθὺς γενόμενον ᾄδειν. Eadem mali causa atque idem remedium paullo infra reperietur, ubi legendum: ἆρ' οὖν οὐ κρεῖττον γελοῖόν τε καὶ φίλον ἢ δεινόν τε καὶ ἐχθρὸν εἶναι; Ex eodem fonte profluxit error qui sententiam in Philebo. 41 ex admodum simplici mire confusam reddidit. τοῦτο δὲ τὸ δόγμα ἕως ἂν κέηται παρ' ἡμῖν, ἀδύνατον ἀνελεγκτὸν δήπου γίγνεσθαι. Πρω.: Καλῶς. Etiamsi caetera sana essent minime huc conveniret Protarchi responsum, quum in praegressis nihil sit quod vel probari vel improbari possit. Socrates enim nec suadere quidquam nec concludere conatur, verum ea dicit, quibus qui assentitur nihil amplius respondere possit, quam ἀδύνατον μέντοι, vel 'Ορθῶς, vel si qua sunt similia. Quid multa? retracto ad antecedentia uno vocabulo legendum: τοῦτο δὲ τὸ δόγμα ἕως ἂν κέηται παρ' ἡμῖν ἀνελεγκτὸν, ἀδύνατον δήπου γίγνεσθαι καλῶς. προσιστώμεθα δή κ. τ. ἑ. Idem in Convivio 197. C. obtinuit, ubi Clarkianus habet, κοίτην ὕπνον τενικηδῆ — Coislinianus, κοίτην ὕπνον τε κυδυμῆ. Coisliniani lectionem sic explico. Superfuisse credo in vetusto aliquo exemplari signum quo indicaretur literas seu vocem transponendam esse. Quod quum scriba ani-

madverteret, ad syllabam NI pertinere ratus, pro τεκ κηδη dedit τε κηδηνι; hoc autem ut fit in literis sensu carentibus facillime in κυδυμη abire potuit. Dindorfii νηκηδῆ mera est serioris ideoque paullo doctioris scribae hariolatio. Legendum ὕπνον τ' ἐνὶ (κοίτῃ ἀ)κηδῆ.

In Legg. I. 643. D. Institutio illa laudatur ἡ τοῦ παίζοντος τὴν ψυχὴν εἰς ἔρωτα ὅτι μάλιστα ἄξει τούτου, ὃ δεήσει γενόμενον ἄνδρ' αὐτὸν τέλειον εἶναι τῆς τοῦ πράγματος ἀρετῆς. Postrema, quae turbata sunt, sic in ordinem facile restitui possunt: τῆς τούτου τοῦ πράγματος ἀρετῆς, ὃ δεήσει γενόμενον ἄνδρ' αὐτὸν τέλειον εἶναι. Τέλειον eodem sensu hic posuit, quo alibi ἄκρον.

In 276. D. frustra ὃ a sequioribus Codicibus et ab Editoribus plerisque insertum est; nam vel sic hians sententia lacunam nondum impletam prodit. Jamdiu haec hunc ad modum lego: Πρῶτον μὲν (ἔδει, καθάπερ νυνδὴ) ἐλέγομεν, (sc. in 275. E.) τοὔνομα μετασκευωρήσασθαι κ. τ. ἑ. 277. B. Male vulgo legitur τῶν ἔργων. L. τῷ ἔργῳ. Quod mox sequitur θαυμαστὸν ὄγκον ἀράμενοι τοῦ μύθου locum mihi in mentem revocat qui est in Legum [mo] 642. A. παμμηκῆ λόγον ἀνακαθαιρόμενος, in qua voce explicanda plures operam perdere video. Quid si ἀνεκὰς αἰρόμενος conjiciamus? 278. C. L. συναχθὲν παρ' ἑκατέρου πρὸς συνάμφω. 282. C. μετῆμεν non μετίωμεν scribendum. Quid faciendum sit jam docuit; hic quid jam factum sit commemorat. 284. A. ἅπασαι γὰρ αἱ τοιαῦταί που τὸ τοῦ μετρίου πλέον καὶ ἔλαττον, οὐχ ὡς οὐκ ὂν ἀλλ' ὡς , χαλεπῶς περὶ τὰς πράξεις παραφυλάττουσιν. Sic legendum, non ut in libris ἀλλ' ὡς ὂν χαλεπόν. Παραφυλάττειν t *observare*: sive id *corrigendi* causa fit, ut in Legg. I. 32. A. sive *vitandi*, quod solum in ea cadit quae justo majora vel minora in arte quapiam videntur. Sin χαλε-

πὸν retineatur, quoniam per se positum nihil praeter χαλεπὸν κτᾶσθαι significat, non modum esse difficilem diceret, sed quodcunque modum aut non attingeret aut superaret. Sed haec nimis alta erat doctrina quam ut Platoni innotescere potuerit; nostri illud saeculi inventum est, antiquam illam temperantiam tanquam rem tritam et facilem spernentis, et nescio qua Aesthetica aliave Hyperborea Musa adjuvante omnes fines et omnia veterum magistrorum praecepta transcendentis. 284. D. In loco paene conclamato ne de singulis disputans longus sim, totam sententiam ea forma proferam, quae mihi proxime ad veritatem accedere videtur: Ὡς, πολὺ μὲν μακροτέρου λόγου ποτε δεήσει τοῦ νῦν λεχθέντος πρὸς τὴν ἐπὶ αὐτὸ τἀκριβὲς ἀπόδειξιν. Ὅτι δὲ πρὸς τὰ νῦν καλῶς καὶ ἱκανῶς δείκνυται, δοκεῖ μοι βοηθεῖν μεγαλοπρεπῶς ἡμῖν οὗτος ὁ λόγος ὡς ἄρα ἡγητέον ὁμοίως εἶναι μεῖζόν τι ἅμα καὶ ἔλαττον, καὶ μετρεῖσθαι μὴ πρὸς ἄλληλα μόνον ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν τοῦ μετρίου γένεσιν. Τούτου τε γὰρ ὄντος ἐκεῖνα ἔσται, κἀκείνων ὄντων ἔσται καὶ τοῦτο· μὴ δ᾽ ὄντος ποτέρου τούτων οὐδὲ θάτερον αὐτῶν ἔσται ποτέ. Primum lacunae indicium est quod λόγου subaudiri nequit; quod si hoc tantum inseras sententia manet inepta: quomodo enim idem sermo et ad praesentem disputationem sufficere potest, et ad accuratiorem adhiberi? Rem scilicet probandam adhibitis aliis rationibus accuratius olim tractare poterit, sed ex hoc ipso, quo nunc utitur, argumento nihil novi effecturus est. Deinde βοηθεῖν ὅτι idem est quod βοηθῶν φάναι ὅτι. Quae autem pro ὅτι propositae sunt mutationes et per se inutiles sunt, et non δείκνυται sed δέδεικται requirerent. Quod περὶ in ἐπὶ mutavi, ideo feci quod ex his praepositionibus, quae facillime confunduntur, ea desiderabatur quae idem quod Latine *usque ad* sonaret, quo

sensu ἐπ' ἄκρον et similia saepius dixit Plato. Καὶ ante μεῖζον, quod unus nullius auctoritatis codex exhibet, removi, sed eandem vocem ante μετρεῖσθαι supplevi. Praeterea eo usque audaciae progressus sum ut τὰς τέχνας πάσας expulerim. Sed defensio in promptu est; nam τοῦτο et ἐκεῖνα tam manifesto, illud ad τὸ μέτριον, hoc ad μεῖζόν τι ἅμα καὶ ἔλαττον referenda sunt, ut haec sola inter se opponi appareat, neque tertium quidquam nisi violatis dialecticae legibus huc intrudi posse. Quanquam aliter sentiebat qui ὄντων in οὐσῶν depravavit, parum ille sollicitus quod hac ratione, quum duas notiones sibi invicem necessarias esse dicendum esset, alteram harum in media comparatione subito ventis traderet, cujus in locum alia prorsus diversa involaret. Neque sane peritiorem grammaticae quam dialecticae hominem hic locus expertus est, qui ἔσται in ἐστι bis corrupit, parum ille sibi constans quod tertium ἔσται intactum reliquit. 285. B. μὴ δυνατὸν εἶναι δυσωπούμενον παύεσθαι. Imo, δυνατὸν εἶναι μὴ — sed melius est δυνατὸν εἶναι circumscribere utpote ab aliquo suppletum, qui non videbat δυσωπούμενον praecedentem accusativum τὰς παντοδάπας ἀνομοιότητας regere. Ibid. E. locum male habitum sic mihi satis commode refinxisse videor. τοῖς μὲν τῶν ὄντων ῥᾳδίοις καταμαθεῖν αἰσθηταί τινες ὁμοιότητες πεφύκασιν, αἷς οὐδὲν χαλεπὸν *ὅ τι ἂν* αὐτῶν τις βουληθῇ τῷ λόγον αἰτοῦντι περί του μὴ μετὰ πραγμάτων ἀλλὰ χωρὶς λόγου ῥᾳδίως ἐνδείξασθαι. Ἐνδείκνυσθαι, quod est *specimen dare* (cf. Euthyd. 278. D.) huc optime convenit; δηλοῦν contra nec per se verum est, et sententiam onerat et impedit. 287. D. ἄνευ γὰρ τούτων (sc. τῶν δημιουργικῶν τεχνῶν) οὐκ ἄν ποτε γένοιτο πόλις οὐδὲ πολιτική, τούτων δ' αὖ βασιλικῆς ἔργον τέχνης οὐδέν που θήσομεν. Legendum τού-

των δ' ἄνευ. 297. C. Πῶς τί τοῦτ' εἴρηκας; οὐδὲ γὰρ ἄρτι δῆθεν κατέμαθον τὸ περὶ τῶν μιμημάτων. Legendum πῶς; et ῥηθέν. 299. B. Pro Καὶ τοίνυν luce clarius est καὶ τοιόνδε requiri. Pol. 301. B. οὐκοῦν κἂν τις ἄρα ἐπιστήμων ὄντως ὢν εἷς ἄρχῃ, πάντως τό γ' ὄνομα ταὐτὸν βασιλεὺς καὶ οὐδὲν ἕτερον προσρηθήσεται. δι' ἃ δὴ τὰ πέντε ὀνόματα τῶν νῦν λεγομένων πολιτειῶν ἓν μόνον γέγονεν. Ad haec Stallbaumius: „Ubi unus ille sapiens imperium teneat, ibi quinque illarum civitatum nomina tolli existimat, propterea, nisi fallor, quod constituta ea civitate quae optuma est, omnia illa deteriorum rerum publicarum discrimina protenus evanescunt atque tolluntur.“ Haec posui ut ostenderem qualia ad commenta confugiendum sit illi qui omnia interpretari volet. Quid enim hae argutiae viri de Platone atque ejus lectoribus optime meriti ad verba illa explicanda faciunt?

Fac enim verissimum esse, quod tum concedam quum intelligam, optima reperta forma deteriorum discrimina evanescere, nihil hujusmodi haec verba praeferunt. Quippe aliud est, ut opinor, quinque res unam fieri dicere, et a quinque rebus quatuor sublatis unam superesse. Quod si regium illud genus et nomen caetera omnia absorbere credit, cur hucusque tam laboriose singulorum naturam exsecutus est? Rei autem incredibili causam etiam magis incredibilem praeposuit. *Quia* rex scientia praeditus eodem nomine vocatur quo ille qui ex opinione et ad praescriptam normam civitatem gubernat, *idcirco* quinque nomina unum facta sunt. Nihil attinet quaerere utrum δι' ἃ pro δι' ὃ recte dicatur; apparet enim nullam hic causam commemorari potuisse. Nunc ad praecedentia respiciamus: quinque civitatum nomina supra (291. D. E.) attulerat, nempe τυραννίδα, βα-

σιλικὴν, ἀριστοκρατίαν, ὀλιγαρχίαν, δημοκρατίαν. Horum unumquodque sed inverso ordine ad judicium vocat. (300 E. — 301. C.) Jam in nostro loco ad quartum pervenit, nempe ad βασιλικὴν πολιτείαν. In hoc genere perinde atque in superioribus duplicem speciem contineri ostendit, quae non ut in paucorum imperio diverse nominarentur, sed, ut in populari, ambae una appellatione includerentur. Quid igitur restare videbatur unde quinti nominis naturam explicaret? Restabat quidem aliquid, ut mox videbimus. Nam alia est ratio ad quam duas priores civitates, atque illa ad quam tertiam, in duo genera dispertit, atque haec postrema triplicem divisionem admittebat. Verum tamen hoc discrimen in ipsa regii imperii natura inerat, neque se nisi attente intuentibus offerebat. Ad quae quum auditorem advertere vellet Eleaticus ille, omnem disputandi materiam absumptam videri dicit, neque quidquam superesse quod ad quintum illud genus pertineat. Δ′ (τέτταρα) δὴ τὰ πέντε ὀνόματα τῶν λεγομένων πολιτειῶν μόνον γέγονεν. Caeterum egregie hanc correctionem confirmat quae mox post tyrannum inventum adjiciuntur, οὕτω δὴ τύραννός τε γέγονε, φαμέν, καὶ βασιλεὺς κ. τ. ἑ. Quae autem hic recte leguntur Οὐκοῦν κἂν τις — εἷς ἄρχῃ, et similis infra locus, πράττῃ τις εἷς ἄρχων, tertii loci corrigendi viam indicant; sc. 301. A. ubi legitur, καὶ μὴν ὁπόταν αὖθις εἷς ἄρχῃ. Tanquam αὖθις eodem sensu quo αὖ usurpari posset! Quis non concedet Platonem scripsisse, καὶ μὴν ὁπόταν αὖ τις εἷς ἄρχῃ. 301. E. Legendum, τοιαύτης τῆς κρηπῖδος ὑποκειμένης αὐταῖς, τῆς κατὰ γράμματα — πραττούσης, ἣ πρᾶξις ἑτέρα προσχρωμένη .... πάντ᾽ ἂν διολέσειε τἀπ᾽ αὐτῇ γιγνόμενα. Πράττειν sine casu supra in C habetur; τὰ ἐπ᾽ αὐτῇ sunt, *ea quae ab illa pendent.* Hermanni conjectura οἷς post πράξεις supplentis vel eo

nomine improbanda est, quod ἑτέρα per se positum nihil aliud significare potest quam ἑτέρα πολίτεια; quod argumentum penitus labefactat. Etenim hoc vult dicere: nonnullas civitates quae omnia caece ad antiquam regulam exacta administrari velint, id consilium in rebus publicis sequi, quod in quavis *alia* re omnia penitus everteret. 302. B. οὐ μὴν ἀλλ' εἴς γε τὸ ὅλον ἴσως πάνθ' ἕνεκα τοῦ τοιούτου πάντες δρῶμεν χάριν. Non opus erit verbis ut ostendam cur haec in sequentia mutaverim: οὐ μὴν ἀλλ' εἴς γε τὸ ὅλον ἴσως πάντ' ἐκεῖν' αὐτοῦ τούτου πάντες δρῶμεν χάριν. Ibid. 304. D. Τὸ δ' εἴτε διὰ πειθοῦς εἴτε καὶ διά τινος βίας δεῖ πράττειν· πρός τινας ὁτιοῦν ἢ καὶ τὸ παράπαν ἔχειν, τοῦτ' αὖ ποίᾳ προσθήσομεν ἐπιστήμῃ; Non est felicioribus C. F. Hermanni, viri praestantissimi, conjecturis adnumerandum quod hic ἡσυχίαν ante ἔχειν inseruit; si enim aliquid hujusmodi dicere voluisset auctor, non τὸ παράπαν sed παντάπασιν posuisset. Satis apparet ex responsione quid in locum τοῦ ἔχειν substituendum sit: Τῇ τῆς πειστικῆς ἀρχούσῃ καὶ λεκτικῆς. Sciunt palaeographiae periti quam facile ἔχειν et λέγειν confundantur. Haec habui, viri doctissimi, quae in caeteris Platonis scriptis a me animadversa vobiscum communicarem; multa supererant quae tanquam nimis exigua praetermisi, vel quae severam ἐπίκρισιν poscebant, antequam in lucem ederentur. Nunc restat ut nonnulla quae in Euthydemo et Lachete correxi recenseam, si qua forte ejusmodi sunt, ut ad alias emendationes faciendas viam muniant. Memorabilis est illa inter Κλεινίᾳ et ἐκεῖνα confusio, nam de codicibus qui utrumque exhibent recte judicavit Hermannus, eorum scribas dittographiam caece secutos esse. Nusquam magis quam in nominibus propriis cautum esse lectorem oportet, si sibi a librariis

nolit imponi, qui nomina propria cum inter se, tum cum iis quae communia vocantur, confundunt. Hujusmodi error in causa fuit cur usque ad hunc diem de antiquissimo ritu bis terve ab auctoribus Graecis commemorato vix quidquam praeter nomen cognitum esset. Τὰ θεοφάνια dico, non illa quae Patres Ecclesiae, nomen a Paganis mutuati, celebrare amant, sed illa quorum mentio apud Herodotum (1. 51.) et Pollucem (I. 34.) invenitur. Nunc vobis locum Plutarchi ante oculos ponam quemadmodum hodie legitur. Def. Orac. XX. Ῥηθέντων δὲ τούτων ὁ Ἀμμώνιος, Ὀρθῶς, ἔφη, μοι δοκεῖ Θεόφραστος ἀποφήνασθαι· τί γὰρ κωλύει φωνὴν δέξασθαι σεμνὴν καὶ φιλοσοφωτάτην; καὶ γὰρ ἀθετουμένη πολλὰ τῶν ἐνδεχομένων ἀποδειχθῆναι δὲ μὴ δυναμένων ἀναιρεῖ, καὶ τιθεμένη πολλὰ συνεφέλκεται τῶν ἀδυνάτων καὶ ἀνυπάρκτων. Nullae fuerunt Theophrasti in superiore disputatione partes; recentiores disciplinae, ut par est, in hujusmodi quaestione versantur. Et ubi potest esse illa *vox augusta et philosophia dignissima* nisi in ipso nomine Θεόφραστος delitescit? Quod si ὀρθῶς μοι δοκεῖς τὰ Θεοφάνια ἀποφήνασθαι scribamus, non modo reliqua clara sunt, sed apparet statim quam partem eorum quae ante dicta sunt innuat, nempe ea quae in Cap. XIV Cleombrotus de sacris narrat, quae ab omnibus Graecis τοῖς ἔξω τῶν Πυλῶν Delphis ad Tempe Via Dolonea profectis celebrabantur. Alterum bis tantum memoratum nomen proprium misere habitum est in Scholio Taurinensi ad Eur. Phoen. 834. Πείσανδρος ἱστορεῖ ὅτι ζάνξη Τειρεσίας ἐποίησε παῖδας δ', φαινένφερ σεκέρδην Χλῶριν, Μαντώ — Hoc ope Herodiani π. μ. λ. (p. 8. Dind.) corrigendum, Φαμενόν, Φερσεκέρδην. — Ad 302. E. ἐπιγνοίης in ἐπεὶ γνοίης mutavi. Nisi sapientiam ante possessam et deinde amissam denuo adeptus est Socrates, non pot-

****

est eam ἐπιγιγνώσκειν. Ἐπεὶ interrogationi praemissum injuria Piersono suspectum fuit ad Herc. Fur. ἐπεὶ τί καινὸν ὑπογράφει τῷμῷ βίῳ; subjicio responsionem ut mendo liberem: εἰ μηκέθ' Ἅιδου βάκχος εἶ, φράσαιμεν ἄν. Rhesus. 204. Ἐπεὶ τίν' ἄλλην ἀντὶ τῆσδ' ἕξεις στολήν; Choeph. 214. ἐπεὶ τί νῦν ἕκατι δαιμόνων κυρῶ; Annotatio illa quam in 281. D. intrusam expuli quum insignissimum exemplum scribarum incuriae praebeat, fortasse nonnullos insanam illam librorum reverentiam dedocebit, quae etiamnum his studiis mirum quantum officit. Quod si quis Euthydemum attente legat totum illud genus scribarum penitus cognoscet; et praesertim socordiam hominum cum nescio qua prava sedulitate conjunctam mirabitur: qui scholium de pancratia in textum intulerunt, sed ita ut καὶ praefixo continuae orationi scilicet consulerent; qui sui similes secuti, falsam istorum interpretationem ταῦτα et ἐκεῖνα inter se permutantium verbis Platonis immiscuerunt, et ne quid ad sensum penitus turbandum deesset ἐκεῖνα in Κλεινίαν converterunt; qui quum in orationis serie corruptam lectionem in margine correctam invenissent viva verba cum mortuis colligantes ὑγιεινὸν εἰπεῖν οἷον (ut in Charmide ἦν λέγω ἦν δ' ἐγώ; in Soph. δέ γε λέγε, et ὅλῳ λόγῳ, in Phaedr. ὥς τέ γε) conjuncta lectori obtulerunt. Idem est genus cui ἃ λέγουσιν debemus quia inter ἂν et ἃν distinguere non poterant; a quo ἐγέλασεν in ἔλεγεν ἕν, hoc autem in ἐσίγησεν mutatum est. Haec non longius persequar, quid enim attinet ἐν εἰδόσι μακρηγορεῖν, sed juventuti studiosae auctor sum, (in quo satis scio vos mecum sensuros) ut haec quam diligentissime persequantur. Qui hoc faciet inter alia ejus sedulitatis indicia, illud quoque animadvertet, quam persaepe terminationes nominum et ver-

borum ad ea quae proxima sunt ita accommodent ut universam sententiam pessumdent. Sic cum τὼ ἄνδρε ad sequentia pertinere crederent, plurali in dualem converso viros ipsos sibi plaudentes et sui admiratione prope ad deliquium animi elatos effecerunt. Atque hujus quidem erroris quum multa exempla afferri possent, ne Latina specimina in hac mea epistola prorsus desiderentur, unum ex Cicerone afferam ut prope conclamatum locum levissima mutatione restituam. Legitur in Oratione pro Murena VIII. 17. „Quanquam ego jam putabam, judices, multis viris fortibus ne ignobilitas objiceretur generis, meo labore esse perfectum: qui non modo Curiis, Catonibus, Pompeiis, antiquis illis fortissimis viris, novis hominibus, sed his recentibus Mariis et Didiis et Caeliis commemorandis *jacebant.*" Certissima est correctio *id agebam.* Similitudo literarum D et A fecit ut prior omitteretur; tum G pro C legerunt. Sed quid de ultima syllaba dicamus? Nimirum meram esse scribarum conjecturam, qui pronomen „qui" ad „viris fortibus" non ad „ego" referebant. Cujus rei luculentissimum testimonium afferre possum; nam Codex ille qui olim „de S^to^ Victore" dicebatur diserte habet *jacebam.* Ex eadem familia sunt qui in Livio, L. XXI. Cap. 4. verbis illis quibus Hannibalis indoles depingitur unicam quam habent laudem, hoc est concinnitatis, ereptum eunt. „Nihil veri, nihil sancti, nullus Deum metus, *nullum jus jurandum*, nulla religio." Videor mihi scribam ante oculos habere qui quum inter scribendum geminari *nihil* animadvertisset idem de *nullus* futurum putavit, idque non consulto libro posuit; tum in *jurisjurandi* incidit quo viso statim *nullus* in *nullum,* jurisjurandi in jusjurandum convertit. Hoc est inter scribendum conjecturas facere. Rejectis autem istius in-

eptiis, spectate quam bene librata sint illa de magno Poeno mendacia. „Nihil veri, nihil sancti, nullus Deum metus, juris jurandi nulla religio." cf. Liv. Lib. XXVI.

Haec habui, Viri doctissimi, quae vobis in gratiis agendis offerrem: tenuia sane et incondito sermone peracta. Sed non nimis severi eritis in ludi magistro hoc est, in homine omnium occupatissimo. Memineritis me quam longissime a Musis in Chalybum terram relegatum vivere, ubi nulla bibliotheca sit et nullum cum doctis nisi per literas commercium. Sed quodcumque fuerit vestrum hac de opella judicium scribendi causam certo scio neminem esse improbaturum. Nihil enim praeter aequum bonumque facio quum vobis, Viri Doctissimi, quam maximas gratias ago, et Academiae in quam adoptatus sum, omnia fausta a Deo O. M. concedi precor. Jamque in eo sum ut huic scripto finem imponam, cum me repente religione quadam retineri sentio, quae me admonet nefas fore si hac occasione oblata illum unum ex vobis silentio praeteriero quem tot per annos amicum habui suavissimum. Ne tamen credas, mi Cobete, me nunc de singulari quae nos conjunxit caritate verba facturum. Sacra est res amicitia neque in aliorum conspectum temere protrahenda. Neque vero quantum tibi in his literis debeam narrando multis laudibus fastidium tuum movebo. Sed inter multa quae tibi accepta refero beneficia, unum est cujus mentionem a me fieri ne tu quidem aegre feres. Nam tua commendatione illos nactus sum amicos, quorum singulare judicium et admirabilis doctrina non magis studiis meis, quam excelsa virtus et integerrimi mores vitae meae profuerunt. Eos dico, qui in literis colendis nec maledicunt cuiquam nec adulantur; qui ab honoribus aucupandis et a quae-

stu faciendo alienissimi, quo veritatis et bonarum artium amor ducit simplicem et tranquillum vitae tenorem persequuntur. Nusquam plures ex illo genere viros quam Lugduni Batavorum extitisse credo. Scis probe quos dicam, et cur eorum nomina taceam. Atque utinam eadem causa obstaret, ne duos viros, Academiae vestrae quondam lumina, mihi semper carissimos futuros, Bakium et Geelium nominarem. Quos non hic memoravi, ut laudibus ornarem, (quid enim tanti viri meo praeconio indigent?) sed ne forte hoc tempore eorum oblivisci viderer, qui me ante viginti annos benignissime exceptum et sui et studiorum suorum incredibili amore impleverunt. Hi te penitus cognitum habebant, mi Cobete, et idcirco diligebant; sed video non paucos esse, qui quum te ipsum nunquam viderint, nescio quam αὐτοκοβήτου speciem mente conceptam, atque inde juxta Heinianum illum camelum productam, atque ante oculos positam, contemplentur. Atque hoc suum simulacrum iis praecipue vitiis abundare praedicant, quae in te ipso ita callide celata sunt, ut nulli eorum, qui tecum familiariter vivunt, adhuc innotuerint. Quid malum nos tuos amicos supercilium istud et superbiam et doctrinae ostentationem tamdiu celasti, ut Germanorum acumen et sagacitas iterum de nobis triumpharent? Nam ex illo populo sunt qui adeo mirabilia de te narrant, ut te tuamque indolem per tot annos mihi notam non amplius agnoscam. Sed, ut serio loquar, ne ipsos quidem Germanos agnosco, in qua gente multi sunt quorum non modo ingenium et doctrinam admiror, verum etiam comitatem et benevolentiam expertus sum. Neque vero infitior paucos interdum mihi obvenisse eo animo atque iis moribus, ut contrarium ejus quod olim de Atheniensibus ferebatur judicium ve-

rum esse suspicer, ὅτι ὅσοι τῶν Γερμάνων πονηροί εἰσι διαφερόντως εἰσὶ τοιοῦτοι. Quod si qui ab istis hominibus decepti aliter de te senserunt atque etiam scripserunt, quam te atque adeo ipsis dignum erat, nunc me teste discant neminem unquam mihi visum esse in senes verecundiorem, erga aemulos atque imitatores modestiorem, denique in omnes praeter mendaces et arrogantes mitiorem. Quod nisi ita fuisset, nae ego non sum ille qui inter maximas vitae meae felicitates ponerem quod te amicum nactus essem; nec vobis, Viri doctissimi, etiam atque etiam gratularer quod talem collegam habeatis.

Valete.

ΕΥΘΥΔΗΜΟΣ

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΚΡΙΤΩΝ, ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΕΥΘΥΔΗΜΟΣ, ΔΙΟΝΥΣΟΔΩΡΟΣ, ΚΛΕΙΝΙΑΣ, ΚΤΗΣΙΠΠΟΣ.

St. I.

I. Τίς ἦν, ὦ Σώκρατες, ᾧ χθὲς ἐν Λυκείῳ διελέγου; ἦ p. 271
πολὺς ὑμᾶς ὄχλος περιεστήκει, ὥστ' ἔγωγε βουλόμενος ἀκούειν
προσελθὼν οὐδὲν οἷός τ' ἦν ἀκοῦσαι σαφές· ὑπερκύψας μέντοι
κατεῖδον, καί μοι ἔδοξεν εἶναι ξένος τις, ᾧ διελέγου. τίς ἦν;

ΣΩ. Πότερον καὶ ἐρωτᾷς, ὦ Κρίτων; οὐ γὰρ εἷς, ἀλλὰ
δύο ἤστην.

ΚΡ. Ὃν μὲν ἐγὼ λέγω, ἐκ δεξιᾶς τρίτος ἀπὸ σοῦ καθῆ-
στο· ἐν μέσῳ δ' ὑμῶν τὸ Ἀξιόχου μειράκιον ἦν. καὶ μάλα πολύ, B
ὦ Σώκρατες, ἐπιδεδωκέναι μοι ἔδοξε, καὶ τοῦ ἡμετέρου οὐ
πολύ τι τὴν ἡλικίαν διαφέρειν Κριτοβούλου. ἀλλ' ἐκεῖνος μὲν
σκληφρός, οὗτος δὲ προφερὴς καὶ καλὸς κἀγαθὸς τὴν ὄψιν.

ΣΩ. Εὐθύδημος οὗτός ἐστιν, ὦ Κρίτων, ὃν ἐρωτᾷς· ὁ
δὲ παρ' ἐμὲ καθήμενος ἐξ ἀριστερᾶς ἀδελφὸς τούτου, Διονυσό-
δωρος· μετεῖχε δὲ καὶ οὗτος τῶν λόγων.

ΚΡ. Οὐδέτερον γιγνώσκω, ὦ Σώκρατες. καινοί τινες αὖ
οὗτοι, ὡς ἔοικε, σοφισταί· ποδαποί; καὶ τίς ἡ σοφία; C

ΣΩ. Οὗτοι τὸ μὲν γένος, ὡς ἐγᾦμαι, ἐντεῦθέν ποθέν εἰ-
σιν ἐκ Χίου, ἀπῴκησαν δ' ἐς Θουρίους, φεύγοντες δ' ἐκεῖθεν

A. 5. Vulgo ὁπότερον. Fortasse praestaret Λέγ' ὁπότερον.

πόλλ' ἤδη ἔτη περὶ τούσδε τοὺς τόπους διατρίβουσιν· ὃ δὲ συ
ἐρωτᾷς τὴν σοφίαν αὐτοῖν, ὦ θαυμάσιε Κρίτων, πάσσοφω
ἀτεχνῶς τὼ ἄνδρε· οὐδ' ᾔδη πρὸ τοῦ, ὅ τι εἶεν οἱ παγκρατια-
σταί. τούτω γάρ ἐστον κομιδῇ παμμάχω, οὐ κατὰ τὼ Ἀκαρ-
D νᾶνε τὼ παγκρατιαστὰ ἀδελφώ· ἐκείνω μὲν γὰρ τῷ σώματι
μόνον οἵω τε μάχεσθαι ἐγενέσθην· τούτω δὲ πρῶτον μὲν τῷ σώ-
ματι δεινοτάτω ἐστόν· [καὶ μάχῃ, ᾗ πάντων ἔστι κρατεῖν] ἐν
272 ὅπλοις γὰρ αὐτώ τε σοφὼ πάνυ μάχεσθαι καὶ ἄλλον, ὃς ἂν
διδῷ μισθόν, οἵω τε ποιῆσαι· ἔπειτα τὴν ἐν τοῖς δικαστηρίοις
μάχην κρατίστω καὶ ἀγωνίσασθαι καὶ ἄλλον διδάξαι λέγειν τε
καὶ συγγράφεσθαι λόγους οἵους εἰς τὰ δικαστήρια. πρὸ τοῦ μὲν
οὖν ταῦτα δεινὼ ἤστην μόνον, νῦν δὲ τέλος ἐπιτεθείκατον παγ-
κρατιαστικῇ τέχνῃ. ἣ γὰρ ἦν λοιπὴ αὐτοῖν μάχη ἀργός, ταύ-
την νῦν ἐξείργασθον, ὥστε μηδ' ἂν ἕνα αὐτοῖς οἷόν τ' εἶναι μηδ'
ἀντᾶραι· οὕτω δεινὼ γεγόνατον ἐν τοῖς λόγοις μάχεσθαί τε καὶ
ἐξελέγχειν τὸ ἀεὶ λεγόμενον, ὁμοίως ἐάν τε ψεῦδος ἐάν τ' ἀλη-
B θὲς ᾖ. ἐγὼ μὲν οὖν, ὦ Κρίτων, ἐν νῷ ἔχω τοῖν ἀνδροῖν παρα-
δοῦναι ἐμαυτόν· καὶ γάρ φατον ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ ποιῆσαι ἂν καὶ
ἄλλον ὁντινοῦν τὰ αὐτὰ ταῦτα δεινόν.

ΚΡ. Τί δ', ὦ Σώκρατες; οὐ φοβεῖ τὴν ἡλικίαν, μὴ ἤδη
πρεσβύτερος ᾖς;

ΣΩ. Ἥκιστά γ', ὦ Κρίτων· ἱκανὸν τεκμήριον ἔχω καὶ
παραμύθιον τοῦ μὴ φοβεῖσθαι. αὐτὼ γὰρ τούτω, ὡς ἔπος εἰ-
πεῖν, γέροντε ὄντε ἠρξάσθην ταύτης τῆς σοφίας, ἧς ἔγωγ' ἐπι-
θυμῶ, τῆς ἐριστικῆς· πέρυσι δ' ἢ προπέρυσιν οὐδέπω ἤστην
C σοφώ. ἀλλ' ἐγὼ ἓν μόνον φοβοῦμαι, μὴ αὖ ὄνειδος τοῖν ξένοιν
περιάψω, ὥσπερ Κόννῳ τῷ Μητροβίου, [τῷ κιθαριστῇ], ὃς ἐμὲ
διδάσκει ἔτι καὶ νῦν κιθαρίζειν· ὁρῶντες οὖν οἱ παῖδες οἱ συμ-
φοιτηταί [μου] ἐμοῦ τε καταγελῶσι καὶ τὸν Κόννον καλοῦσι

C. 5. Bodl. θαυμάσι' ὦ Κ. π. ἀ. τώ γε.

D. 3. Glossema τῆς παγκρατίας uncis inclusi.

C. 2 et 4. Supplementa uncis inclusi.

γεροντοδιδάσκαλον. μὴ οὖν καὶ τοῖν ξένοιν τις ταὐτὸν τοῦτ'
ὀνειδίσῃ· οἱ δ' αὐτὸ τοῦτ' ἴσως φοβούμενοι τάχα μ' οὐκ ἂν ἐθέ-
λοιεν προσδέξασθαι. ἐγὼ δ', ὦ Κρίτων, ἐκεῖσε μὲν ἄλλους πέ-
πεικα συμμαθητάς μοι φοιτᾶν πρεσβύτας, ἐνταῦθα δέ γ' ἑτέ- D
ρους πειράσομαι πείθειν, καὶ σὺ τί οὐ συμφοιτᾷς· ἴσως δὲ δέ-
λεαρ αὐτοῖς ἄξομεν τοὺς σοὺς υἱεῖς· ἐφιέμενοι γὰρ ἐκείνων οἶδ'
ὅτι καὶ ἡμᾶς παιδεύσουσιν.

ΚΡ. 'Αλλ' οὐδὲν κωλύει, ὦ Σώκρατες, ἐάν γε σοὶ δοκῇ.
πρῶτον δέ μοι διήγησαι τὴν σοφίαν τοῖν ἀνδροῖν, τίς ἐστιν, ἵν'
εἰδῶ, ὅ τι καὶ μαθησόμεθα.

II. ΣΩ. Οὐκ ἂν φθάνοις ἀκούων· ὡς οὐκ ἂν ἔχοιμί γ'
εἰπεῖν, ὅτι οὐ προσεῖχον τὸν νοῦν αὐτοῖν, ἀλλὰ πάνυ καὶ προσ-
εῖχον καὶ μέμνημαι, καί σοι πειράσομαι ἐξ ἀρχῆς ἅπαντα διη-
γήσασθαι. κατὰ θεὸν γάρ τιν' ἔτυχον καθήμενος ἐνταῦθα, οὗ- E
περ σύ μ' εἶδες, ἐν τῷ ἀποδυτηρίῳ μόνος, καὶ ἤδη ἐν νῷ εἶχον
ἀναστῆναι· ἀνισταμένου δέ μου ἐγένετο τὸ εἰωθὸς σημεῖον τὸ
δαιμόνιον. πάλιν οὖν ἐκαθεζόμην, καὶ ὀλίγῳ ὕστερον εἰσέρχε- 273
σθον τούτω, ὅ τ' Εὐθύδημος καὶ ὁ Διονυσόδωρος, καὶ ἄλλοι
μαθηταὶ ἅμα οὐ πολλοὶ ἐμοὶ δοκεῖν· εἰσελθόντες δὲ περιεπατεί-
την ἐν τῷ καταστέγῳ δρόμῳ. καὶ οὔπω τούτω δύ' ἢ τρεῖς δρό-
μους περιεληλυθότ' ἤστην, καὶ εἰσέρχεται Κλεινίας, ὃν σὺ φῂς
πολὺ ἐπιδεδωκέναι, ἀληθῆ λέγων· ὄπισθεν δ' αὐτοῦ ἐρασταὶ
πάνυ πολλοί τε [καὶ ἄλλοι] καὶ Κτήσιππος, νεανίσκος τις Παια-
νιεύς, μάλα καλός τε κἀγαθὸς τὴν φύσιν † ὅσον μὴ ὑβριστὴς
δὲ διὰ τὸ νέος εἶναι. ἰδὼν οὖν μ' ὁ Κλεινίας ἀπὸ τῆς εἰσόδου μό- B
νον καθήμενον, ἄντικρυς ἰὼν παρεκαθέζετο ἐκ δεξιᾶς, ὥσπερ
καὶ σὺ φῄς· ἰδόντες δ' αὐτὸν ὅ τε Διονυσόδωρος καὶ ὁ Εὐθύ-
δημος πρῶτον μὲν ἐπιστάντε διελεγέσθην ἀλλήλοιν, ἄλλην καὶ
ἄλλην ἀποβλέποντες εἰς ἡμᾶς· καὶ γὰρ πάνυ αὐτοῖν προσεῖχον
τὸν νοῦν· ἔπειτ' ἰόντε ὁ μὲν παρὰ τὸ μειράκιον ἐκαθέζετο, ὁ

A. 7. Verba καὶ ἄλλοι seclusi.

A. 8. Conjicio ὅσον ἔμ' (εἰδέναι.)

Εὐθύδημος, ὁ δὲ παρ' αὐτὸν ἐμὲ ἐν ἀριστερᾷ· οἱ δ' ἄλλοι ὡς
ἕκαστος ἐτύγχανεν. ἠσπαζόμην οὖν αὐτὼ ἅτε διὰ χρόνου ἑωρα-
C κώς· μετὰ δὲ τοῦτ' εἶπον πρὸς τὸν Κλεινίαν, Ὦ Κλεινία, τώδε
μέντοι τὼ ἄνδρε σοφώ, [Εὐθύδημός τε καὶ Διονυσόδωρος,] οὐ
τὰ σμικρά, ἀλλὰ τὰ μεγάλα· τὰ γὰρ περὶ τὸν πόλεμον πάντ'
ἐπίστασθον, ὅσα δεῖ τὸν μέλλοντα στρατηγὸν ἔσεσθαι, τάς τε
τάξεις καὶ τὰς ἡγεμονίας τῶν στρατοπέδων καὶ ὅσ' ἐν ὅπλοις
[μάχεσθαι] διδακτέον· οἵω τε δὲ καὶ ποιῆσαι δυνατὸν εἶναι αὐ-
τὸν αὑτῷ βοηθεῖν ἐν τοῖς δικαστηρίοις, ἄν τις αὐτὸν ἀδικῇ.
D εἰπὼν οὖν ταῦτα κατεφρονήθην ὑπ' αὐτοῖν· ἐγελασάτην γοῦν
ἄμφω βλέψαντες εἰς ἀλλήλους, καὶ ὁ Εὐθύδημος εἶπεν· Οὔτοι
ἔτι ταῦτα, ὦ Σώκρατες, σπουδάζομεν, ἀλλὰ παρέργοις αὐτοῖς
χρώμεθα. κἀγὼ θαυμάσας εἶπον· Καλὸν ἄν τι τὸ ἔργον ὑμῶν
εἴη, εἰ τηλικαῦτα πράγματα πάρεργα ὑμῖν τυγχάνει ὄντα, καὶ
πρὸς θεῶν εἴπατόν μοι, τί ἐστι τοῦτο τὸ καλόν. Ἀρετήν, ἔφη,
ὦ Σώκρατες, οἰόμεθα οἵω τ' εἶναι παραδοῦναι κάλλιστ' ἀνθρώ-
πων καὶ τάχιστα.

E III. Ὦ Ζεῦ, οἷον σφώ, ἦν δ' ἐγώ, λέγετον πρᾶγμα· πό-
θεν τοῦτο τὸ ἕρμαιον εὑρέτην; ἐγὼ δὲ περὶ ὑμῶν διενοούμην ἔτι,
ὥσπερ νῦν δὴ ἔλεγον, ὡς τὸ πολὺ τοῦτο δεινοῖν ὄντοιν, ἐν ὅπλοις
μάχεσθαι, καὶ ταῦτ' ἔλεγον περὶ σφῷν· ὅτε γὰρ τὸ πρότερον
ἐπεδημησάτην, τοῦτο μέμνημαι σφὼ ἐπαγγελλομένω. εἰ δὲ νῦν
ἀληθῶς ταύτην τὴν ἐπιστήμην ἔχετον, ἵλεω εἴητον· ἀτεχνῶς
γὰρ ἔγωγε σφὼ ὥσπερ θεὼ προσαγορεύω, συγγνώμην δεόμενος
274 ἔχειν μοι τῶν ἔμπροσθεν εἰρημένων. ἀλλ' ὁρᾶτον, ὦ Εὐθύδημέ
τε καὶ Διονυσόδωρε, εἰ ἀληθῆ λέγετον· ὑπὸ γὰρ τοῦ μεγέθους
τοῦ ἐπαγγέλματος οὐδὲν θαυμαστὸν ἀπιστεῖν. Ἀλλ' εὖ ἴσθι,
ὦ Σώκρατες, ἐφάτην, τοῦτ' οὕτως ἔχον. Μακαρίζω ἄρ' ὑμᾶς
ἔγωγε τοῦ κτήματος πολὺ μᾶλλον ἢ μέγαν βασιλέα τῆς ἀρχῆς·
τοσόνδε δέ μοι εἴπατον, εἰ ἐν νῷ ἔχετον ἐπιδεικνύναι ταύτην τὴν

C. 2 et 6. Verba uncis inclusi.

E. 1. Codd. οἷον, ἔφην, ἦν δ'. unde σφώ erui.

σοφίαν, ἢ πῶς σφῷν βεβούλευται. Ἐπ᾽ αὐτό γε τοῦτο πάρε-
σμεν, ὦ Σώκρατες, ὡς ἐπιδείξοντε καὶ διδάξοντε, ἐάν τις ἐθέλῃ
μανθάνειν. Ἀλλ᾽ ὅτι μὲν ἐθελήσουσιν ἅπαντες οἱ μὴ ἔχοντες, B
ἐγὼ ὑμῖν ἐγγυῶμαι, πρῶτος μὲν ἐγώ, ἔπειτα δὲ Κλεινίας οὑ-
τοσί, πρὸς δ᾽ ἡμῖν Κτήσιππός θ᾽ ὅδε καὶ οἱ ἄλλοι οὑτοιί, ἦν δ᾽
ἐγὼ δεικνὺς αὐτῷ τοὺς ἐραστὰς τοὺς Κλεινίου· οἱ δ᾽ ἐτύγχανον
ἡμᾶς ἤδη περιιστάμενοι. ὁ γὰρ Κτήσιππος ἔτυχε πόρρω καθε-
ζόμενος τοῦ Κλεινίου· κἀμοὶ δοκεῖν, ὡς ἐτύγχανεν ὁ Εὐθύδη-
μος ἐμοὶ διαλεγόμενος προνενευκὼς εἰς τὸ πρόσθεν, ἐν μέσῳ ὄν- C
τος ἡμῶν τοῦ Κλεινίου ἐπεσκότει τῷ Κτησίππῳ τῆς θέας· βου-
λόμενός τ᾽ οὖν θεάσασθαι ὁ Κτήσιππος τὰ παιδικὰ καὶ ἅμα
φιλήκοος ὢν ἀναπηδήσας πρῶτος προσέστη ἡμῖν ἐν τῷ καταν-
τικρύ· οὕτως οὖν καὶ οἱ ἄλλοι ἐκεῖνον ἰδόντες περιέστησαν ἡμᾶς,
οἵ τε τοῦ Κλεινίου ἐρασταὶ καὶ οἱ τοῦ Εὐθυδήμου τε καὶ Διο-
νυσοδώρου ἑταῖροι. τούτους δὴ ἐγὼ δεικνὺς ἔλεγον τῷ Εὐθυδήμῳ,
ὅτι πάντες ἕτοιμοι εἶεν μανθάνειν· ὅ τ᾽ οὖν Κτήσιππος συνέφη
μάλα προθύμως καὶ οἱ ἄλλοι, καὶ ἐκέλευον αὐτὼ κοινῇ πάντες D
ἐπιδείξασθαι τὴν δύναμιν τῆς σοφίας.

IV. Εἶπον οὖν ἐγώ, Ὦ Εὐθύδημε καὶ Διονυσόδωρε, πάνυ
μὲν οὖν παντὶ τρόπῳ καὶ τούτοις χαρίσασθον καὶ ἐμοῦ ἕνεκα
ἐπιδείξατον. τὰ μὲν οὖν πλεῖστα δῆλον ὅτι οὐκ ὀλίγον ἔργον ἐπι-
δεῖξαι· τόδε δέ μοι εἴπατον, πότερον τὸν πεπεισμένον ἤδη, ὡς χρὴ
παρ᾽ ὑμῶν μανθάνειν, δύναισθ᾽ ἂν ἀγαθὸν ποιῆσαι ἄνδρα μόνον,
ἢ καὶ ἐκεῖνον τὸν μήπω πεπεισμένον διὰ τὸ μὴ οἴεσθαι ὅλως [τὸ E
πρᾶγμα] τὴν ἀρετὴν μαθητὸν εἶναι ἢ μὴ σφὼ εἶναι αὐτῆς διδα-
σκάλω; φέρε, καὶ τὸν οὕτως ἔχοντα τῆς αὐτῆς τέχνης ἔργον
πεῖσαι, ὡς καὶ διδακτὸν ἡ ἀρετὴ καὶ οὗτοι ὑμεῖς ἐστέ, παρ᾽
ὧν ἂν κάλλιστά τις αὐτὸ μάθοι, ἢ ἄλλης; Ταύτης μὲν οὖν,
ἔφη, τῆς αὐτῆς, ὦ Σώκρατες, ὁ Διονυσόδωρος. Ὑμεῖς ἄρα,
ἦν δ᾽ ἐγώ, ὦ Διονυσόδωρε, τῶν νῦν ἀνθρώπων κάλλιστ᾽ ἂν προ- 275

B. 6. Mutavi interpunctionem, et καὶ inserui. Vulgo ὡς δ᾽ sed Codd. δὲ non agnoscunt.

τρέψαιτε εἰς φιλοσοφίαν καὶ ἀρετῆς ἐπιμέλειαν; Οἰόμεθά γε δή, ὦ Σώκρατες. Τῶν μὲν τοίνυν ἄλλων τὴν ἐπίδειξιν ἡμῖν, ἔφην, εἰσαῦθις ἀπόθεσθον, τοῦτο δ' αὐτὸ ἐπιδείξασθον· τουτονὶ τὸν νεανίσκον πείσατον, ὡς χρὴ φιλοσοφεῖν καὶ ἀρετῆς ἐπιμελεῖσθαι, καὶ χαριεῖσθον ἐμοί τε καὶ τουτοισὶ πᾶσι. συμβέβηκε γάρ τι τοιοῦτον τῷ μειρακίῳ τούτῳ· ἐγώ τε καὶ οἵδε πάντες τυγχάνομεν ἐπιθυμοῦντες ὡς βέλτιστον αὐτὸν γενέσθαι. ἔστι δ' οὗτος
B Ἀξιόχου μὲν υἱὸς τοῦ Ἀλκιβιάδου τοῦ παλαιοῦ, αὐτανέψιος δὲ τοῦ νῦν ὄντος Ἀλκιβιάδου ὄνομα δ' αὐτῷ Κλεινίας. ἔστι δὲ νέος· φοβούμεθα δὴ περὶ αὐτῷ, οἷον εἰκὸς περὶ νέῳ, μή τις φθῇ ἡμᾶς ἐπ' ἄλλο τι ἐπιτήδευμα τρέψας αὐτοῦ τὴν διάνοιαν καὶ διαφθείρῃ. σφὼ οὖν ἥκετον εἰς κάλλιστον· ἀλλ' εἰ μή τι διαφέρει ὑμῖν, λάβετον πεῖραν τοῦ μειρακίου καὶ διαλέχθητον ἐναντίον ἡμῶν. εἰπόντος οὖν ἐμοῦ σχεδόν τι αὐτὰ ταῦτα ὁ Εὐθύδημος ἅμα ἀνδρείως τε καὶ θαρραλέως, Ἀλλ' οὐδὲν διαφέρει,
C ὦ Σώκρατες, ἔφη, ἐὰν μόνον ἐθέλῃ ἀποκρίνεσθαι ὁ νεανίσκος. Ἀλλὰ μὲν δή, ἔφην ἐγώ, τοῦτό γε καὶ εἴθισται· θαμὰ γὰρ αὐτῷ οἵδε προσιόντες πολλὰ ἐρωτῶσί τε καὶ διαλέγονται, ὥστ' ἐπιεικῶς θαρρεῖ τὸ ἀποκρίνεσθαι.

V. Τὰ δὲ δὴ μετὰ ταῦτα, ὦ Κρίτων, πῶς ἂν καλῶς σοι διηγησαίμην; οὐ γὰρ σμικρὸν τὸ ἔργον, δύνασθαι ἀναλαβεῖν διεξιόντα σοφίαν ἀμήχανον ὅσην· ὥστ' ἔγωγε, καθάπερ οἱ ποιη-
D ταί, δέομαι ἀρχόμενος τῆς διηγήσεως Μούσας τε καὶ Μνήμην ἐπικαλεῖσθαι· ἦρξατο δ' οὖν ἐνθένδε ποθὲν ὁ Εὐθύδημος, ὡς ἐγᾦμαι· Ὦ Κλεινία, πότεροί εἰσι τῶν ἀνθρώπων οἱ μανθάνοντες, οἱ σοφοὶ ἢ οἱ ἀμαθεῖς; καὶ τὸ μειράκιον, ἅτε μεγάλου ὄντος τοῦ ἐρωτήματος, ἠρυθρίασέ τε καὶ ἀπορήσας ἔβλεψεν εἰς ἐμέ· καὶ ἐγὼ γνοὺς αὐτὸν τεθορυβημένον, Θάρρει, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Κλεινία, καὶ ἀπόκριναι ἀνδρείως, ὁπότερά σοι φαίνεται· ἴσως
E γάρ τοι ὠφελήσει τὴν μεγίστην ὠφέλειαν. καὶ ἐν τούτῳ ὁ Διονυ-

---

B. 8. Pro ἅμα malim μάλα.

C. 5. δὲ post Τὰ inserui; mox καλῶς in ἱκανῶς mutandum credo.

σόδωρος προσκύψας μοι σμικρὸν [πρὸς τὸ οὖς, πάνυ μειδιάσας
τῷ προσώπῳ, Καὶ μήν, ἔφη, σοί, ὦ Σώκρατες, προλέγω, ὅτι
ὁπότερ' ἂν ἀποκρίνηται τὸ μειράκιον, ἐξελεγχθήσεται. καὶ αὐ-
τοῦ μεταξὺ ταῦτα λέγοντος ὁ Κλεινίας ἔτυχεν ἀποκρινάμενος,
ὥστ' οὐδὲ παρακελεύσασθαί μοι ἐξεγένετο εὐλαβηθῆναι τῷ μει- 276
ρακίῳ, ἀλλ' ἀπεκρίνατο, ὅτι οἱ σοφοὶ εἶεν οἱ μανθάνοντες. καὶ
ὁ Εὐθύδημος, Καλεῖς δέ τινας, ἔφη, διδασκάλους, ἢ οὔ; Ὡμο-
λόγει. Οὐκοῦν τῶν μανθανόντων οἱ διδάσκαλοι διδάσκαλοί εἰ-
σιν, ὥσπερ ὁ κιθαριστὴς καὶ ὁ γραμματιστὴς διδάσκαλοι δήπου
ἦσαν σοῦ καὶ τῶν ἄλλων παίδων, ὑμεῖς δὲ μαθηταί; Συνέφη.
Ἄλλο τι οὖν, ἡνίκα ἐμανθάνετε, οὔπω ἠπίστασθε ταῦτα, ἃ
ἐμανθάνετε; Οὐκ ἔφη. Ἆρ' οὖν σοφοὶ ἦτε, ὅτε ταῦτ' οὐκ
ἠπίστασθε; Οὐ δῆτα, ἦ δ' ὅς. Οὐκοῦν εἰ μὴ σοφοί, ἀμα- B
θεῖς; Πάνυ γε. Ὑμεῖς ἄρα μανθάνοντες ἃ οὐκ ἠπίστασθε,
ἀμαθεῖς ὄντες ἐμανθάνετε. Ἐπένευσε τὸ μειράκιον. Οἱ ἀμα-
θεῖς ἄρα μανθάνουσιν, ὦ Κλεινία, ἀλλ' οὐχ οἱ σοφοί, ὡς σὺ
οἴει. ταῦτ' οὖν εἰπόντος αὐτοῦ, ὥσπερ ὑπὸ διδασκάλου χορὸς
ἀποσημήναντος, ἅμα ἀνεθορύβησάν τε καὶ ἐγέλασαν οἱ ἑπόμε-
νοι ἐκεῖνοι μετὰ τοῦ Διονυσοδώρου τε καὶ Εὐθυδήμου· καὶ πρὶν C
ἀναπνεῦσαι καλῶς τε καὶ εὖ τὸ μειράκιον, ἐκδεξάμενος ὁ Διο-
νυσόδωρος, Τί δ', ὦ Κλεινία, ἔφη, ὁπότ' ἀποστοματίζοι ὑμῖν
ὁ γραμματιστής, πότεροι ἐμάνθανον τῶν παίδων τὰ ἀποστομα-
τιζόμενα, οἱ σοφοὶ ἢ οἱ ἀμαθεῖς; Οἱ σοφοί, ἔφη ὁ Κλεινίας. Οἱ
σοφοὶ ἄρα μανθάνουσιν, ἀλλ' οὐχ οἱ ἀμαθεῖς, καὶ [οὐκ] ὀρθῶς
ἄρτι Εὐθυδήμῳ ἀπεκρίνω.

VI. Ἐνταῦθα δὴ καὶ πάνυ ἐγέλασάν τε καὶ ἐθορύβησαν D
οἱ ἐρασταὶ τοῖν ἀνδροῖν, ἀγασθέντες τῆς σοφίας αὐτοῖν· οἱ δ'
ἄλλοι ἡμεῖς ἐκπεπληγμένοι ἐσιωπῶμεν. γνοὺς δ' ἡμᾶς ὁ Εὐθύ-
δημος ἐκπεπληγμένους, ἵν' ἔτι μᾶλλον θαυμάζοιμεν αὐτόν, οὐκ
ἀνίει τὸ μειράκιον, ἀλλ' ἠρώτα, καὶ ὥσπερ οἱ ἀγαθοὶ ὀρχησταί,
διπλᾶ ἔστρεφε τὰ ἐρωτήματα περὶ τοῦ αὐτοῦ, καὶ ἔφη· Πότε-
ρα γὰρ οἱ μανθάνοντες μανθάνουσιν ἃ ἐπίστανται ἢ ἃ μὴ ἐπί-

σταντai; καὶ ὁ Διονυσόδωρος πάλιν μικρὸν πρός με ψιθυρίσας,
E Καὶ τοῦτ', ἔφη, ὦ Σώκρατες, ἕτερον τοιοῦτον, οἷον τὸ πρότε-
ρον. Ὦ Ζεῦ, ἔφην ἐγώ, ἦ μὴν καὶ τὸ πρότερόν γε καλὸν ἡμῖν
ἐφάνη [τὸ ἐρώτημα.] Πάντ', ἔφη, ὦ Σώκρατες, τοιαῦθ' ἡμεῖς
ἐρωτῶμεν ἄφυκτα. Τοιγάρτοι, ἦν δ' ἐγώ, δοκεῖτέ μοι εὐδο-
κιμεῖν παρὰ τοῖς μαθηταῖς. ἐν δὲ τούτῳ ὁ μὲν Κλεινίας τῷ Εὐ-
θυδήμῳ ἀπεκρίνατο, ὅτι μανθάνοιεν οἱ μανθάνοντες ἃ οὐκ ἐπί-
σταιντο· ὁ δὲ ἤρετο αὐτὸν διὰ τῶν αὐτῶν ὧνπερ τὸ πρότερον·
277 Τί δέ; ἦ δ' ὅς, οὐκ ἐπίστασαι σὺ γράμματα; Ναί, ἔφη. Οὐ-
κοῦν ἅπαντα; Ὡμολόγει. Ὅταν οὖν τις ἀποστοματίζῃ ὁτιοῦν,
οὐ γράμματ' ἀποστοματίζει; Ὡμολόγει. Οὐκοῦν ὧν τι σὺ
ἐπίστασαι, ἔφη, ἀποστοματίζει, εἴπερ πάντ' ἐπίστασαι; Καὶ
τοῦτ' ὡμολόγει. Τί οὖν; ἦ δ' ὅς, ἆρα σὺ μὲν οὐ μανθάνεις
ἅττ' ἂν ἀποστοματίζῃ τις, ὁ δὲ μὴ ἐπιστάμενος γράμματα
μανθάνει; Οὔκ, ἀλλ' ἐγὼ, ἦ δ' ὅς, μανθάνω. Οὐκοῦν ἃ ἐπί-
B στασαι, ἔφη, μανθάνεις, εἴ πέρ γ' ἅπαντα τὰ γράμματα ἐπίστα-
σαι. Ὡμολόγησεν. Οὐκ ἄρα ὀρθῶς ἀπεκρίνω, ἔφη. καὶ οὔπω
σφόδρα τι ταῦτ' εἴρητο τῷ Εὐθυδήμῳ, καὶ ὁ Διονυσόδωρος ὥσπερ
σφαῖραν ἐκδεξάμενος τὸν λόγον πάλιν ἐστοχάζετο τοῦ μειρακίου,
καὶ εἶπεν· Ἐξαπατᾷ σε Εὐθύδημος, ὦ Κλεινία. εἰπὲ γάρ μοι, τὸ
μανθάνειν οὐκ ἐπιστήμην ἐστὶ λαμβάνειν τούτου, οὗ ἄν τις μαν-
θάνῃ; Ὡμολόγει ὁ Κλεινίας. Τὸ δ' ἐπίστασθαι, ἦ δ' ὅς, ἄλλο τι
C ἢ ἔχειν ἐπιστήμην ἤδη ἐστίν; Συνέφη. Τὸ ἄρα μὴ ἐπίστασθαι
μήπω ἔχειν ἐπιστήμην ἐστίν; Ὡμολόγει αὐτῷ. Πότεροι οὖν εἰσὶν
οἱ λαμβάνοντες ὁτιοῦν, οἱ ἔχοντες ἤδη ἢ οἳ ἂν μὴ ἔχωσιν; Οἳ ἂν μή.
Οὐκοῦν ὡμολόγηκας εἶναι τούτων καὶ τοὺς μὴ ἐπισταμένους, τῶν
μὴ ἐχόντων; Κατένευσε. Τῶν λαμβανόντων ἄρ' εἰσὶν οἱ μανθά-

E. 2. Vulgo ὑμῖν.

A. 4. Pro πάντα Herm. cum Coisl. ταῦτα. Malim γράμματα.

A. 5. Bodl. ἄρα σὺ μανθάνεις. Coisl. ἆρα σὺ οὐ μ. Mox ἐγὼ supplevi jubente sensu.

C. 2. Vulgo πότερον. Correxit Hirschig. Mox ἔχωσιν ab altero οἳ ἂν μή ad primum retraxi.

νοντες, ἀλλ' οὐ τῶν ἐχόντων; Συνέφη. Οἱ μὴ ἐπιστάμενοι ἄρα,
ἔφη, μανθάνουσιν, ὦ Κλεινία, ἀλλ' οὐχ οἱ ἐπιστάμενοι.

VII. Ἔτι δὴ ἐπὶ τὸ τρίτον καταβαλῶν ὥσπερ πάλαισμα D
ὥρμα ὁ Εὐθύδημος τὸν νεανίσκον· κἀγὼ γνοὺς βαπτιζόμενον
τὸ μειράκιον, βουλόμενος ἀναπαῦσαι αὐτό, μὴ ἡμῖν ἀποδειλιά-
σειε, παραμυθούμενος εἶπον· Ὦ Κλεινία, μὴ θαύμαζε, εἴ σοι
φαίνονται ἀήθεις οἱ λόγοι. ἴσως γὰρ οὐκ αἰσθάνει, οἷον ποιεῖτον
τὼ ξένω περὶ σέ· ποιεῖτον δὲ ταὐτόν, ὅπερ οἱ ἐν τῇ τελετῇ τῶν
Κορυβάντων, ὅταν τὴν θρόνωσιν ποιῶσι περὶ τοῦτον, ὃν ἂν μέλ-
λωσι τελεῖν. καὶ γὰρ ἐκεῖ χορεία τίς ἐστι καὶ παιδιά, εἰ ἄρα
καὶ τετέλεσαι· καὶ νῦν τούτω οὐδὲν ἄλλο ἢ χορεύετον περὶ σὲ E
καὶ οἷον ὀρχεῖσθον παίζοντε, ὡς μετὰ τοῦτο τελοῦντε. νῦν οὖν
νόμισον τὰ πρῶτα τῶν ἱερῶν ἀκούειν τῶν σοφιστικῶν. πρῶτον
γάρ, ὥς φησι Πρόδικος, περὶ ὀνομάτων ὀρθότητος μαθεῖν δεῖ·
ὃ δὴ καὶ ἐνδείκνυσθόν σοι τὼ ξένω, ὅτι οὐκ ᾔδεισθα τὸ μανθά-
νειν ὅτι οἱ ἄνθρωποι καλοῦσι μὲν ἐπὶ τῷ τοιῷδε, ὅταν τις ἐξ
ἀρχῆς μηδεμίαν ἔχων ἐπιστήμην περὶ πράγματός τινος ἔπειθ'
ὕστερον αὐτοῦ λαμβάνῃ τὴν ἐπιστήμην, καλοῦσι δὲ ταὐτὸν 278
τοῦτο καὶ ἐπειδὰν ἔχων ἤδη τὴν ἐπιστήμην ταύτῃ τῇ ἐπιστήμῃ
ταὐτὸν τοῦτο πρᾶγμα ἐπισκοπῇ ἢ πραττόμενον ἢ λεγόμενον.
μᾶλλον μὴν αὐτὸ ξυνιέναι καλοῦσιν ἢ μανθάνειν, ἔστι δ' ὅτε
καὶ μανθάνειν· σὲ δὲ τοῦτο, ὡς οὗτοι ἐνδείκνυνται, διαλέληθε,
ταὐτὸν ὄνομα ἐπ' ἀνθρώποις ἐναντίως ἔχουσι κείμενον, ἐπὶ τῷ τ'
εἰδότι καὶ [ἐπὶ] τῷ μή· παραπλήσιον δὲ τούτῳ καὶ τὸ ἐν τῷ
δευτέρῳ ἐρωτήματι, ἐν ᾧ ἠρώτων σε, πότερα μανθάνουσιν οἱ ἄν- B
θρωποι ἃ ἐπίστανται, ἢ ἃ μή. ταῦτα δὴ τῶν μαθημάτων παι-
διά ἐστι· διὸ καί φημι ἐγώ σοι τούτους προσπαίζειν· παιδιὰν
δὲ λέγω διὰ ταῦτα, ὅτι, εἰ καὶ πολλά τις ἢ καὶ πάντα τὰ
τοιαῦτα μάθοι, τὰ μὲν πράγματ' οὐδὲν ἂν μᾶλλον εἰδείη πῇ
ἔχει, προσπαίζειν δ' οἷός τ' ἂν εἴη τοῖς ἀνθρώποις διὰ τὴν τῶν

A. 4. Vulgo μὲν.

A. 7. ἐπὶ seclusi.

ὀνομάτων διαφορὰν ὑποσκελίζων καὶ ἀνατρέπων, ὥσπερ οἱ τὰ
C σκολύθρια τῶν μελλόντων καθιζήσεσθαι ὑποσπῶντες χαίρουσι καὶ γελῶσιν, ἐπειδὰν ἴδωσιν ὕπτιον ἀνατετραμμένον. ταῦτα μὲν οὖν σοι παρὰ τούτων νόμιζε παιδιὰν γεγονέναι· τὸ δὲ μετὰ ταῦτα δῆλον ὅτι τούτω γέ σοι αὐτὰ τὰ σπουδαῖα ἐνδείξεσθον, κἀγὼ ὑφηγήσομαι αὐτοῖν ἅ μοι ὑπέσχοντο ἀποδώσειν. ἐφάτην γὰρ ἐπιδείξεσθαι τὴν προτρεπτικὴν σοφίαν· νῦν δέ, μοι δοκεῖ, δεῖν ᾠηθήτην πρότερον παῖσαι πρὸς σέ. ταῦτα μὲν οὖν, ὦ Εὐθύ-
D δημέ τε καὶ Διονυσόδωρε, πεπαίσθω τε ὑμῖν, καὶ ἴσως ἱκανῶς ἔχει· τὸ δὲ δὴ μετὰ ταῦτα ἐπιδείξατον προτρέποντε τὸ μειράκιον, ὅπως χρὴ σοφίας τε καὶ ἀρετῆς ἐπιμεληθῆναι. πρότερον δ' ἐγὼ σφῷν ἐνδείξομαι, οἷον αὐτὸ ὑπολαμβάνω καὶ οἵου αὐτοῦ ἐπιθυμῶ ἀκοῦσαι· ἐὰν οὖν δόξω ὑμῖν ἰδιωτικῶς τε καὶ γελοίως αὐτὸ ποιεῖν, μή μου καταγελᾶτε· ὑπὸ προθυμίας γὰρ τοῦ ἀκοῦ-
E σαι τῆς ὑμετέρας σοφίας τολμήσω ἀπαυτοσχεδιάσαι ἐναντίον ὑμῶν. ἀνάσχεσθον οὖν ἀγελαστὶ ἀκούοντες αὐτοί τε καὶ οἱ μαθηταὶ ὑμῶν· σὺ δέ μοι, ὦ παῖ Ἀξιόχου, ἀπόκριναι.

VIII. Ἆρά γε πάντες ἄνθρωποι βουλόμεθα εὖ πράττειν; ἢ τοῦτο μὲν ἐρώτημα ὧν νῦν δὴ ἐφοβούμην ἓν τῶν καταγελάστων; ἀνόητον γὰρ δήπου καὶ τὸ ἐρωτᾶν τὰ τοιαῦτα· τίς γὰρ οὐ βούλεται εὖ πράττειν; Οὐδεὶς ὅστις οὔκ, ἔφη ὁ Κλεινίας.
279 Εἶεν, ἦν δ' ἐγώ· τὸ δὲ μετὰ τοῦτο, ἐπειδὴ βουλόμεθα εὖ πράττειν, πῶς ἂν εὖ πράττοιμεν; ἆρ' ἂν εἰ ἡμῖν πολλὰ κἀγαθὰ εἴη; ἢ τοῦτ' ἐκείνου ἔτι εὐηθέστερον; δῆλον γάρ που καὶ τοῦθ' ὅτι οὕτως ἔχει. Συνέφη. Φέρε δή, ἀγαθὰ δὲ ποῖ' ἄρα τῶν ὄντων τυγχάνει ἡμῖν ὄντα; ἢ οὐ χαλεπὸν οὐδὲ σεμνοῦ ἀνδρὸς πάνυ τι οὐδὲ τοῦτο ἔοικεν εἶναι εὑρεῖν; πᾶς γὰρ ἂν ἡμῖν εἴποι, ὅτι τὸ πλουτεῖν ἀγαθόν· ἦ γάρ; Πάνυ γ', ἔφη. Οὐκοῦν καὶ τὸ ὑγιαίνειν καὶ τὸ καλὸν εἶναι καὶ τἆλλα κατὰ τὸ σῶμα ἱκανῶς
B παρεσκευάσθαι; Συνεδόκει. Ἀλλὰ μὴν εὐγένειαί τε καὶ δυνάμεις καὶ τιμαὶ ἐν τῇ ἑαυτοῦ δῆλά ἐστιν ἀγαθὰ ὄντα. Ὡμο-

E. 1. Vulgo αὐτοσχεδιάσαι. Quod dedi e Clarkiano recepit Herm.

λέγει. Τί οὖν, ἔφην, ἔτι ἡμῖν λείπεται τῶν ἀγαθῶν; τί ἄρα ἐστὶ τὸ σώφρονά τ' εἶναι καὶ δίκαιον καὶ ἀνδρεῖον; πότερον πρὸς Διός, ὦ Κλεινία, ἡγεῖ σύ, ἐὰν ταῦτα τιθῶμεν ὡς ἀγαθά, ὀρθῶς ἡμᾶς θήσειν, ἢ ἐὰν μή; ἴσως γὰρ ἄν τις ἡμῖν ἀμφισβητήσειε· σοὶ δὲ πῶς δοκεῖ; Ἀγαθά, ἔφη ὁ Κλεινίας. Εἶεν, ἦν δ' ἐγώ· τὴν δὲ σοφίαν ποῦ χοροῦ τάξομεν; ἐν τοῖς ἀγαθοῖς, ἢ C
πῶς λέγεις; Ἐν τοῖς ἀγαθοῖς. Ἐνθυμοῦ δή, μή τι παραλίπωμεν τῶν ἀγαθῶν, ὅ τι καὶ ἄξιον λόγου. Ἀλλά μοι δοκοῦμεν, ἔφη, οὐδέν, ὁ Κλεινίας. κἀγὼ ἀναμνησθεὶς εἶπον ὅτι Ναὶ μὰ Δία κινδυνεύομέν γε τὸ μέγιστον τῶν ἀγαθῶν παραλιπεῖν. Τί τοῦτο; ἦ δ' ὅς. Τὴν εὐτυχίαν, ὦ Κλεινία· ὃ πάντες φασί, καὶ οἱ πάνυ φαῦλοι, μέγιστον τῶν ἀγαθῶν εἶναι. Ἀληθῆ λέγεις, ἔφη. κἀγὼ αὖ πάλιν μετανοήσας εἶπον ὅτι Ὀλίγου καταγέλαστοι ἐγενόμεθ' ὑπὸ τῶν ξένων ἐγώ τε καὶ σύ, D
ὦ παῖ Ἀξιόχου. Τί δή, ἔφη, τοῦτο; Ὅτι εὐτυχίαν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν θέμενοι νῦν δὴ αὖθις περὶ τοῦ αὐτοῦ ἐλέγομεν. Τί οὖν δὴ τοῦτο; Καταγέλαστον δήπου, ὃ πάλαι πρόκειται, τοῦτο πάλιν προτιθέναι καὶ δὶς ταὐτὰ λέγειν. Πῶς, ἔφη, τοῦτο λέγεις; Ἡ σοφία δήπου, ἦν δ' ἐγώ, εὐτυχία ἐστί· τοῦτο δὲ κἂν παῖς γνοίη. καὶ ὃς ἐθαύμασεν· [οὕτως ἔτι νέος τε καὶ εὐήθης ἐστί·] κἀγὼ γνοὺς αὐτὸν θαυμάζοντα, Ἆρ' οὐκ οἶσθα, ἔφην, ὦ Κλεινία, ὅτι περὶ αὐλημάτων εὐπραγίαν οἱ αὐληταὶ εὐτυχέ- E
στατοί εἰσιν; Συνέφη. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ περὶ γραμμάτων γραφῆς τε καὶ ἀναγνώσεως οἱ γραμματισταί; Πάνυ γε. Τί δέ; πρὸς τοὺς τῆς θαλάττης κινδύνους μῶν οἴει εὐτυχεστέρους τινὰς εἶναι τῶν σοφῶν κυβερνητῶν, ὡς ἐπὶ πᾶν εἰπεῖν; Οὐ δῆτα. Τί δέ; στρατευόμενος μετὰ ποτέρου ἂν ἥδιον τοῦ κινδύνου τε καὶ τῆς τύχης μετέχοις, μετὰ σοφοῦ στρατηγοῦ ἢ μετ' ἀμαθοῦς; Μετὰ σοφοῦ. [Τί δέ; ἀσθενῶν μετὰ ποτέρου ἂν ἡδέως κινδυνεύοις, μετὰ σοφοῦ ἰατροῦ ἢ μετ' ἀμαθοῦς; Μετὰ σοφοῦ.]

E. 8. 9. **Additamentum seclusi.**

Ἆρ' οὐκ, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι εὐτυχέστερον ἂν οἴει πράττειν μετὰ σο-
280 φοῦ πράττων ἢ μετ' ἀμαθοῦς; Ξυνεχώρει. Ἡ σοφία ἄρα παν-
ταχοῦ εὐτυχεῖν ποιεῖ τοὺς ἀνθρώπους. οὐ γὰρ δήπου ἁμαρτά-
νοι γ' ἄν ποτέ τις σοφίᾳ, ἀλλ' ἀνάγκη ὀρθῶς πράττειν καὶ τυγ-
χάνειν· ἦ γὰρ ἂν οὐκέτι σοφία εἴη.

IX. Συνωμολογησάμεθα τελευτῶντες οὐκ οἶδ' ὅπως ἐν
B κεφαλαίῳ οὕτω τοῦτ' ἔχειν, σοφίας παρούσης, ᾧ ἂν παρῇ, μη-
δὲν προσδεῖσθαι εὐτυχίας· ἐπειδὴ δὲ τοῦτο συνωμολογησάμεθα,
πάλιν ἐπυνθανόμην αὐτοῦ τὰ πρότερον ὡμολογημένα πῶς ἄρ'
ἡμῖν ἔχοι. Ὡμολογήσαμεν γάρ, ἔφην, εἰ ἡμῖν ἀγαθὰ πολλὰ
παρείη, εὐδαιμονεῖν ἂν καὶ εὖ πράττειν. Συνέφη. Ἆρ' οὖν
εὐδαιμονοῖμεν ἂν διὰ τὰ παρόντα ἀγαθά, εἰ μηδὲν ἡμᾶς ὠφε-
λοίη ἢ εἰ ὠφελοίη; Εἰ ὠφελοίη, ἔφη. Ἆρ' οὖν ἄν τι ὠφελοίη, εἰ
C εἴη μόνον ἡμῖν, χρῴμεθα δ' αὐτοῖς μή; οἷον σιτία εἰ ἡμῖν εἴη
πολλά, ἐσθίοιμεν δὲ μή, ἢ ποτόν, πίνοιμεν δὲ μή, ἔσθ' ὅ τι ὠφε-
λοίμεθ' ἄν; Οὐ δῆτα, ἔφη. Τί δέ; οἱ δημιουργοὶ πάντες, εἰ
αὐτοῖς εἴη πάντα τὰ ἐπιτήδεια παρεσκευασμένα ἑκάστῳ εἰς τὸ
ἑαυτοῦ ἔργον, χρῷντο δ' αὐτοῖς μή, ἆρ' ἂν οὗτοι εὖ πράττοιεν
διὰ τὴν κτῆσιν, ὅτι κεκτημένοι εἶεν πάνθ' ἃ δεῖ [κεκτῆσθαι] τὸν
δημιουργόν; οἷον τέκτων, εἰ παρεσκευασμένος εἴη τά τ' ὄργανα
D ἅπαντα καὶ ξύλα ἱκανά, τεκταίνοιτο δὲ μή, ἔσθ' ὅ τι ὠφελοῖτ'
ἂν ἀπὸ τῆς κτήσεως; Οὐδαμῶς, ἔφη. Τί δέ; εἴ τις κεκτη-
μένος εἴη πλοῦτόν τε καὶ ἃ νῦν δὴ ἐλέγομεν πάντα τἀγαθά,
χρῷτο δὲ αὐτοῖς μή, ἆρ' ἂν εὐδαιμονοίη διὰ τὴν τούτων κτῆσιν
τῶν ἀγαθῶν; Οὐ δῆτα, ὦ Σώκρατες. Δεῖ γ' ἄρα, ἔφην, ὡς
ἔοικε, μὴ μόνον κεκτῆσθαι τὰ τοιαῦτ' ἀγαθὰ τὸν μέλλοντ' εὐ-
δαίμονα ἔσεσθαι, ἀλλὰ καὶ χρῆσθαι αὐτοῖς· ὡς οὐδὲν ὄφελος
τῆς κτήσεως γίγνεται. Ἀληθῆ λέγεις. Ἆρ' οὖν, ὦ Κλεινία,
ἤδη τοῦθ' ἱκανὸν πρὸς τὸ εὐδαίμονα ποιῆσαί τινα, τό τε κεκτῆ-

---

E. 10. Vulgo ἄρ' οὖν.

B. 3. Vulgo ἄν, contra sensum.

D. 5. Vulgo δεῖν.

σθαι τἀγαθὰ καὶ τὸ χρῆσθαι αὐτοῖς; Ἔμοιγε δοκεῖ. Πότερον, E ἦν δ' ἐγώ, ἐὰν ὀρθῶς χρῆταί τις ἢ καὶ ἐὰν μή; Ἐὰν ὀρθῶς. Καλῶς γε, ἦν δ' ἐγώ, λέγεις. πλεῖον γάρ που, οἶμαι, θάτερόν ἐστιν, ἐάν τις χρῆται ὁτῳοῦν μὴ ὀρθῶς πράγματι ἢ ἐὰν ἐᾷ· τὸ μὲν γὰρ κακόν, τὸ δ' οὔτε κακὸν οὔτ' ἀγαθόν· ἢ οὐχ οὕτω φαμέν; Ξυνεχώρει. Τί οὖν; ἐν τῇ ἐργασίᾳ τε καὶ χρήσει τῇ 281 περὶ τὰ ξύλα μῶν ἄλλο τί ἐστι τὸ ἀπεργαζόμενον ὀρθῶς χρῆσθαι ἢ ἐπιστήμη ἡ τεκτονική; Οὐ δῆτα, ἔφη. ['Αλλὰ μήν που καὶ ἐν τῇ περὶ τὰ σκεύη ἐργασίᾳ τὸ ὀρθῶς ἐπιστήμη ἐστὶν ἡ ἀπεργαζομένη. Συνέφη.] Ἆρ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ περὶ τὴν χρείαν ὧν ἐλέγομεν τὸ πρῶτον τῶν ἀγαθῶν, πλούτου τε καὶ ὑγιείας καὶ κάλλους, τὸ ὀρθῶς πᾶσι τοῖς τοιούτοις χρῆσθαι ἐπιστήμη ἦν ἡγουμένη καὶ κατορθοῦσα τὴν πρᾶξιν, ἢ ἄλλο τι; Ἐπιστήμη, ἦ δ' ὅς. Οὐ μόνον ἄρα εὐτυχίαν, ἀλλὰ καὶ εὐ- B πραγίαν, ὡς ἔοικεν, ἡ ἐπιστήμη παρέχει ἐν πάσῃ κτήσει τε καὶ πράξει. Ὡμολόγει. Ἆρ' οὖν ὦ πρὸς Διός, ἦν δ' ἐγώ, ὄφελός τι τῶν ἄλλων κτημάτων ἄνευ φρονήσεως καὶ σοφίας; ἆρά γ' ἂν ὄναιτ' ἄνθρωπος πολλὰ κεκτημένος καὶ πολλὰ πράττων νοῦν μὴ ἔχων, ἢ μᾶλλον ὀλίγα; ὧδε δὲ σκόπει· οὐκ ἐλάτ- C τω πράττων ἐλάττω ἂν ἐξαμαρτάνοι, ἐλάττω δὲ ἁμαρτάνων ἧττον ἂν κακῶς πράττοι, ἧττον δὲ κακῶς πράττων ἄθλιος ἧττον ἂν εἴη; Πάνυ γ', ἔφη. Πότερον οὖν ἂν μᾶλλον ἐλάττω τις πράττοι πένης ὢν ἢ πλούσιος; Πένης, ἔφη. Πότερον δ' ἀσθενὴς ἢ ἰσχυρός; Ἀσθενής. Πότερον δ' ἔντιμος ἢ ἄτιμος; Ἄτιμος. Πότερον δ' ἀνδρεῖος ὢν [καὶ σώφρων] ἐλάττω ἂν πράττοι ἢ δειλός; Δειλός. Οὐκοῦν καὶ ἀργὸς μᾶλλον ἢ ἐργάτης; Συνεχώρει. Καὶ βραδὺς μᾶλλον ἢ ταχύς, καὶ ἀμβλὺ ὁρῶν καὶ D ἀκούων μᾶλλον ἢ ὀξύ; Πάντα τὰ τοιαῦτα ξυνεχωροῦμεν ἀλλήλοις. Ἐν κεφαλαίῳ δ', ἔφην, ὦ Κλεινία, κινδυνεύει σύμπαντα, ἃ τὸ πρῶτον ἔφαμεν ἀγαθὰ εἶναι, οὐκ εἶναι ὅπως αὐτά γε καθ'

A. 7. 8. Malim τοῦ et ἡ ἡγουμένη.

C. 7. καὶ σώφρων seclusi.

D. 4. Delevi glossema: περὶ τούτου ὁ λόγος αὐτοῖς.

αὐτὰ πέφυκεν ἀγαθά, ἀλλ' ὡς ἔοικεν ὧδ' ἔχει· ἐὰν μὲν αὐτῶν
ἡγῆται ἀμαθία, μείζω κακὰ εἶναι τῶν ἐναντίων, ὅσῳ δυνατώ-
τερα ὑπηρετεῖν τῷ ἡγουμένῳ κακῷ ὄντι· ἐὰν δὲ φρόνησίς τε
E καὶ σοφία, μείζω ἀγαθά· αὐτὰ δὲ καθ' αὐτὰ οὐδέτερα αὐτῶν
οὐδενὸς ἄξια εἶναι. Φαίνεται, ἔφη, ὡς ἔοικεν, οὕτως, ὡς σὺ
λέγεις. Τί οὖν ἡμῖν συμβαίνει ἐκ τῶν εἰρημένων; ἄλλο τι ἢ
τῶν μὲν ἄλλων οὐδὲν ὂν οὔτε ἀγαθὸν οὔτε κακόν, τούτοιν δὲ
δυοῖν ὄντοιν ἡ μὲν σοφία ἀγαθόν, ἡ δὲ ἀμαθία κακόν; Ὡμολόγει.
282 X. Ἔτι τοίνυν, ἔφην, τὸ λοιπὸν ἐπισκεψώμεθα. ἐπειδὴ
εὐδαίμονες μὲν εἶναι προθυμούμεθα πάντες, ἐφάνημεν δὲ τοιοῦ-
τοι γιγνόμενοι ἐκ τοῦ χρῆσθαί τε τοῖς πράγμασι καὶ ὀρθῶς χρῆ-
σθαι, τὴν δὲ ὀρθότητα καὶ εὐτυχίαν ἐπιστήμη ἡ παρέχουσα, δεῖ
δή, ὡς ἔοικεν, ἐκ παντὸς τρόπου ἅπαντ' ἄνδρα τοῦτο παρα-
σκευάζεσθαι, ὅπως ὡς σοφώτατος ἔσται· ἢ οὔ; Ναί, ἔφη. Καὶ
παρὰ πατρός γε δήπου τοῦτ' οἰόμενον δεῖν παραλαμβάνειν πολὺ
B μᾶλλον ἢ χρήματα, καὶ παρ' ἐπιτρόπων καὶ φίλων τῶν τ' ἄλ-
λων καὶ τῶν φασκόντων ἐραστῶν εἶναι, καὶ ξένων καὶ πολιτῶν,
δεόμενον καὶ ἱκετεύοντα σοφίας μεταδιδόναι· οὐδέ γ' αἰσχρόν,
ὦ Κλεινία, οὐδὲ νεμεσητὸν ἕνεκα τούτου [ὑπηρετεῖν] καὶ δου-
λεύειν καὶ ἐραστῇ καὶ παντὶ ἀνθρώπῳ, ὁτιοῦν ἐθέλοντα ὑπηρε-
τεῖν τῶν καλῶν ὑπηρετημάτων, προθυμούμενον σοφὸν γενέσθαι·
ἢ οὐ δοκεῖ σοι, ἔφην ἐγώ, οὕτως; Πάνυ μὲν οὖν εὖ μοι δοκεῖς
C λέγειν, ἦ δ' ὅς. Εἰ ἔστι γε, ὦ Κλεινία, ἦν δ' ἐγώ, ἡ σοφία
διδακτόν, ἀλλὰ μὴ ἀπὸ ταὐτομάτου παραγίγνεται τοῖς ἀνθρώ-
ποις. τοῦτο γὰρ ἡμῖν ἔτι ἄσκεπτον καὶ οὔπω διωμολογημένον
ἐμοί τε καὶ σοί. Ἀλλ' ἔμοιγε, ἔφη, ὦ Σώκρατες, διδακτὸν
εἶναι δοκεῖ. κἀγὼ ἡσθεὶς εἶπον· Ἦ καλῶς λέγεις, ὦ ἄριστ'
ἀνδρῶν, καὶ εὖ ἐποίησας ἀπαλλάξας με σκέψεως πολλῆς περὶ
τούτου αὐτοῦ, πότερον διδακτὸν ἢ οὐ διδακτὸν ἡ σοφία. νῦν

A. 4. Secludendum videtur εὐτυχίαν, et ἣν ἡ post ἐπιστήμῃ legendum.
B. 3. Vulgo οὐδὲν. Mox ὑπηρετεῖν circumscripsi.

οὖν ἐπειδή σοι καὶ διδακτὸν δοκεῖ εἶναι καὶ μόνον τῶν ὄντων εὐ-
δαίμονα καὶ εὐτυχῆ ποιεῖν τὸν ἄνθρωπον, ἄλλο τι ἢ φαίης ἂν D
ἀναγκαῖον εἶναι φιλοσοφεῖν καὶ αὐτὸς ἐν νῷ ἔχεις αὐτὸ ποιεῖν;
Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ὡς οἷόν τε μάλιστα. κἀγὼ
ταῦτα ἄσμενος ἀκούσας, Τὸ μὲν ἐμόν, ἔφην, παράδειγμα, ὦ
Διονυσόδωρέ τε καὶ Εὐθύδημε, οἵων ἐπιθυμῶ τῶν προτρεπτικῶν
λόγων εἶναι, τοιοῦτον, ἰδιωτικὸν ἴσως καὶ μόλις διὰ μακρῶν λε-
γόμενον· σφῷν δ' ὁπότερος βούλεται, ταὐτὸν τοῦτο τέχνῃ πράτ-
των ἐπιδειξάτω ἡμῖν. εἰ δὲ μὴ τοῦτο βούλεσθον, ὅθεν ἐγὼ ἀπέ-
λιπον, τὸ ἑξῆς ἐπιδείξατον τῷ μειρακίῳ, πότερον πᾶσαν ἐπι- E
στήμην δεῖ αὐτὸν κτᾶσθαι, ἢ ἔστι τις μία, ἣν δεῖ λαβόντα εὐ-
δαιμονεῖν τε καὶ ἀγαθὸν ἄνδρα εἶναι, καὶ τίς αὕτη. ὥσπερ γὰρ
ἔλεγον ἀρχόμενος, περὶ πολλοῦ ἡμῖν τυγχάνει ὄν, τόνδε τὸν νεα-
νίσκον σοφόν τε καὶ ἀγαθὸν γενέσθαι.

XI. Ἐγὼ μὲν οὖν ταῦτ' εἶπον, ὦ Κρίτων· τῷ δὲ μετὰ 283
τοῦτ' ἐσομένῳ πάνυ σφόδρα προσεῖχον τὸν νοῦν, καὶ ἐπεσκό-
πουν, τίνα ποτὲ τρόπον ἅψοιντο τοῦ λόγου καὶ ὁπόθεν ἄρξοιντο
παρακελευόμενοι τῷ νεανίσκῳ σοφίαν τε καὶ ἀρετὴν ἀσκεῖν. ὁ
οὖν πρεσβύτερος αὐτῶν, ὁ Διονυσόδωρος, πρότερος ἤρχετο τοῦ
λόγου, καὶ ἡμεῖς πάντες ἐβλέπομεν πρὸς αὐτὸν ὡς αὐτίκα μάλ'
ἀκουσόμενοι θαυμασίους τινὰς λόγους· ὅπερ οὖν καὶ συνέβη
ἡμῖν· θαυμαστὸν γάρ τινα, ὦ Κρίτων, ἀνὴρ κατῆρχε λόγον, οὗ B
σοὶ ἄξιον ἀκοῦσαι, ὡς παρακελευστικὸς [ὁ λόγος] ἦν ἐπ' ἀρετήν.
Εἰπέ μοι, ἔφη, ὦ Σώκρατές τε καὶ ὑμεῖς οἱ ἄλλοι, ὅσοι φατὲ
ἐπιθυμεῖν τόνδε τὸν νεανίσκον σοφὸν γενέσθαι, πότερον παίζετε
ταῦτα λέγοντες ἢ ὡς ἀληθῶς ἐπιθυμεῖτε καὶ σπουδάζετε; κἀγὼ
διενοήθην, ὅτι ᾠηθήτην ἄρ' ἡμᾶς τὸ πρότερον παίζειν, ἡνίκ'
ἐκελεύομεν διαλεχθῆναι τῷ νεανίσκῳ αὐτώ, καὶ διὰ ταῦτα
προσεπαισάτην τε καὶ οὐκ ἐσπουδασάτην· ταῦτ' οὖν διανοη- C

C. 8. Inserui εἶναι ob proximum ποιεῖν.

D. 5. Malim ἀκούειν ut 278 D

B. 2. ὁ λόγος seclusi.

θεὶς ἔτι μᾶλλον εἶπον, ὅτι θαυμαστῶς σπουδάζοιμεν. καὶ ὁ Διονυσόδωρος, Σκόπει μήν, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ὅπως μὴ ἔξαρνος ἔσει ἃ νῦν λέγεις. Ἔσκεμμαι, ἦν δ' ἐγώ· οὐ γὰρ μή ποτ' ἔξαρνος γένωμαι. Τί οὖν; ἔφη· φατὲ βούλεσθαι αὐτὸν σοφὸν γενέσθαι; Πάνυ μὲν οὖν. Νῦν δέ, ἦ δ' ὅς, Κλεινίας πότερον σοφός ἐστιν ἢ οὔ; Οὔκουν φησί γ', εἶπον· ἔστι δ' οὐκ ἀλαζών.
D Ὑμεῖς δέ, ἔφη, βούλεσθε γενέσθαι αὐτὸν σοφόν, ἀμαθῆ δὲ μὴ εἶναι; Ὡμολογοῦμεν. Οὐκοῦν ὃς μὲν οὐκ ἔστι, βούλεσθε αὐτὸν γενέσθαι, ὃς δ' ἔστι νῦν, μηκέτι εἶναι. κἀγὼ ἀκούσας ἐθορυβήθην· ὁ δ' ἐμοῦ θορυβουμένου ὑπολαβών, Ἄλλο τι οὖν, ἔφη, ἐπεὶ βούλεσθε αὐτόν, ὃς νῦν ἐστί, μηκέτι εἶναι, βούλεσθε αὐτόν, ὡς ἔοικεν, ἀπολωλέναι; καίτοι πολλοῦ ἂν ἄξιοι οἱ τοιοῦτοι εἶεν φίλοι τε καὶ ἐρασταί, οἵτινες τὰ παιδικὰ περὶ παντὸς ἂν ποιήσαιντο ἐξολωλέναι.

E XII. Καὶ ὁ Κτήσιππος ἀκούσας ἠγανάκτησέ τε ὑπὲρ τῶν παιδικῶν καὶ εἶπεν· Ὦ ξένε Θούριε, εἰ μὴ ἀγροικότερον, ἔφη, ἦν εἰπεῖν, εἶπον ἄν, σοὶ εἰς κεφαλήν, ὅ τι μαθών μου καὶ τῶν ἄλλων καταψεύδει τοιοῦτο πρᾶγμα, ὃ ἐγὼ οἶμαι οὐδ' ὅσιον εἶναι λέγειν, ὡς ἐγὼ τόνδε βουλοίμην ἂν ἐξολωλέναι. Τί δέ, ἔφη, ὦ Κτήσιππε, ὁ Εὐθύδημος, ἦ δοκεῖ σοι οἷόν τ' εἶναι ψεύδεσθαι; Νὴ Δία, ἔφη, εἰ μὴ μαίνομαί γε. Πότερον λέγοντα τὸ πρᾶγμα,
284 περὶ οὗ ἂν ὁ λόγος ᾖ, ἢ μὴ λέγοντα; Λέγοντα, ἔφη. Οὐκοῦν εἴπερ λέγει αὐτό, οὐκ ἄλλο λέγει [τῶν ὄντων] ἢ ἐκεῖνο ὅπερ λέγει; Πῶς γὰρ ἄν; ἔφη ὁ Κτήσιππος. Ἓν μὴν κἀκεῖνό γ' ἐστὶ τῶν ὄντων, ὃ λέγει, χωρὶς τῶν ἄλλων. Πάνυ γε. Οὐκοῦν ὁ ἐκεῖνο λέγων τὸ ὄν, ἔφη, λέγει; Ναί. Ἀλλὰ μὴν ὅ γε τὸ ὂν λέγων καὶ τὰ ὄντα [τἀληθῆ] λέγει· ὥστε ὁ Διονυσόδωρος, εἴπερ λέγει τὰ ὄντα, λέγει τἀληθῆ καὶ οὐδὲν κατὰ σοῦ ψεύδεται. Ναί,

---

C. 7. Vulgo φησί γέ πω.

E. 5. Suspecta sunt mihi ὡς . . . ἐξολωλέναι.

A. Glossator quae mox sequuntur nimis mature posuit. Idem de τἀληθῆ, 6, dicendum.

ἔφη· ἀλλ' ὁ ταῦτα λέγων, ἔφη ὁ Κτήσιππος, ὦ Εὐθύδημε, οὐ
τὰ ὄντα λέγει. καὶ ὁ Εὐθύδημος, Τὰ δὲ μὴ ὄντα, ἔφη, ἄλλο B
τι ἢ οὐκ ἔστιν; Οὐκ ἔστιν. Ἄλλο τι οὖν οὐδαμοῦ τά γε μὴ
ὄντα ὄντα ἐστίν; Οὐδαμοῦ. Ἔστιν οὖν ὅπως περὶ ταῦτα [τὰ
μὴ ὄντα] πράξειεν ἄν τίς τι, ὥστ' ἐκεῖνα ποιήσειεν ἂν καὶ ὁστι-
σοῦν [τὰ μηδαμοῦ ὄντα]; Οὐκ ἔμοιγε δοκεῖ, ἔφη ὁ Κτήσιπ-
πος. Τί οὖν; οἱ ῥήτορες ὅταν λέγωσιν ἐν τῷ δήμῳ, οὐδὲν πράτ-
τουσιν; Πράττουσι μὲν οὖν, ἦ δ' ὅς. Οὐκοῦν εἴπερ πράττουσι,
καὶ ποιοῦσιν; Ναί. Τὸ λέγειν ἄρα πράττειν τε καὶ ποιεῖν ἐστίν; C
Ὡμολόγησεν. Οὐκ ἄρα τά γε μὴ ὄντ', ἔφη, λέγει οὐδείς·
ποιοίη γὰρ ἂν ἤδη τί· σὺ δ' ὡμολόγηκας τὸ μὴ ὂν μὴ οἷόν τ' εἶ-
ναι μηδὲ ποιεῖν· ὥστε κατὰ τὸν σὸν λόγον οὐδεὶς ψευδῆ λέγει,
ἀλλ' εἴπερ λέγει Διονυσόδωρος, τἀληθῆ τε καὶ τὰ ὄντα λέγει.
Νὴ Δί', ἔφη ὁ Κτήσιππος, ὦ Εὐθύδημε· ἀλλὰ τὰ ὄντα μὲν
τρόπον τινὰ λέγει, οὐ μέντοι ὥς γ' ἔχει. Πῶς λέγεις, ἔφη ὁ
Διονυσόδωρος, ὦ Κτήσιππε; εἰσὶ γάρ τινες, οἳ λέγουσι τὰ πράγ-
ματα ὡς ἔχει; Εἰσὶ μέντοι, ἔφη, οἱ καλοί τε κἀγαθοὶ καὶ οἱ D
τἀληθῆ λέγοντες. Τί οὖν; ἦ δ' ὅς· τἀγαθὰ οὐκ εὖ, ἔφη, ἔχει,
τὰ δὲ κακὰ κακῶς; Συνεχώρει. Τοὺς δὲ καλούς τε κἀγαθοὺς
ὁμολογεῖς λέγειν ὡς ἔχει τὰ πράγματα; Ὁμολογῶ. Κακῶς ἄρα,
ἔφη, λέγουσιν, ὦ Κτήσιππε, οἱ ἀγαθοὶ τὰ κακά, εἴπερ ὡς ἔχει
λέγουσι. Ναὶ μὰ Δία, ἦ δ' ὅς, σφόδρα γε, τοὺς γοῦν κακοὺς
ἀνθρώπους· ὧν σύ, ἐάν μοι πείθῃ, εὐλαβήσει εἶναι, [ἵνα μή σε
οἱ ἀγαθοὶ κακῶς λέγωσιν.] ὡς εὖ ἴσθ' ὅτι κακῶς λέγουσιν οἱ ἀγα- E
θοὶ τοὺς κακούς. Ἦ καὶ τοὺς μεγάλους, ἔφη ὁ Εὐθύδημος, με-
γάλως λέγουσι καὶ τοὺς θερμοὺς θερμῶς; Μάλιστα δήπου, ἔφη
ὁ Κτήσιππος· τοὺς γοῦν ψυχροὺς ψυχρῶς λέγουσί τε καὶ φασὶ
διαλέγεσθαι. Σὺ μέν, ἔφη ὁ Διονυσόδωρος, λοιδορεῖ, ὦ Κτή-
σιππε, λοιδορεῖ. Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε, ἦ δ' ὅς, ὦ Διονυσόδωρε,

B. 3, 4, 5. τὰ μὴ ὀ. et τὰ μηδαμοῦ ὀ. glossemata sunt eaque falsa. Bodl. ὥς γε Κλεινίᾳ. Nonnulli Codd. ὥστ' ἐκεινά γε Κλεινίᾳ. sc. ex dittographia.

D. 7. Insititia sunt ἵνα — λέγωσιν.

ἐπεὶ φιλῶ σε, ἀλλὰ νουθετῶ σ' ὡς ἑταῖρον, καὶ πειρῶμαι πεί-
285 θειν μηδέποτ' ἐναντίον ἐμοῦ οὕτως ἀγροίκως λέγειν, ὅτι ἐγὼ
τούτους βούλομαι ἐξολωλέναι, οὓς περὶ πλείστου ποιοῦμαι.

XIII. Ἐγὼ οὖν, ἐπειδή μοι ἐδόκουν ἀγριωτέρως πρὸς ἀλ-
λήλους ἔχειν, προσέπαιζόν τε τὸν Κτήσιππον καὶ εἶπον ὅτι Ὦ
Κτήσιππε, ἐμοὶ μὲν δοκεῖ χρῆναι ἡμᾶς παρὰ τῶν ξένων δέχε-
σθαι ἂν ἐθέλωσι διδόναι, καὶ μὴ ὀνόματι διαφέρεσθαι. εἰ γὰρ
ἐπίστανται οὕτως ἐξολλύναι ἀνθρώπους, ὥστ' ἐκ πονηρῶν τε καὶ
ἀφρόνων χρηστούς τε καὶ ἔμφρονας ποιεῖν, καὶ τοῦτο εἴτ' αὐτὼ
B εὑρήκατον εἴτε καὶ παρ' ἄλλου του ἐμαθέτην φθόρον τινὰ καὶ
ὄλεθρον τοιοῦτον, ὥστε ἀπολέσαντες πονηρὸν ὄντα χρηστὸν πά-
λιν ἀποφῆναι· εἰ τοῦτ' ἐπίστασθον — δῆλον δ', ὅτι ἐπίστα-
σθον· ἐφάτην γοῦν τὴν τέχνην σφῶν εἶναι τὴν νεωστὶ εὑρημένην
ἀγαθοὺς ποιεῖν τοὺς ἀνθρώπους ἐκ πονηρῶν — συγχωρήσωμεν
οὖν αὐτοῖν αὐτό· ἀπολεσάντων ἡμῖν τὸ μειράκιον καὶ φρόνιμον
ποιησάντων, καὶ ἅπαντάς γ' ἡμᾶς τοὺς ἄλλους. εἰ δ' ὑμεῖς οἱ
C νέοι φοβεῖσθε, ὥσπερ ἐν Καρὶ ἐν ἐμοὶ ἔστω ὁ κίνδυνος· ὡς ἐγώ,
ἐπειδὴ καὶ πρεσβύτης εἰμί, παρακινδυνεύειν ἕτοιμος καὶ παρα-
δίδωμι ἐμαυτὸν Διονυσοδώρῳ τουτῳὶ ὥσπερ τῇ Μηδείᾳ τῇ Κόλ-
χῳ· ἀπολλύτω με, καὶ εἰ μὲν βούλεται, ἑψέτω· εἰ δ', ὅ τι βού-
λεται, τοῦτο ποιείτω· μόνον χρηστὸν ἀποφηνάτω. καὶ ὁ Κτή-
σιππος, Ἐγὼ μέν, ἔφη, καὶ αὐτός, ὦ Σώκρατες, ἕτοιμός εἰμι
παρέχειν ἐμαυτὸν τοῖς ξένοις, καὶ ἐὰν βούλωνται δέρειν ἔτι μᾶλ-
λον ἢ νῦν δέρουσιν, εἴ μοι ἡ δορὰ μὴ εἰς ἀσκὸν τελευτήσει ὥσπερ
D ἡ τοῦ Μαρσύου, ἀλλ' εἰς ἀρετήν. καίτοι με οἴεται Διονυσόδω-
ρος οὑτοσὶ χαλεπαίνειν αὐτῷ· ἐγὼ δ' οὐ χαλεπαίνω, ἀλλ' ἀντι-
λέγω πρὸς ταῦτα, ἅ μοι δοκεῖ πρός με μὴ καλῶς λέγειν· ἀλλὰ
σὺ τὸ ἀντιλέγειν, ἔφη, ὦ γενναῖε Διονυσόδωρε, μὴ κάλει λοιδο-
ρεῖσθαι· ἕτερον γάρ τί ἐστι τὸ λοιδορεῖσθαι.

XIV. Καὶ ὁ Διονυσόδωρος, Ὡς ὄντος, ἔφη, τοῦ ἀντιλέ-

A. 6. Vulgo ἃ λέγουσιν ἐὰν ἐθέλωσι διδόναι, quod patienter tulerunt Editores.

γειν, ὦ Κτήσιππε, ποιεῖ τοὺς λόγους; Πάντως δήπου, ἔφη, καὶ σφόδρα γε· ἢ σύ, ὦ Διονυσόδωρε, οὐκ οἴει εἶναι ἀντιλέγειν; E
Οὔκουν σύ γ' ἄν, ἔφη, ἀποδείξαις πώποτε ἀκούσας οὐδενὸς ἀντιλέγοντος ἑτέρου ἑτέρῳ. Ἀληθῆ λέγεις, ἔφη· ἀλλ' ἀκούων μὲν νυνί σοι ἀποδείκνυμι ἀντιλέγοντος Κτησίππου Διονυσοδώρῳ. Ἦ καὶ ὑπόσχοις ἂν τούτου λόγον; Πάνυ γ', ἔφη. Τί οὖν; ἦ δ' ὅς· εἰσὶν ἑκάστῳ τῶν ὄντων λόγοι; Πάνυ γε. Οὐκοῦν ὡς ἔστιν ἕκαστον [ἢ ὡς οὐκ ἔστιν; Ὡς ἔστιν]. Εἰ γὰρ μέμνησαι, ἔφη, 286
ὦ Κτήσιππε, καὶ ἄρτι ἐπεδείξαμεν μηδένα μηδὲν λέγοντα ὡς οὐκ ἔστι· τὸ γὰρ μὴ ὂν οὐδεὶς ἐφάνη λέγων. Τί οὖν δὴ τοῦτο; ἦ δ' ὃς ὁ Κτήσιππος· ἧττόν τι ἀντιλέγομεν ἐγώ τε καὶ σύ; Πότερον οὖν, ἦ δ' ὅς, ἀντιλέγοιμεν ἂν τὸν τοῦ αὐτοῦ πράγματος λόγον ἀμφότεροι λέγοντες, ἢ οὕτω μὲν ἂν δήπου ταὐτὰ λέγοιμεν; Συνεχώρει. Ἀλλ' ὅταν μηδέτερος, ἔφη, τὸν τοῦ πράγματος λόγον λέγῃ, τότ' ἀντιλέγοιμεν ἄν; ἢ οὕτω γε τὸ παράπαν οὐδ' ἂν B
μεμνημένος εἴη τοῦ πράγματος οὐδέτερος ἡμῶν; Καὶ τοῦτο συνωμολόγει. Ἀλλ' ἄρα, ὅταν ἐγὼ μὲν τὸν τοῦ πράγματος λόγον λέγω, σὺ δ' ἄλλου τινὸς ἄλλον, τότ' ἀντιλέγομεν; ἢ ἐγὼ λέγω μὲν τὸ πρᾶγμα, σὺ δ' οὐδὲ λέγεις τὸ παράπαν· ὁ δὲ μὴ λέγων τῷ λέγοντι πῶς ἂν ἀντιλέγοι;

XV. Καὶ ὁ μὲν Κτήσιππος ἐσίγησεν· ἐγὼ δὲ θαυμάσας τὸν λόγον, Πῶς, ἔφην, ὦ Διονυσόδωρε, λέγεις; οὐ γάρ τοι ἀλλὰ C
τοῦτόν γε τὸν λόγον πολλῶν δὴ καὶ πολλάκις ἀκηκοὼς ἀεὶ θαυμάζω. καὶ γὰρ οἱ ἀμφὶ Πρωταγόραν σφόδρ' ἐχρῶντο αὐτῷ καὶ οἱ ἔτι παλαιότεροι· ἐμοὶ δ' ἀεὶ θαυμαστός τις δοκεῖ εἶναι καὶ τούς τ' ἄλλους ἀνατρέπειν καὶ αὐτὸς αὑτόν· οἶμαι δ' αὐτοῦ τὴν ἀλήθειαν παρὰ σοῦ κάλλιστα πεύσεσθαι. ἄλλο τι ψευδῆ λέγειν οὐκ ἔστι; τοῦτο γὰρ δύναται ὁ λόγος· ἢ γάρ; ἀλλ' ἢ

E. 3. Vulgo ἀκούωμεν νῦν εἰ. Mox quae uncis inclusi aut expellenda aut sic mutanda: ἀλλ' οὐχ ὡς οὐκ ἔστιν.

A. 2. Supplevi μηδέν.

B. 7. Bodl. pro ἐσίγησεν habet ἔλεγεν ἕν. Reponendum videtur ἐγέλασεν, quod multo magis κατὰ τὸν Κτ. est.

λέγοντ' ἀληθῆ λέγειν ἢ μὴ λέγειν; Συνεχώρει. Πότερον οὖν
D ψευδῆ λέγειν μὲν οὐκ ἔστι, δοξάζειν μέντοι ἔστιν; Οὐδὲ δοξάζειν, ἔφη. Οὐδ' ἄρα ψευδής, ἦν δ' ἐγώ, δόξα ἔστι τὸ παράπαν. Οὐκ ἔφη. Οὐδ' ἄρ' ἀμαθία οὐδ' ἀμαθεῖς ἄνθρωποι· ἢ οὐ τοῦτ' ἂν εἴη ἀμαθία, εἴπερ εἴη, τὸ ψεύδεσθαι τῶν πραγμάτων; Πάνυ γε, ἔφη. Ἀλλὰ τοῦτ' οὐκ ἔστιν, ἦν δ' ἐγώ. Οὐκ ἔφη. Λόγου ἕνεκα, ὦ Διονυσόδωρε, λέγεις τὸν λόγον, ἵνα δὴ ἄτοπον λέγῃς, ἢ ὡς ἀληθῶς δοκεῖ σοι οὐδεὶς εἶναι ἀμαθὴς ἀν-
E θρώπων; Ἀλλὰ σύ, ἔφη, ἐξέλεγξον. Ἦ καὶ ἔστι τοῦτο κατὰ τὸν σὸν λόγον, ἐξελέγξαι, μηδενὸς ψευδομένου; Οὐκ ἔστιν, ἔφη ὁ Εὐθύδημος. Οὐδ' ἄρα ἐκέλευε, φήμ' ἐγώ, νῦν δὴ ὁ Διονυσόδωρος ἐξελέγξαι. Τὸ γὰρ μὴ ὂν πῶς ἄν τις κελεύσαι; Οὐδὲ κελευσθείς, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Εὐθύδημε, τὰ σοφὰ ταῦτα καὶ τὰ εὖ ἔχοντα πάνυ τι μανθάνω, ἀλλὰ παχέως πως ἐννοῶ. ἴσως μὲν οὖν φορτικώτερόν τι ἐρήσομαι. ἀλλὰ συγγίγνωσκε, ὅρα δέ· εἰ
287 γὰρ μήτε ψεύδεσθαι ἔστι μήτε ψευδῆ δοξάζειν μήτ' ἀμαθῆ εἶναι, ἄλλο τι οὐδ' ἐξαμαρτάνειν ἔστιν, ὅταν τίς τι πράττῃ; πράττοντα γὰρ οὐκ ἔστιν ἁμαρτάνειν τούτου ὃ πράττει· οὐχ οὕτω λέγετε; Πάνυ γ', ἔφη. Τοῦτ' ἐστιν ἤδη, ἦν δ' ἐγώ, τὸ φορτικὸν ἐρώτημα. εἰ γὰρ μὴ ἁμαρτάνομεν μήτε πράττοντες μήτε λέγοντες μήτε διανοούμενοι, ὑμεῖς, ὦ πρὸς Διός, εἰ ταῦθ' οὕτως ἔχει, τίνος διδάσκαλοι ἥκετε; ἢ οὐκ ἄρτι ἔφατ' ἀρετὴν
B κάλλιστ' ἂν παραδοῦναι ἀνθρώπων τῷ ἐθέλοντι μανθάνειν;

XVI. Εἶτ', ἔφη, ὦ Σώκρατες, ὁ Διονυσόδωρος ὑπολαβών, οὕτως εἶ Κρόνος, ὥστε ἃ τὸ πρῶτον εἴπομεν νῦν ἀναμιμνήσκει, καὶ εἴ τι πέρυσιν εἶπον, νῦν ἀναμνησθήσει, τοῖς δ' ἐν τῷ παρόντι λεγομένοις λόγοις οὐχ ἕξεις ὅ τι χρῇ; Καὶ γάρ, ἔφην ἐγώ, χαλεποί εἰσι πάνυ, εἰκότως· παρὰ σοφῶν γὰρ λέγονται· ἐπεὶ καὶ

E. 1. Vulgo ἔλεγξον.

E. 3. Vulgo οὐδ' ἄρα ἐκέλευον, ἔφην ἐγώ. Partem veri vidit C. F. Herm. Mox Bodl. οὐδὲ κελεύεις ἦν δ' ἐγώ, οὐ post ἔχοντα omisso. Vulgo Ὦ Εὐθ. ἦν δ' ἐγὼ — οὐ πάνυ τι μ. — omissis οὐδὲ κελεύεις.

τούτῳ τῷ τελευταίῳ παγχάλεπον χρήσασθαί ἐστιν, ᾧ λέγεις. τὸ γὰρ οὐκ ἔχω ὅ τι χρῶμαι τί ποτε λέγεις, ὦ Διονυσόδωρε; ἢ δῆλον ὅτι ὡς οὐκ ἔχω ἐξελέγξαι αὐτόν; ἐπεὶ εἰπέ, τί σοι ἄλλο νοεῖ τοῦτο τὸ ῥῆμα, τὸ οὐκ ἔχω ὅ τι χρήσωμαι τοῖς λόγοις; Ἀλλ' ὃ σὺ λέγεις, ἔφη, τούτῳ γ' οὐ πάνυ χαλεπὸν χρῆσθαι· ἐπεὶ ἀπόκριναι. Πρὶν σὲ ἀποκρίνασθαι, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Διονυσόδωρε; Οὐκ ἀποκρινεῖ; ἔφη. Ἦ καὶ δίκαιον; Δίκαιον μέντοι, ἔφη. Κατὰ τίνα λόγον; ἦν δ' ἐγώ· ἢ δῆλον ὅτι κατὰ τόνδε, ὅτι σὺ νῦν πάσσοφός τις ἡμῖν ἀφῖξαι περὶ λόγους, καὶ οἶσθ' ὅτε δεῖ ἀποκρίνασθαι καὶ ὅτε μή; καὶ νῦν οὐδὲ πρὸς ὁτιοῦν ἀποκρίνει, ἅτε D
γιγνώσκων ὅτι οὐ δεῖ; Λαλεῖς, ἔφη, ἀμελήσας τοῦ ἀποκρίνασθαι· ἀλλ', ὦ 'γαθέ, πείθου καὶ ἀποκρίνου, ἐπειδὴ καὶ ὁμολογεῖς με σοφὸν εἶναι. Πειστέον τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ἀνάγκη, ὡς ἔοικε· σὺ γὰρ ἄρχεις· ἀλλ' ἐρώτα. Πότερον οὖν τὰ ψυχὴν ἔχοντα νοεῖ [τὰ νοοῦντα], ἢ καὶ τὰ ἄψυχα; Τὰ ψυχὴν ἔχοντα. Οἶσθα οὖν τι, ἔφη, ῥῆμα ψυχὴν ἔχον; Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε. Τί οὖν ἄρτι ἤρου, ὅ τί μοι νοοίη τὸ ῥῆμα; Τί ἄλλο γε, ἦν δ' ἐγώ, ἢ ἐξή- E
μαρτον διὰ τὴν βλακείαν; ἢ οὐκ ἐξήμαρτον, ἀλλὰ καὶ τοῦτ' ὀρθῶς εἶπον, εἰπὼν ὅτι νοεῖ τὰ ῥήματα; πότερα φῂς ἐξαμαρτεῖν με ἢ οὔ; εἰ γὰρ μὴ ἐξήμαρτον, οὐδὲ σὺ ἐξελέγξεις, καίπερ σοφὸς ὤν, οὐδ' ἔχεις ὅ τι χρῇ τῷ λόγῳ· εἰ δ' ἐξήμαρτον, οὐδ' οὕτως ὀρθῶς λέγεις, φάσκων οὐκ εἶναι ἐξαμαρτάνειν· καὶ ταῦτ' 288
οὐ πρὸς ἃ πέρυσιν ἔλεγες λέγω. ἀλλ' ἔοικεν, ἔφην ἐγώ, ὦ Διονυσόδωρέ τε καὶ Εὐθύδημε, οὗτος μὲν ὁ λόγος ἐν ταὐτῷ μένειν, καὶ ἔτι ὥσπερ τὸ παλαιὸν καταβαλὼν πίπτειν, καὶ ὥστε τοῦτο μὴ πάσχειν, οὐδ' ὑπὸ τῆς ὑμετέρας πω τέχνης ἐξευρῆσθαι, καὶ ταῦθ' οὑτωσὶ θαυμαστῆς οὔσης εἰς ἀκρίβειαν λόγων. καὶ ὁ Κτήσιππος, Θαυμάσιά γε λέγετ', ἔφη, ὦ ἄνδρες Θούριοι εἴτε Χῖοι B

C. 3. Vulgo τοι. Sensus aperte contrarium flagitabat.

D. 1. Vulgo οὐδ' ἂν ὁτιοῦν barbare. Compendium τοῦ πρὸς librarium fefellit.

D. 5. Vulgo τὰ om. Hoc quum deesset grammaticus τὰ νοοῦντα adjecit, quem satis refellit responsionis forma.

εἴθ' ὁπόθεν καὶ ὅπῃ χαίρετον ὀνομαζόμενοι· ὡς οὐδὲν ὑμῖν μέλει
τοῦ παραληρεῖν. κἀγὼ φοβηθείς, μὴ λοιδορία γένηται, πάλιν
κατεπράϋνον τὸν Κτήσιππον καὶ εἶπον· Ὦ Κτήσιππε, καὶ νῦν
δὴ ἃ πρὸς Κλεινίαν ἔλεγον, καὶ πρὸς σὲ ταὐτὰ ταῦτα λέγω, ὅτι
οὐ γιγνώσκεις τῶν ξένων τὴν σοφίαν, ὅτι θαυμασία ἐστίν· ἀλλ'
οὐκ ἐθέλετον ἡμῖν ἐπιδείξασθαι σπουδάζοντε, ἀλλὰ τὸν Πρωτέα
C μιμεῖσθον τὸν Αἰγύπτιον σοφιστὴν γοητεύοντε ἡμᾶς. ἡμεῖς οὖν
τὸν Μενέλαον μιμώμεθα, καὶ μὴ ἀφιώμεθα τοῖν ἀνδροῖν, ἕως
ἂν ἡμῖν ἐκφανῇ τὸ ἐφ' ᾧ αὐτὼ σπουδάζετον· οἶμαι γάρ τι αὐ-
τοῖν πάγκαλον φανεῖσθαι, ἐπειδὰν ἄρξωνται σπουδάζειν· ἀλλὰ
δεώμεθα καὶ παραμυθώμεθα καὶ προσευχώμεθ' αὐτοῖν ἐκφανῆ-
ναι. ἐγὼ οὖν μοι δοκῶ καὶ αὐτὸς πάλιν ὑφηγήσεσθαι, οἵω προς-
D εύχομαι αὐτὼ φανῆναί μοι· ὅθεν γὰρ τὸ πρότερον ἀπέλιπον, τὸ
ἑξῆς τούτοις πειράσομαι, ὅπως ἂν δύνωμαι, διελθεῖν, ἐάν πως
ἐκκαλέσωμαι καὶ ἐλεήσαντέ με καὶ οἰκτείραντε συντεταμένον
καὶ σπουδάζοντα καὶ αὐτὼ σπουδάσητον.

XVII. Σὺ δέ, ὦ Κλεινία, ἔφην, ἀνάμνησόν με, πόθεν τότ'
ἀπελίπομεν. ὡς μὲν οὖν ἐγᾦμαι, ἐνθένδε ποθέν. φιλοσοφητέον
ὡμολογήσαμεν τελευτῶντες· ἦ γάρ; Ναί, ἦ δ' ὅς. Ἡ δέ γε φι-
λοσοφία κτῆσις ἐπιστήμης· οὐχ οὕτως; ἔφην. Ναί, ἔφη. Τίνα
ποτ' οὖν ἂν κτησάμενοι ἐπιστήμην ὀρθῶς κτησαίμεθα; ἆρ' οὐ
E τοῦτο μὲν ἁπλοῦν, ὅτι ταύτην ἥτις ἡμᾶς ὀνήσει; Πάνυ γ', ἔφη.
Ἆρ' οὖν ἄν τι ἡμᾶς ὀνήσειεν, εἰ ἐπισταίμεθα γιγνώσκειν περιιόν-
τες, ὅπου τῆς γῆς χρυσίον πλεῖστον κατορώρυκται; Ἴσως, ἔφη.
Ἀλλὰ τὸ πρότερον, ἦν δ' ἐγώ, τοῦτό γ' ἐξηλέγξαμεν, ὅτι οὐδὲν
πλέον, οὐδ' εἰ ἄνευ πραγμάτων καὶ τοῦ ὀρύττειν τὴν γῆν τὸ
πᾶν ἡμῖν χρυσίον γένοιτο· ὥστε οὐδ' εἰ τὰς πέτρας χρυσᾶς ἐπι-
288 σταίμεθα ποιεῖν, οὐδενὸς ἂν ἀξία ἡ ἐπιστήμη εἴη· εἰ γὰρ μὴ καὶ
χρῆσθαι ἐπιστησοίμεθα τῷ χρυσίῳ, οὐδὲν ὄφελος αὐτὸ ἐφάνη ὄν·
ἢ οὐ μέμνησαι; ἔφην ἐγώ. Πάνυ γ', ἔφη, μέμνημαι. Οὐδέ γε,

C. 3. Vulgo ἐκφανῆτον ἐφ' ᾧ.
A 2. Vulgo ἐπιστησόμεθα.

ὡς ἔοικε, τῆς ἄλλης ἐπιστήμης ὄφελος γίγνεται οὐδέν, οὔτε χρηματιστικῆς οὔτ' ἰατρικῆς οὔτ' ἄλλης οὐδεμιᾶς, ἥτις ποιεῖν τι ἐπίσταται, χρῆσθαι δὲ μὴ ᾧ ἂν ποιήσῃ· οὐχ οὕτως; Συνέφη.
Οὐδέ γ' εἴ τις ἔστιν ἐπιστήμη, ὥστ' ἀθανάτους ποιεῖν, ἄνευ B
τοῦ ἐπίστασθαι τῇ ἀθανασίᾳ χρῆσθαι, οὐδὲ ταύτης ἔοικεν ὄφελος οὐδέν, εἴ τι δεῖ τοῖς πρόσθεν ὡμολογημένοις τεκμαίρεσθαι. Συνεδόκει ἡμῖν πάντα ταῦτα. Τοιαύτης τινὸς ἄρ' ἡμῖν ἐπιστήμης δεῖ, ὦ καλὲ παῖ, ἦν δ' ἐγώ, ἐν ᾗ συμπέπτωκεν ἅμα τό τε ποιεῖν ἐπίστασθαι καὶ τὸ χρῆσθαι τούτῳ, ὃ ἂν ποιῇ. Φαίνεται, ἔφη. Πολλοῦ ἄρα δεῖ, ὡς ἔοικεν, ἡμᾶς λυροποιοὺς δεῖν
εἶναι καὶ τοιαύτης τινὸς ἐπιστήμης ἐπηβόλους. ἐνταῦθα γὰρ δὴ C
χωρὶς μὲν ἡ ποιοῦσα τέχνη, χωρὶς δ' ἡ χρωμένη διῄρηται τοῦ αὐτοῦ πέρι· ἡ γὰρ λυροποιικὴ καὶ ἡ κιθαριστικὴ πολὺ διαφέρετον ἀλλήλοιν· οὐχ οὕτως; Συνέφη. Οὐδὲ μὴν αὐλοποιικῆς γε δῆλον ὅτι δεόμεθα· καὶ γὰρ αὕτη ἑτέρα τοιαύτη. Συνεδόκει. Ἀλλὰ πρὸς θεῶν, ἔφην ἐγώ, εἰ τὴν λογοποιικὴν τέχνην μάθοιμεν, ἆρ' ἐστὶν αὕτη, ἣν ἔδει κεκτημένους ἡμᾶς εὐδαί-
μονας εἶναι; Οὐκ οἶμαι, ἔφη, ἐγώ, ὁ Κλεινίας ὑπολαβών. Τίνι D
τεκμηρίῳ, ἦν δ' ἐγώ, χρῇ; Ὁρῶ, ἔφη, τινὰς λογοποιούς, οἳ τοῖς ἰδίοις λόγοις, οἷς αὐτοὶ ποιοῦσιν, οὐκ ἐπίστανται χρῆσθαι, ὥσπερ οἱ λυροποιοὶ ταῖς λύραις, ἀλλὰ κἀνταῦθ' ἄλλοι δυνατοὶ χρῆσθαι οἷς ἐκεῖνοι εἰργάσαντο, οἳ λογοποιεῖν αὐτοὶ ἀδύνατοι· δῆλον οὖν ὅτι καὶ περὶ λόγους χωρὶς ἡ τοῦ ποιεῖν τέχνη καὶ ἡ τοῦ χρῆσθαι. Ἱκανόν μοι δοκεῖς, ἔφην ἐγώ, τεκμήριον λέγειν, ὅτι οὐχ αὕτη ἐστὶν [ἡ τῶν λογοποιῶν τέχνη], ἣν ἂν κτησάμενός τις εὐδαίμων εἴη. καίτοι ἐγὼ ᾤμην ἐνταῦθά που
φανήσεσθαι τὴν ἐπιστήμην, ἣν δὴ πάλαι ζητοῦμεν. καὶ γάρ E
μοι οἵ τ' ἄνδρες [αὐτοὶ οἱ λογοποιοί], ὅταν συγγένωμαι αὐτοῖς, ὑπέρσοφοι, ὦ Κλεινία, δοκοῦσιν εἶναι, καὶ αὐτὴ ἡ τέχνη αὐτῶν θεσπεσία τις καὶ ὑψηλή. καὶ μέντοι οὐδὲν θαυμαστόν· ἔστι γὰρ τῆς τῶν ἐπῳδῶν τέχνης μόριον σμικρῷ τ' ἐκείνης ὑπο-

B. 2. Videtur ὡς ante ἔοικεν excidisse.

E. 2. Inutile additamentum seclusi.

290 δεεστέρα. ἡ μὲν γὰρ [τῶν ἐπῳδῶν] ἐχεών τε καὶ φαλαγγίων καὶ σκορπίων καὶ τῶν ἄλλων θηρίων τε καὶ νόσων κήλησίς ἐστιν, ἡ δὲ δικαστῶν τε καὶ ἐκκλησιαστῶν καὶ τῶν ἄλλων ὄχλων κήλησίς τε καὶ παραμυθία τυγχάνει οὖσα· ἤ σοι, ἔφην ἐγώ, ἄλλως πως δοκεῖ; Οὔκ, ἀλλ' οὕτω μοι φαίνεται, ἔφη, ὡς σὺ λέγεις. Ποῖ οὖν, ἔφην ἐγώ, τραποίμεθ' ἂν ἔτι; ἐπὶ ποίαν τέχνην; Ἐγὼ μὲν οὐκ εὐπορῶ, ἔφη. Ἀλλ', ἦν δ' ἐγώ, ἐμὲ
B οἶμαι εὑρηκέναι. Τίνα; ἔφη ὁ Κλεινίας. Ἡ στρατηγική μοι δοκεῖ, ἔφην ἐγώ, τέχνη παντὸς μᾶλλον εἶναι, ἣν ἄν τις κτησάμενος εὐδαίμων εἴη. Οὐκ ἔμοιγε δοκεῖ. Πῶς; ἦν δ' ἐγώ. Θηρευτική τις ἥδε γ' ἐστὶ τέχνη ἀνθρώπων. Τί δ' οὖν; ἔφην ἐγώ. Οὐδεμία, ἔφη, τῆς θηρευτικῆς αὐτῆς ἐπὶ πλέον ἐστὶν ἢ ὅσον θηρεῦσαι καὶ χειρώσασθαι· ἐπειδὰν δὲ χειρώσωνται τοῦτο, ὃ ἂν θηρεύωνται, οὐ δύνανται τούτῳ χρῆσθαι, ἀλλ' οἱ μὲν κυνηγέται καὶ οἱ ἁλιεῖς τοῖς ὀψοποιοῖς παραδιδόασιν, οἱ δ' αὖ γεωμέτραι καὶ οἱ ἀστρονόμοι καὶ οἱ λογιστικοί — θηρευτικοὶ γάρ
C εἰσι καὶ οὗτοι· οὐ γὰρ ποιοῦσι [τὰ διαγράμματα] ἕκαστοι τούτων, ἀλλὰ τὰ ὄντα ἀνευρίσκουσιν — ἅτ' οὖν χρῆσθαι αὐτοῖς οὐκ ἐπιστάμενοι, ἀλλὰ θηρεῦσαι μόνον, παραδιδόασι δήπου τοῖς διαλεκτικοῖς καταχρῆσθαι αὐτῶν τοῖς εὑρήμασιν, ὅσοι γ' αὐτῶν μὴ παντάπασιν ἀνόητοί εἰσιν. Εἶεν, ἦν δ' ἐγώ, ὦ κάλλιστε καὶ σοφώτατε Κλεινία· τοῦθ' οὕτως ἔχει; Πάνυ μὲν οὖν· καὶ οἵ γε στρατηγοί, ἔφη, οὕτω τὸν αὐτὸν τρόπον, ἐπειδὰν ἢ
D πόλιν τινὰ θηρεύσωνται ἢ στρατόπεδον, παραδιδόασι τοῖς πολιτικοῖς ἀνδράσιν· αὐτοὶ γὰρ οὐκ ἐπίστανται χρῆσθαι τούτοις, ἃ ἐθήρευσαν· ὥσπερ, οἶμαι, οἱ ὀρτυγοθῆραι τοῖς ὀρτυγοτρόφοις παραδιδόασιν. εἰ οὖν, ἢ δ' ὅς, δεόμεθ' ἐκείνης τῆς τέχνης, ἥτις ᾧ ἂν κτήσηται ἢ ποιήσασα ἢ θηρευσαμένη αὐτὴ καὶ ἐπιστήσεται χρῆσθαι, καὶ ἡ τοιαύτη ποιήσει ἡμᾶς μακαρίους, ἄλλην δή τινα, ἔφη, ζητητέον ἀντὶ τῆς στρατηγικῆς.

B. 4. **Vulgo** τί δὴ οὖν; **mox supplendum videtur** χρεία **vel** ὠφέλεια.

C. 1. Expellendum futile et falsum supplementum.

XVIII. ΚΡ. Τί λέγεις σύ, ὦ Σώκρατες; ἐκεῖνο τὸ μειράκιον τοιαῦτ' ἐφθέγξατο; E

ΣΩ. Οὐκ οἴει, ὦ Κρίτων;

ΚΡ. Μὰ Δί' οὐ μέντοι. οἶμαι γὰρ αὐτὸν ἐγώ, εἰ ταῦτ' εἶπεν, οὔτ' Εὐθυδήμου οὔτ' ἄλλου οὐδενὸς ἔτ' ἀνθρώπων δεῖσθαι εἰς παιδείαν.

ΣΩ. 'Αλλ' ἄρα, ὦ πρὸς Διός, μὴ ὁ Κτήσιππος ἦν ὁ ταῦτ' εἰπών, ἐγὼ δ' οὐ μέμνημαι;

ΚΡ. Ποῖος Κτήσιππος; 291

ΣΩ. 'Αλλὰ μὴν τόδε γ' εὖ οἶδ', ὅτι οὔτ' Εὐθύδημος οὔτε Διονυσόδωρος ἦν ὁ εἰπὼν ταῦτα· ἀλλ', ὦ δαιμόνιε Κρίτων, μή τις τῶν κρειττόνων παρὼν αὐτὰ ἐφθέγξατο; ὅτι γὰρ ἤκουσά γε ταῦτα, εὖ οἶδα.

ΚΡ. Ναὶ μὰ Δία, ὦ Σώκρατες· τῶν κρειττόνων μέντοι τις ἐμοὶ δοκεῖ, καὶ πολύ γε. ἀλλὰ μετὰ τοῦτ' ἔτι τινὰ ἐζητήσατε τέχνην; καὶ εὕρετε ἐκείνην ἢ οὐχ εὕρετε, ἧς ἕνεκ' ἐζητεῖτε;

ΣΩ. Πόθεν, ὦ μακάριε, εὕρομεν; ἀλλ' ἦμεν πάνυ γελοῖοι, ὥσπερ τὰ παιδία τὰ τοὺς κορύδους διώκοντα· ἀεὶ ᾠόμεθ' ἑκάστην τῶν ἐπιστημῶν αὐτίκα λήψεσθαι, αἱ δ' ἀεὶ ὑπεξέφυγον. τὰ μὲν οὖν πολλὰ τί ἄν σοι λέγοιμι; ἐπὶ δὲ δὴ τὴν βασιλικὴν ἐλθόντες τέχνην καὶ διασκοπούμενοι αὐτήν, εἰ αὕτη εἴη ἡ τὴν εὐδαιμονίαν παρέχουσά τε καὶ ἀπεργαζομένη, ἐνταῦθ' ὥσπερ εἰς λαβύρινθον ἐμπεσόντες, οἰόμενοι ἤδη ἐπὶ τέλει εἶναι, περικάμψαντες πάλιν ὥσπερ ἐν ἀρχῇ τῆς ζητήσεως ἀνεφάνημεν ὄντες καὶ τοῦ ἴσου δεόμενοι, ὅσουπερ ὅτε τὸ πρῶτον ἐζητοῦμεν. B C

ΚΡ. Πῶς δὴ τοῦθ' ὑμῖν συνέβη, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. 'Εγὼ φράσω. ἔδοξε γὰρ δὴ ἡμῖν ἡ πολιτικὴ καὶ ἡ βασιλικὴ τέχνη ἡ αὐτὴ εἶναι.

ΚΡ. Τί οὖν δή;

ΣΩ. Ταύτῃ τῇ τέχνῃ ἥ τε στρατηγικὴ καὶ αἱ ἄλλαι παραδιδόναι ἄρχειν τῶν ἔργων, ὧν αὐταὶ δημιουργοί εἰσιν, ὡς

μόνη ἐπισταμένη χρῆσθαι. σαφῶς οὖν ἐδόκει ἡμῖν αὕτη εἶναι, D ἣν ἐζητοῦμεν, καὶ ἡ αἰτία τοῦ ὀρθῶς πράττειν ἐν τῇ πόλει, καὶ ἀτεχνῶς κατὰ τὸ Αἰσχύλου ἰαμβεῖον μόνη ἐν τῇ πρύμνῃ καθῆσθαι τῆς πόλεως, πάντα κυβερνῶσα καὶ πάντων ἄρχουσα πάντα χρήσιμα ποιεῖν.

ΚΡ. Οὐκοῦν καλῶς ὑμῖν ἐδόκει, ὦ Σώκρατες;

XIX. ΣΩ. Σὺ κρινεῖς, ὦ Κρίτων, ἐὰν βούλῃ ἀκούειν τὰ μετὰ ταῦτα συμβάντα ἡμῖν· αὖθις γὰρ δὴ πάλιν ἐσκοποῦμεν ὡδέ πως· Φέρε, πάντων ἄρχουσα ἡ βασιλικὴ τέχνη ἔργον τι ἡμῖν ἀπεργάζεται, ἢ οὐδέν; Πάντως δήπου, ἡμεῖς ἔφαμεν πρὸς E ἀλλήλους. Οὐ καὶ σὺ ἂν ταῦτα φαίης, ὦ Κρίτων;

ΚΡ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Τί οὖν ἂν φαίης αὐτῆς ἔργον εἶναι; ὥσπερ εἰ σὲ ἐγὼ ἐρωτῴην, πάντων ἄρχουσα ἡ ἰατρική, ὧν ἄρχει, τί ἔργον παρέχεται; οὐ τὴν ὑγίειαν [φαίης];

ΚΡ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Τί δέ; ἡ ὑμετέρα τέχνη ἡ γεωργία, πάντων ἄρ-
292 χουσα, ὧν ἄρχει, τί ἔργον ἀπεργάζεται; οὐ τὴν τροφὴν ἂν φαίης τὴν ἐκ τῆς γῆς παρέχειν ἡμῖν;

ΚΡ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Τί δὲ δή; ἡ βασιλικὴ πάντων ἄρχουσα, ὧν ἄρχει, τί ἀπεργάζεται; ἴσως οὐ πάνυ γ' εὐπορεῖς.

ΚΡ. Μὰ τὸν Δί', ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Οὐδὲ γὰρ ἡμεῖς, ὦ Κρίτων· ἀλλὰ τοσόνδε γ' οἶσθα, ὅτι εἴπερ ἐστὶν αὕτη ἣν ἡμεῖς ζητοῦμεν, ὠφέλιμον αὐτὴν δεῖ εἶναι.

ΚΡ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἀγαθόν γέ τι δεῖ ἡμῖν αὐτὴν παραδιδόναι;

ΚΡ. Ἀνάγκη, ὦ Σώκρατες.

D. 8. Vulgo τι (vel τί) ἡ. ἀπ. ἔργον.

E. 5. φαίης quod soloecum est uncis inclusi.

ΣΩ. Ἀγαθὸν δέ γέ που ὡμολογήσαμεν ἀλλήλοις ἐγώ τε B
καὶ Κλεινίας οὐδὲν εἶναι ἄλλο ἢ ἐπιστήμην τινά.

ΚΡ. Ναί, οὕτως ἔλεγες.

ΣΩ. Οὐκοῦν τὰ μὲν ἄλλα ἔργα, ἃ φαίη ἄν τις τῆς πολιτικῆς εἶναι — πολλὰ δέ που ταῦτ' ἂν εἴη, οἷον πλουσίους τοὺς πολίτας παρέχειν καὶ ἐλευθέρους καὶ ἀστασιάστους — πάντα ταῦτ' οὔτε κακὰ οὔτ' ἀγαθὰ ἐφάνη, ἔδει δὲ σοφοὺς ποιεῖν καὶ ἐπιστήμης μεταδιδόναι, ἥπερ ἔμελλεν αὕτη εἶναι ἡ ὠφελοῦσά C
τε καὶ εὐδαίμονας ποιοῦσα.

ΚΡ. Ἔστι ταῦτα· τότε γοῦν οὕτως ὑμῖν ὡμολογήθη, ὡς σὺ τοὺς λόγους ἀπήγγειλας.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν ἡ βασιλικὴ σοφοὺς ποιεῖ τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἀγαθούς;

ΚΡ. Τί γὰρ κωλύει, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Ἀλλ' ἆρα πάντας καὶ πάντ' ἀγαθούς; καὶ πᾶσαν ἐπιστήμην, σκυτοτομικήν τε καὶ τεκτονικὴν καὶ τὰς ἄλλας ἁπάσας, αὕτη ἡ παραδιδοῦσά ἐστιν;

ΚΡ. Οὐκ οἶμαι ἔγωγε, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἀλλὰ τίνα δὴ ἐπιστήμην; ἢ τί χρησόμεθα; τῶν D
μὲν γὰρ ἔργων οὐδενὸς δεῖ αὐτὴν δημιουργὸν εἶναι τῶν μήτε κακῶν μήτ' ἀγαθῶν, ἐπιστήμην δὲ παραδιδόναι μηδεμίαν ἄλλην ἢ αὐτὴν ἑαυτήν. λέγωμεν δ' οὖν, τίς ποτ' ἔστιν αὕτη, ἢ τί χρησόμεθα; βούλει φῶμεν, ὦ Κρίτων, ᾗ ἄλλους ἀγαθοὺς ποιήσομεν;

ΚΡ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οἳ τί ἔσονται ἡμῖν ἀγαθοὶ καὶ τί χρήσιμοι; ἢ ἔτι λέγωμεν, ὅτι ἄλλους ποιήσουσιν, οἱ δ' ἄλλοι ἐκεῖνοι ἄλλους;
ὅ τι δέ ποτ' ἀγαθοί εἰσιν, οὐδαμοῦ ἡμῖν φαίνονται, ἐπειδήπερ E
τὰ ἔργα τὰ λεγόμενα εἶναι τῆς πολιτικῆς ἠτιμάσαμεν, ἀλλ' ἀτεχνῶς τὸ λεγόμενον ὁ Διὸς Κόρινθος γίγνεται, καὶ ὅπερ ἔλε-

C. 1. Vulgo εἴπερ.

D. 4. Vulgo λέγωμεν δὴ οὖν.

γον, τοῦ ἴσου ἡμῖν ἐνδεῖ ἢ ἔτι πλέονος πρὸς τὸ εἰδέναι, τίς ποτ'
ἐστὶν ἡ ἐπιστήμη ἐκείνη, ἣ ἡμᾶς εὐδαίμονας ποιήσει;

ΚΡ. Νὴ τὸν Δί', ὦ Σώκρατες, εἰς πολλήν γ' ἀπορίαν,
ὡς ἔοικεν, ἀφίκεσθε.

ΣΩ. Ἔγωγ' οὖν καὶ αὐτός, ὦ Κρίτων, ἐπειδὴ ἐν ταύτῃ
293 τῇ ἀπορίᾳ ἐνεπεπτώκη, πᾶσαν ἤδη φωνὴν ἠφίην, δεόμενος τοῖν
ξένοιν, ὥσπερ Διοσκόρω ἐπικαλούμενος, σῶσαι ἡμᾶς, ἐμέ τε
καὶ τὸ μειράκιον, ἐκ τῆς τρικυμίας τοῦ λόγου, καὶ παντὶ τρόπῳ
σπουδάσαι, καὶ σπουδάσαντας ἐπιδεῖξαι, τίς ποτ' ἔστιν ἡ ἐπι-
στήμη, ἧς τυχόντες ἂν καλῶς τὸν ἐπίλοιπον βίον διέλθοιμεν.

ΚΡ. Τί οὖν; ἠθέλησέ τι ὑμῖν ἐπιδεῖξαι ὁ Εὐθύδημος;

ΣΩ. Πῶς γὰρ οὔ; καὶ ἤρξατό γε, ὦ ἑταῖρε, πάνυ με-
γαλοφρόνως τοῦ λόγου ὧδε·

B XX. Πότερον δή σε, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ταύτην τὴν ἐπι-
στήμην, περὶ ἣν πάλαι ἀπορεῖτε, διδάξω, ἢ ἐπιδείξω ἔχοντα;
Ὦ μακάριε, ἦν δ' ἐγώ, ἔστι δὲ ἐπὶ σοὶ τοῦτο; Πάνυ μὲν οὖν,
ἔφη. Ἐπίδειξον τοίνυν με νὴ Δί', ἔφην ἐγώ, ἔχοντα· πολὺ γὰρ
ῥᾷον ἢ μανθάνειν τηλικόνδ' ἄνδρα. Φέρε δή μοι ἀπόκριναι,
ἔφη· ἔστιν ὅ τι ἐπίστασαι; Πάνυ γε, ἦν δ' ἐγώ, καὶ πολλά,
σμικρά γε. Ἀρκεῖ, ἔφη. ἆρ' οὖν δοκεῖς οἷόν τέ τι τῶν ὄντων
C τοῦθ', ὃ τυγχάνει ὄν, αὐτὸ τοῦτο μὴ εἶναι ἅμα; Μὰ Δί' οὐκ
ἔγωγε. Οὐκοῦν σὺ ἔφησθ' ἐπίστασθαί τι; Ἔγωγε. Οὐκοῦν
ἐπιστήμων εἶ, εἴπερ ἐπίστασαι; Πάνυ γε, τούτου γ' αὐτοῦ.
Οὐδὲν διαφέρει· ἀλλ' οὐκ ἀνάγκη σε ἔχει πάντα ἐπίστασθαι
ἐπιστήμονά γ' ὄντα; Μὰ Δί', ἔφην ἐγώ· ἐπεὶ πολλὰ ἄλλ' οὐκ
ἐπίσταμαι. Οὐκοῦν εἴ τι μὴ ἐπίστασαι, οὐκ ἐπιστήμων εἶ.
Ἐκείνου γε, ὦ φίλε, ἦν δ' ἐγώ. Ἧττον οὖν τι, ἔφη, οὐκ ἐπι-
στήμων εἶ; ἄρτι δ' ἐπιστήμων ἔφησθ' εἶναι· καὶ οὕτω τυγχά-
D νεις ὢν αὐτὸς οὗτος, ὃς εἶ, καὶ αὖ πάλιν οὐκ εἶ, κατὰ ταὐτὰ
ἅμα. Εἶεν, ἦν δ' ἐγώ, Εὐθύδημε· τὸ γὰρ λεγόμενον, καλὰ
δὴ παταγεῖς· πῶς οὖν ἐπίσταμαι ἐκείνην τὴν ἐπιστήμην, ἣν

D. 1. ὅς post πάλιν inserendum puto.

ἐζητοῦμεν; ὡς δὴ τοῦτο ἀδύνατόν ὄν, ταὐτὸν εἶναί τε καὶ
μή, εἴπερ ἓν ἐπίσταμαι, ἅπαντα ἐπίσταμαι· οὐ γὰρ ἂν εἴην
ἐπιστήμων τε καὶ ἀνεπιστήμων ἅμα· ἐπεὶ δὲ πάντ' ἐπίσταμαι,
κἀκείνην δὴ τὴν ἐπιστήμην ἔχω· ἆρ' οὕτω λέγεις, καὶ τοῦτ'
ἐστι τὸ σοφόν; Αὐτὸς σαυτὸν ἤδη ἐξελέγχεις, ἔφη, ὦ Σώκρα- E
τες. Τί δέ, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Εὐθύδημε, σὺ οὐ πέπονθας ταὐτὸ
τοῦτο πάθος; ἐγὼ γάρ τοι μετὰ σοῦ ὁτιοῦν ἂν πάσχων καὶ
μετὰ Διονυσοδώρου τοῦδε, τῆς φίλης κεφαλῆς, οὐκ ἂν πάνυ
ἀγανακτοίην. ἐπεὶ εἰπέ μοι, σφὼ οὐχὶ τὰ μὲν ἐπίστασθον τῶν
ὄντων, τὰ δὲ οὐκ ἐπίστασθον; Ἥκιστά γε, ἔφη, ὦ Σώκρατες,
ὁ Διονυσόδωρος. Πῶς λέγετον; ἔφην ἐγώ· ἀλλ' οὐδὲν ἄρα
ἐπίστασθον; Καὶ μάλα, ἦ δ' ὅς. Πάντ' ἄρα, ἔφην ἐγώ, ἐπί- 294
στασθον, ἐπειδήπερ καὶ ὁτιοῦν; Πάντ', ἔφη· καὶ σύ γε πρός,
εἴπερ καὶ ἓν ἐπίστασαι, πάντ' ἐπίστασαι. Ὦ Ζεῦ, ἔφην ἐγώ,
ὡς θαυμαστὸν λέγεις ἀγαθὸν καὶ μέγα πεφάνθαι. μῶν καὶ οἱ
ἄλλοι πάντες ἄνθρωποι πάντ' ἐπίστανται, ἢ οὐδέν; Οὐ γὰρ δή-
που, ἔφη, τὰ μὲν ἐπίστανται, τὰ δ' οὐκ ἐπίστανται, καὶ εἰσὶν
ἅμα ἐπιστήμονές τε καὶ ἀνεπιστήμονες. Ἀλλὰ τί; ἦν δ' ἐγώ.
Πάντες, ἦ δ' ὅς, πάντ' ἐπίστανται, εἴπερ καὶ ἕν. Ὦ πρὸς B
τῶν θεῶν, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Διονυσόδωρε· δῆλοι γάρ μοί ἐστον ἤδη
ὅτι σπουδάζετον, καὶ μόλις ὑμᾶς προὐκαλεσάμην σπουδάζειν·
αὐτὼ τῷ ὄντι πάντα ἐπίστασθον; οἷον τεκτονικὴν καὶ σκυτι-
κήν; Πάνυ γ', ἔφη. Ἦ καὶ νευρορραφεῖν δυνατώ ἐστον; Καὶ
ναὶ μὰ Δία καττύειν γ', ἔφη. Ἦ καὶ τὰ τοιαῦτα, τοὺς ἀστέ-
ρας, ὁπόσοι εἰσί, καὶ τὴν ἄμμον; Πάνυ γε, ἦ δ' ὅς· εἶτ' οὐκ
ἂν οἴει ὁμολογῆσαι ἡμᾶς;

XXI. Καὶ ὁ Κτήσιππος ὑπολαβών· Πρὸς Διός, ἔφη, Διο-
νυσόδωρε, τεκμήριόν τί μοι τούτων ἐπιδείξατον τοιόνδε, ᾧ εἴσο- C

D. 4. Vulgo ἐστι.
E. 1. Vulgo γε δή.
E. 5. Supplevi ἐπεί.
A. 4. Vulgo καὶ ἀγαθόν.

μαι, ὅτι ἀληθῆ λέγετον. Τί ἐπιδείξω; ἔφη. Οἶσθα Εὐθύδημον, ὁπόσους ὀδόντας ἔχει, καὶ ὁ Εὐθύδημος, ὁπόσους σύ; Οὐκ ἐξαρκεῖ σοι, ἔφη, ἀκοῦσαι, ὅτι πάντ' ἐπιστάμεθα; Μηδαμῶς, ἦ δ' ὅς, ἀλλὰ τοῦτο ἔτι ἡμῖν μόνον εἴπατον καὶ ἐπιδείξατον, ὅτι ἀληθῆ λέγετον· καὶ ἐὰν εἴπητον, ὁπόσους ἑκάτερος ἔχει ὑμῶν, καὶ φαίνησθε γνόντες ἡμῶν ἀριθμησάντων, ἤδη πεισόμεθ' ὑμῖν
D καὶ τἆλλα. ἡγουμένω οὖν σκώπτεσθαι οὐκ ἠθελέτην, ἀλλ' ὡμολογησάτην πάντα χρήματ' ἐπίστασθαι, καθ' ἓν ἕκαστον ἐρωτώμενοι ὑπὸ Κτησίππου. ὁ γὰρ Κτήσιππος πάνυ ἀπαρακαλύπτως οὐδὲν ὅ τι οὐκ ἠρώτα τελευτῶν, καὶ τὰ αἴσχιστα, εἰ ἐπισταίσθην· τὼ δ' ἀνδρειότατ' ὁμόσ' ᾔτην τοῖς ἐρωτήμασιν, ὁμολογοῦντες εἰδέναι, ὥσπερ οἱ κάπροι οἱ πρὸς τὴν πληγὴν ὁμόσ' ὠθούμενοι, ὥστ' ἔγωγε καὶ αὐτός, ὦ Κρίτων, ὑπ' ἀπιστίας
E ἠναγκάσθην τελευτῶν ἐρέσθαι [τὸν Εὐθύδημον], εἰ καὶ ὀρχεῖσθαι ἐπίσταιτο ὁ Διονυσόδωρος· ὁ δέ, Πάνυ γ', ἔφη. Οὐ δήπου, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ἐς μαχαίρας γε κυβιστᾶν καὶ ἐπὶ τροχοῦ δινεῖσθαι τηλικοῦτος ὤν, οὕτω πόρρω σοφίας ἥκεις; Οὐδέν, ἔφη, ὅ τι οὔ. Πότερον δ', ἦν δ' ἐγώ, πάντα νῦν μόνον ἐπίστασθον ἢ καὶ ἀεί; Καὶ ἀεί, ἔφη. Καὶ ὅτε παιδία ἤστην καὶ εὐθὺς γε-
295 νόμενοι ἠπίστασθε πάντα; Ἐφάτην ἅμ' ἀμφοτέρω· καὶ ἡμῖν μὲν ἄπιστον ἐδόκει τὸ πρᾶγμα εἶναι· ὁ δ' Εὐθύδημος, Ἀπιστεῖς, ἔφη, ὦ Σώκρατες; Πλήν γ' ὅτι, ἦν δ' ἐγώ, εἰκὸς ὑμᾶς ἐστὶ σοφοὺς εἶναι. Ἀλλ' ἤν, ἔφη, ἐθελήσῃς μοι ἀποκρίνεσθαι, ἐγὼ ἐπιδείξω καὶ σὲ ταῦτα τὰ θαυμαστὰ ὁμολογοῦντα. Ἀλλὰ μήν, ἦν δ' ἐγώ, ἥδιστα ταῦτα ἐξελέγχομαι. εἰ γάρ τοι λέληθα ἐμαυτὸν σοφὸς ὤν, σὺ δὲ τοῦτ' ἐπιδείξεις ὡς πάντ' ἐπίσταμαι καὶ ἀεί, τί μεῖζον ἕρμαιον αὐτοῦ ἂν εὕροιμι ἐν παντὶ τῷ βίῳ;

XXII. Ἀποκρίνου δή, ἔφη. Ὡς ἀποκρινουμένου ἐρώτα.
B Ἆρ' οὖν, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ἐπιστήμων του εἶ ἢ οὔ; Ἔγωγε. Πότερον οὖν ᾧ ἐπιστήμων εἶ, τούτῳ καὶ ἐπίστασαι, ἢ ἄλλῳ τῳ; Ὧι ἐπιστήμων. οἶμαι γάρ σε τὴν ψυχὴν λέγειν· ἢ οὐ τοῦτο λέγεις; Οὐκ αἰσχύνει, ἔφη, ὦ Σώκρατες; ἐρωτώμενος

ἀντερωτᾷς; Εἶεν, ἦν δ' ἐγώ· ἀλλὰ πῶς ποιῶ; οὕτω γὰρ ποιή-
σω, ὅπως ἂν σὺ κελεύῃς. ὅταν μὴ εἰδῶ ὅ τι ἐρωτᾷς, κελεύεις
με ὅμως ἀποκρίνεσθαι, ἀλλὰ μὴ ἐπανερέσθαι; Ὑπολαμβάνεις C
γὰρ δήπου τι, ἔφη, ὃ λέγω; Ἔγωγε, ἦν δ' ἐγώ. Πρὸς τοῦτο
τοίνυν ἀποκρίνου, ὃ ὑπολαμβάνεις. Τί οὖν, ἔφην, ἂν σὺ μὲν
ἄλλῃ ἐρωτᾷς διανοούμενος, ἐγὼ δὲ ἄλλῃ ὑπολαβὼν ἔπειτα πρὸς
τοῦτ' ἀποκρίνωμαι, ἐξαρκεῖ σοι, ἐὰν μηδὲν πρὸς ἔπος ἀποκρί-
νωμαι; Ἔμοιγε, ἦ δ' ὅς· οὐ μέντοι σοί γε, ὡς ἐγᾦμαι. Οὐ
τοίνυν μὰ Δί' ἀποκρινοῦμαι, ἦν δ' ἐγώ, πρότερον, πρὶν ἂν πύ-
θωμαι. Οὐκ ἀποκρινεῖ, ἔφη, πρὸς ἃ ἂν ἀεὶ ὑπολαμβάνῃς, ὅτι
ἔχων φλυαρεῖς καὶ ἀρχαιότερος εἶ τοῦ δέοντος. κἀγὼ ἔγνων αὐ- D
τὸν ὅτι μοι χαλεπαίνοι διαστέλλοντι τὰ λεγόμενα, βουλόμενός
με θηρεῦσαι τὰ ὀνόματα περιστήσας. ἀνεμνήσθην οὖν τοῦ Κόν-
νου, ὅτι μοι κἀκεῖνος χαλεπαίνει ἑκάστοτε, ὅταν αὐτῷ μὴ ὑπεί-
κω, ἔπειτά μου ἧττον ἐπιμελεῖται ὡς ἀμαθοῦς ὄντος· ἐπεὶ δ'
οὖν διενενοήμην καὶ παρὰ τοῦτον φοιτᾶν, ᾠήθην δεῖν ὑπείκειν,
μή με σκαιὸν ἡγησάμενος φοιτητὴν μὴ προσδέχοιτο. εἶπον οὖν·
Ἀλλ' εἰ δοκεῖ σοι, ὦ Εὐθύδημε, οὕτω ποιεῖν, ποιητέον· σὺ γὰρ E
πάντως που κάλλιον ἐπίστασαι διαλέγεσθαι ἢ ἐγώ, τέχνην ἔχων
ἰδιώτου ἀνθρώπου· ἐρώτα οὖν πάλιν ἐξ ἀρχῆς. Ἀποκρίνου δή,
ἔφη, πάλιν, πότερον ἐπίστασαί τῳ ἃ ἐπίστασαι, ἢ οὔ; Ἔγωγε,
ἔφην, τῇ γε ψυχῇ. Οὗτος αὖ, ἔφη, προσαποκρίνεται τοῖς ἐρω- 296
τωμένοις. οὐ γὰρ ἔγωγ' ἐρωτῶ ὅτῳ, ἀλλ' εἰ ἐπίστασαί τῳ.
Πλέον αὖ, ἔφην ἐγώ, τοῦ δέοντος ἀπεκρινάμην ὑπ' ἀπαιδευ-
σίας· ἀλλὰ συγγίγνωσκέ μοι· ἀποκρινοῦμαι γὰρ ἤδη ἁπλῶς,
ὅτι ἐπίσταμαί τῳ [ἀεὶ] ἃ ἐπίσταμαι. Πότερον, ἦ δ' ὅς, τῷ
αὐτῷ τούτῳ [γ'] ἀεί, ἢ ἔστι μὲν ὅτε τούτῳ, ἔστι δ' ὅθ' ἑτέρῳ;
Ἀεί, ὅταν ἐπίστωμαι, ἦν δ' ἐγώ, τούτῳ. Οὐκ αὖ, ἔφη, παύ-
σει παραφθεγγόμενος; Ἀλλ' ὅπως μή τι ἡμᾶς σφαλεῖ τὸ ἀεὶ B
τοῦτο. Οὔκουν ἡμᾶς γε, ἔφη, ἀλλ' εἴπερ, σέ. ἀλλ' ἀποκρί-

C. 4. Vulgo ὑπολάβω, sed ἔπειτα postulat quod posui.

A. 6. γ' seclusi. Inutilis particula ex ι dativi adscripto orta videtur.

νου· ἢ ἀεὶ τούτῳ ἐπίστασαι; Ἀεί, ἦν δ' ἐγώ, ἐπειδὴ δεῖ ἀφελεῖν τὸ ὅταν. Οὐκοῦν ἀεὶ μὲν τούτῳ ἐπίστασαι· ἀεὶ δ' ἐπιστάμενος πότερον τὰ μὲν τούτῳ ἐπίστασαι ὧν ἐπίστασαι, τὰ δ' ἄλλῳ, ἢ τούτῳ ἅπαντα; Τούτῳ, ἔφην ἐγώ, ἅπαντα, ἅ γ' ἐπίσταμαι. Τοῦτ' ἐκεῖνο, ἔφη· ἥκει ταὐτὸ παράφθεγμα. Ἀλλ' ἀφαιρῶ, ἔφην ἐγώ, τὸ ἅ γ' ἐπίσταμαι. Ἀλλὰ μηδὲ ἕν, ἔφη,
C ἀφέλῃς· οὐδὲν γάρ σου δέομαι. ἀλλά μοι ἀπόκριναι· δύναιο ἂν ἅπαντα ἐπίστασθαι, εἰ μὴ πάντα ἐπίσταιο; Τέρας γὰρ ἂν εἴη, ἦν δ' ἐγώ. καὶ ὃς εἶπε· Προστίθει τοίνυν ἤδη ὅ τι βούλει· ἅπαντα γὰρ ὁμολογεῖς ἐπίστασθαι. Ἔοικα, ἔφην ἐγώ, ἐπειδήπερ γ' οὐδεμίαν ἔχει δύναμιν τὸ ἃ ἐπίσταμαι, πάντα δὲ ἐπίσταμαι. Οὐκοῦν καὶ ἀεὶ ὡμολόγηκας ἐπίστασθαι τούτῳ, ᾧ ἐπίστασαι, εἴτε ὅταν ἐπίστῃ εἴτε ὅπως βούλει· ἀεὶ γὰρ ὡμολό-
D γηκας ἐπίστασθαι καὶ ἅμ' ἅπαντα. δῆλον οὖν, ὅτι καὶ παῖς ὢν [ἠπίστω], καὶ ὅτ' ἐγίγνου, καὶ ὅτ' ἐφύου, καὶ πρὶν αὐτὸς γενέσθαι, καὶ πρὶν οὐρανὸν καὶ γῆν γενέσθαι, ἠπίστω ἅπαντα, εἴπερ ἀεὶ ἐπίστασαι. καὶ ναὶ μὰ Δία, ἔφη, αὐτὸς ἀεὶ ἐπιστήσει καὶ ἅπαντα, ἂν ἐγὼ βούλωμαι.

XXIII. Ἀλλὰ βουληθείης, ἦν δ' ἐγώ, ὦ πολυτίμητε Εὐθύδημε, εἰ δὴ τῷ ὄντι ἀληθῆ λέγεις. ἀλλ' οὔ σοι πάνυ πιστεύω ἱκανῷ εἶναι, εἰ μή σοι συμβουληθείη ἀδελφός σου οὑτοσὶ
E [Διονυσόδωρος]· οὕτω δὲ τάχ' ἄν. εἴπατον δέ μοι, ἦν δ' ἐγώ· τὰ μὲν γὰρ ἄλλα οὐκ ἔχω ὑμῖν πῶς ἂν ἀμφισβητοίην, οὕτως εἰς σοφίαν τερατώδεσιν ἀνθρώποις, ὅπως οὐ πάντ' ἐγὼ ἐπίσταμαι, ἐπειδή γ' ὑμεῖς φατέ· τὰ δὲ τοιάδε πῶς φῶ ἐπίστασθαι, ὦ Εὐθύδημε, ὡς οἱ ἀγαθοὶ ἄνδρες ἄδικοί εἰσι; φέρ' εἰπέ, τοῦτ' ἐπίσταμαι ἢ οὐκ ἐπίσταμαι; Ἐπίστασαι μέντοι, ἔφη. Τί; ἦν δ' ἐγώ. Ὅτι οὐκ ἄδικοί εἰσιν οἱ ἀγαθοί. Πάνυ γε, ἦν δ' ἐγώ, πάλαι· ἀλλ'

B. 5. Vulgo ᾧ ἐπίστασαι, et πάντα.
C. 5. Tollendum videtur δὲ et πάντα ἐπίστασθαι legendum.
D. 2. ἠπίστω uncinis inclusi.
D. 4. Malim αὖτ' ἐσαεὶ ἐπ. ἅπ. deleto καί.
E. 1. Διονυσόδωρος circumscripsi.

οὐ τοῦτ' ἐρωτῶ· ἀλλ' ὡς ἄδικοί εἰσιν οἱ ἀγαθοί, ποῦ ἐγὼ τοῦτο 297
ἔμαθον; Οὐδαμοῦ, ἔφη ὁ Διονυσόδωρος. Οὐκ ἄρ' ἐπίσταμαι,
ἔφην, τοῦτ' ἐγώ. Διαφθείρεις, ἔφη, τὸν λόγον, ὁ Εὐθύδημος
πρὸς τὸν Διονυσόδωρον, καὶ φανήσεται οὑτοσὶ οὐκ ἐπιστάμενος,
καὶ ἐπιστήμων ἅμ' ὢν καὶ ἀνεπιστήμων. καὶ ὁ Διονυσόδωρος
ἠρυθρίασεν. Ἀλλὰ σύ, ἦν δ' ἐγώ, πῶς λέγεις, ὦ Εὐθύδημε;
οὐ δοκεῖ σοι ὀρθῶς ἀδελφὸς λέγειν ὁ πάντα εἰδώς; Ἀδελφὸς B
γάρ, ἔφη, ἐγώ εἰμι Εὐθυδήμου, ταχὺ ὑπολαβὼν ὁ Διονυσόδω-
ρος; κἀγὼ εἶπον, Ἔασον, ὦ 'γαθέ, ἕως ἂν Εὐθύδημός με διδάξῃ,
ὡς ἐπίσταμαι τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας ὅτι ἄδικοί εἰσι, καὶ μή μοι
φθονήσῃς τοῦ μαθήματος. Φεύγεις, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ὁ Διο-
νυσόδωρος, καὶ οὐκ ἐθέλεις ἀποκρίνεσθαι. Εἰκότως γ', εἶπον
ἐγώ· ἥττων γάρ εἰμι καὶ τοῦ ἑτέρου ὑμῶν, ὥστε πολλοῦ δέω C
μὴ οὐ δύο γε φεύγειν. πολὺ γάρ πού εἰμι φαυλότερος τοῦ Ἡρα-
κλέους, ὃς οὐχ οἷός τ' ἦν τῇ θ' ὕδρᾳ διαμάχεσθαι, σοφιστρίᾳ
οὔσῃ καὶ διὰ τὴν σοφίαν ἀνιείσῃ, εἰ μίαν κεφαλὴν τοῦ λόγου
τις ἀποτέμοι, πολλὰς ἀντὶ τῆς μιᾶς, καὶ καρκίνῳ τινὶ ἑτέρῳ
σοφιστῇ, ἐκ θαλάττης ἀφιγμένῳ, νεωστί, μοι δοκεῖν, κατα-
πεπλευκότι· ὃς ἐπειδὴ αὐτὸν ἐλύπει οὕτως ἐκ τοῦ ἐπ' ἀριστερὰ
λέγων καὶ δάκνων, τὸν Ἰόλεων τὸν ἀδελφιδοῦν βοηθὸν ἐπεκαλέ- D
σατο, ὁ δ' αὐτῷ ἱκανῶς ἐβοήθησεν. ὁ δ' ἐμὸς Ἰόλεως [Πατρο-
κλῆς] εἰ ἔλθοι, πλέον ἂν θάτερον ποιήσειεν.

XXIV. Ἀπόκριναι δή, ἔφη ὁ Διονυσόδωρος, ὁπότε σοι
ταῦτα ὕμνηται· πότερον ὁ Ἰόλεως τοῦ Ἡρακλέους μᾶλλον ἦν
ἀδελφιδοῦς ἢ σός; Κράτιστον τοίνυν μοι, ὦ Διονυσόδωρε, ἦν
δ' ἐγώ, ἀποκρίνασθαί σοι. οὐ γὰρ μὴ ἀνῇς ἐρωτῶν, σχεδόν τι
ἐγὼ τοῦτ' εὖ οἶδα, φθονῶν καὶ διακωλύων, ἵνα μὴ διδάξῃ μ' ὁ
Εὐθύδημος ἐκεῖνο τὸ σοφόν. Ἀποκρίνου δή, ἔφη. Ἀποκρι-
νοῦμαι δή, εἶπον, ὅτι τοῦ Ἡρακλέους ἦν ὁ Ἰόλεως ἀδελφιδοῦς,
ἐμὸς δ', ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, οὐδ' ὁπωστιοῦν. οὐ γὰρ Πατροκλῆς ἦν E
αὐτῷ πατήρ, ὁ ἐμὸς ἀδελφός, ἀλλὰ παραπλήσιον μὲν τοὔνομα
Ἰφικλῆς, ὁ Ἡρακλέους ἀδελφός. Πατροκλῆς δέ, ἦ δ' ὅς, σός;

Πάνυ γ', ἔφην ἐγώ, ὁμομήτριός γε, οὐ μέντοι ὁμοπάτριος.
Ἀδελφὸς ἄρ' ἐστί σοι καὶ οὐκ ἀδελφός. Οὐχ ὁμοπάτριός γε,
ὦ βέλτιστε, ἔφην· ἐκείνου μὲν γὰρ Χαιρέδημος ἦν πατήρ, ἐμὸς
δὲ Σωφρονίσκος. Πατὴρ δ' ἦν, ἔφη, Σωφρονίσκος καὶ Χαι-
298 ρέδημος; Πάνυ γ', ἔφην· ὁ μέν γ' ἐμός, ὁ δ' ἐκείνου. Οὐκοῦν,
ἦ δ' ὅς, ἕτερος ἦν Χαιρέδημος τοῦ πατρός; Τοὐμοῦ γ', ἔφην
ἐγώ. Ἆρ' οὖν πατὴρ ἦν ἕτερος ὢν πατρός; ἢ σὺ εἶ ὁ αὐτὸς
τῷ λίθῳ; Δέδοικα μὲν ἔγωγ', ἔφην, μὴ φανῶ ὑπὸ σοῦ ὁ αὐτός·
οὐ μέντοι μοι δοκῶ. Οὐκοῦν ἕτερος εἶ, ἔφη, τοῦ λίθου; Ἕτε-
ρος μέντοι. Ἄλλο τι οὖν ἕτερος, ἦ δ' ὅς, ὢν λίθου οὐ λίθος εἶ;
καὶ ἕτερος ὢν χρυσοῦ οὐ χρυσὸς εἶ; Ἔστι ταῦτα. Οὐκοῦν καὶ
ὁ Χαιρέδημος, ἔφη, ἕτερος ὢν πατρὸς οὐκ ἂν πατὴρ εἴη. Ἔοι-
B κεν, ἦν δ' ἐγώ, οὐ πατὴρ εἶναι. Εἰ γὰρ δήπου, ἔφη, πατήρ
ἐστιν ὁ Χαιρέδημος, ὑπολαβὼν ὁ Εὐθύδημος, πάλιν αὖ ὁ Σω-
φρονίσκος ἕτερος ὢν πατρὸς οὐ πατήρ ἐστιν, ὥστε σύ, ὦ Σώ-
κρατες, ἀπάτωρ εἶ. καὶ ὁ Κτήσιππος ἐκδεξάμενος, Ὁ δ' ὑμέ-
τερος, ἔφη, αὖ πατὴρ οὐ ταὐτὰ ταῦτα πέπονθεν; ἕτερός ἐστι
τοὐμοῦ πατρός; Πολλοῦ γ', ἔφη, δεῖ, ὁ Εὐθύδημος. Ἀλλά,
ἦ δ' ὅς, ὁ αὐτός; Ὁ αὐτὸς μέντοι. Οὐκ ἂν συμβουλοίμην.
C ἀλλὰ πότερον, ὦ Εὐθύδημε, ἐμὸς μόνος ἐστὶ πατὴρ ἢ καὶ τῶν
ἄλλων ἀνθρώπων; Καὶ τῶν ἄλλων, ἔφη· ἢ οἴει τὸν αὐτὸν πα-
τέρα ὄντα οὐ πατέρα εἶναι; Ὤιμην δῆτα, ἔφη ὁ Κτήσιππος.
Τί δέ; ἦ δ' ὅς· χρυσὸν ὄντα μὴ χρυσὸν εἶναι; ἢ ἄνθρωπον ὄντα
μὴ ἄνθρωπον; Μὴ γάρ, ἔφη ὁ Κτήσιππος, ὦ Εὐθύδημε, τὸ
λεγόμενον, οὐ λίνον λίνῳ συνάπτεις; δεινὸν γὰρ λέγεις πρᾶγμα,
εἰ ὁ σὸς πατὴρ πάντων ἐστὶ πατήρ. Ἀλλ' ἔστιν, ἔφη. Πό-
τερον ἀνθρώπων; ἦ δ' ὃς ὁ Κτήσιππος, ἢ καὶ ἵππων, καὶ
D τῶν ἄλλων πάντων ζώων; Πάντων, ἔφη. Ἦ καὶ μήτηρ ἡ
μήτηρ; Καὶ ἡ μήτηρ γε. Καὶ τῶν ἐχίνων ἄρα, ἔφη, ἡ σὴ
μήτηρ μήτηρ ἐστὶ τῶν θαλαττίων. Καὶ ἡ σή γ', ἔφη. Καὶ
σὺ ἄρ' ἀδελφὸς εἶ τῶν βοιδίων καὶ κυναρίων καὶ χοιριδίων. Καὶ

γὰρ σύ, ἔφη. Κάπρος ἄρα σοι πατήρ ἐστι καὶ κύων. Καὶ
γὰρ σοί, ἔφη. Αὐτίκα δέ γε, ἦ δ' ὃς ὁ Διονυσόδωρος, ἄν μοι
ἀποκρίνῃ, ὦ Κτήσιππε, ὁμολογήσεις ταῦτα. εἰπὲ γάρ μοι, ἔστι
σοι κύων; Καὶ μάλα πονηρός, ἔφη ὁ Κτήσιππος. Ἔστιν οὖν E
αὐτῷ κυνίδια; Καὶ μάλ', ἔφη, ἕτερα τοιαῦτα. Οὐκοῦν πα-
τήρ ἐστιν αὐτῶν ὁ κύων; Ἔγωγέ τοι εἶδον, ἔφη, αὐτὸν ὀχεύοντα
τὴν κύνα. Τί οὖν; οὐ σός ἐστιν ὁ κύων; Πάνυ γ', ἔφη. Οὐ-
κοῦν πατὴρ ὢν σός ἐστιν, ὥστε σὸς πατὴρ γίγνεται ὁ κύων καὶ
σὺ κυναρίων ἀδελφός;

XXV. Καὶ αὖθις ταχὺ ὑπολαβὼν ὁ Διονυσόδωρος, ἵνα
μὴ πρότερόν τι εἴποι ὁ Κτήσιππος, Καὶ ἔτι γέ μοι σμικρόν, ἔφη,
ἀπόκριναι· τύπτεις τὸν κύνα τοῦτον; καὶ ὁ Κτήσιππος γελά-
σας, Νὴ τοὺς θεούς, ἔφη· οὐ γὰρ δύναμαι σέ. Οὐκοῦν τὸν 299
σαυτοῦ πατέρα, ἔφη, τύπτεις; Πολὺ μέντοι, ἔφη, δικαιότε-
ρον τὸν ὑμέτερον πατέρα τύπτοιμι, ὅ τι μαθὼν σοφοὺς υἱεῖς οὕ-
τως ἔφυσεν. ἀλλ' ἦ που, ὦ Εὐθύδημε, ἔφη ὁ Κτήσιππος, πόλλ'
ἀγαθὰ ἀπὸ τῆς ὑμετέρας σοφίας ταύτης ἀπολέλαυκεν ὁ πατὴρ
ὁ ὑμέτερός τε καὶ ὁ τῶν κυνιδίων. Ἀλλ' οὐδὲν δεῖται πολλῶν
ἀγαθῶν, ὦ Κτήσιππε, οὔτ' ἐκεῖνος οὔτε σύ. Οὐδὲ σύ, ἦ δ'
ὅς, ὦ Εὐθύδημε, αὐτός; Οὐδ' ἄλλος γ' οὐδεὶς ἀνθρώπων. εἰπὲ
γάρ μοι, ὦ Κτήσιππε, εἰ ἀγαθὸν νομίζεις εἶναι ἀσθενοῦντι φάρ- B
μακον πιεῖν ἢ οὐκ ἀγαθὸν εἶναι δοκεῖ σοι, ὅταν δέηται· ἢ εἰς
πόλεμον ὅταν ἴῃ, ὅπλα ἔχοντα μᾶλλον ἰέναι ἢ ἄνοπλον. Ἔμοιγε,
ἔφη. καίτοι οἶμαί τί σε τῶν καλῶν ἐρεῖν. Σὺ ἄριστ' εἴσει,
ἔφη· ἀλλ' ἀποκρίνου. ἐπειδὴ γὰρ ὁμολογεῖς ἀγαθὸν εἶναι φάρ-
μακον, ὅταν δέῃ, πίνειν ἀνθρώπῳ, ἄλλο τι τοῦτο τἀγαθὸν
ὡς πλεῖστον δεῖ πίνειν, καὶ καλῶς ἐκεῖ ἕξει, ἐάν τις αὐτῷ τρί-
ψας ἐγκεράσῃ ἐλλεβόρου ἅμαξαν; καὶ ὁ Κτήσιππος εἶπε, Πάνυ C
γε σφόδρα, ὦ Εὐθύδημε, ἐὰν ᾖ γ' ὁ πίνων ὅσος ὁ ἀνδριὰς ὁ

D. 5. Vulgo Καὶ πρός. Mox pro αὐτίκα malim αὐτός.
B. 5. Vulgo ὡμολόγεις.

ἐν Δελφοῖς. Οὐκοῦν, ἔφη, καὶ ἐν τῷ πολέμῳ ἐπειδὴ ἀγαθόν ἐστιν ὅπλα ἔχειν, ὡς πλεῖστα δεῖ ἔχειν δόρατά τε καὶ ἀσπίδας, ἐπειδήπερ ἀγαθόν ἐστιν; Μάλα δήπου, ἔφη ὁ Κτήσιππος· σὺ δ' οὐκ οἴει, ὦ Εὐθύδημε, ἀλλὰ μίαν καὶ ἓν δόρυ; Ἔγωγε. Ἦ καὶ τὸν Γηρυόνην ἄν, ἔφη, καὶ τὸν Βριάρεων οὕτω σὺ ὁπλίσαις; ἐγὼ δ' ᾤμην σε δεινότερον εἶναι, ἅτε ὁπλομάχην ὄντα, καὶ τόνδε τὸν ἑταῖρον. καὶ ὁ μὲν Εὐθύδημος ἐσίγησεν· ὁ δὲ Διο-
D νυσόδωρος πρὸς τὰ πρότερον ἀποκεκριμένα τῷ Κτησίππῳ ἤρετο, Οὐκοῦν καὶ χρυσίον, ἦ δ' ὅς, ἀγαθὸν δοκεῖ σοι εἶναι ἔχειν; Πάνυ, καὶ ταῦτά γε πολύ, ἔφη ὁ Κτήσιππος. Τί οὖν; ἀγαθὰ οὐ δοκεῖ σοι χρῆναι ἀεί τ' ἔχειν καὶ πανταχοῦ; Σφόδρα γ', ἔφη. Οὐκοῦν καὶ τὸ χρυσίον ἀγαθὸν ὁμολογεῖς εἶναι; Ὡμολόγηκα μὲν οὖν, ἦ δ' ὅς. Οὐκοῦν ἀεὶ δεῖ αὐτὸ ἔχειν καὶ πανταχοῦ καὶ
E ὡς μάλιστα ἐν ἑαυτῷ; καὶ εἴη ἂν εὐδαιμονέστατος, εἰ ἔχοι χρυσίου μὲν τρία τάλαντα ἐν τῇ γαστρί, τάλαντον δ' ἐν τῷ κρανίῳ, στατῆρα δὲ χρυσοῦ ἐν ἑκατέρῳ τὠφθαλμῷ; Φασί γ' οὖν, ὦ Εὐθύδημε, ἔφη ὁ Κτήσιππος, τούτους εὐδαιμονεστάτους εἶναι Σκυθῶν καὶ ἀρίστους ἄνδρας, οἳ χρυσίον τ' ἐν τοῖς κρανίοις ἔχουσι πολὺ τοῖς ἑαυτῶν, ὥσπερ σὺ νῦν δὴ ἔλεγες τὸν κύνα τὸν πατέρα, καὶ ὃ θαυμασιώτερόν γ' ἔτι, ὅτι καὶ πίνουσιν ἐκ τῶν ἑαυτῶν κρανίων κεχρυσωμένων, καὶ ταῦτ' ἐντὸς καθορῶσι, τὴν
300 ἑαυτῶν κορυφὴν ἐν ταῖς χερσὶν ἔχοντες. Πότερον δ' ὁρῶσιν, ἔφη ὁ Εὐθύδημος, καὶ Σκύθαι τε καὶ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι τὰ δυνατὰ ὁρᾶν ἢ τὰ ἀδύνατα; Τὰ δυνατὰ δήπου. Οὐκοῦν καὶ σύ, ἔφη; Κἀγώ. Ὁρᾷς οὖν τὰ ἡμέτερα ἱμάτια; Ναί. Δυνατὰ οὖν ὁρᾶν ἐστὶ ταῦτα. Ὑπερφυῶς, ἔφη ὁ Κτήσιππος. Τί δέ; ἦ δ' ὅς. Μηδέν. σὺ δ' ἴσως οὐκ οἴει αὐτὰ ὁρᾶν· οὕτως ἡδὺς εἶ. ἀλλά μοι δοκεῖς, Εὐθύδημε, οὐ καθεύδων ἐπικεκοιμῆσθαι, καὶ
B εἰ οἷόν τε λέγοντα μηδὲν λέγειν, καὶ σὺ τοῦτο ποιεῖν.

XXVI. Ἦ γὰρ οὐχ οἷόν τε, ἔφη ὁ Διονυσόδωρος, σι-

C. 3. ἐπειδήπερ ἀγαθόν ἐστιν legendum, et eadem verba infra delenda puto.
D. 4. Vulgo χρήματα, inepte.

γῶντα λέγειν; Οὐδ' ὁπωστιοῦν, ἦ δ' ὃς ὁ Κτήσιππος. Ἆρ' οὐδὲ λέγοντα σιγᾶν; Ἔτι ἧττον, ἔφη. Ὅταν οὖν λίθους λέγῃς καὶ ξύλα καὶ σιδήρια, οὐ σιγῶντα λέγεις; Οὔκουν, ἅ γ' ἐγώ, ἔφη, παρέρχομαι ἐν τοῖς χαλκείοις, ἀλλὰ φθεγγόμενα καὶ βοῶντα μέγιστον τὰ σιδήρια λέγεται, ἐάν τις ἅψηται· ὥστε τοῦτο μὲν ὑπὸ σοφίας ἔλαθες οὐδὲν εἰπών. ἀλλ' ἔτι μοι τὸ ἕτερον ἐπιδείξατον, ὅπως αὖ ἔστι λέγοντα σιγᾶν. καί μοι ἐδόκει C
ὑπεραγωνιᾶν ὁ Κτήσιππος διὰ τὰ παιδικά. Ὅταν σιγᾷς, ἔφη ὁ Εὐθύδημος, οὐ πάντα σιγᾷς; Ἔγωγε, ἦ δ' ὅς. Οὐκοῦν καὶ τὰ λέγοντα σιγᾷς, εἴπερ τῶν ἁπάντων ἐστὶ τὰ λέγοντα. Τί δέ; ἔφη ὁ Κτήσιππος, οὐ σιγᾷ πάντα; Οὐ δήπου, ἔφη ὁ Εὐθύδημος. Ἀλλ' ἄρα, ὦ βέλτιστε, λέγει τὰ πάντα; Τά γε δήπου λέγοντα. Ἀλλά, ἦ δ' ὅς, οὐ τοῦτ' ἐρωτῶ, ἀλλ' εἰ τὰ πάντα σιγᾷ ἢ λέγει; Οὐδέτερα καὶ ἀμφότερα, ἔφη ὑφαρπάσας ὁ Διο- D
νυσόδωρος· εὖ γὰρ οἶδ' ὅτι τῇ ἀποκρίσει οὐχ ἕξεις ὅ τι χρῇ. καὶ ὁ Κτήσιππος, ὥσπερ εἰώθει, μέγα πάνυ ἀνακαγχάσας, Ὦ Εὐθύδημε, ἔφη, ἀδελφός σου ἐξημφοτέρικε τὸν λόγον, καὶ ἀπόλωλέ τε καὶ ἥττηται. καὶ ὁ Κλεινίας πάνυ ἥσθη καὶ ἐγέλασεν, ὥσθ' ὁ Κτήσιππος ἐγένετο πλεῖον ἢ δεκαπλάσιος· ὁ δ' οἶμαι πανοῦργος ὢν ὁ Κτήσιππος, παρ' αὐτῶν τούτων αὐτὰ ταῦτα παρακηκόει· οὐ γάρ ἐστιν ἄλλων τοιαύτη σοφία τῶν νῦν ἀνθρώπων.

XXVII. Κἀγὼ εἶπον, Τί γελᾷς, ὦ Κλεινία, ἐπὶ σπου- E
δαίοις οὕτω πράγμασι καὶ καλοῖς; Σὺ γὰρ ἤδη τι πώποτ' εἶδες, ὦ Σώκρατες, καλὸν πρᾶγμα; ἔφη ὁ Διονυσόδωρος. Ἔγωγ', 301
ἔφην, καὶ πολλά γε, ὦ Διονυσόδωρε. Ἆρ' ἕτερα ὄντα τοῦ καλοῦ, ἔφη, ἢ ταὐτὰ τῷ καλῷ; κἀγὼ ἐν παντὶ ἐγενόμην ὑπ' ἀπορίας, καὶ ἡγούμην δίκαια πεπονθέναι, ὅτι ἔγρυξα, ὅμως δὲ ἕτερα ἔφην αὐτοῦ γε τοῦ καλοῦ· πάρεστι μέντοι ἑκάστῳ αὐτῶν κάλλος τι. Ἐὰν οὖν, ἔφη, παραγένηταί σοι βοῦς, βοῦς εἶ, καὶ

B. 5. Vulgo εἴ γε.
D. 6. Vulgo ὁ δέ μοι.

ὅτι νῦν ἐγώ σοι πάρειμι, Διονυσόδωρος εἶ; Εὐφήμει τοῦτό γε, ἦν δ' ἐγώ. Ἀλλὰ τίνα τρόπον, ἔφη, ἑτέρου ἑτέρῳ παραγενομέ-
B νου τὸ ἕτερον ἕτερον ἂν εἴη; Ἆρα τοῦτο, ἔφην ἐγώ, ἀπορεῖς; ἤδη δὲ τοῖν ἀνδροῖν τὴν σοφίαν ἐπεχείρουν μιμεῖσθαι, ἅτ' ἐπιθυμῶν αὐτῆς. Πῶς γὰρ οὐκ ἀπορῶ, ἔφη, καὶ ἐγὼ καὶ οἱ ἄλλοι ἅπαντες ἄνθρωποι, ὃ μὴ ἔστιν; Τί λέγεις, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Διονυσόδωρε; οὐ τὸ καλὸν καλόν ἐστι καὶ τὸ αἰσχρὸν αἰσχρόν; Ἐὰν ἔμοιγε, ἔφη, δοκῇ. Οὐκοῦν δοκεῖ; Πάνυ γε, ἔφη. Οὐκοῦν καὶ τὸ ταὐτὸν ταὐτὸν καὶ τὸ ἕτερον ἕτερον; οὐ γὰρ δήπου
C τό γ' ἕτερον ταὐτόν, ἀλλ' ἔγωγ' οὐδ' ἂν παῖδα ᾤμην τοῦτ' ἀπορῆσαι, ὡς οὐ τὸ ἕτερον ἕτερόν ἐστιν. ἀλλ', ὦ Διονυσόδωρε, τοῦτο μὲν ἑκὼν παρῆκας, ἐπεὶ τὰ ἄλλα μοι δοκεῖτε ὥσπερ οἱ δημιουργοί, ἃ ἑκάστοις προσήκει ἀπεργάζεσθαι, καὶ ὑμεῖς τὸ διαλέγεσθαι παγκάλως ἀπεργάζεσθαι. Οἶσθ' οὖν, ἔφη, ὅ τι προσήκει ἑκάστοις τῶν δημιουργῶν; πρῶτον τίνα χαλκεύειν προσήκει, οἶσθα; Ἔγωγε· ὅτι χαλκέα. Τίνα δὲ κεραμεύειν; Κε-
D ραμέα. Τίνα δὲ σφάττειν τε καὶ ἐκδέρειν καὶ τὰ κρέα σμικρὰ κατακόψαντα ἕψειν καὶ ὀπτᾶν; Μάγειρον, ἦν δ' ἐγώ. Οὐκοῦν ἐάν τις, ἔφη, τὰ προσήκοντα πράττῃ, ὀρθῶς πράξει; Μάλιστα. Προσήκει δέ γε, ὡς φῄς, τὸν μάγειρον κατακόπτειν καὶ ἐκδέρειν; ὡμολόγησας ταῦτα ἢ οὔ; Ὡμολόγησα, ἔφην, ἀλλὰ συγγνώμην μοι ἔχε. Δῆλον τοίνυν, ἦ δ' ὅς, ὅτι ἄν τις σφάξας τὸν μάγειρον καὶ κατακόψας ἑψήσῃ καὶ ὀπτήσῃ, τὰ προσήκοντα ποιήσει· καὶ ἐὰν τὸν χαλκέα τις αὐτὸν χαλκεύῃ καὶ τὸν κεραμέα κεραμεύῃ, καὶ οὗτος τὰ προσήκοντα πράξει.

E XXVIII. Ὦ Πόσειδον, ἦν δ' ἐγώ, ἤδη τὸν κολοφῶνα ἐπιτίθης τῇ σοφίᾳ. ἆρά μοί ποτε αὕτη παραγενήσεται, ὥστε μοι οἰκεία γενέσθαι; Ἐπεὶ γνοίης ἂν αὐτήν, ὦ Σώκρατες, ἔφη, οἰκείαν γενομένην; Ἐὰν σύ γε βούλῃ, ἔφην ἐγώ, δῆλον ὅτι.

D. 1. Vulgo τὰ σμικρὰ κρέα, quae transposui jubentibus sensu et graecitate.

E. 3. Vulgo ἐπιγνοίης.

Τί δέ, ἦ δ' ὅς, τὰ σαυτοῦ οἴει γιγνώσκειν; Εἰ μή τι σὺ ἄλλο
λέγεις· ἀπὸ σοῦ γὰρ δεῖ ἄρχεσθαι, τελευτᾶν δ' εἰς Εὐθύδημον
τόνδε. Ἆρ' οὖν, ἔφη, ταῦθ' ἡγεῖ σὰ εἶναι, ὧν ἂν ἄρξῃς καὶ
ἐξῇ σοι αὐτοῖς χρῆσθαι ὅ τι ἂν βούλῃ; οἷον βοῦς καὶ πρόβατον, 302
ἆρ' ἂν ἡγοῖο ταῦτα σὰ εἶναι, ἅ σοι ἐξείη καὶ ἀποδόσθαι καὶ
δοῦναι καὶ θῦσαι ὅτῳ βούλοιο θεῶν; ἃ δ' ἂν μὴ οὕτως ἔχῃ, οὐ
σά; κἀγώ, ᾔδη γὰρ ὅτι ἐξ αὐτῶν καλόν τι ἀνακύψοι [τὸ τῶν
ἐρωτημάτων], καὶ ἅμα βουλόμενος ὅ τι τάχιστ' ἀκοῦσαι, Πάνυ
μὲν οὖν, ἔφην, οὕτως ἔχει· τὰ τοιαῦτ' ἐστὶ μόνα ἐμά. Τί
δέ; ζῷα, ἔφη, οὐ ταῦτα καλεῖς, ἃ ἂν ψυχὴν ἔχῃ; Ναί, ἔφην. B
Ὁμολογεῖς οὖν τῶν ζῴων ταῦτα μόνα εἶναι σά, περὶ ἃ ἄν σοι
ἐξουσία ᾖ πάντα ταῦτα ποιεῖν, ἃ νῦν δὴ ἐγὼ ἔλεγον; Ὁμολογῶ.
καὶ ὅς, εἰρωνικῶς πάνυ ἐπισχὼν ὥς τι μέγα σκοπούμενος, Εἰπέ
μοι, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ἔστι σοι Ζεὺς πατρῷος; καὶ ἐγὼ ὑπο-
πτεύσας ἥξειν τὸν λόγον οἷπερ ἐτελεύτησεν, ἄπορόν τινα στρο-
φὴν ἔφευγόν τε καὶ ἐστρεφόμην ἤδη ὥσπερ ἐν δικτύῳ εἰλημμέ-
νος· Οὐκ ἔστιν, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Διονυσόδωρε. Ταλαίπωρος ἄρα C
τις σύ γε ἄνθρωπος εἶ καὶ οὐδ' Ἀθηναῖος, ᾧ μήτε θεοὶ πα-
τρῷοί εἰσι μήθ' ἱερὰ μήτ' ἄλλο μηδὲν καλὸν κἀγαθόν. Ἔα,
ἦν δ' ἐγώ, ὦ Διονυσόδωρε, εὐφήμει τε καὶ μὴ χαλεπῶς με προ-
δίδασκε. ἔστι γὰρ ἔμοιγε καὶ ἱερὰ οἰκεῖα καὶ πατρῷα καὶ
τἆλλ' ὅσαπερ τοῖς ἄλλοις Ἀθηναίοις τῶν τοιούτων. Εἶτα τοῖς
ἄλλοις, ἔφη, Ἀθηναίοις οὐκ ἔστι Ζεὺς ὁ πατρῷος; Οὐκ ἔστιν,
ἦν δ' ἐγώ, αὕτη ἡ ἐπωνυμία Ἰώνων οὐδενί, οὔθ' ὅσοι ἐκ τῆσδε
τῆς πόλεως ἀπῳκισμένοι εἰσὶν οὔθ' ἡμῖν, ἀλλ' Ἀπόλλων πα- D
τρῷος διὰ τὴν τοῦ Ἴωνος γένεσιν· Ζεὺς δ' ἡμῖν πατρῷος μὲν
οὐ καλεῖται, ἕρκειος δὲ καὶ φράτριος, καὶ Ἀθηναίη φρατρία.
Ἀλλ' ἀρκεῖ γε, ἔφη ὁ Διονυσόδωρος· ἔστι γάρ σοι, ὡς ἔοικεν,
Ἀπόλλων τε καὶ Ζεὺς καὶ Ἀθηνᾶ. Πάνυ γε, ἦν δ' ἐγώ. Οὐκοῦν
καὶ οὗτοι σοὶ θεοὶ ἂν εἶεν; ἔφη. Πρόγονοι, ἦν δ' ἐγώ, καὶ
δεσπόται. Ἀλλ' οὖν σοί γε, ἔφη· ἢ οὐ σοὺς ὡμολόγηκας αὐ-

B. 6. Vulgo ἧπερ.

τοὺς εἶναι; Ὡμολόγηκα, ἔφην· τί γὰρ πάθω; Οὐκοῦν, ἔφη,
E καὶ ζῷά εἰσιν οὗτοι οἱ θεοί; ὡμολόγηκας γάρ, ὅσα ψυχὴν ἔχει,
ζῷα εἶναι. ἢ οὗτοι οἱ θεοὶ οὐκ ἔχουσι ψυχήν; Ἔχουσιν, ἦν δ'
ἐγώ. Οὐκοῦν καὶ ζῷά εἰσιν; Ζῷα, ἔφην. Τῶν δέ γε ζῴων,
ἔφη, ὡμολόγηκας ταῦτ' εἶναι σά, ὅσ' ἄν σοι ἐξῇ καὶ δοῦναι
καὶ ἀποδόσθαι καὶ θῦσαι θεῷν ὅτῳ ἂν βούλῃ. Ὡμολόγηκα,
ἔφην· οὐκ ἔστι γάρ μοι ἀνάδυσις, ὦ Εὐθύδημε. Ἴθι δή μοι
εὐθύς, ἦ δ' ὅς, εἰπέ· ἐπειδὴ σὸν ὁμολογεῖς εἶναι τὸν Δία καὶ
303 τοὺς ἄλλους θεούς, ἆρ' ἔξεστί σοι αὐτοὺς ἀποδόσθαι ἢ δοῦναι
ἢ ἄλλ' ὅ τι ἂν βούλῃ χρῆσθαι ὥσπερ τοῖς ἄλλοις ζώοις; ἐγὼ
μὲν οὖν, ὦ Κρίτων, ὥσπερ πληγεὶς ὑπὸ τοῦ λόγου, ἐκείμην
ἄφωνος· ὁ δὲ Κτήσιππός μοι ἰὼν ὡς βοηθήσων, Πυππὰξ ὦ
Ἡράκλεις, ἔφη, καλοῦ λόγου. καὶ ὁ Διονυσόδωρος, Πότερον
οὖν, ἔφη, ὁ Ἡρακλῆς πυππάξ ἐστιν ἢ ὁ πυππὰξ Ἡρακλῆς;
καὶ ὁ Κτήσιππος, Ὦ Πόσειδον, ἔφη, δεινῶν λόγων· ἀφίσταμαι·
ἀμάχω τὼ ἄνδρε.

B XXIX. Ἐνταῦθα μέντοι, ὦ φίλε Κρίτων, οὐδεὶς ὅστις
οὐ τῶν παρόντων ὑπερεπήνεσε τὸν λόγον καὶ τὼ ἄνδρε, καὶ γελῶντες
καὶ κροτοῦντες καὶ χαίροντες ὀλίγου παρετάθησαν. ἐπὶ
μὲν γὰρ τοῖς ἔμπροσθεν ἐφ' ἑκάστοις πᾶσι παγκάλως ἐθορύβουν
μόνοι οἱ τοῦ Εὐθυδήμου ἐρασταί, ἐνταῦθα δ' ὀλίγου καὶ οἱ κίονες
οἱ ἐν τῷ Λυκείῳ ἐθορύβησάν τ' ἐπὶ τοῖν ἀνδροῖν καὶ ἥσθησαν.
ἐγὼ μὲν οὖν καὶ αὐτὸς οὕτω διετέθην, ὥσθ' ὁμολογεῖν μη-
C δένας πώποτ' ἀνθρώπους ἰδεῖν οὕτω σοφούς, καὶ παντάπασι
καταδουλωθεὶς ὑπὸ τῆς σοφίας αὐτοῖν ἐπὶ τὸ ἐπαινεῖν τε καὶ
ἐγκωμιάζειν αὐτὼ ἐτραπόμην, καὶ εἶπον· Ὦ μακάριοι σφὼ
τῆς θαυμαστῆς φύσεως, οἳ τοσοῦτον πρᾶγμα οὕτω ταχὺ καὶ ἐν
ὀλίγῳ χρόνῳ ἐξείργασθον. πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα οἱ λόγοι ὑμῶν
καλὰ ἔχουσιν, ὦ Εὐθύδημέ τε καὶ Διονυσόδωρε· ἐν δὲ τοῖς καὶ
τοῦτο μεγαλοπρεπέστατον, ὅτι τῶν πολλῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν
D σεμνῶν δὴ καὶ δοκούντων τὶ εἶναι οὐδὲν ὑμῖν μέλει, ἀλλὰ τῶν

B. 3. καὶ e Clarkiano restitui, et dualem in pluralem ter mutavi.

ὁμοίων ὑμῖν μόνον. ἐγὼ γὰρ εὖ οἶδ' ὅτι τούτους τοὺς λόγους
πάνυ μὲν ἂν ὀλίγοι ἀγαπῷεν ἄνθρωποι οἱ ὅμοιοι ὑμῖν, οἱ δ' ἄλλοι
οὕτως οὐ νοοῦσιν αὐτούς, ὥστ' εὖ οἶδ' ὅτι αἰσχυνθεῖεν ἂν μᾶλλον
ἐξελέγχοντες τοιούτοις λόγοις τοὺς ἄλλους ἢ αὐτοὶ ἐξελεγχόμε-
νοι. καὶ τόδ' αὖ ἕτερον δημοτικόν τι καὶ πρᾷον ἐν τοῖς λόγοις·
ὅτι ὅταν φῆτε μήτε καλὸν εἶναι μηδὲν μήτ' ἀγαθὸν πρᾶγμα
μήτε λευκὸν μηδ' ἄλλο τῶν τοιούτων μηδέν, μηδὲ τὸ παρά- E
παν ἑτέρων ἕτερον, ἀτεχνῶς μὲν τῷ ὄντι ξυρράπτετε τὰ στό-
ματα τῶν ἀνθρώπων, ὥσπερ καὶ φατέ· ὅτι δ' οὐ μόνον τὰ τῶν
ἄλλων, ἀλλὰ δόξαιτ' ἂν καὶ τὰ ὑμέτερα αὐτῶν, τοῦτο πάνυ
χαρίεν τ' ἐστι καὶ τὸ ἐπαχθὲς τῶν λόγων ἀφαιρεῖται. τὸ δὲ δὴ
μέγιστον, ὅτι ταῦθ' οὕτως εὖ ἔχει ὑμῖν καὶ τεχνικῶς ἐξεύρηται,
ὥστε πάνυ ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ ὀντινοῦν ἂν μαθεῖν ἀνθρώπων, ἔγνων
ἔγωγε καὶ τῷ Κτησίππῳ τὸν νοῦν προσέχων, ὡς ταχὺ ὑμᾶς ἐκ
τοῦ παραχρῆμα μιμεῖσθαι οἷός τ' ἦν. τοῦτο μὲν οὖν τοῦ πράγ- 304
ματος σφῷν πρὸς μὲν τὸ ταχὺ παραδιδόναι καλόν, ἐναντίον δ'
ἀνθρώπων διαλέγεσθαι οὐκ ἐπιτήδειον, ἀλλ' ἄν γ' ἐμοὶ πείθη-
σθε, εὐλαβήσεσθε μὴ πολλῶν ἐναντίον λέγειν, ἵνα μὴ ταχὺ ἐκ-
μαθόντες ὑμῖν μὴ εἰδῶσι χάριν· ἀλλὰ μάλιστα μὲν αὐτὼ πρὸς
ἀλλήλω μόνω διαλέγεσθον, εἰ δὲ μή, εἴπερ ἄλλου του ἐναντίον,
ἐκείνου μόνου, ὃς ἂν ὑμῖν διδῷ ἀργύριον. ταὐτὰ δὲ ταῦτα,
ἐὰν σωφρονῆτε, καὶ τοῖς μαθηταῖς συμβουλεύσετε, μηδέποτε B
μηδενὶ ἀνθρώπων διαλέγεσθαι, ἀλλ' ἢ ὑμῖν τε καὶ αὑτοῖς. τὸ
γὰρ σπάνιον, ὦ Εὐθύδημε, τίμιον· τὸ δ' ὕδωρ εὐωνότατον,
ἄριστον ὄν, ὡς ἔφη Πίνδαρος. ἀλλ' ἄγετε, ἦν δ' ἐγώ, ὅπως
κἀμὲ καὶ Κλεινίαν τόνδε παραδέξεσθον.

XXX. Ταῦτα, ὦ Κρίτων, καὶ ἄλλ' ἄττ' ἔτι βραχέα δια-
λεχθέντες ἀπῆμεν. σκόπει οὖν, ὅπως συμφοιτήσεις παρὰ τὼ
ἄνδρε, ὡς ἐκείνω φατὸν οἵω τ' εἶναι διδάξαι τὸν ἐθέλοντ' ἀργύ- C
ριον διδόναι, καὶ οὔτε φύσιν οὔθ' ἡλικίαν ἐξείργειν οὐδεμίαν, ὃ

D. 4. οὐ inserui. Sequiores libri ἀγνοοῦσιν.

E. 6. Inserui εὖ, et mox ἐν.

δὲ καὶ σοὶ μάλιστα προσήκει ἀκοῦσαι, ὅτι οὐδὲ τὸ χρηματίζεσθαί φατον διακωλύειν οὐδέν, μὴ οὐ παραλαβεῖν ὀντινοῦν εὐπετῶς τὴν σφετέραν σοφίαν.

ΚΡ. Καὶ μήν, ὦ Σώκρατες, φιλήκοος μὲν ἔγωγε καὶ ἡδέως ἄν τι μάθοιμι, κινδυνεύω μέντοι κἀγὼ εἷς εἶναι τῶν οὐχ ὁμοίων Εὐθυδήμῳ, ἀλλ' ἐκείνων, ὧν δὴ καὶ σὺ ἔλεγες, τῶν
D ἥδιον ἂν ἐξελεγχομένων ὑπὸ τῶν τοιούτων λόγων ἢ ἐξελεγχόντων. ἀτὰρ γελοῖον μέν μοι δοκεῖ εἶναι τὸ νουθετεῖν σε, ὅμως δέ, ἅ γ' ἤκουον, ἐθέλω σοι ἀπαγγεῖλαι. τῶν ἀφ' ὑμῶν ἀπιόντων ἴσθ' ὅτι προσελθών τίς μοι περιπατοῦντι, ἀνὴρ οἰόμενος πάνυ εἶναι σοφός, τούτων τις τῶν περὶ τοὺς λόγους τοὺς εἰς τὰ δικαστήρια δεινῶν, Ὦ Κρίτων, ἔφη, οὐδὲν ἀκροᾷ τῶνδε τῶν σοφῶν; Οὐ μὰ τὸν Δία, ἦν δ' ἐγώ· οὐ γὰρ οἷός τ' ἦ προσστὰς κατακούειν ὑπὸ τοῦ ὄχλου. Καὶ μήν, ἔφη, ἄξιόν γ' ἦν ἀκοῦ-
E σαι. Τί δέ; ἦν δ' ἐγώ. Ἵν' ἤκουσας ἀνδρῶν διαλεγομένων, οἳ νῦν σοφώτατοί εἰσι τῶν περὶ τοὺς τοιούτους λόγους. κἀγὼ εἶπον, Τί οὖν ἀπεφαίνοντό σοι; Τί δ' ἄλλο, ἦ δ' ὅς, ἢ οἷάπερ ἀεὶ ἄν τις τῶν τοιούτων ἀκούσαι ληρούντων καὶ περὶ οὐδενὸς ἀξίων ἀναξίαν σπουδὴν ποιουμένων; οὑτωσὶ γάρ πως καὶ εἶπε τοῖς ὀνόμασι. καὶ ἐγώ, Ἀλλὰ μέντοι, ἔφην, χαρίεν γέ τι πρᾶγμά ἐστιν ἡ φιλοσοφία. Ποῖον, ἔφη, χαρίεν, ὦ μακάριε; οὐδενὸς
305 μὲν οὖν ἄξιον, ἀλλὰ καὶ εἰ νῦν παρεγένου, πάνυ ἄν σε οἶμαι αἰσχυνθῆναι ὑπὲρ τοῦ σεαυτοῦ ἑταίρου· οὕτως ἦν ἄτοπος, ἐθέλων ἑαυτὸν παρέχειν ἀνθρώποις, οἷς οὐδὲν μέλει ὅ τι ἂν λέγωσι, παντὸς δὲ ῥήματος ἀντέχονται. καὶ οὗτοι, ὅπερ ἄρτι ἔλεγον, ἐν τοῖς κρατίστοις εἰσὶ τῶν νῦν. ἀλλὰ γάρ, ὦ Κρίτων, ἔφη, τὸ πρᾶγμα αὐτὸ καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ ἐπὶ τῷ πράγματι διατρίβοντες πάνυ φαῦλοί εἰσι καὶ καταγέλαστοι. ἐμοὶ δέ, ὦ Σώκρατες, τὸ
B πρᾶγμα ἐδόκει οὐκ ὀρθῶς ψέγειν οὔθ' οὗτος οὔτ' εἴ τις ἄλλος

D. 6. Malim οὐδὲ.

E. 3. Vulgo ἐφαίνοντο.

ψέγει· τὸ μέντοι ἐθέλειν διαλέγεσθαι τοιούτοις ἐναντίον πολλῶν ἀνθρώπων ὀρθῶς μοι ἐδόκει μέμφεσθαι.

XXXI. ΣΩ. Ὦ Κρίτων, θαυμάσιοί εἰσιν οἱ τοιοῦτοι ἄνδρες. ἀτὰρ οὔπω οἶδ' ὅ τι μέλλω ἐρεῖν. ποτέρων ἦν ὁ προσελθών σοι καὶ μεμφόμενος τὴν φιλοσοφίαν; πότερον τῶν ἀγωνίσασθαι δεινῶν ἐν τοῖς δικαστηρίοις, ῥήτωρ τις, ἢ τῶν τοὺς τοιούτους εἰσπεμπόντων, ποιητὴς τῶν λόγων, οἷς οἱ ῥήτορες ἀγωνίζονται;

ΚΡ. Ἥκιστα νὴ τὸν Δία ῥήτωρ, οὐδ' οἶμαι πώποτ' αὐ- C
τὸν ἐπὶ δικαστήριον ἀναβεβηκέναι· ἀλλ' ἐπαΐειν αὐτόν φασι περὶ τοῦ πράγματος νὴ τὸν Δία καὶ δεινὸν εἶναι καὶ δεινοὺς λόγους συντιθέναι.

ΣΩ. Ἤδη μανθάνω· περὶ τούτων καὶ αὐτὸς νῦν δὴ ἔμελλον λέγειν. οὗτοι γάρ εἰσι μέν, ὦ Κρίτων, οὓς ἔφη Πρόδικος μεθόρια φιλοσόφου τ' ἀνδρὸς καὶ πολιτικοῦ, οἴονται δ' εἶναι πάντων σοφώτατοι ἀνθρώπων, πρὸς δὲ τῷ εἶναι καὶ δοκεῖν πάνυ παρὰ πολλοῖς, ὥστε παρὰ πᾶσιν εὐδοκιμεῖν ἐμποδὼν σφί- D
σιν εἶναι οὐδένας ἄλλους ἢ τοὺς περὶ φιλοσοφίαν ἀνθρώπους. ἡγοῦνται οὖν, ἐὰν τούτους εἰς δόξαν καταστήσωσι μηδενὸς [δοκεῖν] ἀξίους εἶναι, ἀναμφισβητήτως ἤδη παρὰ πᾶσι τὰ νικητήρια εἰς δόξαν οἴσεσθαι σοφίας πέρι. εἶναι μὲν γὰρ τῇ ἀληθείᾳ σφᾶς σοφωτάτους, ἐν δὲ τοῖς ἰδίοις λόγοις ὅταν ἀποληφθῶσιν, ὑπὸ τῶν ἀμφὶ Εὐθύδημον κολούεσθαι. σοφοὶ δ' ἡγοῦνται εἶναι πάνυ εἰκότως· μετρίως μὲν γὰρ φιλοσοφίας ἔχειν, μετρίως δὲ πολιτικῶν, πάνυ ἐξ εἰκότος λόγου· μετέχειν γὰρ ἀμφοτέρων E
ὅσον ἔδει, ἐκτὸς δὲ ὄντες κινδύνων καὶ ἀγώνων καρποῦσθαι τὴν σοφίαν.

ΚΡ. Τί οὖν; δοκοῦσί σοι τί, ὦ Σώκρατες, λέγειν; οὐ γάρ τοι ἀλλ' ὅ γε λόγος ἔχει τιν' εὐπρέπειαν τῶν ἀνδρῶν.

ΣΩ. Καὶ γὰρ ἔχει ὄντως, ὦ Κρίτων, εὐπρέπειαν μᾶλ-

C. 3. F. κ. ν. τ. Δ. δεινὸν εἶναι λόγους συντιθέναι, omissis ceteris.

D. 3. δοκεῖν circumscripsi.

306 λον ἢ ἀλήθειαν. οὐ γὰρ ῥᾴδιον αὐτοὺς πεῖσαι, ὅτι καὶ ἄνθρω-
ποι καὶ τἆλλα πάντα, ὅσα μεταξύ τινοῖν δυεῖν ἐστὶ καὶ ἀμφο-
τέροιν τυγχάνει μετέχοντα, ὅσα μὲν ἐκ κακοῦ καὶ ἀγαθοῦ, τοῦ
μὲν βελτίω, τοῦ δὲ χείρω γίγνεται· ὅσα δ' ἐκ δυεῖν ἀγαθοῖν μὴ
πρὸς ταὐτόν ὄντοιν, ἀμφοῖν χείρω, πρὸς ὃ ἂν ἑκάτερον ᾖ χρηστὸν
ἐκείνων, ἐξ ὧν συνετέθη· ὅσα δὲ ἐκ δυεῖν κακοῖν συντεθέντα
B μὴ πρὸς ταὐτὸν ὄντοιν ἐν τῷ μέσῳ ἐστί, ταῦτα μόνα βελτίω
ἑκατέρου ἐκείνων ἐστίν, ὧν ἀμφοτέρων μέρος μετέχει. εἰ μὲν
οὖν ἡ φιλοσοφία ἀγαθόν ἐστι καὶ ἡ πολιτικὴ πρᾶξις, πρὸς ἄλλο
δ' ἑκατέρα, οὗτοι δ' ἀμφοτέρων μετέχοντες τούτων ἐν μέσῳ εἰ-
σίν, οὐδὲν λέγουσιν· ἀμφοτέρων γάρ εἰσι φαυλότεροι· εἰ δ'
ἀγαθὸν καὶ κακόν, τῶν μὲν βελτίους, τῶν δὲ χείρους· εἰ δὲ κακὰ
ἀμφότερα, οὕτως ἄν τι λέγοιεν ἀληθές, ἄλλως δ' οὐδαμῶς.
C οὐκ ἂν οὖν οἶμαι αὐτοὺς ὁμολογῆσαι οὔτε κακὼ αὐτὼ ἀμφο-
τέρω εἶναι οὔτε τὸ μὲν κακόν, τὸ δ' ἀγαθόν· ἀλλὰ τῷ ὄντι οὗ-
τοι ἀμφοτέρων μετέχοντες ἀμφοτέρων ἥττους εἰσὶ πρὸς ἑκάτε-
ρον, πρὸς ὃ ἥ τε πολιτικὴ καὶ ἡ φιλοσοφία ἀξίω λόγου ἐστόν,
καὶ τρίτοι ὄντες τῇ ἀληθείᾳ ζητοῦσι πρῶτοι δοκεῖν εἶναι. συγ-
γιγνώσκειν μὲν οὖν αὐτοῖς χρὴ τῆς ἐπιθυμίας καὶ μὴ χαλεπαί-
νειν, ἡγεῖσθαι μέντοι τοιούτους εἶναι οἷοί εἰσι· πάντα γὰρ ἄνδρα
D χρὴ ἀγαπᾶν, ὅστις καὶ ὁτιοῦν λέγει ἐχόμενον φρονήσεως πρᾶγμα
καὶ ἀνδρείως ἐπεξιὼν διαπονεῖται.

XXXII. ΚΡ. Καὶ μήν, ὦ Σώκρατες, καὶ αὐτὸς περὶ
τῶν υἱέων, ὥσπερ ἀεὶ πρός σε λέγω, ἐν ἀπορίᾳ εἰμί, τί δεῖ αὐ-
τοῖς χρήσασθαι. ὁ μὲν οὖν νεώτερος ἔτι καὶ σμικρός ἐστι, Κρι-
τόβουλος δ' ἤδη ἡλικίαν ἔχει καὶ δεῖταί τινος, ὅστις αὐτὸν ὀνή-
σει. ἐγὼ μὲν οὖν ὅταν σοὶ ξυγγένωμαι, οὕτω διατίθεμαι, ὥστε
μοι δοκεῖν μανίαν εἶναι τὸ ἕνεκα τῶν παίδων ἄλλων μὲν πολ-
E λῶν σπουδὴν τοιαύτην ἐσχηκέναι, καὶ περὶ τοῦ γάμου, ὅπως
ἐκ γενναιοτάτης ἔσονται μητρός, καὶ περὶ τῶν χρημάτων, ὅπως
ὡς πλουσιώτατοι, αὐτῶν δὲ περὶ παιδείας ἀμελῆσαι· ὅταν δ'
εἴς τινας ἀποβλέψω τῶν φασκόντων ἂν παιδεῦσαι ἀνθρώπους,

ἐκπέπληγμαι, καί μοι δοκεῖ εἷς ἕκαστος αὐτῶν σκοποῦντι πάνυ 307 ἀλλόκοτος εἶναι, ὥς γε πρὸς σὲ τἀληθῆ εἰρῆσθαι· ὥστ' οὐκ ἔχω ὅπως προτρέπω τὸ μειράκιον ἐπὶ φιλοσοφίαν.

ΣΩ. Ὦ φίλε Κρίτων, οὐκ οἶσθα, ὅτι ἐν παντὶ ἐπιτηδεύματι οἱ μὲν φαῦλοι πολλοὶ καὶ οὐδενὸς ἄξιοι, οἱ δὲ σπουδαῖοι ὀλίγοι καὶ παντὸς ἄξιοι; ἐπεὶ γυμναστικὴ οὐ καλὸν δοκεῖ σοι εἶναι, καὶ χρηματιστικὴ καὶ ῥητορικὴ καὶ στρατηγία;

ΚΡ. Ἔμοιγε πάντως δήπου.

ΣΩ. Τί οὖν· ἐν ἑκάστῃ τούτων τοὺς πολλοὺς πρὸς ἕκα- B στον τὸ ἔργον οὐ καταγελάστους ὁρᾷς;

ΚΡ. Ναὶ μὰ τὸν Δία, καὶ μάλ' ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Ἦ οὖν τούτου ἕνεκα αὐτός τε φεύξει πάντα τἀπιτηδεύματα καὶ τῷ υἱεῖ οὐκ ἐπιτρέψεις;

ΚΡ. Οὔκουν δίκαιόν γε, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Μὴ τοίνυν ὅ γ' οὐ χρὴ ποίει, ὦ Κρίτων, ἀλλ' ἐάσας χαίρειν τοὺς ἐπιτηδεύοντας φιλοσοφίαν, εἴτε χρηστοί εἰσιν εἴτε πονηροί, αὐτὸ τὸ πρᾶγμα βασανίσας καλῶς τε καὶ εὖ, ἐὰν μέν σοι φαίνηται φαῦλον ὄν, πάντ' ἄνδρα ἀπότρεπε, μὴ μόνον C τοὺς υἱεῖς· ἐὰν δὲ [φαίνηται] οἷον οἶμαι αὐτὸ ἐγὼ εἶναι, θαρρῶν δίωκε καὶ ἄσκει, τὸ λεγόμενον δὴ τοῦτο, αὐτός τε καὶ τὰ παιδία.

ΛΑΧΗΣ

[ἢ περὶ ἀνδρείας· μαιευτικός.]

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΛΥΣΙΜΑΧΟΣ, ΜΕΛΗΣΙΑΣ, ΝΙΚΙΑΣ, ΛΑΧΗΣ, ΠΑΙΔΕΣ ΛΥΣΙΜΑΧΟΥ ΚΑΙ ΜΕΛΗΣΙΟΥ, ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

St.II.
p.
178 I. Τεθέασθε μὲν τὸν ἄνδρα μαχόμενον ἐν ὅπλοις, ὦ Νι-
κία τε καὶ Λάχης· οὗ δ' ἕνεχ' ὑμᾶς ἐκελεύσαμεν συνθεάσασθαι
ἐγώ τε καὶ Μελησίας ὅδε, τότε μὲν οὐκ εἴπομεν, νῦν δ' ἐροῦ-
μεν. ἡγούμεθα γὰρ χρῆναι πρός γ' ὑμᾶς παρρησιάζεσθαι. εἰσὶ
γάρ τινες οἳ τῶν τοιούτων καταγελῶσι, καὶ ἐάν τις αὐτοῖς συμ-
B βουλεύσηται, οὐκ ἂν εἴποιεν ἃ νοοῦσιν, ἀλλὰ στοχαζόμενοι τοῦ
συμβουλευομένου ἄλλα λέγουσι παρὰ τὴν αὑτῶν δόξαν· ὑμᾶς
δ' ἡμεῖς ἡγησάμενοι καὶ ἱκανοὺς γνῶναι καὶ γνόντας ἁπλῶς ἂν
εἰπεῖν ἃ δοκεῖ ὑμῖν, οὕτω παρελάβομεν ἐπὶ τὴν συμβουλὴν περὶ
ὧν μέλλομεν ἀνακοινοῦσθαι. ἔστιν οὖν [τοῦτο], περὶ οὗ πάλαι
179 τοσαῦτα προοιμιάζομαι, τόδε. ἡμῖν εἰσὶν υἱεῖς οὑτοιί, ὅδε μὲν
τοῦδε, πάππου ἔχων ὄνομα Θουκυδίδης, ἐμὸς δὲ αὖ ὅδε· παπ-
πῷον δὲ καὶ οὗτος ὄνομ' ἔχει τοὐμοῦ πατρός· Ἀριστείδην γὰρ
αὐτὸν καλοῦμεν. ἡμῖν οὖν τούτων δέδοκται ἐπιμεληθῆναι ὡς
οἷόν τε μάλιστα, καὶ μὴ ποιῆσαι ὅπερ οἱ πολλοί, ἐπειδὴ μειρά-
κια γέγονεν, ἀνεῖναι αὐτοὺς ὅ τι βούλονται ποιεῖν, ἀλλὰ νῦν
B δὴ καὶ ἄρχεσθαι αὐτῶν ἐπιμελεῖσθαι καθ' ὅσον οἷοί τ' ἐσμέν.
εἰδότες οὖν καὶ ὑμῖν υἱεῖς ὄντας * ἡγησάμενοι μεμεληκέναι περὶ

B. 2. Excidisse apparet aliquid hoc sensu: δεῦρο ἐκαλέσαμεν ὑμᾶς, —. Mox vulgo ἡγησάμεθα.

αὐτῶν, εἴπερ τισὶν ἄλλοις, πῶς ἂν θεραπευθέντες γένοιντ' ἄριστοι· εἰ δ' ἄρα πολλάκις μὴ προσεσχήκατε τὸν νοῦν τῷ τοιούτῳ, ὑπομνήσοντες ὅτι οὐ χρὴ αὐτοῦ ἀμελεῖν, καὶ παρακαλοῦντες ὑμᾶς ἐπὶ τὸ ἐπιμέλειάν τινα ποιήσασθαι τῶν υἱέων κοινῇ μεθ' ἡμῶν.

II. Ὅθεν δ' ἡμῖν ταῦτ' ἔδοξεν, ὦ Νικία τε καὶ Λάχης, χρὴ ἀκοῦσαι, κἂν ᾖ ὀλίγῳ μακρότερα. συσσιτοῦμεν γὰρ δὴ ἐγώ τε καὶ Μελησίας ὅδε, καὶ ἡμῖν τὰ μειράκια παρασιτεῖ. ὅπερ οὖν καὶ ἀρχόμενος εἶπον τοῦ λόγου, παρρησιασόμεθα πρὸς C
ὑμᾶς. ἡμῶν γὰρ ἑκάτερος περὶ τοῦ ἑαυτοῦ πατρὸς πολλὰ καὶ καλὰ ἔργα ἔχει λέγειν πρὸς τοὺς νεανίσκους, καὶ ὅσα ἐν πολέμῳ εἰργάσαντο καὶ ὅσα ἐν εἰρήνῃ, διοικοῦντες τά τε τῶν συμμάχων καὶ τὰ τῆσδε τῆς πόλεως· ἡμέτερα δ' αὐτῶν ἔργα οὐδέτερος ἔχει λέγειν. ταῦτα δὴ ὑπαισχυνόμεθά τε τούσδε καὶ αἰτιώμεθα τοὺς πατέρας ἡμῶν, ὅτι ἡμᾶς μὲν εἴων τρυφᾶν, ἐπειδὴ μειράκια ἐγενόμεθα, τὰ δὲ τῶν ἄλλων πράγματα ἔπραττον· καὶ D
τοῖσδε τοῖς νεανίσκοις αὐτὰ ταῦτα ἐνδεικνύμεθα, λέγοντες ὅτι, εἰ μὲν ἀμελήσουσιν ἑαυτῶν καὶ μὴ πείσονται ἡμῖν, ἀκλεεῖς γενήσονται, εἰ δ' ἐπιμελήσονται, τάχ' ἂν τῶν ὀνομάτων ἄξιοι γένοιντο ἃ ἔχουσιν. οὗτοι μὲν οὖν φασὶ πείσεσθαι· ἡμεῖς δὲ δὴ τοῦτο σκοποῦμεν, τί ἂν οὗτοι μαθόντες ἢ ἐπιτηδεύσαντες ὅ τι ἄριστοι γένοιντο. εἰσηγήσατο οὖν τις ἡμῖν καὶ τοῦτο τὸ μάθημα, E
ὅτι καλὸν εἴη τὼ νέω μαθεῖν ἐν ὅπλοις μάχεσθαι· καὶ ἐπῄνει τοῦτον ὃν νῦν ὑμεῖς ἐθεάσασθε ἐπιδεικνύμενον, κᾆτ' ἐκέλευε θεάσασθαι. ἔδοξε δὴ χρῆναι αὐτούς τ' ἐλθεῖν ἐπὶ θέαν τἀνδρὸς καὶ ὑμᾶς συμπαραλαβεῖν ἅμα μὲν συνθεατάς, ἅμα δὲ συμβούλους τε καὶ κοινωνούς, ἐὰν βούλησθε, περὶ τῆς τῶν υἱέων ἐπιμελείας. 180
ταῦτ' ἐστὶν ἃ ἐβουλόμεθ' ὑμῖν ἀνακοινώσασθαι. ἤδη οὖν ὑμέτερον μέρος συμβουλεύειν καὶ περὶ τούτου τοῦ μαθήματος, εἴτε δοκεῖ χρῆναι μανθάνειν εἴτε μή, καὶ περὶ τῶν ἄλλων, εἴ τι ἔχετε

E. 2. Vulgo τῷ νέῳ.

ἐπαινέσαι μάθημα νέῳ ἀνδρὶ ἢ ἐπιτήδευμα, καὶ περὶ τῆς κοινωνίας λέγειν ὁποῖόν τι ποιήσετε.

III. ΝΙ. Ἐγὼ μέν, ὦ Λυσίμαχε καὶ Μελησία, ἐπαινῶ θ' ὑμῶν τὴν διάνοιαν καὶ κοινωνεῖν ἕτοιμος, οἶμαι δὲ καὶ Λάχητα τόνδε.

B ΛΑ. Ἀληθῆ γὰρ οἴει, ὦ Νικία. ὡς ὅ γ' ἔλεγεν ὁ Λυσίμαχος ἄρτι περὶ τοῦ πατρὸς τοῦ αὑτοῦ τε καὶ τοῦ Μελησίου, πάνυ μοι δοκεῖ εὖ εἰρῆσθαι καὶ εἰς ἐκείνους καὶ εἰς ἡμᾶς καὶ εἰς ἅπαντας ὅσοι τὰ τῶν πόλεων πράττουσιν, ὅτι αὐτοῖς σχεδόν τι ταῦτα συμβαίνει, ἃ οὗτος λέγει, καὶ περὶ παῖδας καὶ περὶ τἆλλα ἴδια, ὀλιγωρεῖν τε καὶ ἀμελῶς διατίθεσθαι. ταῦτα μὲν οὖν καλῶς λέγεις, ὦ Λυσίμαχε· ὅτι δ' ἡμᾶς μὲν συμβού-
C λους παρακαλεῖς ἐπὶ τὴν τῶν νεανίσκων παιδείαν, Σωκράτη δὲ τόνδ' οὐ παρακαλεῖς, θαυμάζω, πρῶτον μὲν ὄντα δημότην, ἔπειτ' ἐνταῦθ' ἀεὶ τὰς διατριβὰς ποιούμενον, ὅπου τί ἐστι τῶν τοιούτων ὧν σὺ ζητεῖς περὶ τοὺς νέους ἢ μάθημα ἢ ἐπιτήδευμα καλόν.

ΛΥ. Πῶς λέγεις, ὦ Λάχης; Σωκράτης γὰρ ὅδε τινὸς τῶν τοιούτων ἐπιμέλειαν πεποίηται;

ΛΑ. Πάνυ μὲν οὖν, ὦ Λυσίμαχε.

ΝΙ. Τοῦτο μέν σοι κἂν ἐγὼ ἔχοιμι εἰπεῖν οὐ χεῖρον Λάχητος· καὶ γὰρ αὐτῷ μοι ἔναγχος ἄνδρα προὐξένησε τῷ υἱεῖ δι-
D δάσκαλον μουσικῆς, Ἀγαθοκλέους μαθητὴν Δάμωνα, ἀνδρῶν χαριέστατον οὐ μόνον τὴν μουσικήν, ἀλλὰ καὶ τἆλλα ὁπόσα βούλει ἄξιον συνδιατρίβειν τηλικούτοις νεανίσκοις.

IV. ΛΥ. Οὔτοι τι, ὦ Σώκρατές τε καὶ Νικία καὶ Λάχης, οἱ ἡλίκοι ἐγὼ ἔτι γιγνώσκομεν τοὺς νεωτέρους, ἅτε κατ' οἰκίαν τὰ πολλὰ διατρίβοντες ὑπὸ τῆς ἡλικίας· ἀλλ' εἴ τι καὶ σύ, ὦ παῖ Σωφρονίσκου, ἔχεις τῷδε τῷ σαυτοῦ δημότῃ ἀγα-
E θὸν συμβουλεῦσαι, χρὴ συμβουλεύειν. δίκαιος δ' εἶ· καὶ γὰρ πατρικὸς ἡμῖν φίλος τυγχάνεις ὤν· ἀεὶ γὰρ ἐγὼ καὶ ὁ σὸς πα-

B. 6. Vulgo ὀλιγωρεῖσθαι.

τὴρ ἑταίρῳ τε καὶ φίλω ἦμεν, καὶ πρότερον ἐκεῖνος ἐτελεύτησε,
πρίν τι ἐμοὶ διενεχθῆναι. περιέρρει δέ τίς με καὶ μνήμη ἄρτι
τῶνδε λεγόντων· τὰ γὰρ μειράκια τάδε πρὸς ἀλλήλους οἴκοι
διαλεγόμενοι θαμὰ ἐπιμέμνηται Σωκράτους καὶ σφόδρα ἐπαι-
νοῦσιν· οὐ μέντοι πώποτ᾽ αὐτοὺς ἀνηρώτησα, εἰ τὸν Σωφρονί-
σκου λέγοιεν. ἀλλ᾽, ὦ παῖδες, λέγετέ μοι, ὅδ᾽ ἐστὶ [Σωκράτης,] 181
περὶ οὗ ἑκάστοτε μέμνησθε;

ΠΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν, ὦ πάτερ, οὗτος.

ΛΥ. Εὖ γε νὴ τὴν Ἥραν, ὦ Σώκρατες, ὅτι ὀρθοῖς τὸν
πατέρα, ἄριστον ἀνδρῶν ὄντα, [καὶ ἄλλως] καὶ δὴ καὶ ὅτι οἰ-
κεῖα τά τε σὰ ἡμῖν ὑπάρξει καὶ σοὶ τὰ ἡμέτερα.

ΛΑ. Καὶ μήν, ὦ Λυσίμαχε, μὴ ἀφίεσό γε τἀνδρός· ὡς
ἐγὼ καὶ ἄλλοθί γ᾽ αὐτὸν ἐθεασάμην οὐ μόνον τὸν πατέρα ἀλλὰ
καὶ τὴν πατρίδα ὀρθοῦντα· ἐν γὰρ τῇ ἀπὸ Δηλίου φυγῇ μετ᾽ B
ἐμοῦ συνανεχώρει, κἀγώ σοι λέγω ὅτι εἰ οἱ ἄλλοι ἤθελον τοιοῦ-
τοι εἶναι, ὀρθὴ ἂν ἡμῶν ἡ πόλις ἦν καὶ οὐκ ἂν ἔπεσε τότε τοι-
οῦτον πτῶμα.

ΛΥ. Ὦ Σώκρατες, οὗτος μέντοι ὁ ἔπαινός ἐστι καλός,
ὃν σὺ νῦν ἐπαινεῖ ὑπ᾽ ἀνδρῶν ἀξίων πιστεύεσθαι καὶ εἰς ταῦτα
εἰς ἃ οὗτοι ἐπαινοῦσιν. εὖ οὖν ἴσθι ὅτι ἐγὼ ταῦτα ἀκούων χαί-
ρω ὅτι εὐδοκιμεῖς, καὶ σὺ δ᾽ ἡγοῦ μ᾽ ἐν τοῖς γ᾽ εὐνουστάτοις
σοι εἶναι. χρῆν μὲν οὖν καὶ πρότερόν γε φοιτᾶν αὐτὸν παρ᾽ C
ἡμᾶς καὶ οἰκείους ἡγεῖσθαι, ὥσπερ τὸ δίκαιον· νῦν δ᾽ οὖν ἀπὸ
τῆσδε τῆς ἡμέρας, ἐπειδὴ ἀνεγνωρίσαμεν ἀλλήλους, μὴ ἄλλως
ποίει, ἀλλὰ σύνισθί τε καὶ γνώριζε καὶ ἡμᾶς καὶ τούσδε τοὺς
νεωτέρους, ὅπως αὖ διασώζητε καὶ ὑμεῖς τὴν ἡμετέραν φιλίαν.
ταῦτα μὲν οὖν καὶ σὺ ποιήσεις καὶ ἡμεῖς σε καὶ αὖθις ὑπομνή-
σομεν· περὶ δ᾽ ὧν ἠρξάμεθα τί φατε; τί δοκεῖ; τὸ μάθημα

E. 4. Vulgo περιφέρει.

A. 1. Σωκράτης uncinis inclusi. Cum articulo sane ferri posset.

A. 5. καὶ ἄλλως, quae sensum turbant, damnavi.

C. 5. Vulgo ἄν.

τοῖς μειρακίοις ἐπιτήδειον εἶναι ἢ οὔ, τὸ μαθεῖν ἐν ὅπλοις μάχεσθαι;

D V. ΣΩ. Ἀλλὰ καὶ τούτων πέρι, ὦ Λυσίμαχε, ἔγωγε
πειράσομαι συμβουλεύειν ἄν τι δύνωμαι, καὶ αὖ ἃ προκαλεῖ
πάντα ποιεῖν. δικαιότατον μέντοι μοι δοκεῖ εἶναι, ἐμὲ νεώτερον
ὄντα τῶνδε καὶ ἀπειρότερον τούτων ἀκούειν πρότερον τί λέγουσι
καὶ μανθάνειν παρ' αὐτῶν· ἐὰν δ' ἔχω τι ἄλλο παρὰ τὰ ὑπὸ
τούτων λεγόμενα, τότ' ἤδη διδάσκειν καὶ πείθειν καὶ σὲ καὶ
τούτους. ἀλλ', ὦ Νικία, τί οὐ λέγει πότερος ὑμῶν;

ΝΙ. Ἀλλ' οὐδὲν κωλύει, ὦ Σώκρατες. δοκεῖ γάρ ἐμοὶ
E τοῦτο τὸ μάθημα τοῖς νέοις ὠφέλιμον εἶναι ἐπίστασθαι πολλαχῇ.
καὶ γὰρ τὸ μὴ ἄλλοθι διατρίβειν, ἐν οἷς δὴ φιλοῦσιν οἱ νέοι τὰς
διατριβὰς ποιεῖσθαι, ὅταν σχολὴν ἄγωσιν, ἀλλ' ἐν τούτῳ, εὖ
ἔχει, ὅθεν καὶ τὸ σῶμα βέλτιον ἴσχειν ἀνάγκη — οὐδενὸς γὰρ
182 τῶν γυμνασίων φαυλότερον οὐδ' ἐλάττω πόνον ἔχει — καὶ ἅμα
προσήκει μάλιστ' ἐλευθέρῳ τοῦτό τε τὸ γυμνάσιον καὶ ἡ ἱππική· οὗ γὰρ ἀγῶνος ἀθληταί ἐσμεν καὶ ἐν οἷς ἡμῖν ὁ ἀγὼν
πρόκειται, μόνοι οὗτοι γυμνάζονται οἱ ἐν τούτοις τοῖς περὶ τὸν
πόλεμον ὀργάνοις γυμναζόμενοι. ἔπειτα ὀνήσει μέν τι τοῦτο
τὸ μάθημα καὶ ἐν τῇ μάχῃ αὐτῇ, ὅταν ἐν τάξει δέῃ μάχεσθαι
μετὰ πολλῶν ἄλλων· μέγιστον μέντοι αὐτοῦ ὄφελος, ὅταν λυθῶσιν αἱ τάξεις καὶ ἤδη τινὰ δέῃ μόνον πρὸς μόνον ἢ διώκοντα
ἀμυνομένῳ τινὶ ἐπιθέσθαι ἢ καὶ ἐν φυγῇ ἐπιτιθεμένου ἄλλου
B ἀμύνασθαι αὐτόν· οὔτ' ἄρ' ὑπό γ' ἑνὸς εἷς ὁ τοῦτ' ἐπιστάμενος
οὐδὲν ἂν πάθοι, ἴσως δ' οὐδ' ὑπὸ πλειόνων, ἀλλὰ πανταχῇ ἂν
ταύτῃ πλεονεκτοίη. ἔτι δὲ καὶ εἰς ἄλλου καλοῦ μαθήματος ἐπιθυμίαν παρακαλεῖ τὸ τοιοῦτον· πᾶς γὰρ ἂν μαθὼν ἐν ὅπλοις
μάχεσθαι ἐπιθυμήσειε καὶ τοῦ ἑξῆς μαθήματος τοῦ περὶ τὰς
τάξεις, καὶ ταῦτα λαβὼν καὶ φιλοτιμηθεὶς ἐν αὐτοῖς ἐπὶ πᾶν

A. 8. Vulgo τι δέῃ.
B. 1. Vulgo οὔτ' ἄν.

ἂν τὸ περὶ τὰς στρατηγίας ὁρμήσειεν ἤδη· δῆλον δ' ὅτι τὰ τού- C των ἐχόμενα καὶ μαθήματα πάντα καὶ ἐπιτηδεύματα [πάντα] καὶ καλὰ καὶ πολλοῦ ἄξια ἀνδρὶ μαθεῖν τε καὶ ἐπιτηδεῦσαι, ὧν καθηγήσαιτ' ἂν τοῦτο τὸ μάθημα. προσθήσομεν δ' αὐτῷ οὐ σμικρὰν προσθήκην, ὅτι πάντα ἄνδρα ἐν πολέμῳ καὶ θαρραλεώτερον καὶ ἀνδρειότερον ἂν ποιήσειεν αὐτὸν αὑτοῦ οὐκ ὀλίγῳ αὕτη ἡ ἐπιστήμη. μὴ ἀτιμάσωμεν δ' εἰπεῖν, εἰ καί τῳ σμικρότερον δοκεῖ εἶναι, ὅτι καὶ εὐσχημονέστερον ἐνταῦθα οὗ χρὴ τὸν ἄνδρα εὐσχημονέστατον φαίνεσθαι, οὗ ἅμα καὶ δεινότερος D τοῖς ἐχθροῖς φανεῖται διὰ τὴν εὐσχημοσύνην. ἐμοὶ μὲν οὖν, ὦ Λυσίμαχε, ὥσπερ λέγω, δοκεῖ τε χρῆναι διδάσκειν τοὺς νεανίσκους ταῦτα καὶ δι' ἃ δοκεῖ εἴρηκα· Λάχητος δ', εἴ τι παρὰ ταῦτα λέγει, κἂν αὐτὸς ἡδέως ἀκούσαιμι.

VI. ΛΑ. Ἀλλ' ἔστι μέν, ὦ Νικία, χαλεπὸν λέγειν περὶ ὁτουοῦν μαθήματος, ὡς οὐ χρὴ μανθάνειν· πάντα γὰρ ἐπίστασθαι ἀγαθὸν δοκεῖ εἶναι. καὶ δὴ καὶ τὸ ὁπλιτικὸν τοῦτο, εἰ μέν E ἐστι μάθημα, ὅπερ φασὶν οἱ διδάσκοντες, καὶ οἷον Νικίας λέγει, χρὴ αὐτὸ μανθάνειν· εἰ δ' ἔστι μὲν μὴ μάθημα, ἀλλ' ἐξαπατῶσιν οἱ ὑπισχνούμενοι, ἢ μάθημα μὲν τυγχάνει ὄν, μὴ μέντοι πάνυ σπουδαῖον, τί καὶ δέοι ἂν αὐτὸ μανθάνειν; λέγω δὲ ταῦτα περὶ αὐτοῦ εἰς τάδε ἀποβλέψας, ὅτι οἶμαι ἐγὼ τοῦτο, εἰ τὶ ἦν, οὐκ ἂν λεληθέναι Λακεδαιμονίους, οἷς οὐδὲν ἄλλο μέλει ἐν τῷ βίῳ ἢ τοῦτο ζητεῖν καὶ ἐπιτηδεύειν, ὅ τι ἂν μαθόντες καὶ ἐπιτηδεύσαντες πλεονεκτοῖεν τῶν ἄλλων περὶ τὸν πόλεμον. εἰ δ' 183 ἐκείνους ἐλελήθει, ἀλλ' οὐ τούτους γε τοὺς διδασκάλους αὐτοῦ λέληθεν αὐτὸ τοῦτο, ὅτι ἐκεῖνοι μάλιστα τῶν Ἑλλήνων σπουδάζουσιν ἐπὶ τοῖς τοιούτοις καὶ ὅτι παρ' ἐκείνοις ἄν τις τιμηθεὶς εἰς ταῦτα καὶ παρὰ τῶν ἄλλων πλεῖστ' ἂν ἐργάζοιτο χρήματα, ὥσπερ γε καὶ τραγῳδίας ποιητὴς παρ' ἡμῖν τιμηθείς.

C. 1. Vulgo, ὁρμήσειε· καὶ ἤδη δῆλον ὅτι.

D. 1. Vulgo εὐσχημονέστερον.

τοιγάρτοι ὃς ἂν οἴηται τραγῳδίαν καλῶς ποιεῖν, οὐκ ἔξωθεν κύ-
B κλῳ περὶ τὴν Ἀττικὴν κατὰ τὰς ἄλλας πόλεις ἐπιδεικνύμενος
περιέρχεται, ἀλλ' εὐθὺς δεῦρο φέρεται καὶ τοῖσδ' ἐπιδείκνυται
εἰκότως· τοὺς δ' ἐν ὅπλοις μαχομένους ἐγὼ τούτους ὁρῶ τὴν μὲν
Λακεδαίμονα ἡγουμένους εἶναι ἄβατον ἱερὸν καὶ οὐδ' ἄκρῳ ποδὶ
ἐπιβαίνοντας, κύκλῳ δὲ περιιόντας αὐτὴν καὶ πᾶσι μᾶλλον ἐπι-
δεικνυμένους, καὶ μάλιστα τούτοις οἳ κἂν αὐτοὶ ὁμολογήσειαν
πολλοὺς σφῶν προτέρους εἶναι πρὸς τὰ τοῦ πολέμου.

C VII. Ἔπειτα, ὦ Λυσίμαχε, οὐ πάνυ ὀλίγοις ἐγὼ τού-
των παραγέγονα ἐν αὐτῷ τῷ ἔργῳ, καὶ ὁρῶ οἷοί εἰσιν. ἔξεστι
δὲ καὶ αὐτόθεν ἡμῖν σκέψασθαι. ὥσπερ γὰρ ἐπίτηδες οὐδεὶς πώ-
ποτ' εὐδόκιμος γέγονεν ἐν τῷ πολέμῳ ἀνὴρ τῶν τὰ ὁπλιτικὰ ἐπι-
τηδευσάντων. καίτοι εἴς γε τἆλλα πάντα ἐκ τούτων οἱ ὀνομα-
στοὶ γίγνονται, ἐκ τῶν ἐπιτηδευσάντων ἕκαστα· οὗτοι δ', ὡς
ἔοικε, παρὰ τοὺς ἄλλους οὕτω σφόδρα εἰς τοῦτο δεδυστυχήκα-
σιν. ἐπεὶ καὶ τοῦτον τὸν Στησίλεων, ὃν ὑμεῖς μετ' ἐμοῦ ἐν το-
D σούτῳ ὄχλῳ ἐθεάσασθε ἐπιδεικνύμενον καὶ τὰ μεγάλα περὶ αὐ-
τοῦ λέγοντα ἃ ἔλεγεν, ἑτέρωθι ἐγὼ κάλλιον ἐθεασάμην ἐν τῇ
ἀληθείᾳ ὡς ἀληθῶς ἐπιδεικνύμενον οὐχ ἑκόντα. προσβαλούσης
γὰρ τῆς νεὼς ἐφ' ᾗ ἐπεβάτευε πρὸς ὁλκάδα τινά, ἐμάχετο ἔχων
δορυδρέπανον, διαφέρον δὴ ὅπλον ἅτε καὶ αὐτὸς τῶν ἄλλων δια-
φέρων. τὰ μὲν οὖν ἄλλα οὐκ ἄξια λέγειν περὶ τἀνδρός, τὸ δὲ
E σόφισμα τὸ τοῦ δρεπάνου τοῦ πρὸς τῇ λόγχῃ οἷον ἀπέβη. μα-
χομένου γὰρ αὐτοῦ ἐνέσχετό που ἐν τοῖς τῆς νεὼς σκεύεσι καὶ
ἀντελάβετο· εἷλκεν οὖν ὁ Στησίλεως βουλόμενος ἀπολῦσαι, καὶ
οὐχ οἷός τ' ἦν· ἡ δὲ ναῦς τὴν ναῦν παρῄει. τέως μὲν οὖν παρ-
έθει ἐν τῇ νηῒ ἀντεχόμενος τοῦ δόρατος· ἐπεὶ δὲ δὴ παρημεί-
βετο ἡ ναῦς τὴν ναῦν καὶ ἐπέσπα αὐτὸν τοῦ δόρατος ἐχόμενον,
ἠφίει τὸ δόρυ διὰ τῆς χειρός, ἕως ἄκρου τοῦ στύρακος ἀντελά-
184 βετο. ἦν δὲ γέλως καὶ κρότος ὑπὸ τῶν ἐκ τῆς ὁλκάδος ἐπί τε

B. 2. Vulgo ἐπιδείκνυσιν.

τῷ σχήματι αὐτοῦ, καὶ ἐπειδὴ βαλόντος τινὸς λίθῳ παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ ἐπὶ τὸ κατάστρωμα ἀφίεται τοῦ δόρατος, τότ' ἤδη καὶ οἱ ἐκ τῆς τριήρους οὐκέτι οἷοί τ' ἦσαν τὸν γέλωτα κατέχειν, ὁρῶντες αἰωρούμενον ἐκ τῆς ὁλκάδος τὸ δορυδρέπανον ἐκεῖνο. ἴσως μὲν οὖν εἴη ἄν τι ταῦτα, ὥσπερ Νικίας λέγει· οἷς δ' οὖν ἐγὼ ἐντετύχηκα, τοιαῦτ' ἄττα ἐστίν.

VIII. Ὃ οὖν καὶ ἐξ ἀρχῆς εἶπον, ὅτι εἴτε οὕτω σμικρὰς ὠφελείας ἔχει μάθημα ὄν, εἴτε μὴ ὂν φασὶ καὶ προσποιοῦνται αὐτὸ εἶναι μάθημα, οὐκ ἄξιον ἐπιχειρεῖν μανθάνειν. καὶ γὰρ οὖν μοι δοκεῖ, εἰ μὲν δειλός τις ὢν οἴοιτο αὐτὸ ἐπίστασθαι, θρασύτερος ἂν δι' αὐτὸ γενόμενος ἐπιφανέστερος ἂν γένοιτο οἷος ἦν· εἰ δ' ἀνδρεῖος, φυλαττόμενος ἂν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, εἰ καὶ σμικρὸν ἐξαμάρτοι, μεγάλας διαβολὰς ἴσχειν· ἐπίφθονος γὰρ ἡ προσποίησις τῆς τοιαύτης ἐπιστήμης, ὥστ' εἰ μή τι θαυμαστὸν ὅσον διαφέρει τῇ ἀρετῇ τῶν ἄλλων, οὐκ ἔσθ' ὅπως ἄν τις φύγοι τὸ καταγέλαστος γενέσθαι, φάσκων ἔχειν ταύτην τὴν ἐπιστήμην. τοιαύτη τις ἔμοιγε δοκεῖ, ὦ Λυσίμαχε, ἡ περὶ τοῦτο τὸ μάθημα εἶναι σπουδή· χρὴ δ' ὅπερ σοι ἐξ ἀρχῆς ἔλεγον, καὶ Σωκράτη τόνδε μὴ ἀφιέναι, ἀλλὰ δεῖσθαι συμβουλεύειν ὅπῃ δοκεῖ αὐτῷ περὶ τοῦ προκειμένου. B C

ΛΥ. Ἀλλὰ δέομαι ἔγωγε, ὦ Σώκρατες· καὶ γὰρ ὥσπερ ἔτι τοῦ διακρινοῦντος δοκεῖ μοι δεῖν ἡμῖν [ἡ βουλή.] εἰ μὲν γὰρ συνεφερέσθην τώδε, ἧττον ἂν τοῦ τοιούτου ἔδει· νῦν δέ — τὴν ἐναντίαν γάρ, ὡς ὁρᾷς, Λάχης Νικίᾳ ἔθετο — εὖ δὴ ἔχει ἀκοῦσαι καὶ σοῦ, ποτέρῳ τοῖν ἀνδροῖν σύμψηφος εἶ. D

IX. ΣΩ. Τί δαί, ὦ Λυσίμαχε; ὁπότερ' ἂν οἱ πλείους ἐπαινῶσιν ἡμῶν, τούτοις μέλλεις χρῆσθαι;

ΛΥ. Τί γὰρ ἄν τις καὶ ποιοίη, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Ἦ καὶ σύ, ὦ Μελησία, οὕτως ἂν ποιοίης; κἂν εἴ τις περὶ ἀγωνίας τοῦ υἱέος σοι βουλὴ εἴη τί χρὴ ἀσκεῖν, ἆρα E

B. 4. οἴοιτο. An προσποίοιτο?

D. 1. Circumscripsi ἡ βουλή. Supplendum videtur νυνδὴ ante ἔτι.

τοῖς πλείοσιν ἂν ἡμῶν πείθοιο, ἢ ἐκείνῳ ὅστις τυγχάνοι ὑπὸ παιδοτρίβῃ ἀγαθῷ πεπαιδευμένος καὶ ἠσκηκώς;

ΜΕ. Ἐκείνῳ εἰκός γ', ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Αὐτῷ ἄρ' ἂν μᾶλλον πείθοιο ἢ τέτταρσιν οὖσιν ἡμῖν;

ΜΕ. Ἴσως.

ΣΩ. Ἐπιστήμῃ γάρ, οἶμαι, δεῖ κρίνεσθαι ἀλλ' οὐ πλήθει τὸ μέλλον καλῶς κριθήσεσθαι.

ΜΕ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ νῦν χρὴ πρῶτον αὐτὸ τοῦτο σκέψα-
185 σθαι, εἰ ἔστι τις ἡμῶν τεχνικὸς περὶ οὗ βουλευόμεθα, ἢ οὔ· καὶ εἰ μὲν ἔστιν, ἐκείνῳ πείθεσθαι ἑνὶ ὄντι, τοὺς δ' ἄλλους ἐᾶν· εἰ δὲ μή, ἄλλον τινὰ ζητεῖν. ἢ περὶ σμικροῦ οἴεσθε νυνὶ κινδυνεύειν καὶ σὺ καὶ Λυσίμαχος, ἀλλ' οὐ περὶ τούτου τοῦ κτήματος, ὃ τῶν ὑμετέρων μέγιστον ὂν τυγχάνει; υἱέων γάρ που ἢ χρηστῶν ἢ τἀναντία γενομένων καὶ πᾶς ὁ οἶκος ὁ τοῦ πατρὸς οὕτως οἰκήσεται, ὁποῖοι ἂν τινες οἱ παῖδες γένωνται.

ΜΕ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Πολλὴν ἄρα δεῖ προμήθειαν αὐτοῦ ἔχειν.

ΜΕ. Πάνυ γε.

B ΣΩ. Πῶς οὖν, ὃ ἐγὼ ἄρτι ἔλεγον, ἐσκοποῦμεν ἄν, εἰ ἐβουλόμεθα σκέψασθαι τίς ἡμῶν περὶ ἀγωνίαν τεχνικώτατος; ἆρ' οὐχ ὁ μαθὼν καὶ ἐπιτηδεύσας, ᾧ καὶ διδάσκαλοι ἀγαθοὶ γεγονότες ἦσαν αὐτοῦ τούτου;

ΜΕ. Ἔμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἔτι πρότερον, τίνος ὄντος τούτου, οὗ ζητοῦμεν τοὺς διδασκάλους;

ΜΕ. Πῶς λέγεις;

X. ΣΩ. Ὧδ' ἴσως μᾶλλον κατάδηλον ἔσται. οὔ μοι δοκεῖ ἐξ ἀρχῆς ἡμῖν ὡμολογῆσθαι, τί ποτ' ἔστι περὶ οὗ βουλευόμεθα καὶ σκεπτόμεθα, ὅστις ἡμῶν τεχνικὸς καὶ τούτου ἕνεκα
C διδασκάλους ἐκτήσατο, καὶ ὅστις μή.

A. 7. Suspecta mihi sunt ὁποῖοι — γένωνται.

ΝΙ. Οὐ γάρ, ὦ Σώκρατες, περὶ τοῦ ἐν ὅπλοις μάχεσθαι σκοποῦμεν, εἴτε χρὴ αὐτὸ τοὺς νεανίσκους μανθάνειν εἴτε μή;

ΣΩ. Πάνυ μὲν οὖν, ὦ Νικία. ἀλλ' ὅταν περὶ φαρμάκου τις τοῦ πρὸς ὀφθαλμοὺς σκοπῆται, εἴτε χρὴ αὐτὸ ὑπαλείφεσθαι εἴτε μή, πότερον οἴει τότε εἶναι τὴν βουλὴν περὶ τοῦ φαρμάκου ἢ περὶ τῶν ὀφθαλμῶν;

ΝΙ. Περί τῶν ὀφθαλμῶν.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ ὅταν ἵππῳ χαλινὸν σκοπῆταί τις εἰ D
προσοιστέον ἢ μή, καὶ ὁπότε, τότε που περὶ τοῦ ἵππου βουλεύεται ἀλλ' οὐ περὶ τοῦ χαλινοῦ;

ΝΙ. Ἀληθῆ.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἑνὶ λόγῳ, ὅταν τίς τι ἕνεκά του σκοπῇ, περὶ ἐκείνου ἡ βουλὴ τυγχάνει οὖσα οὗ ἕνεκα ἐσκόπει, ἀλλ' οὐ περὶ τοῦ ὃ ἕνεκ' ἄλλου ἐζήτει.

ΝΙ. Ἀνάγκη.

ΣΩ. Δεῖ ἄρα καὶ τὸν σύμβουλον σκοπεῖν, ἆρα τεχνικός ἐστιν εἰς ἐκείνου θεραπείαν, οὗ ἕνεκα σκοποῦμεν ἃ σκοποῦμεν.

ΝΙ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν νῦν φαμὲν περὶ μαθήματος σκοπεῖν τῆς
ψυχῆς ἕνεκα τῆς τῶν νεανίσκων; E

ΝΙ. Ναί.

ΣΩ. Εἴ τις ἄρα ἡμῶν τεχνικὸς περὶ ψυχῆς θεραπείαν, καὶ οἷός τε καλῶς τοῦτο θεραπεῦσαι, καὶ ὅτῳ διδάσκαλοι ἀγαθοὶ γεγόνασι, τοῦτο σκεπτέον.

ΛΑ. Τί δ', ὦ Σώκρατες; οὔπω ἑώρακας ἄνευ διδασκάλων τεχνικωτέρους γεγονότας εἰς ἔνια ἢ μετὰ διδασκάλων;

ΣΩ. Ἔγωγε, ὦ Λάχης· οἷς γε σὺ οὐκ ἂν ἐθέλοις πιστεῦσαι, εἰ φαῖεν ἀγαθοὶ εἶναι δημιουργοί, εἰ μή τί σοι τῆς αὐτῶν
τέχνης ἔργον ἔχοιεν ἐπιδεῖξαι εὖ εἰργασμένον, καὶ ἓν καὶ πλείω. 186

ΛΑ. Τοῦτο μὲν ἀληθῆ λέγεις.

XI. ΣΩ. Καὶ ἡμᾶς ἄρα δεῖ, ὦ Λάχης τε καὶ Νικία, ἐπειδὴ Λυσίμαχος καὶ Μελησίας εἰς συμβουλὴν παρεκαλεσάτην

ἡμᾶς περὶ τοῖν υἱέοιν, προθυμούμενοι αὐτοῖν ὅ τι ἀρίστας γενέ-
σθαι τὰς ψυχάς, εἰ μέν φαμεν ἔχειν, ἐπιδεῖξαι αὐτοῖς καὶ δι-
δασκάλους οἵτινες [ἡμῶν γεγόνασιν] αὐτοὶ πρῶτοι ἀγαθοὶ ὄν-
τες καὶ πολλῶν νέων τεθεραπευκότες ψυχὰς ἔπειτα καὶ ἡμᾶς
B διδάξαντες φαίνονται· ἢ εἴ τις ἡμῶν αὐτῶν ἑαυτῷ διδάσκαλον
μὲν οὔ φησι γεγονέναι, ἀλλ' οὖν ἔργα αὐτὸς αὑτοῦ ἔχει εἰπεῖν
καὶ ἐπιδεῖξαι, τίνες Ἀθηναίων ἢ τῶν ξένων, ἢ δοῦλοι ἢ ἐλεύθε-
ροι, δι' ἐκεῖνον ὁμολογουμένως ἀγαθοὶ γεγόνασιν· εἰ δὲ μηδὲν
ἡμῖν τούτων ὑπάρχει, ἄλλους κελεύειν ζητεῖν καὶ μὴ ἐν ἑταί-
ρων ἀνδρῶν υἱέσι κινδυνεύειν διαφθείροντας τὴν μεγίστην αἰτίαν
ἔχειν ὑπὸ τῶν οἰκειοτάτων. ἐγὼ μὲν οὖν, ὦ Λυσίμαχέ τε καὶ
Μελησία, πρῶτος περὶ ἐμαυτοῦ λέγω ὅτι διδάσκαλός μοι οὐ γέ-
C γονε τούτου πέρι. καίτοι ἐπιθυμῶ γε τοῦ πράγματος ἐκ νέου
ἀρξάμενος. ἀλλὰ τοῖς μὲν σοφισταῖς οὐκ ἔχω τελεῖν μισθούς,
οἵπερ μόνοι ἐπηγγέλλοντό με οἷοί τ' εἶναι ποιῆσαι καλόν τε κἀ-
γαθόν· αὐτὸς δ' αὖ εὑρεῖν τὴν τέχνην ἀδυνατῶ ἔτι νυνί. εἰ δὲ
Νικίας ἢ Λάχης εὕρηκεν ἢ μεμάθηκεν, οὐκ ἂν θαυμάσαιμι·
καὶ γὰρ χρήμασιν ἐμοῦ δυνατώτεροι, ὥστε μαθεῖν παρ' ἄλλων,
καὶ ἅμα πρεσβύτεροι, ὥστε ἤδη εὑρηκέναι. δοκοῦσι δή μοι δυ-
D νατοὶ εἶναι παιδεῦσαι ἄνθρωπον· οὐ γὰρ ἄν ποτε ἀδεῶς ἀπε-
φαίνοντο περὶ ἐπιτηδευμάτων νέῳ χρηστῶν τε καὶ πονηρῶν, εἰ
μὴ αὑτοῖς ἐπίστευον ἱκανῶς εἰδέναι. τὰ μὲν οὖν ἄλλα ἔγωγε
τούτοις πιστεύω· ὅτι δὲ διαφέρεσθον ἀλλήλοιν, ἐθαύμασα. τοῦτ'
οὖν σου ἐγὼ ἀντιδέομαι, ὦ Λυσίμαχε, καθάπερ ἄρτι Λάχης μὴ
ἀφίεσθαί σε ἐμοῦ διεκελεύετο ἀλλὰ ἐρωτᾶν, καὶ ἐγὼ νῦν παρα-
κελεύομαί σοι μὴ ἀφίεσθαι Λάχητος μηδὲ Νικίου, ἀλλ' ἐρωτᾶν
E λέγοντα, ὅτι ὁ μὲν Σωκράτης οὔ φησιν ἐπαΐειν περὶ τοῦ πράγ-
ματος, οὐδ' ἱκανὸς εἶναι διακρῖναι ὁπότερος ὑμῶν ἀληθῆ λέγει·
οὔτε γὰρ εὑρετὴς οὔτε μαθητὴς οὐδενὸς περὶ τῶν τοιούτων γε-
γονέναι· σὺ δ', ὦ Λάχης καὶ Νικία, εἴπατον ἡμῖν ἑκάτερος, τίνι
δὴ δεινοτάτῳ συγγεγόνατον περὶ τῆς τῶν νέων τροφῆς, καὶ

A. 7. ἡ. γ. seclusi.

πότερα μαθόντε παρά του ἐπίστασθον ἢ αὐτὼ ἐξευρόντε, καὶ εἰ μὲν μαθόντε, τίς ὁ διδάσκαλος ἑκατέρῳ καὶ τίνες ἄλλοι ὁμό- 187
τεχνοι αὐτοῖς, ἵν', ἂν μὴ ὑμῖν σχολὴ ᾖ ὑπὸ τῶν τῆς πόλεως πραγμάτων, ἐπ' ἐκείνους ἴωμεν καὶ πείθωμεν ἢ δώροις ἢ χάρισιν ἢ ἀμφότερα ἐπιμεληθῆναι καὶ τῶν ἡμετέρων καὶ τῶν ὑμετέρων παίδων, ὅπως μὴ καταισχύνωσι τοὺς αὐτῶν προγόνους φαῦλοι γενόμενοι· εἰ δ' αὐτοὶ εὑρεταὶ γεγονότε τοῦ τοιούτου, δότε παράδειγμα, τίνων ἤδη ἄλλων ἐπιμεληθέντες ἐκ φαύλων καλούς τε κἀγαθοὺς ἐποιήσατε. εἰ γὰρ νῦν πρῶτον ἄρξεσθε παι- B
δεύειν, σκοπεῖν χρὴ μὴ οὐκ ἐν τῷ Καρὶ ὑμῖν ὁ κίνδυνος κινδυνεύηται, ἀλλ' ἐν τοῖς υἱέσι τε καὶ ἐν τοῖς τῶν φίλων παισί, καὶ ἀτεχνῶς τὸ λεγόμενον [κατὰ τὴν παροιμίαν] ὑμῖν συμβαίνῃ ἐν πίθῳ ἡ κεραμεία γιγνομένη. λέγετε οὖν, τί τούτων ἢ φατὲ ὑμῖν ὑπάρχειν τε καὶ προσήκειν, ἢ οὔ φατε. ταῦτ', ὦ Λυσίμαχε, παρ' αὐτῶν πυνθάνου τε καὶ μὴ μεθίει τοὺς ἄνδρας.

XII. ΛΥ. Καλῶς μὲν ἔμοιγε δοκεῖ, ὦ ἄνδρες, Σωκράτης λέγειν· εἰ δὲ βουλομένοις ὑμῖν ἐστὶ περὶ τῶν τοιούτων ἐρω- C
τᾶσθαί τε καὶ διδόναι λόγον, αὐτοὺς δὴ χρὴ γιγνώσκειν, ὦ Νικία τε καὶ Λάχης. ἐμοὶ μὲν γὰρ καὶ Μελησίᾳ τῷδε δῆλον ὅτι ἡδομένοις ἂν εἴη, εἰ πάντα, ἃ Σωκράτης ἐρωτᾷ, ἐθέλοιτε λόγῳ διεξιέναι· καὶ γὰρ ἐξ ἀρχῆς ἐντεῦθεν ἠρχόμην λέγων, ὅτι εἰς συμβουλὴν διὰ ταῦτα ὑμᾶς παρακαλέσαιμεν, ὅτι μεμεληκέναι ὑμῖν ἡγούμεθα, ὡς εἰκός, περὶ τῶν τοιούτων, καὶ ἄλλως καὶ ἐπειδὴ οἱ παῖδες ὑμῖν ὀλίγου ὥσπερ οἱ ἡμέτεροι ἡλικίαν ἔχουσι D
παιδεύεσθαι. εἰ οὖν ὑμῖν μή τι διαφέρει, εἴπατε καὶ κοινῇ μετὰ Σωκράτους σκέψασθε, διδόντες τε καὶ δεχόμενοι λόγον παρ' ἀλλήλων· εὖ γὰρ καὶ τοῦτο λέγει ὅδε, ὅτι περὶ τοῦ μεγίστου νῦν βουλευόμεθα τῶν ἡμετέρων. ἀλλ' ὁρᾶτε εἰ δοκεῖ χρῆναι οὕτω ποιεῖν.

ΝΙ. Ὦ Λυσίμαχε, δοκεῖς μοι ὡς ἀληθῶς Σωκράτη πατρόθεν γιγνώσκειν μόνον, αὐτῷ δ' οὐ συγγεγονέναι ἀλλ' ἢ παιδὶ

B. 4. κ. τ. π. seclusi.

E ὄντι, εἴ που ἐν τοῖς δημόταις μετὰ τοῦ πατρὸς ἀκολουθῶν ἐπλη-
σίασέ σοι ἢ ἐν ἱερῷ ἢ ἐν ἄλλῳ τῳ συλλόγῳ τῶν δημοτῶν· ἐπειδὴ
δὲ πρεσβύτερος γέγονεν, οὐκ ἐντετυχηκὼς τῷ ἀνδρὶ δῆλος εἶ.

ΛΥ. Τί μάλιστα, ὦ Νικία;

XIII. ΝΙ. Οὔ μοι δοκεῖς εἰδέναι ὅτι, ὃς ἂν ἐγγύτατα
Σωκράτους ᾖ λόγῳ, ὥσπερ σὺ γένει, καὶ πλησιάζῃ διαλεγόμενος,
ἀνάγκη αὐτῷ, ἐὰν ἄρα καὶ περὶ ἄλλου του πρότερον ἄρξηται
διαλέγεσθαι, μὴ παύεσθαι ὑπὸ τούτου περιαγόμενον τῷ λόγῳ,
πρὶν ἂν ἐμπέσῃ εἰς τὸ διδόναι περὶ αὑτοῦ λόγον, ὅντινα τρόπον
188 νῦν τε ζῇ καὶ ὅντινα τὸν παρεληλυθότα βίον βεβίωκεν· ἐπειδὰν
δ' ἐμπέσῃ, ὅτι οὐ πρότερον αὐτὸν ἀφήσει Σωκράτης, πρὶν ἂν
βασανίσῃ ταῦτα εὖ τε καὶ καλῶς ἅπαντα. ἐγὼ δὲ συνήθης τέ
εἰμι τῷδε καὶ οἶδ' ὅτι ἀνάγκη ὑπὸ τούτου πάσχειν ταῦτα, καὶ
ἔτι γε αὐτὸς ὅτι πείσομαι ταῦτα εὖ οἶδα· χαίρω γάρ, ὦ Λυσί-
μαχε, τῷ ἀνδρὶ πλησιάζων, καὶ οὐδὲν οἶμαι κακὸν εἶναι τὸ
ὑπομιμνήσκεσθαι ὅ τι μὴ καλῶς ἢ πεποιήκαμεν ἢ ποιοῦμεν, ἀλλ'
B εἰς τὸν ἔπειτα βίον προμηθέστερον ἀνάγκη εἶναι τὸν ταῦτα μὴ
φεύγοντα, ἀλλ' ἐθέλοντα κατὰ τὸ τοῦ Σόλωνος καὶ ἀξιοῦντα
μανθάνειν ἕωσπερ ἂν ζῇ, καὶ μὴ οἰόμενον αὐτὸ τὸ γῆρας νοῦν
ἔχον προσιέναι. ἐμοὶ μὲν οὖν οὐδὲν ἄηθες οὐδ' αὖ ἀηδὲς ὑπὸ
Σωκράτους βασανίζεσθαι, ἀλλὰ καὶ πάλαι σχεδόν τι ἠπιστά-
μην, ὅτι οὐ περὶ τῶν μειρακίων ἡμῖν ὁ λόγος ἔσοιτο Σωκράτους
παρόντος, ἀλλὰ περὶ ἡμῶν αὐτῶν. ὅπερ οὖν λέγω, τὸ μὲν ἐμὸν
C οὐδὲν κωλύει Σωκράτει συνδιατρίβειν ὅπως οὗτος βούλεται· Λά-
χητα δὲ τόνδε ὅρα ὅπως ἔχει περὶ τοῦ τοιούτου.

XIV. ΛΑ. Ἁπλοῦν τό γ' ἐμόν, ὦ Νικία, περὶ λόγων
ἐστίν· εἰ δὲ βούλει, οὐχ ἁπλοῦν, ἀλλὰ διπλοῦν. καὶ γὰρ ἂν
δόξαιμί τῳ φιλόλογος εἶναι καὶ αὖ μισόλογος. ὅταν μὲν γὰρ
ἀκούω ἀνδρὸς περὶ ἀρετῆς διαλεγομένου ἢ περί τινος σοφίας
ὡς ἀληθῶς ὄντος ἀνδρὸς καὶ ἀξίου τῶν λόγων ὧν λέγει, χαίρω

E. 6. Vulgo ὥσπερ γένει. Inserui σύ.

ὑπερφυῶς, θεώμενος ἅμα τόν τε λέγοντα καὶ τὰ λεγόμενα ὅτι D πρέποντα ἀλλήλοις καὶ ἁρμόττοντά ἐστι· καὶ κομιδῇ μοι δοκεῖ μουσικὸς ὁ τοιοῦτος εἶναι, ἁρμονίαν καλλίστην ἡρμοσμένος οὐ λύραν οὐδὲ παιδιᾶς ὄργανα, ἀλλὰ τῷ ὄντι [ζῆν ἡρμοσμένος οὗ] αὐτὸς αὑτοῦ τὸν βίον σύμφωνον τοῖς λόγοις πρὸς τὰ ἔργα, ἀτεχνῶς δωριστὶ ἀλλ' οὐκ ἰαστί οἴομαι, οὐδὲ φρυγιστὶ οὐδὲ λυδιστί, ἀλλ' ἥπερ μόνη Ἑλληνική ἐστιν ἁρμονία. ὁ μὲν οὖν τοιοῦτος χαίρειν με ποιεῖ φθεγγόμενος καὶ δοκεῖν ὁτῳοῦν φιλόλογον εἶναι· E οὕτω σφόδρα ἀποδέχομαι παρ' αὐτοῦ τὰ λεγόμενα· ὁ δὲ τἀναντία τούτου πράττων λυπεῖ με, ὅσῳ ἂν δοκῇ ἄμεινον λέγειν, τοσούτῳ μᾶλλον, καὶ ποιεῖ αὖ δοκεῖν εἶναι μισόλογον. Σωκράτους δ' ἐγὼ τῶν μὲν λόγων οὐκ ἔμπειρός εἰμι, ἀλλὰ πρότερον, ὡς ἔοικε, τῶν ἔργων ἐπειράθην, καὶ ἐκεῖ αὐτὸν εὗρον ἄξιον ὄντα λόγων καλῶν καὶ πάσης παρρησίας. εἰ οὖν καὶ τοῦτο ἔχει, 189 συμβούλομαι τἀνδρί, καὶ ἥδιστ' ἂν ἐξεταζοίμην ὑπὸ τοῦ τοιούτου, καὶ οὐκ ἂν ἀχθοίμην μανθάνων, ἀλλὰ καὶ ἐγὼ τῷ Σόλωνι, ἓν μόνον προσλαβών, ξυγχωρῶ· γηράσκων γὰρ πολλὰ διδάσκεσθαι ἐθέλω ὑπὸ χρηστῶν μόνον. τοῦτο γάρ μοι συγχωρείτω, ἀγαθὸν καὶ αὐτὸν εἶναι τὸν διδάσκαλον, ἵνα μὴ δυσμαθὴς φαίνωμαι ἀηδῶς μανθάνων· εἰ δὲ νεώτερος ὁ διδάσκων ἔσται ἢ μήπω ἐν δόξῃ ὢν ἤ τι ἄλλο τῶν τοιούτων ἔχων, οὐδέν μοι μέ- B λει. σοὶ οὖν, ὦ Σώκρατες, ἐγὼ ἐπαγγέλλομαι καὶ διδάσκειν καὶ ἐλέγχειν ἐμὲ ὅ τι ἂν βούλῃ, καὶ μανθάνειν γε ὅ τι αὖ ἐγὼ οἶδα· οὕτω σὺ παρ' ἐμοὶ διάκεισαι ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας, ᾗ μετ' ἐμοῦ συνδιεκινδύνευσας καὶ ἔδωκας σαυτοῦ πεῖραν ἀρετῆς, ἣν χρὴ διδόναι τὸν μέλλοντα δικαίως δώσειν. λέγ' οὖν ὅ τί σοι φίλον, μηδὲν τὴν ἡμετέραν ἡλικίαν ὑπόλογον ποιούμενος.

XV. ΣΩ. Οὐ τὰ ὑμέτερα, ὡς ἔοικεν, αἰτιασόμεθα μὴ C οὐχ ἕτοιμα εἶναι καὶ συμβουλεύειν καὶ συσκοπεῖν.

D. 4. ζῆν ἡρμοσμένος pariter damnanda atque οὗ, quamvis antiquius inserta.

D. 6. Vulgo οἴομαι δὲ, tanquam Phrygius modus Ionico minus solutus esset.

ΛΥ. Ἀλλ᾽ ἡμέτερον δὴ ἔργον, ὦ Σώκρατες· ἕνα γάρ σε ἔγωγε ἡμῶν τίθημι· σκόπει οὖν ἀντ᾽ ἐμοῦ ὑπὲρ τῶν νεανίσκων, ὅ τι δεόμεθα παρὰ τῶνδε πυνθάνεσθαι, καὶ συμβούλευε διαλεγόμενος τούτοις. ἐγὼ μὲν γὰρ καὶ ἐπιλανθάνομαι ἤδη τὰ πολλὰ διὰ τὴν ἡλικίαν ὧν ἂν διανοηθῶ ἐρέσθαι καὶ αὖ ἃ ἂν ἀκούσω· ἐὰν δὲ μεταξὺ ἄλλοι λόγοι γένωνται, οὐ πάνυ μέμνημαι. ὑμεῖς
D οὖν λέγετε καὶ διέξιτε πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς περὶ ὧν προὐθέμεθα· ἐγὼ δ᾽ ἀκούσομαι καὶ ἀκούσας αὖ μετὰ Μελησίου τοῦδε ποιήσω τοῦτο ὅ τι ἂν καὶ ὑμῖν δοκῇ.

ΣΩ. Πειστέον, ὦ Νικία τε καὶ Λάχης, Λυσιμάχῳ καὶ Μελησίᾳ. ἃ μὲν οὖν νῦν δὴ ἐπεχειρήσαμεν σκοπεῖν, τίνες οἱ διδάσκαλοι ἡμῖν τῆς τοιαύτης παιδείας γεγόνασιν ἢ τίνας ἄλλους βελτίους πεποιήκαμεν, ἴσως μὲν οὐ κακῶς ἔχει ἐξετάζειν
E καὶ τὰ τοιαῦτα ἡμᾶς αὐτούς· ἀλλ᾽ οἶμαι καὶ ἡ τοιάδε σκέψις εἰς ταὐτὸν φέρει, σχεδὸν δέ τι καὶ μᾶλλον ἐξ ἀρχῆς [εἴη ἄν.] εἰ γὰρ τυγχάνομεν ἐπιστάμενοι ὁτουοῦν πέρι, ὅτι παραγενόμενόν τῳ βέλτιον ποιεῖ ἐκεῖνο ᾧ παρεγένετο, καὶ προσέτι οἷοί τέ ἐσμεν αὐτὸ ποιεῖν παραγίγνεσθαι ἐκείνῳ, δῆλον ὅτι αὐτό γε ἴσμεν τοῦτο, οὗ πέρι σύμβουλοι ἂν γενώμεθα ὡς ἄν τις αὐτὸ ῥᾷστα καὶ ἄριστα κτήσαιτο. ἴσως οὖν οὐ μανθάνετέ μου ὅ τι λέγω, ἀλλ᾽
190 ὧδε ῥᾷον μαθήσεσθε. εἰ τυγχάνομεν ἐπιστάμενοι, ὅτι ὄψις παραγενομένη ὀφθαλμοῖς βελτίους ποιεῖ ἐκείνους οἷς παρεγένετο, καὶ προσέτι οἷοί τέ ἐσμεν ποιεῖν αὐτὴν παραγίγνεσθαι ὄμμασι, δῆλον ὅτι ὄψιν γε ἴσμεν αὐτὴν ὅ τι ποτ᾽ ἔστιν, [ἧς πέρι σύμβουλοι ἂν γενοίμεθα ὡς ἄν τις αὐτὴν ῥᾷστα καὶ ἄριστα κτήσαιτο.] εἰ γὰρ μηδ᾽ αὐτὸ τοῦτο εἰδεῖμεν, ὅ τί ποτ᾽ ἔστιν ὄψις ἢ ὅ τι ἔστιν ἀκοή, σχολῇ ἂν σύμβουλοί γε ἄξιοι λόγου γενοίμεθα [καὶ ἰατροὶ] ἢ περὶ ὀφθαλμῶν ἢ περὶ ὤτων, ὅντινα τρόπον ἢ ἀκοὴν ἢ ὄψιν
B κάλλιστ᾽ ἂν κτήσαιτό τις.

E. 2. εἴη ἂν uncinis inclusi. Debebat saltem ἂν εἴη esse.

E. 6. Vulgo γενοίμεθα. Mox expuli ἄν.

A. 4. 5. ἧς — κτήσαιτο damnavi, et mox καὶ ἰατροί.

ΛΑ. Ἀληθῆ λέγεις, ὦ Σώκρατες.

XVI. ΣΩ. Οὐκοῦν, ὦ Λάχης, καὶ νῦν ἡμᾶς τώδε παρακαλεῖτον εἰς συμβουλήν, τίν' ἂν τρόπον τοῖς υἱέσιν αὐτῶν ἀρετὴ παραγενομένη ταῖς ψυχαῖς ἀμείνους ποιήσειεν;

ΛΑ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν τοῦτό γ' ὑπάρχειν δεῖ, τὸ εἰδέναι ὅ τί ποτ' ἔστιν ἀρετή; εἰ γάρ που μηδ' ἀρετὴν εἰδεῖμεν τὸ παράπαν ὅ τί ποτε τυγχάνει ὄν, τίν' ἂν τρόπον τούτου σύμβουλοι γενοίμεθα ὁτῳοῦν, ὅπως ἂν αὐτὸ κάλλιστα κτήσαιτο; C

ΛΑ. Οὐδένα, ἔμοιγε δοκεῖ, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Φαμὲν ἄρα, ὦ Λάχης, εἰδέναι αὐτὸ ὅ τι ἔστιν.

ΛΑ. Φαμὲν μέντοι.

ΣΩ. Οὐκοῦν ὅ γ' ἴσμεν, κἂν εἴποιμεν δήπου τί ἐστιν.

ΛΑ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΣΩ. Μὴ τοίνυν, ὦ ἄριστε, περὶ ὅλης ἀρετῆς εὐθέως σκοπώμεθα· πλέον γὰρ ἴσως ἔργον· ἀλλὰ μέρους τινὸς πέρι πρῶτον ἴδωμεν, εἰ ἱκανῶς ἔχομεν πρὸς τὸ εἰδέναι· καὶ ἡμῖν, ὡς τὸ εἰκός, ῥᾴων ἡ σκέψις ἔσται. D

ΛΑ. Ἀλλ' οὕτω ποιῶμεν, ὦ Σώκρατες, ὡς σὺ βούλει.

ΣΩ. Τί οὖν ἂν προελοίμεθα τῶν τῆς ἀρετῆς μερῶν; ἢ δῆλον δὴ ὅτι τοῦτο εἰς ὃ τείνειν δοκεῖ ἡ ἐν τοῖς ὅπλοις μάθησις; δοκεῖ δέ που τοῖς πολλοῖς εἰς ἀνδρείαν. ἦ γάρ;

ΛΑ. Καὶ μάλα δὴ οὕτω δοκεῖ.

ΣΩ. Τοῦτο τοίνυν πρῶτον ἐπιχειρήσωμεν, ὦ Λάχης, εἰπεῖν, ἀνδρεία τί ποτ' ἐστίν· ἔπειτα μετὰ τοῦτο σκεψόμεθα καὶ ὅτῳ ἂν τρόπῳ τοῖς νεανίσκοις παραγένοιτο, καθ' ὅσον οἷόν τε ἐξ E ἐπιτηδευμάτων τε καὶ μαθημάτων παραγενέσθαι. ἀλλὰ πειρῶ εἰπεῖν ὃ λέγω, τί ἐστιν ἀνδρεία.

XVII. ΛΑ. Οὐ μὰ τὸν Δία, ὦ Σώκρατες, οὐ χαλεπὸν εἰπεῖν· εἰ γάρ τις ἐθέλοι ἐν τῇ τάξει μένων ἀμύνεσθαι τοὺς πολεμίους καὶ μὴ φεύγοι, εὖ ἴσθι ὅτι ἀνδρεῖος ἂν εἴη.

ΣΩ. Εὖ μὲν λέγεις, ὦ Λάχης· ἀλλ' ἴσως ἐγὼ αἴτιος,

οὐ σαφῶς εἰπών, τὸ σὲ ἀποκρίνασθαι μὴ τοῦτο ὃ διανοούμενος ἠρόμην, ἀλλ' ἕτερον.

ΛΑ. Πῶς τοῦτο λέγεις, ὦ Σώκρατες;

191 ΣΩ. Ἐγὼ φράσω, ἐὰν οἷός τε γένωμαι. ἀνδρεῖός που οὗτος, ὃν καὶ σὺ λέγεις, ὃς ἂν ἐν τῇ τάξει μένων μάχηται τοῖς πολεμίοις.

ΛΑ. Ἐγὼ γοῦν φημί.

ΣΩ. Καὶ γὰρ ἐγώ. ἀλλὰ τί αὖ ὅδε, ὃς ἂν φεύγων μάχηται τοῖς πολεμίοις, ἀλλὰ μὴ μένων;

ΛΑ. Πῶς φεύγων;

ΣΩ. Ὥσπερ που καὶ Σκύθαι λέγονται οὐχ ἧττον φεύγοντες ἢ διώκοντες μάχεσθαι, καὶ Ὅμηρός που ἐπαινῶν τοὺς
B τοῦ Αἰνείου ἵππους κραιπνὰ μάλ' ἔνθα καὶ ἔνθα ἔφη αὐτοὺς ἐπίστασθαι διώκειν ἠδὲ φέβεσθαι· καὶ αὐτὸν τὸν Αἰνείαν κατὰ τοῦτ' ἐνεκωμίασε, κατὰ τὴν τοῦ φόβου ἐπιστήμην, καὶ εἶπεν αὐτὸν εἶναι μήστωρα φόβοιο.

ΛΑ. Καὶ καλῶς γε, ὦ Σώκρατες· περὶ ἁρμάτων γὰρ ἔλεγε· καὶ σὺ τὸ τῶν Σκυθῶν ἱππέων πέρι λέγεις. τὸ μὲν γὰρ ἱππικὸν [τὸ ἐκείνων] οὕτω μάχεται, τὸ δὲ ὁπλιτικόν τό γε τῶν Ἑλλήνων, ὡς ἐγὼ λέγω.

ΣΩ. Πλήν γ' ἴσως, ὦ Λάχης, τὸ Λακεδαιμονίων. Λα-
C κεδαιμονίους γάρ φασιν ἐν Πλαταιαῖς, ἐπειδὴ πρὸς τοῖς γερροφόροις ἐγένοντο, οὐκ ἐθέλειν μένοντας πρὸς αὐτοὺς μάχεσθαι, ἀλλὰ φεύγειν, ἐπειδὴ δ' ἐλύθησαν αἱ τάξεις τῶν Περσῶν, ἀναστρεφομένους ὥσπερ ἱππέας μάχεσθαι καὶ οὕτω νικῆσαι τὴν ἐκεῖ μάχην.

ΛΑ. Ἀληθῆ λέγεις.

XVIII. ΣΩ. Τοῦτο τοίνυν ἄρτι ἔλεγον, ὅτι ἐγὼ αἴτιος μὴ καλῶς σ' ἀποκρίνασθαι, ὅτι οὐ καλῶς ἠρόμην. βουλόμενος
D γάρ σου πυθέσθαι μὴ μόνον τοὺς ἐν τῷ ὁπλιτικῷ ἀνδρείους, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐν τῷ ἱππικῷ καὶ ἐν ξύμπαντι τῷ πολεμικῷ εἴδει, καὶ

B. 7. τ. ἐ. seclusi.

μὴ μόνον τοὺς ἐν τῷ πολέμῳ, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐν τοῖς πρὸς τὴν θάλατταν κινδύνοις ἀνδρείους ὄντας, καὶ ὅσοι γε πρὸς νόσους καὶ ὅσοι πρὸς πενίας ἢ καὶ πρὸς τὰ πολιτικὰ ἀνδρεῖοί εἰσι, καὶ ἔτι αὖ μὴ μόνον ὅσοι πρὸς λύπας ἀνδρεῖοί εἰσιν ἢ φόβους, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἐπιθυμίας ἢ ἡδονὰς δεινοὶ μάχεσθαι, καὶ μένοντες ἢ ἀναστρέφοντες — εἰσὶ γάρ πού τινες, ὦ Λάχης, καὶ ἐν τοῖς E
τοιούτοις ἀνδρεῖοι.

ΛΑ. Καὶ σφόδρα, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἀνδρεῖοι μὲν πάντες οὗτοί εἰσιν, ἀλλ' οἱ μὲν ἐν ἡδοναῖς, οἱ δ' ἐν λύπαις, οἱ δ' ἐν ἐπιθυμίαις, οἱ δ' ἐν φόβοις τὴν ἀνδρείαν κέκτηνται· οἱ δέ γ', οἶμαι, δειλίαν ἐν τοῖς αὐτοῖς τούτοις.

ΛΑ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Τί ποτε ὂν ἑκάτερον τούτων, τοῦτο ἐπυνθανόμην. πάλιν οὖν πειρῶ εἰπεῖν ἀνδρείαν πρῶτον, τί ὂν ἐν πᾶσι τούτοις ταὐτόν ἐστιν· ἢ οὔπω καταμανθάνεις ὃ λέγω;

ΛΑ Οὐ πάνυ τι.

XIX. ΣΩ. Ἀλλ' ὧδε λέγω, ὥσπερ ἂν εἰ τάχος ἠρώτων 192
τί ποτ' ἐστίν, ὃ καὶ ἐν τῷ τρέχειν τυγχάνει ὂν ἡμῖν καὶ ἐν τῷ κιθαρίζειν καὶ ἐν τῷ λέγειν καὶ ἐν τῷ μανθάνειν καὶ ἐν ἄλλοις πολλοῖς, καὶ σχεδόν τι αὐτὸ κεκτήμεθα, οὗ καὶ πέρι ἄξιον λέγειν, ἢ ἐν ταῖς τῶν χειρῶν πράξεσιν ἢ σκελῶν ἢ στόματός τε καὶ φωνῆς ἢ διανοίας· ἢ οὐχ οὕτω καὶ σὺ λέγεις;

ΛΑ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Εἰ τοίνυν τίς μ' ἔροιτο· ὦ Σώκρατες, τί λέγεις τοῦτ', ὃ ἐν πᾶσιν ὀνομάζεις ταχυτῆτα εἶναι; εἴποιμ' ἂν αὐτῷ, ὅτι τὴν ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ πολλὰ διαπραττομένην δύναμιν ταχυ- B
τῆτα ἔγωγε καλῶ καὶ περὶ φωνὴν καὶ περὶ δρόμον καὶ περὶ τἆλλα πάντα.

ΛΑ. Ὀρθῶς γε σὺ λέγων.

ΣΩ. Πειρῶ δὴ καὶ σύ, ὦ Λάχης, τὴν ἀνδρείαν οὕτως εἰπεῖν, τίς οὖσα δύναμις ἡ αὐτὴ ἐν ἡδονῇ καὶ ἐν λύπῃ καὶ ἐν

ἅπασιν οἷς νῦν δὴ ἐλέγομεν αὐτὴν εἶναι, ἔπειτα ἀνδρεία κέκληται.

ΛΑ. Δοκεῖ τοίνυν μοι καρτερία τις εἶναι τῆς ψυχῆς, εἰ τό γε διὰ πάντων περὶ ἀνδρείας πεφυκὸς δεῖ εἰπεῖν.

C ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν δεῖ, εἴ γε τὸ ἐρωτώμενον ἀποκρινούμεθα ἡμῖν αὐτοῖς. τοῦτο τοίνυν ἔμοιγε φαίνεται, ὅτι οὐ πᾶσά γε, ὡς ἐγῷμαι, καρτερία ἀνδρεία σοι φαίνεται· τεκμαίρομαι δ' ἐνθένδε· σχεδὸν γάρ τι οἶδα, ὦ Λάχης, ὅτι τῶν πάνυ καλῶν πραγμάτων ἡγεῖ σὺ ἀνδρείαν εἶναι.

ΛΑ. Εὖ μὲν οὖν ἴσθι ὅτι τῶν καλλίστων.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἡ μὲν μετὰ φρονήσεως καρτερία καλὴ κἀγαθή;

ΛΑ. Πάνυ γε.

D ΣΩ. Τί δ' ἡ μετ' ἀφροσύνης; οὐ τοὐναντίον ταύτῃ βλαβερὰ καὶ κακοῦργος;

ΛΑ. Ναί.

ΣΩ. Καλὸν οὖν τι φήσεις σὺ εἶναι τὸ τοιοῦτον, ὂν κακοῦργόν τε καὶ βλαβερόν;

ΛΑ. Οὔκουν δίκαιόν γ', ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα τήν γε τοιαύτην καρτερίαν ἀνδρείαν ὁμολογήσεις εἶναι, ἐπειδήπερ οὐ καλή ἐστιν, ἡ δὲ ἀνδρεία καλόν ἐστιν.

ΛΑ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Ἡ φρόνιμος ἄρα καρτερία κατὰ τὸν σὸν λόγον ἀνδρεία ἂν εἴη.

ΛΑ. Ἔοικεν.

E XX. ΣΩ. Ἴδωμεν δή, ἡ εἰς τί φρόνιμος; ἢ ἡ εἰς ἅπαντα καὶ τὰ μεγάλα καὶ τὰ σμικρά; οἷον εἴ τις καρτερεῖ ἀναλίσκων ἀργύριον φρονίμως, εἰδὼς ὅτι ἀναλώσας πλέον κτήσεται, τοῦτον ἀνδρεῖον καλοίης ἄν;

B. 10. Pro περὶ legerim μέρος, vel περὶ ἀνδρείας expulerim.

E. 3. Vulgo ἐκτήσεται.

ΛΑ. Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε.

ΣΩ. Ἀλλ' οἷον εἴ τις ἰατρὸς ὤν, περιπλευμονίᾳ τοῦ υἱέος ἐχομένου ἢ ἄλλου τινὸς καὶ δεομένου πιεῖν ἢ φαγεῖν δοῦναι, μὴ 193
κάμπτοιτο ἀλλὰ καρτεροίη;

ΛΑ. Οὐδ' ὁπωστιοῦν οὐδ' αὕτη.

ΣΩ. Ἀλλ' ἐν πολέμῳ καρτεροῦντα ἄνδρα καὶ ἐθέλοντα μάχεσθαι φρονίμως λογιζόμενον, εἰδότα μὲν ὅτι βοηθήσουσιν ἄλλοι αὐτῷ, πρὸς ἐλάττους δὲ καὶ φαυλοτέρους μαχεῖται ἢ μεθ' ὧν αὐτός ἐστιν, ἔτι δὲ χωρία ἔχει κρείττω, τοῦτον τὸν μετὰ τῆς τοιαύτης φρονήσεως καὶ παρασκευῆς καρτεροῦντα ἀνδρειότερον ἂν φαίης ἢ τὸν ἐν τῷ ἐναντίῳ στρατοπέδῳ ἐθέλοντα ὑπομένειν τε καὶ καρτερεῖν;

ΛΑ. Τὸν ἐν τῷ ἐναντίῳ, ἔμοιγε δοκεῖ, ὦ Σώκρατες. B

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν ἀφρονεστέρα γε ἡ τούτου ἢ ἡ τοῦ ἑτέρου καρτερία.

ΛΑ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Καὶ τὸν μετ' ἐπιστήμης ἄρα ἱππικῆς καρτεροῦντα ἐν ἱππομαχίᾳ ἧττον φήσεις ἀνδρεῖον εἶναι ἢ τὸν ἄνευ ἐπιστήμης.

ΛΑ. Ἔμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Καὶ τὸν μετὰ σφενδονητικῆς ἢ τοξικῆς ἢ ἄλλης C
τινὸς τέχνης καρτεροῦντα.

ΛΑ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Καὶ ὅσοι ἂν ἐθέλωσιν εἰς φρέαρ καταβαίνοντες καὶ κολυμβῶντες καρτερεῖν ἐν τούτῳ τῷ ἔργῳ, μὴ ὄντες δεινοί, ἢ ἔν τινι ἄλλῳ τοιούτῳ, ἀνδρειοτέρους φήσεις τῶν ταῦτα δεινῶν.

ΛΑ. Τί γὰρ ἄν τις ἄλλο φαίη, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Οὐδέν, εἴπερ οἴοιτό γε οὕτως.

ΛΑ. Ἀλλὰ μὴν οἶμαί γε.

ΣΩ. Καὶ μήν που ἀφρονεστέρως γε, ὦ Λάχης, οἱ τοιοῦτοι κινδυνεύουσί τε καὶ καρτεροῦσιν ἢ οἱ μετὰ τέχνης αὐτὸ πράττοντες.

ΛΑ. Φαίνονται.

D ΣΩ. Οὐκοῦν αἰσχρὰ ἡ ἄφρων τόλμα τε καὶ καρτέρησις ἐν τῷ πρόσθεν ἐφάνη ἡμῖν οὖσα καὶ βλαβερά;

ΛΑ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ἡ δέ γε ἀνδρεία ὡμολογεῖτο καλόν τι εἶναι.

ΛΑ. Ὡμολογεῖτο γάρ.

ΣΩ. Νῦν δ' αὖ πάλιν φαμὲν ἐκεῖνο τὸ αἰσχρόν, τὴν ἄφρονα καρτέρησιν, ἀνδρείαν εἶναι.

ΛΑ. Ἐοίκαμεν.

ΣΩ. Καλῶς οὖν σοι δοκοῦμεν λέγειν;

ΛΑ. Μὰ τὸν Δί', ὦ Σώκρατες, ἐμοί μὲν οὔ.

XXI. ΣΩ. Οὐκ ἄρα που κατὰ τὸν σὸν λόγον δωριστὶ

E ἡρμόσμεθα ἐγώ τε καὶ σύ, ὦ Λάχης· τὰ γὰρ ἔργα οὐ ξυμφωνεῖ ἡμῖν τοῖς λόγοις. ἔργῳ μὲν γάρ, ὡς ἔοικε, φαίη ἄν τις ἡμᾶς ἀνδρείας μετέχειν, λόγῳ δ', ὡς ἐγῷμαι, οὐκ ἄν, εἰ νῦν ἡμῶν ἀκούσειε διαλεγομένων.

ΛΑ. Ἀληθέστατα λέγεις.

ΣΩ. Τί οὖν; δοκεῖ καλὸν εἶναι οὕτως ἡμᾶς διακεῖσθαι;

ΛΑ. Οὐδ' ὁπωστιοῦν.

ΣΩ. Βούλει οὖν ᾧ λέγομεν πειθώμεθα τό γε τοσοῦτον;

ΛΑ. Τὸ ποῖον δὴ τοῦτο, καὶ τίνι τούτῳ;

194 ΣΩ. Τῷ λόγῳ ὃς καρτερεῖν κελεύει. εἰ οὖν βούλει, καὶ ἡμεῖς ἐπὶ τῇ ζητήσει ἐπιμείνωμέν τε καὶ καρτερήσωμεν, ἵνα καὶ μὴ ἡμῶν αὐτὴ ἡ ἀνδρεία καταγελάσῃ, ὅτι οὐκ ἀνδρείως αὐτὴν ζητοῦμεν, εἰ ἄρα πολλάκις αὐτὴ ἡ καρτέρησίς ἐστιν ἀνδρεία.

ΛΑ. Ἐγὼ μὲν ἕτοιμος, ὦ Σώκρατες, μὴ προαφίστασθαι· καί τοι ἀήθης γ' εἰμὶ τῶν τοιούτων λόγων· ἀλλά τίς με καὶ

B φιλονεικία εἴληφε πρὸς τὰ εἰρημένα, καὶ ὡς ἀληθῶς ἀγανακτῶ, εἰ οὑτωσὶ ἃ νοῶ μὴ οἷός τ' εἰμὶ εἰπεῖν. νοεῖν μὲν γὰρ ἔμοιγε δοκῶ περὶ ἀνδρείας ὅ τι ἔστιν, οὐκ οἶδα δ' ὅπῃ με ἄρτι διέφυγεν, ὥστε μὴ ξυλλαβεῖν τῷ λόγῳ αὐτὴν καὶ εἰπεῖν ὅ τι ἔστιν.

ΣΩ. Οὐκοῦν, ὦ φίλε, τὸν ἀγαθὸν κυνηγέτην μεταθεῖν χρὴ καὶ μὴ ἀνιέναι.

ΛΑ. Παντάπασι μὲν οὖν.

ΣΩ. Βούλει οὖν καὶ Νικίαν τόνδε παρακαλῶμεν ἐπὶ τὸ κυνηγέσιον, εἴ τι ἡμῶν εὐπορώτερός ἐστιν;

ΛΑ. Βούλομαι· πῶς γὰρ οὔ; C

XXII. ΣΩ. Ἴθι δή, ὦ Νικία, ἀνδράσι φίλοις χειμαζομένοις ἐν λόγῳ καὶ ἀποροῦσι βοήθησον, εἴ τινα ἔχεις δύναμιν. τὰ μὲν γὰρ δὴ ἡμέτερα ὁρᾷς ὡς ἄπορα· σὺ δ' εἰπὼν ὅ τι ἡγεῖ ἀνδρείαν εἶναι, ἡμᾶς τε τῆς ἀπορίας ἔκλυσαι καὶ αὐτὸς ἃ νοεῖς τῷ λόγῳ βεβαίωσαι.

ΝΙ. Δοκεῖτε τοίνυν μοι πάλαι οὐ καλῶς, ὦ Σώκρατες, ὁρίζεσθαι τὴν ἀνδρείαν· ὃ γὰρ ἐγὼ σοῦ ἤδη καλῶς λέγοντος ἀκήκοα, τούτῳ οὐ χρῆσθε.

ΣΩ. Ποίῳ δή, ὦ Νικία;

ΝΙ. Πολλάκις ἀκήκοά σου λέγοντος, ὅτι ταῦτα ἀγαθὸς D ἕκαστος ἡμῶν, ἅπερ σοφός, ἃ δὲ ἀμαθής, ταῦτα δὲ κακός.

ΣΩ. Ἀληθῆ μέντοι νὴ Δία λέγεις, ὦ Νικία.

ΝΙ. Οὐκοῦν εἴπερ ὁ ἀνδρεῖος ἀγαθός, δῆλον ὅτι σοφός ἐστιν.

ΣΩ. Ἤκουσας, ὦ Λάχης;

ΛΑ. Ἔγωγε, καὶ οὐ σφόδρα γε μανθάνω ὃ λέγει.

ΣΩ. Ἀλλ' ἐγὼ δοκῶ μανθάνειν, καί μοι δοκεῖ ἀνὴρ σοφίαν τινὰ τὴν ἀνδρείαν λέγειν.

ΛΑ. Ποίαν, ὦ Σώκρατες, σοφίαν;

ΣΩ. Οὐκοῦν τόνδε τοῦτο ἐρωτᾷς; E

ΛΑ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Ἴθι δή, αὐτῷ εἰπέ, ὦ Νικία, ποία σοφία ἀνδρεία ἂν εἴη κατὰ τὸν σὸν λόγον. οὐ γάρ που ἥ γε αὐλητική.

ΝΙ. Οὐδαμῶς.

ΣΩ. Οὐδὲ μὴν ἡ κιθαριστική.

ΝΙ. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Ἀλλὰ τίς δὴ αὕτη ἢ τίνος ἐπιστήμη;

ΛΑ. Πάνυ μὲν οὖν ὀρθῶς αὐτὸν ἐρωτᾷς, ὦ Σώκρατες, καὶ εἰπέτω γε τίνα φησὶν αὐτὴν εἶναι.

ΝΙ. Ταύτην ἔγωγε, ὦ Λάχης, τὴν τῶν δεινῶν καὶ θαρ-
195 ραλέων ἐπιστήμην καὶ ἐν πολέμῳ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ἅπασιν.

ΛΑ. Ὡς ἄτοπα λέγει, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Πρὸς τί τοῦτ' εἶπες βλέψας, ὦ Λάχης;

ΛΑ. Πρὸς ὅ τι; χωρὶς δήπου σοφία ἐστὶν ἀνδρείας.

ΣΩ. Οὔκουν φησί γε Νικίας.

ΛΑ. Οὐ μέντοι μὰ Δία· ταῦτά τοι καὶ ληρεῖ.

ΣΩ. Οὐκοῦν διδάσκωμεν αὐτόν, ἀλλὰ μὴ λοιδορῶμεν.

ΝΙ. Οὔκ, ἀλλά μοι δοκεῖ, ὦ Σώκρατες, Λάχης ἐπιθυμεῖν κἀμὲ φανῆναι μηδὲν λέγοντα, ὅτι καὶ αὐτὸς ἄρτι τοιοῦ-
B τος ἐφάνη.

XXIII. ΛΑ. Πάνυ μὲν οὖν, ὦ Νικία, καὶ πειράσομαί γε ἀποφῆναι. οὐδὲν γὰρ λέγεις· ἐπεὶ αὐτίκα ἐν ταῖς νόσοις οὐχ οἱ ἰατροὶ τὰ δεινὰ ἐπίστανται; ἢ οἱ ἀνδρεῖοι δοκοῦσί σοι ἐπίστασθαι; ἢ τοὺς ἰατροὺς σὺ ἀνδρείους καλεῖς;

ΝΙ. Οὐδ' ὁπωστιοῦν.

ΛΑ. Οὐδέ γε τοὺς γεωργοὺς οἶμαι. καίτοι τά γε ἐν τῇ γεωργίᾳ δεινὰ οὗτοι δήπου ἐπίστανται, καὶ οἱ ἄλλοι δημιουργοὶ ἅπαντες τὰ ἐν ταῖς αὐτῶν τέχναις δεινά τε καὶ θαρραλέα ἴσα-
C σιν· ἀλλ' οὐδέν τι μᾶλλον οὗτοι ἀνδρεῖοί εἰσιν.

ΣΩ. Τί δοκεῖ Λάχης λέγειν, ὦ Νικία; ἔοικε μέντοι λέγειν τι.

ΝΙ. Καὶ γὰρ λέγει γέ τι, οὐ μέντοι ἀληθές γε.

ΣΩ. Πῶς δή;

ΝΙ. Ὅτι οἴεται τοὺς ἰατροὺς πλέον τι εἰδέναι περὶ τοὺς κάμνοντας ἢ τὸ ὑγιεινὸν [εἰπεῖν οἷόν] τε καὶ νοσῶδες. οἱ δὲ δή τοι τοσοῦτον μόνον ἴσασιν· εἰ δὲ δεινόν τῳ τοῦτό ἐστι τὸ ὑγιαί-

C. 7. Circumscripsi εἰπεῖν οἷον.

C. 8. Malim τούτων.

νειν μᾶλλον ἢ τὸ κάμνειν, ἡγεῖ σὺ τουτί, ὦ Λάχης, τοὺς ἰατροὺς ἐπίστασθαι; ἢ οὐ πολλοῖς οἴει ἐκ τῆς νόσου ἄμεινον εἶναι μὴ ἀναστῆναι ἢ ἀναστῆναι; τοῦτο γὰρ εἰπέ· σὺ πᾶσι φῂς D ἄμεινον εἶναι ζῆν καὶ οὐ πολλοῖς κρεῖττον τεθνάναι;

ΛΑ. Οἶμαι ἔγωγε τοῦτό γε.

ΝΙ. Οἷς οὖν τεθνάναι λυσιτελεῖ, ταὐτὰ οἴει δεινὰ εἶναι καὶ οἷς ζῆν;

ΛΑ. Οὐκ ἔγωγε.

ΝΙ. Ἀλλὰ τοῦτο δὴ σὺ δίδως τοῖς ἰατροῖς γιγνώσκειν ἢ ἄλλῳ τινὶ δημιουργῷ πλὴν τῷ τῶν δεινῶν καὶ μὴ δεινῶν ἐπιστήμονι, ὃν ἐγὼ ἀνδρεῖον καλῶ;

ΣΩ. Κατανοεῖς, ὦ Λάχης, ὅ τι λέγει;

ΛΑ. Ἔγωγε, ὅτι γε τοὺς μάντεις καλεῖ τοὺς ἀνδρείους· E τίς γὰρ δὴ ἄλλος εἴσεται ὅτῳ ἄμεινον ζῆν ἢ τεθνάναι; καίτοι σύ, ὦ Νικία, πότερον ὁμολογεῖς μάντις εἶναι ἢ οὔτε μάντις οὔτε ἀνδρεῖος;

ΝΙ. Τί δαί; μάντει αὖ οἴει προσήκειν τὰ δεινὰ γιγνώσκειν καὶ τὰ θαρραλέα;

ΛΑ. Ἔγωγε· τίνι γὰρ ἄλλῳ;

XXIV. ΝΙ. Ὧι ἐγὼ λέγω πολὺ μᾶλλον, ὦ βέλτιστε· ἐπεὶ μάντιν γε τὰ σημεῖα μόνον δεῖ γιγνώσκειν τῶν ἐσομένων, εἴτε τῳ θάνατος εἴτε νόσος εἴτε ἀποβολὴ χρημάτων ἔσται, εἴτε νίκη εἴτε ἧττα ἢ πολέμου ἢ καὶ ἄλλης τινὸς ἀγωνίας· ὅ τι δέ 196 τῳ ἄμεινον τούτων ἢ παθεῖν ἢ μὴ παθεῖν, τί μᾶλλον μάντει προσήκει κρῖναι ἢ ἄλλῳ ὁτῳοῦν;

ΛΑ. Ἀλλ' ἐγὼ τοῦτον οὐ μανθάνω, ὦ Σώκρατες, ὅ τι βούλεται λέγειν· οὔτε γὰρ μάντιν οὔτε ἰατρὸν οὔτε ἄλλον οὐδένα δηλοῖ ὅντινα λέγει τὸν ἀνδρεῖον, εἰ μὴ εἰ θεόν τινα λέγει αὐτὸν εἶναι. ἐμοὶ μὲν οὖν φαίνεται Νικίας οὐκ ἐθέλειν γενναίως B ὁμολογεῖν ὅτι οὐδὲν λέγει, ἀλλὰ στρέφεται ἄνω καὶ κάτω ἐπικρυπτόμενος τὴν αὑτοῦ ἀπορίαν· καίτοι κἂν ἡμεῖς οἷοί τε ἦμεν ἄρτι ἐγώ τε καὶ σὺ τοιαῦτα στρέφεσθαι, εἰ ἐβουλόμεθα μὴ δο-

κεῖν ἐναντία ἡμῖν αὐτοῖς λέγειν. εἰ μὲν οὖν ἐν δικαστηρίῳ ἡμῖν οἱ λόγοι ἦσαν, εἶχεν ἄν τινα λόγον ταῦτα ποιεῖν· νῦν δὲ τί ἂν τις ἐν ξυνουσίᾳ τοιᾷδε μάτην κενοῖς λόγοις αὐτὸς αὐτὸν κοσμοίη;

C ΣΩ. Οὐδὲν οὐδ' ἐμοὶ δοκεῖ, ὦ Λάχης· ἀλλ' ὁρῶμεν μὴ Νικίας οἴεταί τι λέγειν καὶ οὐ λόγου ἕνεκα ταῦτα λέγει. αὐτοῦ οὖν σαφέστερον πυθώμεθα τί ποτε νοεῖ· καὶ ἐάν τι φαίνηται λέγων, ξυγχωρησόμεθα, εἰ δὲ μή, διδάξομεν.

ΛΑ. Σὺ τοίνυν, ὦ Σώκρατες, εἰ βούλει πυνθάνεσθαι, πυνθάνου· ἐγὼ δ' ἴσως ἱκανῶς πέπυσμαι.

ΣΩ. Ἀλλ' οὐδέν με κωλύει· κοινὴ γὰρ ἔσται ἡ πύστις ὑπὲρ ἐμοῦ τε καὶ σοῦ.

ΛΑ. Πάνυ μὲν οὖν.

XXV. ΣΩ. Λέγε δή μοι, ὦ Νικία, μᾶλλον δ' ἡμῖν· κοι-
D νούμεθα γὰρ ἐγώ τε καὶ Λάχης τὸν λόγον· τὴν ἀνδρείαν ἐπιστήμην φῂς δεινῶν τε καὶ θαρραλέων εἶναι;

ΝΙ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Τοῦτο δὲ σὺ παντὸς δὴ εἶναι ἀνδρὸς γνῶναι, ὁπότε γε μήτε ἰατρὸς μήτε μάντις αὐτὸ γνώσεται μηδὲ ἀνδρεῖος ἔσται, ἐὰν μὴ αὐτὴν ταύτην τὴν ἐπιστήμην προςλάβῃ· οὐχ οὕτως ἔλεγες;

ΝΙ. Οὕτω μὲν οὖν.

ΣΩ. Κατὰ τὴν παροιμίαν ἄρα τῷ ὄντι οὐκ ἂν πᾶσα ὗς γνοίη οὐδ' ἂν ἀνδρεία γένοιτο.

ΝΙ. Οὔ μοι δοκεῖ.

E ΣΩ. Δῆλον δή, ὦ Νικία, ὅτι οὐδὲ τὴν Κρομμυωνίαν ὗν πιστεύεις σύ γε ἀνδρείαν γεγονέναι. τοῦτο δὲ λέγω οὐ παίζων, ἀλλ' ἀναγκαῖον οἶμαι τῷ ταῦτα λέγοντι μηδενὸς θηρίου ἀποδέχεσθαι ἀνδρείαν, ἢ ξυγχωρεῖν θηρίον τι οὕτω σοφὸν εἶναι, ὥστε ἃ ὀλίγοι ἀνθρώπων ἴσασι διὰ τὸ χαλεπὰ εἶναι γνῶναι, ταῦτα λέοντα ἢ πάρδαλιν ἤ τινα κάπρον φάναι εἰδέναι· ἀλλ'

C. 6. Suspectum habeo ἴσως.

ἀνάγκῃ ὁμοίως λέοντα καὶ ἔλαφον καὶ ταῦρον καὶ πίθηκον πρὸς ἀνδρείαν φάναι πεφυκέναι τὸν τιθέμενον ἀνδρείαν τοῦθ' ὅπερ σὺ τίθεσαι.

ΛΑ. Νὴ τοὺς θεούς, καὶ εὖ γε λέγεις, ὦ Σώκρατες. καὶ 197
ἡμῖν ὡς ἀληθῶς τοῦτο ἀπόκριναι, ὦ Νικία, πότερον σοφώτερα φῂς ἡμῶν ταῦτα εἶναι τὰ θηρία, ἃ πάντες ὁμολογοῦμεν ἀνδρεῖα εἶναι, ἢ πᾶσιν ἐναντιούμενος τολμᾷς μηδὲ ἀνδρεῖα αὐτὰ καλεῖν;

ΝΙ. Οὐ γάρ τι, ὦ Λάχης, ἔγωγε ἀνδρεῖα καλῶ οὔτε θηρία οὔτε ἄλλο οὐδὲν τὸ τὰ δεινὰ ὑπὸ ἀγνοίας μὴ φοβούμενον, ἀλλ' ἄφοβον καὶ μωρόν· ἢ καὶ τὰ παιδία πάντα οἴει με ἀνδρεῖα καλεῖν, ἃ δι' ἄγνοιαν οὐδὲν δέδοικεν; ἀλλ' οἶμαι τὸ ἄφο- B
βον καὶ τὸ ἀνδρεῖον οὐ ταὐτόν ἐστιν. ἐγὼ δὲ ἀνδρείας μὲν καὶ προμηθείας πάνυ τισὶν ὀλίγοις οἶμαι μετεῖναι, θρασύτητος δὲ καὶ τόλμης καὶ τοῦ ἀφόβου μετὰ ἀπρομηθείας πάνυ πολλοῖς καὶ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν καὶ παίδων καὶ θηρίων. ταῦτ' οὖν ἃ σὺ καλεῖς ἀνδρεῖα καὶ οἱ πολλοί, ἐγὼ θρασέα καλῶ, ἀνδρεῖα δὲ C
τὰ φρόνιμα περὶ ὧν λέγω.

XXVI. ΛΑ. Θέασαι, ὦ Σώκρατες, ὡς εὖ ὅδε ἑαυτὸν δή, ὡς οἴεται, κοσμεῖ τῷ λόγῳ· οὓς δὲ πάντες ὁμολογοῦσιν ἀνδρείους εἶναι, τούτους ἀποστερεῖν ἐπιχειρεῖ ταύτης τῆς τιμῆς.

ΝΙ. Οὔκουν ἔγωγε, ὦ Λάχης, ἀλλὰ θάρρει· φημὶ γάρ σε εἶναι σοφόν, καὶ Λάμαχόν γε, εἴπερ ἐστὲ ἀνδρεῖοι, καὶ ἄλλους γε συχνοὺς Ἀθηναίων.

ΛΑ. Οὐδὲν ἐρῶ πρὸς ταῦτα, ἔχων εἰπεῖν, ἵνα μή με φῇς ὡς ἀληθῶς Αἰξωνέα εἶναι.

ΣΩ. Μηδέ γε εἴπῃς, ὦ Λάχης· καὶ γάρ μοι δοκεῖς μη- D
δαμῇ ᾐσθῆσθαι ὅτι ὅδε ταύτην τὴν σοφίαν παρὰ Δάμωνος τοῦ ἡμετέρου ἑταίρου παρείληφεν, ὁ δὲ Δάμων τῷ Προδίκῳ πολλὰ πλησιάζει, ὃς δὴ δοκεῖ τῶν σοφιστῶν κάλλιστα τὰ τοιαῦτα ὀνόματα διαιρεῖν.

D. 1. Vulgo μηδὲν μή.

ΛΑ. Καὶ γὰρ πρέπει, ὦ Σώκρατες, σοφιστῇ τὰ τοιαῦτα μᾶλλον κομψεύεσθαι ἢ ἀνδρὶ ὃν ἡ πόλις ἀξιοῖ αὑτῆς προϊστάναι.

E ΣΩ. Πρέπει μέντοι, ὦ μακάριε, τῶν μεγίστων προστατοῦντι μεγίστης φρονήσεως μετέχειν· δοκεῖ δέ μοι Νικίας ἄξιος εἶναι ἐπισκέψεως, ὅποι ποτὲ βλέπων τοὔνομα τοῦτο τίθησι τὴν ἀνδρείαν.

ΛΑ. Αὐτὸς τοίνυν σκόπει, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Τοῦτο μέλλω ποιεῖν, ὦ ἄριστε· μὴ μέντοι οἴου με ἀφήσειν σε τῆς κοινωνίας τοῦ λόγου,* ἀλλὰ πρόσεχε τὸν νοῦν καὶ συσκόπει τὰ λεγόμενα.

ΛΑ. Ταῦτα δράσω, εἰ δοκεῖ χρῆναι.

XXVII. ΣΩ. Ἀλλὰ δοκεῖ. σὺ δέ, Νικία, λέγε ἡμῖν
198 πάλιν ἐξ ἀρχῆς· οἶσθ' ὅτι τὴν ἀνδρείαν κατ' ἀρχὰς τοῦ λόγου ἐσκοποῦμεν ὡς μέρος ἀρετῆς σκοποῦντες;

ΝΙ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ σὺ τοῦτο ἀπεκρίνω ὡς μόριον, ὄντων δὴ καὶ ἄλλων μερῶν, ἃ ξύμπαντα ἀρετὴ κέκληται;

ΝΙ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΣΩ. Ἆρ' οὖν ἅπερ ἐγὼ καὶ σὺ ταῦτα λέγεις; ἐγὼ δὲ καλῶ πρὸς ἀνδρείᾳ σωφροσύνην καὶ δικαιοσύνην καὶ ἄλλ' ἄττα τοιαῦτα. οὐ καὶ σύ;

B ΝΙ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Ἔχε δή· ταῦτα μὲν γὰρ ὁμολογοῦμεν, περὶ δὲ τῶν δεινῶν καὶ θαρραλέων σκεψώμεθα, ὅπως μὴ σὺ μὲν ἄλλ' ἄττα ἡγῇ, ἡμεῖς δὲ ἄλλα. ἃ μὲν οὖν ἡμεῖς ἡγούμεθα, φράσομέν σοι· σὺ δὲ ἂν μὴ ὁμολογῇς, διδάξεις. ἡγούμεθα δ' ἡμεῖς δεινὰ μὲν εἶναι ἃ καὶ δέος παρέχει, θαρραλέα δὲ ἃ μὴ δέος παρέχει· δέος δὲ παρέχει οὐ τὰ γεγονότα οὐδὲ τὰ πάροντα τῶν κακῶν, ἀλλὰ τὰ προσδοκώμενα· δέος γὰρ εἶναι προσδοκίαν μέλλοντος κακοῦ· ἢ οὐχ οὕτω καὶ σοὶ δοκεῖ, ὦ Λάχης;

E. 9. Vulgo δὲ ἔστω.

ΛΑ. Πάνυ γε σφόδρα, ὦ Σώκρατες. C

ΣΩ. Τὰ μὲν ἡμέτερα τοίνυν, ὦ Νικία, ἀκούεις, ὅτι δεινὰ μὲν τὰ μέλλοντα κακά φαμεν εἶναι, θαρραλέα δὲ τὰ μὴ κακὰ ἢ ἀγαθὰ μέλλοντα· σὺ δὲ ταύτῃ ἢ ἄλλῃ περὶ τούτων λέγεις;

ΝΙ. Ταύτῃ ἔγωγε.

ΣΩ. Τούτων δέ γε τὴν ἐπιστήμην ἀνδρείαν προσαγορεύεις;

ΝΙ. Κομιδῇ γε.

XXVIII. ΣΩ. Ἔτι δὴ τὸ τρίτον σκεψώμεθα εἰ ξυνδοκεῖ σοί τε καὶ ἡμῖν.

ΝΙ. Τὸ ποῖον δὴ τοῦτο; D

ΣΩ. Ἐγὼ δὴ φράσω. δοκεῖ γὰρ δὴ ἐμοί τε καὶ τῷδε, περὶ ὅσων ἐστὶν ἐπιστήμη, οὐκ ἄλλη μὲν εἶναι περὶ γεγονότος, εἰδέναι ὅπῃ γέγονεν, ἄλλη δὲ περὶ γιγνομένων, ὅπῃ γίγνεται, ἄλλη δὲ ὅπῃ ἂν κάλλιστα γένοιτο καὶ γενήσεται τὸ μήπω γεγονός, ἀλλ' ἡ αὐτή. οἷον περὶ τὸ ὑγιεινὸν εἰς ἅπαντας τοὺς χρόνους οὐκ ἄλλη τις ἢ ἡ ἰατρική, μία οὖσα, ἐφορᾷ καὶ γιγνόμενα καὶ γεγονότα καὶ γενησόμενα, ὅπῃ γενήσεται· καὶ περὶ E
τὰ ἐκ τῆς γῆς αὖ φυόμενα ἡ γεωργία ὡσαύτως ἔχει· καὶ δήπου τὰ περὶ τὸν πόλεμον αὐτοὶ ἂν μαρτυρήσαιτε ὅτι ἡ στρατηγία κάλλιστα προμηθεῖται τά τε ἄλλα καὶ περὶ τὸ μέλλον ἔσεσθαι, οὐδὲ τῇ μαντικῇ οἴεται δεῖν ὑπηρετεῖν ἀλλὰ ἄρχειν, ὡς εἰδυῖα κάλλιον τὰ περὶ τὸν πόλεμον καὶ γιγνόμενα καὶ γενησόμενα· καὶ ὁ νόμος οὕτω τάττει, μὴ τὸν μάντιν τοῦ στρατηγοῦ 199
ἄρχειν, ἀλλὰ τὸν στρατηγὸν τοῦ μάντεως. φήσομεν ταῦτα, ὦ Λάχης;

ΛΑ. Φήσομεν.

ΣΩ. Τί δέ; σὺ ἡμῖν, ὦ Νικία, ξύμφῃς περὶ τῶν αὐτῶν τὴν αὐτὴν ἐπιστήμην καὶ ἐσομένων καὶ γιγνομένων καὶ γεγονότων ἐπαΐειν;

ΝΙ. Ἔγωγε· δοκεῖ γάρ μοι οὕτως, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Οὐκοῦν, ὦ ἄριστε, καὶ ἡ ἀνδρεία τῶν δεινῶν ἐπι-
B στήμη ἐστὶ καὶ θαρραλέων, ὡς φῄς· ἢ γάρ;

ΝΙ. Ναί.

ΣΩ. Τὰ δὲ δεινὰ ὡμολόγηται καὶ τὰ θαρραλέα τὰ μὲν μέλλοντα ἀγαθά, τὰ δὲ μέλλοντα κακὰ εἶναι.

ΝΙ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ἡ δέ γ' αὐτὴ ἐπιστήμη τῶν αὐτῶν καὶ μελλόντων καὶ πάντως ἐχόντων εἶναι.

ΝΙ. Ἔστι ταῦτα.

ΣΩ. Οὐ μόνον ἄρα τῶν δεινῶν καὶ θαρραλέων ἡ ἀνδρεία ἐπιστήμη ἐστίν· οὐ γὰρ μελλόντων μόνον πέρι τῶν ἀγαθῶν τε καὶ κακῶν ἐπαΐει, ἀλλὰ καὶ γιγνομένων καὶ γεγονότων [καὶ
C πάντως ἐχόντων], ὥσπερ αἱ ἄλλαι ἐπιστῆμαι.

ΝΙ. Ἔοικέ γε.

XXIX. ΣΩ. Μέρος ἄρα ἀνδρείας ἡμῖν, ὦ Νικία, ἀπεκρίνω σχεδόν τι τρίτον· καίτοι ἡμεῖς ἠρωτῶμεν ὅλην ἀνδρείαν ὅ τι εἴη. καὶ νῦν δή, ὡς ἔοικε, κατὰ τὸν σὸν λόγον οὐ μόνον δεινῶν τε καὶ θαρραλέων ἐπιστήμη ἡ ἀνδρεία ἐστίν, ἀλλὰ σχεδόν τι ἡ περὶ πάντων ἀγαθῶν τε καὶ κακῶν καὶ πάντως ἐχόν-
D των, ὡς νῦν αὖ ὁ σὸς λόγος, ἀνδρεία ἂν εἴη. οὕτως αὖ μετατίθεσαι ἢ πῶς λέγεις, ὦ Νικία;

ΝΙ. Ἔμοιγε δοκεῖ, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Δοκεῖ οὖν σοι, ὦ δαιμόνιε, ἀπολείπειν ἄν τι ὁ τοιοῦτος ἀρετῆς, εἴπερ εἰδείη τά τε ἀγαθὰ πάντα καὶ παντάπασιν ὡς γίγνεται καὶ γενήσεται καὶ γέγονε, καὶ τὰ κακὰ ὡσαύτως; καὶ τοῦτον οἴει ἂν σὺ ἐνδεᾶ εἶναι σωφροσύνης ἢ δικαιοσύνης τε καὶ ὁσιότητος, ᾧ γε μόνῳ προσήκει καὶ περὶ θεοὺς καὶ περὶ ἀν-
E θρώπους ἐξευλαβεῖσθαί τε τὰ δεινὰ [καὶ τὰ μή], καὶ τἀγαθὰ πορίζεσθαι, ἐπισταμένῳ ὀρθῶς προσομιλεῖν;

ΝΙ. Λέγειν τὶ ὦ Σώκρατές μοι δοκεῖς.

E. 1. Καὶ τὰ μή seclusi.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα, ὦ Νικία, μόριον ἀρετῆς ἂν εἴη τὸ νῦν σοι λεγόμενον, ἀλλὰ σύμπασα ἀρετή.

ΝΙ. Ἔοικεν.

ΣΩ. Καὶ μὴν ἔφαμέν γε τὴν ἀνδρείαν μόριον εἶναι ἓν τῶν τῆς ἀρετῆς.

ΝΙ. Ἔφαμεν γάρ.

ΣΩ. Τὸ δέ γε νῦν λεγόμενον οὐ φαίνεται.

ΝΙ. Οὐκ ἔοικεν.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα εὑρήκαμεν, ὦ Νικία, ἀνδρεία ὅ τι ἔστιν.

ΝΙ. Οὐ φαινόμεθα.

ΛΑ. Καὶ μὴν ἔγωγε, ὦ φίλε Νικία, [ᾤμην σε εὑρήσειν,]
ἐπειδὴ ἐμοῦ κατεφρόνησας Σωκράτει ἀποκριναμένου, πάνυ δὴ 200
μεγάλην ἐλπίδα εἶχον, ὡς τῇ παρὰ τοῦ Δάμωνος σοφίᾳ αὐτὴν ἀνευρήσοις.

XXX. ΝΙ. Εὖ γε, ὦ Λάχης, ὅτι οὐδὲν οἴει σὺ ἔτι πρᾶγμα εἶναι, ὅτι αὐτὸς ἄρτι ἐφάνης ἀνδρείας πέρι οὐδὲν εἰδώς, ἀλλ' εἰ καὶ ἐγὼ ἕτερος τοιοῦτος ἀναφανήσομαι, πρὸς τοῦτο βλέπεις, καὶ οὐδὲν ἔτι διοίσει, ὡς ἔοικε, σοὶ μετ' ἐμοῦ μηδὲν εἰδέναι ὧν προσήκει ἐπιστήμην ἔχειν ἀνδρὶ οἰομένῳ τὶ εἶναι. σὺ B
μὲν οὖν μοι δοκεῖς ὡς ἀληθῶς ἀνθρώπειον πρᾶγμα ἐργάζεσθαι, οὐδὲν πρὸς αὐτὸν βλέπειν ἀλλὰ πρὸς τοὺς ἄλλους· ἐγὼ δ' οἶμαι ἐμοὶ περὶ ὧν ἐλέγομεν νῦν τε ἐπιεικῶς εἰρῆσθαι, καὶ εἴ τι αὐτῶν μὴ ἱκανῶς εἴρηται, ὕστερον ἐπανορθώσεσθαι καὶ μετὰ Δάμωνος, οὗ σὺ προσποίει καταγελᾶν, καὶ ταῦτα οὐδὲ ἰδὼν πώποτε τὸν Δάμωνα, καὶ μετ' ἄλλων· καὶ ἐπειδὰν βεβαιώσωμαι αὐτά, διδάξω καὶ σέ, καὶ οὐ φθονήσω· δοκεῖς γάρ μοι καὶ μάλα σφόδρα δεῖσθαι μαθεῖν. C

ΛΑ. Σοφὸς γάρ τοι σὺ εἶ, ὦ Νικία. ἀλλ' ὅμως ἐγὼ Λυσιμάχῳ τῷδε καὶ Μελησίᾳ συμβουλεύω, σὲ μὲν καὶ ἐμὲ περὶ

E. 14. ᾤμην σε εὑρήσειν ab interprete suppleta sunt. Mox vulgo ἀνευρήσεις.

B. 6. Vulgo που οἴει.

τῆς παιδείας τῶν νεανίσκων χαίρειν ἐᾶν, Σωκράτη δὲ τουτονί, ὅπερ ἐξ ἀρχῆς ἔλεγον, μὴ ἀφιέναι· εἰ δὲ καὶ ἐμοὶ ἐν ἡλικίᾳ ἦσαν οἱ παῖδες, ταὐτὰ ἂν ταῦτ' ἐποίουν.

ΝΙ. Ταῦτα μὲν κἀγὼ ξυγχωρῶ, ἐάνπερ ἐθέλῃ Σωκρά-
D της τῶν μειρακίων ἐπιμελεῖσθαι, μηδένα ἄλλον ζητεῖν· ἐπεὶ κἂν ἐγὼ τὸν Νικήρατον τούτῳ ἥδιστα ἐπιτρέποιμι, εἰ ἐθέλοι οὗτος· ἀλλὰ γὰρ ἄλλους μοι ἑκάστοτε ξυνίστησιν, ὅταν τι αὐτῷ περὶ τούτου μνησθῶ, αὐτὸς δὲ οὐκ ἐθέλει. ἀλλ' ὅρα, ὦ Λυσίμαχε, εἴ τι σοῦ ἂν μᾶλλον ὑπακούοι Σωκράτης.

ΛΥ. Δίκαιόν γέ τοι, ὦ Νικία, ἐπεὶ καὶ ἐγὼ τούτῳ πολλὰ ἂν ἐθελήσαιμι ποιεῖν, ἃ οὐκ ἂν ἄλλοις πάνυ πολλοῖς ἐθέλοιμι. πῶς οὖν φῄς, ὦ Σώκρατες; ὑπακούσει τι καὶ ξυμπροθυμήσει ὡς βελτίστοις γενέσθαι τοῖς μειρακίοις;

E XXXI. ΣΩ. Καὶ γὰρ ἂν δεινὸν εἴη, ὦ Λυσίμαχε, τοῦτό γε, μὴ ἐθέλειν τῳ ξυμπροθυμεῖσθαι ὡς βελτίστῳ γενέσθαι. εἰ μὲν οὖν ἐν τοῖς διαλόγοις τοῖς ἄρτι ἐγὼ μὲν ἐφάνην εἰδώς, τώδε δὲ μὴ εἰδότε, δίκαιον ἂν ἦν ἐμὲ μάλιστα ἐπὶ τοῦτο τὸ ἔργον παρακαλεῖν· νῦν δ' — ὁμοίως γὰρ πάντες ἐν ἀπορίᾳ ἐγενόμεθα· τί οὖν ἄν τις ἡμῶν τινα προαιροῖτο; ἐμοὶ μὲν οὖν δὴ αὐτῷ δο-
201 κεῖ οὐδένα· ἀλλ' ἐπειδὴ ταῦτα οὕτως ἔχει, σκέψασθε ἄν τι δόξω ξυμβουλεύειν ὑμῖν. ἐγὼ γάρ φημι χρῆναι, ὦ ἄνδρες — οὐδεὶς γὰρ ἔκφορος λόγου — κοινῇ πάντας ἡμᾶς ζητεῖν μάλιστα μὲν ἡμῖν αὐτοῖς διδάσκαλον ὡς ἄριστον, δεόμεθα γάρ, ἔπειτα καὶ τοῖς μειρακίοις, μήτε χρημάτων φειδομένους μήτε ἄλλου μηδενός· ἐᾶν δὲ ἡμᾶς αὐτοὺς ἔχειν, ὡς νῦν ἔχομεν, οὐ ξυμβουλεύω.
B εἰ δέ τις ἡμῶν καταγελάσεται, ὅτι τηλικοίδε ὄντες εἰς διδασκάλων ἀξιοῦμεν φοιτᾶν, τὸν Ὅμηρον δοκεῖ μοι χρῆναι προβάλλεσθαι, ὃς ἔφη οὐκ ἀγαθὴν εἶναι αἰδῶ κεχρημένῳ ἀνδρὶ παρεῖναι. καὶ ἡμεῖς οὖν ἐάσαντες χαίρειν εἴ τίς τι ἐρεῖ, κοινῇ ἡμῶν αὐτῶν καὶ τῶν μειρακίων ἐπιμέλειαν ποιησώμεθα.

ΛΥ. Ἐμοὶ μὲν ἀρέσκει, ὦ Σώκρατες, ἃ λέγεις· καὶ ἐθέλω, ὅσῳπερ γεραίτατός εἰμι, τοσούτῳ προθυμότατα μανθά-

νειν μετὰ τῶν νεανίσκων. ἀλλά μοι οὑτωσὶ ποίησον· αὔριον ἕωθεν ἀφίκου οἴκαδε, καὶ μὴ ἄλλως ποιήσῃς, ἵνα βουλευσώμεθα c περὶ αὐτῶν τούτων· τὸ δὲ νῦν εἶναι τὴν συνουσίαν διαλύσωμεν.

ΣΩ. Ἀλλὰ ποιήσω, ὦ Λυσίμαχε, ταῦτα, καὶ ἥξω παρὰ σὲ αὔριον, ἐὰν θεὸς ἐθέλῃ.

IN EUTHYDEMUM.

Qui meam editionem cum Hirschigiana conferet, non poterit non videre quam multis in locis viri acutissimi certas correctiones receperim. Nonnullae etiam ab Hermanno factae vel commemoratae suo loco legentur. Sed vix operae pretium erat singulas ad suos referre auctores; illud tantum cavi ne quid alienum pro meo viderer venditare. Itaque ad imam paginam eas solas mutationes indicavi, quarum ratio a memet ipso repetenda erat.

Neque vero eas omnes in hoc meo commentariolo tueri attinet; sunt enim quaedam, quae nisi fallor se ipsae satis commendent. De caeteris dicam quam potero brevissime, simulque pauca adjiciam quae vel ad graecitatis scientiam vel ad unum atque alterum in aliis libris locum illustrandum utilia fore ratus sum.

271. A. Nimis dubitanter Λέγ' supplendum proposui; obliquam fuisse interrogationem καὶ adjectum ostendit.

Ibid. B. μετεῖχε pro μετέχει reponendum vidit Heindorfius.

Ibid. C. Libri, θαυμασίω Κρίτων. Qui θαυμασία, ὦ Κρίτων· πάσσοφοι ἀτεχνῶς — ediderunt, duplex responsum et valde inconcinnum Socrati tribuunt. Quaesiverat Crito, τίς ἡ σοφία; *quam artem profitentur?* Ad haec responderi oportet, non artem laudando sed rem in qua versetur indicando. Idque facit Socrates quum πασσόφω ἀτεχνῶς τώνδρέ (Cod. Opt. τώ γε) dicit. *Omnigenam artem habent.* Cujus responsi vis haud parum elevatur si quidquam praeponatur quod admirationem significet. Hoc tum per se satis perspicuum est, tum quod illa lectio ita abruptum ab arte ad viros (θαυμασία· πάσσοφοι) transitum habet, ut etiamsi in codicibus esset pro mendoso haberi debuisset. Quod autem illi habent θαυμασίω facile intellectu est unde originem traxerit. Scriba ὦ ante vocativos haud raro omittunt; quod quum hic factum et vox omissa in margine suppleta esset, qui codicem describebat eam statim ante nomen proprium, quo pertinebat, inserendum putavit.

272. D. Libri, καὶ σὺ τί που συμφοίτα. Quae vel in ea mutanda sunt quae posui, καὶ σὺ τί οὐ συμφοιτᾷς; vel in καὶ σέ γέ που συμφοιτᾶν. Mox Clarkiani ἕξομεν merito spreverunt plurimi editores.

273. A. Plerique libri habent καὶ ἄλλοι μαθηταὶ ἅμα πολλοὶ ἐμοὶ δοκεῖν. Sed Clarkianus ἅμα αὖ πολλοὶ, quod Hermannus in οὐ mutavit; idque ego imprudens reliqui. Conjectura non de numero sequentium fieri poterat; (quid enim opus conjectura in re oculis subjecta?) sed de viris ipsis essentne discipuli an casu illo die Sophistas comitarentur. Legendum καὶ ἄλλοι ἅμ' αὐτοῖς πολλοί, μαθηταὶ ἐμοὶ δοκεῖν.

Ibid. Mira est verborum collocatio, πάνυ πολλοί τε καὶ ἄλλοι καὶ Κτήσιππος· Haec si accurate interpreteris sensus scilicet erit: *multi et* (*simul cum his multis*) *alii et Ctesippus*. Quis non videt καὶ ἄλλοι cui debeatur? Mox vulgo ὅσον μὲν; sed ex mera conjectura alicujus qui post exaratos Clarkianum et Coislianum vixit, in quibus codicibus ὅσον μὴ legitur. Neque sane bona est correctura; quippe quae perversum verborum ordinem inferat et illa, τὴν φύσιν, sequentibus opponat, quod perperam fieri e loco simillimo apparet qui est in Protag. 315, E. ὡς μὲν ἐγῷμαι καλόν τε κἀγαθὸν τὴν φύσιν. Hinc enim manifestum est φύσιν non idcirco adjici ut bona natura malae consuetudini, nempe *petulantiae* opponatur. Neque vero ὅσον μὴ recipiendum est, quod omisso δὲ faciendum videbatur Hermanno. Primum enim in pedestri oratione non ὅσον μὴ sed ὅσα μὴ poni solet; deinde sensum praebet contrarium ei quem requirimus. Cf. Oed. R. ὅσον μὴ χερσὶ καίνων Plat. Ep. 6. ταύτην δ' αὖ τὴν δύναμιν Ἑρμείας μοι φαίνεται φύσει τε, ὅσα μήπω ξυγγεγονότι, καὶ τέχνῃ δι' ἐμπειρίας εἰληφέναι. Thuc. L. IV. Cap. 16. ὅσα μὴ ἀποβαίνοντας. Ex his et similibus locis apparet ὅσον μὴ ὑβριστής (ἐστὶ) (nam hoc quoque supplendum) dici non posse nisi de illo qui non sit ὑβριστής. Mendosus igitur locus est, ad quem corrigendum nihil adjumenti adest nisi ab illo Platonico more quem in duobus locis supra appositis diligens lector observet. Videtur nimirum ille quum de cujusvis minus noti φύσει vel ipse loquitur vel Socratem loquentem inducit cum aliqua dubitatione testimonium dare. Hic ergo fortasse ὅσον ἔμ' εἰδέναι scripserit, ex quibus quum ultimae literae periissent μει in μη mutatum est.

Ibid. E. Libri, οἷον δ' ἔφην ἦν δ' ἐγώ. Confusa sunt CΦ. et EΦ.

274. B. Frustra δὲ invitis libris inter ὡς et ἐτύγχανεν inseruerunt editores; unde effecerunt ut Socratis δόξα in ea re versaretur de qua nec operae pretium erat nec fieri poterat ut opinaretur. Vel καὶ excidit, vel δὲ a sequente δο absorptum est.

275. B. Absurde praeponitur ἅμα duabus rebus tam similibus quam sunt ἀνδρεία et θάρσος. MAΛΛ quod conjeci plus semel cum AMA confusum est.

Ibid. C. Vulgo τὰ δή; quod tulerunt Edd. quasi δὴ conjungendi potestatem haberet. Mox καλῶς in ἱκανῶς mutandum censeo. Non hic agitur de orationis elegantia, sed de re Ctesippo ante oculos ponenda.

276. C. Recte Hirschigius οὐκ ante ὀρθῶς uncinis inclusit. Librarii pro lubitu suo οὐ vel addunt vel omittunt. Concinnitatem et sensum nobilis loci apud Dem. de Corona particula negativa intrusa turbavit. In 229, 18. vulgo haec leguntur. οὐ γὰρ ἀφαιρεῖσθαι δεῖ τὸ προσελθεῖν τῷ δήμῳ καὶ λόγου τυχεῖν, οὐδ' ἐν ἐπηρείας τάξει καὶ φθόνου τοῦτο ποιεῖν, οὔτε μὰ τοὺς θεοὺς ὀρθῶς

ἔχον οὔτε πολιτικὸν κ. τ. ἑ. Lege, οὐ τἄρ' ἀφαιρεῖσθαι δεῖ τὸ προσελθεῖν — τὸ δ' ἐν ὑπηρεσίας τάξει κ. φ. τοῦτο ποιεῖν οὔτε πολιτικὸν κ. τ. ἑ.

278. A. Quidquid dixerit Heindorfius recte puto Stephanum μὲν in μὴν mutare voluisse. Μὴν idem fere est quod μέντοι, ut perinde sit utrum οὐ μὴν ἀλλὰ an οὐ μέντοι ἀλλὰ dicas; sed quis unquam οὐ μὲν ἀλλὰ vidit? Apud Homerum quidem πόθεόν γε μὲν ἀρχόν et similia legas, et in notissimo oraculo Πύλος γε μέν ἐστι καὶ ἄλλη, et in Ionicis scriptoribus ἦ μὲν et μὴ μὲν pro ἦ μὴν et ἦ μὴν μὴ post verba jurandi usurpantur; sed hunc usum respuit Attica consuetudo.

Ibid. D. Hirschigium non secutus sum ἐπιδείξασθον reponentem. Τὸ μετὰ ταῦτα non sunt pro adverbio sed a verbo ἐπιδεῖξαι reguntur.

Ibid. E. Hermannum secutus sum ἀπαυτοσχεδιάσαι reponentem. Hoc plus minusve corruptum habent libri optimi; caeteri αὐτοσχεδιάσαι. Inest praepositioni quaedam fortunam experiendi notio.

279. D. Vulgo, οὕτως ἔτι νέος τε καὶ εὐήθης ἐστί. Delenda vidit Hirschigius quae in eum minime cadunt qui mox magistri vix egere dicitur.

280. A. Libri ἆρ' οὖν. Nusquam vidi οὖν infelicius positum. Ἆρ' οὐκ ex Platonico more reposui; sic enim loqui solet qui alterius responsum ante capit.

Ibid. B. Vulgo, πῶς ἂν ἡμῖν ἔχοι. Oratio recta fuisset πῶς ἔχει. Inutile est igitur ἄν. Contra ἄρα optime convenire et lenissimam correctionem esse quis non videt?

Ibid. E. Clarkianus habet ἢ καὶ ἐὰν μή. Καὶ immerito ab nonnullis editoribus damnatum est. Ad πλέον θάτερον ποιεῖν laudat Heindorfius inf. 297. D. Phaed. 114. E. Isoc. 389. C.

281. A. Vulgo τὸ ὀρθῶς. Rescribendum monui τοῦ quod ab ἡγουμένη pendeat. Mox vulgatam lectionem μᾶλλον ἢ ὀλίγα νοῦν ἔχων corrigentem Heindorfium secutus sum.

282. A. In superiore argumento repetendo non adeo vel memoria labi vel a veritate aberrare potuit Socrates ut καὶ εὐτυχίαν in eo, in quo nunc est, loco commemoraret. Adde quod jam commemoratum est licet aliis verbis, sc. ἐφάνημεν δὲ τοιοῦτοι κ. τ. ἑ.

Ibid. B. Vulgo, οὐδὲν αἰσχρὸν, continuata oratione. Sed ut οἰόμενον κ. τ. ἑ. cum παρασκευάζεσθαι optime cohaerent, ita cum δουλεύειν nihil commune habent. Mox ὑπηρετεῖν uncinis inclusi; quis enim sanus Platonem dedisse existimet, ὑπηρετεῖν καὶ δουλεύειν ὁτιοῦν ἐθέλοντα ὑπηρετεῖν? Librario illud debetur καὶ minus intelligenti.

Ibid. C. Miror virum, qualis Heindorfius fuit, εἶναι defendere et ad illam defendendi rationem recurrere, τὸ ἐμὸν π. τῶν πρ. λόγων οἵων ἐπιθυμῶ (αὐτῶν) εἶναι. Si hic est sententiae ordo quidni eum secutus est scriptor? Εἶναι non deleverim sed in ἀκούειν mutaverim. Cf. 278. D. οἵου αὐτοῦ ἐπιθυμῶ ἀκοῦσαι.

283. B. ὁ λόγος a grammatico additum est, ne quis ἀνήρ subaudiendum putaret.

284. B. Non dubito quin meritissimo τὰ μὴ ὄντα et τὰ μηδαμοῦ ὄντα damnaverim. Primum orationis norma non patitur ut quae novissime memorata sunt ἐκεῖνα, quae prius ταῦτα, dicantur. Deinde dialecticae rationi contrarium est πράττειν cum τὰ μὴ ὄντα conjungi, quoniam quod postea legitur, πράττειν ἐν τῷ δήμῳ, aperte ad τὰ μηδαμοῦ ὄντα opponitur. Ποιεῖν autem non τὰ μηδαμοῦ ὄντα regere debet sed τὰ μὴ ὄντα, alioqui non potuisset dicere: σὺ δὲ ὡμολόγηκας τὸ μὴ ὂν μὴ οἷόν τ' εἶναι μηδὲ ποιεῖν. Postremo ex rei natura patet post πράττειν τι περὶ locum efficiendi requiri, post ποιεῖν rem effectam. Vides ut interpres ἐναλλὰξ ὑποδούμενος frustra nos effugere conetur. Ipsa sua se falsitate prodit interpretatio. Sed ne sublata illa quidem omnia sana esse credo. Ne longus sim, locum melius intelligerem si scriberetur: Ἔστιν οὖν ὅπως περὶ ταῦτα πράξειεν ἄν τίς τι, ἢ ὅπως ἐκεῖνα ποιήσειεν ἂν καὶ ὁστισοῦν. Clarkianus ὥς γε Κλεινίᾳ vitiose pro ὥστ' ἐκεῖνα, alii utramque lectionem habent.

284. C. τουτῳὶ pro τούτῳ reposuit Hirschigius.

Ibid. E. Vel ἢ καὶ ὡς οὐκ ἔστιν legendum, vel omnia illa post ἕκαστον ejicienda.

285. A. Vulgo ἃ λέγουσιν ἐὰν ἐθέλωσι διδόναι. Idem est hic loci διδόναι quod λέγειν, verum eo praeferendum, quod verbo δέχεσθαι melius accommodatum est. Sed scriba qui ἂν pro ἐὰν habuit, ne ἃ verbo careret, λέγουσιν invexit, effecitque ut isti primum dicerent, deinde ea quae dixissent pro arbitrio aut darent aut non darent auditoribus. Denique nisi haec deleantur, non διδόναι sed δοῦναι scribendum erit. (Contra in Gorg. 508. D. pro ἀποκτεῖναι legendum ἀποκτίννυναι.) Has turbas pariunt inepta supplementa. ἃ ἂν in ἃν contraxi.

Ibid. E. Hunc locum ita correxi, ut in Ctesippi oratione singulae voces atque ipsa sententiae structura cum Dionysodori verbis quadraret. Ἀποδείξαις ἂν πώποτε ἀκούσας οὐδενὸς — ἀποδείκνυμι νυνὶ ἀκούων Κτησίππου.

286. E. Libri ἔφην aut ἔφη. Sed Euthydemum hic loqui ex Socratis responsione manifestum est. Itaque utrumque falsum est. Novas autem argutias hic ille proponit, ad quas respiciens Socrates τὰ κομψὰ ταῦτα καὶ τὰ εὖ ἔχοντα se non admodum assequi confitetur. Argutatur autem hunc ad modum: „Concedis μὴ εἶναι τὸ ἐξελέγχειν. Atqui nemo τὸ μὴ ὂν facere potest: igitur Dionysodorus non potuit te jubere ut se redargueres." Jam vero qui id fieri non potuisse contendit, quod omnes factum esse norant, non modo apte verum etiam paene necessario ita loqui debebat, ut se cuivis illorum testimonio contradicere paratum esse significaret. Hac de causa ἔφην ἐγώ in φήμ' ἐγώ mutavi.

287. C. Vulgo, τούτῳ τοι πάνυ χαλεπὸν χρῆσθαι. Socratis modestiam et amoris veritatem decet hujusmodi querela: Τούτῳ τῷ τελευταίῳ παγχάλεπον χρήσασθαί ἐστιν — sed confidentiorem esse oportet Sophistam quam ut quidquam difficile esse fateatur. Deinde illa ἐπεὶ ἀπόκριναι non possunt ab eo dici,

qui nescit quomodo se ex quaestionis angustiis expediat, sed sunt hominis ad refellendum adversarium parati. Postremo etiamsi id dixisset quod praeferre videtur vulgata lectio, non adhibuisset ἀλλά τοι, quorum vis ab hoc loco alienissima est.

288. C. Vulgo ἐκφάνητον ἐφ' ᾧ αὐτὼ σπουδάζετον. Sed quoniam prorsus supervacaneum est αὐτώ, ἐφ' ὅτῳ conjeci, quod idem significat ac si dixisset: ἐπί τῳ, ἐφ' ᾧ σπουδάζετον.

290. A. Recte Hirschigius τῶν ἐπῳδῶν uncinis inclusit. Quid enim attinebat hanc tantam genitivorum multitudinem augere, ne id forte nesciremus de quo ne puer quidem admonendus fuisset?

Ibid. C. Absurdum est supplementum illud τὰ διαγράμματα. Primum ea facere ad λογιστικοὺς certe omnino non pertinet. Deinde ad quos pertinet, falsissimum est eos illa μὴ ποιεῖν. Imo solae atque unicae res sunt quas faciant. Postremo universa loci ratio postulat ut easdem res efficere negentur quas invenire dicantur. Has autem τὰ ὄντα esse manifestum est. Postremo ἕκαστα quod habet Clarkianus, non est nauci faciendum. Obiter tria vel quatuor ejusdem generis supplementa a librariis in Gorgia facta indicabo. Sc. 458. E. ἐρωτᾶν ὅ τι τις βούλεται. 488. D. ἢ ὁ αὐτὸς — κρείττονος. 508. A. καὶ σ. κ. δικαιότητα et οὐδὲ ἀκολασίαν. 520. D. μήποτε ἀδικηθῇ.

291. B. Omnes libri ὑπεξέφυγον exhibent. Falso: ὑπεξέφευγον scribendum esse docent ᾖμεν, ᾠόμεθα et ἀεί.

Ibid. D. Libri, οὐ τὴν ὑγίειαν φαίης. Particulam ἄν, quam Graecitas postulat, ab ultima syllaba vocis ὑγίειαν absorptam esse vidit Hirschigius.

293. A. Recte Stephanus et Bekkerus Διοσκόρω. Recentiores Διοσκόρων libros secuti, structura et vi verborum neglecta. Nihil durius quam ἐπικαλούμενος sine accusativo positum, neque σῶσαι aliunde quam a δεόμενος pendere potest.

Ibid. B. Vulgo Ἀλλὰ μὰ Δί'. ΑΛΛΑ ex ΑΜΑ corruptum esse vidit Hirschigius.

Ibid. D. Libri omnes: ὡς δὴ τοῦτ' ἀδύνατόν ἐστι. *Quia videlicet fieri non potest*, ut recte reddit Interpres Latinus. Sed ut ὡς hunc sensum praebeat participium absolute, ut vocant, positum requirit. Itaque certissime corrigo, ὡς δὴ τοῦτ' ἀδύνατον ὄν. Sic in Crat. 403. B. legendum δοκοῦσιν ἄνθρωποι — φοβεῖσθαι αὐτὸν οὐκ ἄξιον (ὄν).

Ibid. E. αὐτὸς σαυτόν γε δὴ ἐξελέγχεις hoc significaret: *teipsum saltem ut scis refellis.* Nam δὴ particula saepe ita ponitur ut qui loquitur audientis assensum aut indulgentiam sibi promittat. Phaedr. 268. A. ἔν γε δὴ πλήθους συνόδοις — *saltem, ut scis, in hominum coetibus.* Theaetet. 164. D. ὅ γε δὴ νοῶ — *hoc saltem quod sentio, quidquid id est.* A nostro loco utraque particula aliena est. Recte quidem γε positum esset si dixisset οὐκ ἔγωγε ἀλλὰ σὺ σαυτόν, sed alterius particulae nullus est usus in re declaranda, in qua Socratis assensu minime eget. Contra ἤδη saepissime ibi ponitur ubi in membro oppo-

sito οὐκέτι ponendum fuisset, v. c. οὐκέτι ἐγώ εἰμι ὁ ἐξελέγχων, ἀλλὰ σὺ σαυτὸν ἤδη ἐξελέγχεις. Obiter moneo in Cratylo 438. C. οὕτω δὴ δίκαιόν γ' ὦ Σώκρατες, οὕτω in οὗτοι mutandum, ut Heindorfius fecit, sed expellendum esse δὴ quod ex sequente syllaba in δίκαιον natum est. οὗτοι — γε id ipsum est quod requirimus; οὗτοι δή γε plane inauditum est, idemque omnino de τοι δὴ non dubitarem dicere, nisi scirem quoties in particulis lapsi sint librarii, nec defuturos qui ex istorum erroribus materiam contradicendi avide quaesituri sint. Eadem de causa in Critone 43. D. pro οὗτοι δὴ ἀφῖκται quis non fateatur reponendum esse οὗτοι ἤδη ἀφῖκται, ἀλλὰ δοκεῖ μέν μοι ἥξειν τήμερον? De Phaedri loco, 242. B. ὡς δή τοι, ὦ ἑταῖρε, μαντικόν γέ τι καὶ ἡ ψυχή, quoniam nihil certi habeo quod proponam, corruptelam indicasse sufficiat; ibid. 264. B. ἔστι γέ τοι δή, ω Σώκρατες, τελευτή, περὶ οὗ τὸν λόγον ποιεῖται — δὴ ex ἤδη corruptum esse suspicor.

Ibid. Minus abruptum reddes sermonem si mecum ἐπεὶ εἰπέ μοι legas. τῆς ante φίλης supplevit Hirschigius.

294. D. Recte Hermannus falsam glossam ὁ Διονυσόδωρος expulit, et librorum lectionem ᾔκεις revocavit. Mox γε post πάνυ inseruit Hirschigius.

296. A. Librarius ΤΟΥΤΩΓ legere se credidit, ubi scriptum erat, ΤΟΥΤΩΙ. Prorsus inepta est in hoc loco illa particula.

Ibid. B. Clarkianus habet σφάλῃ, Coislinianus σφήλῃ. Rescribendum σφαλεῖ, quod mutatum est in σφάλῃ ab aliquo, qui ὅπως μὴ cum futuro indicativi construi nesciebat. Eadem est hujus loci ratio atque v. c. illius apud Aristiphanem ὥσπερ με τὸν 'Ακάμανθ' ὅπως μὴ θύσετε.

296. B. C. D. Socrates primo ἅπαντα ἐπίστασθαι se confitetur, et consulto ἅπαντα non πάντα dicit, quia subjungit ἅ γ' ἐπίσταμαι; postea autem περὶ τοῦ πάντα ἐπίστασθαι idem fateri cogitur. Mox ἠπίστω molestae iterationis vitandae causa expellendum censeo. Quae sequuntur nemo non videt corrupta esse; fortasse legendum est: καὶ ν. μ. Δ., ἔφη. εἰσαεὶ ἐπιστήσει ἅπαντα, κ. τ. ἑ.

297. D. Πατροκλῆς C, F. Hermannus et alii falsum esse viderunt.

298. A. Cf. Conv. 198. C. ἐφοβούμην μή μοι τελευτῶν ὁ 'Αγάθων Γοργίου κεφαλὴν δεινοῦ λέγειν ἐν τῷ λόγῳ (f. δεινοῦ λέγειν πελώρου) ἐπὶ τὸν ἐμὸν λόγον πέμψας (an στρέψας?) αὐτόν με λίθον τῇ ἀφωνίᾳ ποιήσειε.

Ibid. D. Recte C. F. H. Clarkiani βοιδίων vulgatae lectioni praetulit: κωβίων illud a mentione τῶν ἐχίνων τῶν θαλαττίων profectum est. Quod καὶ πρὸς in κάπρος invitis omnibus libris mutavi, audacius sane factum est; sed quum ex altera parte sordes et tenebras conspicis, ex altera lucem et nitorem, difficile est religionis non aliquando oblivisci.

299. B. ἐκεῖ. Cf. Theaetet. 172. B. ἀλλ' ἐκεῖ, οὗ λέγω, ἐν τοῖς δικαίοις κ. τ. λ.

Ibid. D. Librarius quum ad loci rationem minus attenderet ΧΡΗΝΑΙΑΕΙ in ΧΡΗΜΑΤΑΕΙ corrupit.

300. D. ἀπόλωλέ τε καὶ ἥττηται. Quis unquam quidquam hac conjun-

ctione vidit insulsius? in qua minimum peccatum est ex tot aliis quod levius verbum graviori postponitur. Neque vero, ἀπολώλεκε, quod nonnulli conjecerunt, adoptaverim; nam quamvis qui τὸν λόγον ἐξαμφοτερίζει et victor simul et victus evadere debet, haec ipsa vincendi notio verbo ἀπολωλεκέναι non inest. Quid reponendum sit, non exputo.

301. A. Nota est locutio ἐν παντὶ vel ἐν πᾶσι γενέσθαι. Cf. Aesch. c. Tim. 62. ἐν παντὶ δὲ κακῷ γενόμενος ὁ Πιττάλακος — ubi κακῷ sine damno abesse posset. Xen. H. Gr. VI. 1. 13. εἰς πᾶν ἀφίκετο βασιλεύς. Id. VI. 2. 24. οἱ δ' ἔξω ἐν παντὶ δὴ ἀθυμίας ἦσαν. an δι' ἀθυμίαν? Id. V. 4. 29. οἱ δ' ἀμφὶ τὸν Σφοδρίαν οὐχ ὁρῶντες τὸν Ἀρχίδαμον ἰόντα, πρόσθεν δὲ θαμίζοντα, ἐν παντὶ ἦσαν μὴ κ. τ. λ.

Ibid. D. Verba ita transposui ut σμικρὰ statim ante κατακόψαντα ponerentur. Graeci, ut monet Dindorfius (Praef. ad Aeschylum p. LXXXII) *saepe adjectivis utuntur effectum verbi adjuncti significantibus.* Nota sunt ὑψηλὸν αἴρειν, βραχὺν ὤκλασε, μέγας αὐξηθείς et similia. Sic recte explicat Dindorfius Aesch. Pers. 298, ἄνανδρον τάξιν ἠρήμου θανών, et Agam. 1247, εὔφημον, ὦ τάλαινα, κοίμησον στόμα. Neque aliter intelligi potest locus in Platonis Politico 271. A. τῶν δ' αὖ βιαίως τελευτώντων ἐν τῷ τότε χρόνῳ τὸ [τοῦ νεκροῦ] σῶμα ταὐτὰ ταῦτα πάσχον παθήματα διὰ τάχους ἄδηλον ἐν ὀλίγαις ἡμέραις διεφθείρετο. Qui hanc consuetudinem non animadvertebat pessime locum in Rep. 528. D corrupit: ὅμως πρὸς ἅπαντα ταῦτα βίᾳ ὑπὸ χάριτος αὐξάνεται καὶ οὐδὲν θαυμαστὸν αὐτὰ φανῆναι. Καὶ μὲν δή, ἔφη, τό γ' ἐπίχαρι καὶ διαφερόντως ἔχει. L. ἐπιχάριτα αὐξάνεται, et τοιαῦτα φανῆναι. Sic quoque explicanda sunt illa in Phaedro 234. E. ὅτι σαφῆ καὶ στρογγύλα ἀκριβῶς ἕκαστα τῶν ὀνομάτων ἀποτετόρνευται — sic enim, omisso καὶ, legendum, ut ἀκριβῶς ad praecedentia adjectiva referatur, sicut in Pol. 301. D. ὀρθὴν ἀκριβῶς μόνον πολιτείαν, quod alio loco, 293. C. sic expressit: ταύτην διαφερόντως ὀρθὴν εἶναι καὶ μόνην πολιτείαν. Usus, quem supra indicavi, exemplum praebet Caesar B. G. IV. 3, fin. *multo humiliores infirmioresque redegerunt.*

302. D. Ἀθηναία. vid. quae Cobetus de hoc nomine scripsit in Mnemosyna.

Ibid. E. Hinc corrigendus locus in Soph. El. 142. ἐν οἷς ἀνάλυσίς ἐστιν οὐδεμία κακῶν. L. ἀνάδυσις.

303. B. Incredibile est neminem adhuc ad vulgatam lectionem offendisse, quae ipsos sophistas sibi plaudentes induceret, idque adeo vehementer ut paene deflcerent. Unum superest verae lectionis vestigium quod in Clarkiano καὶ γελῶντε scriptum est. Ceterum παρετάθησαν eodem sensu ponitur quo apud Thuc. III. 46. πολιορκίᾳ τε παρατενεῖσθαι ἐς τοὔσχατον — et Xen. Mem. III. XV. 6. παρετάθη μακρὰν ὁδὸν πορευθείς.

303. D. Pro ἀγνοοῦσιν μισοῦσιν malebat Naber.

304. D. Necessariam particulam μὲν omisit Hermannus quia scilicet in Clarkiano deerat. Eadem de causa in 305. A. πάνυ, quo aegre caremus, exulare jussit, et in 301. C. οἶσθα pro οἶδα recepit. Sed multi in illo libro omissa

aut depravata sunt quae Coislinianus nobis servavit, ut appareat hujus codicis auctoritatem minime spernendam esse. Quod si quis existimat supplementa illa librarii ingenio deberi, unum locum afferam unde de istius hominis ingenio judicium facere possimus. Legitur hodie in Politico 277. D. Καὶ μάλ' ἀτόπως ἔοικα γ' ἐν τῷ παρόντι κινήσας τὸ περὶ τῆς ἐπιστήμης πάθος ἐν ἡμῖν. Ea sic exhibet: Καὶ μάλ' ἀτόπως ἐοίκαμεν πῶς ἕκαστον ἐν ταῖς τὸ ἑξῆς βραχυτάταις γε κινῆσαι κ. τ. ἑ. Hinc videbantur Heusdio excidisse nonnulla quae Ficinus in Codice reperisset, quaeque apprime huic loco convenirent. Nunc videamus quae infra leguntur: τοὺς γάρ που παῖδας ἴσμεν, ὅταν ἄρτι γραμματων ἔμπειροι γίγνωνται — Ν. Σ. τὸ ποῖον; Tum suspensam orationem Hospes continuat: Ὅτι τῶν στοιχείων ἕκαστον ἐν ταῖς βραχυτάταις καὶ ῥᾴσταις τῶν συλλαβῶν ἱκανῶς διαισθάνονται. Quod cum explicare vellet nescio quis interpres, hujusmodi Scholion adscripsit. Τὸ ἑξῆς: τῶν στοιχείων ἕκαστον ἐν ταῖς βραχυτάταις κ. τ. ἑ. Qui autem Coislinianum describebat confusa hujus interpretationis fragmenta pro omissa et in margine suppleta sententia habuit, eaque huc invexit. Qui ita suam provinciam administravit fieri non potest ut idem elegantiae sensu motus aliquid de suo suppeditaverit. Itaque auctor sum ut in hac re Hirschigii potius quam reliquorum editorum judicium sequamur, et esse aliquas, quamvis minores, Coisliniani partes in Platonica lectione constituenda credamus.

Ibid. Vulgo οἶσθ'. Correxit C. F. Hermannus.

306. E. γενναιοτάτης. Interpres Latinus: *generosissima.* Imo *validissima.* Cf. Theaet. 149. A. Rep. 372. B. Pol. 266. C. In his et similibus locis idem fere sonat quod apud nos in populari sermone *fine.* — Cf. quae in Epistola pag. XXVI ad locum in Politico 266 dicta sunt.

IN LACHETEM.

178. B. ἔστιν οὖν τοῦτο. Τοῦτο, quod Hirsch. Coislinianum secutus omisit, in τὸ mutandum erat. Conv. 192. E. p. τοῦτο ὅ — L. τοῦ, οὗ —.

179. A. Malim νῦν ἤδη. Mox (B.) πολλάκις per *ut fit* vertendum. Vox eo sensu haud raro apud Platonem occurrit. Quae mox leguntur sana esse non possunt; patet enim participia ὑπομνήσοντες et παρακαλοῦντες cum praecedentibus non cohaerere. Sententiam hunc ad modum refinxerim: Εἰδότες οὖν ὑμῖν υἱεῖς ὄντας, (δεῦρ' ἐκαλέσαμεν ὑμᾶς) ἡγησάμενοι κ. τ. λ. Intercidisse quaedam eo sensu quem praebent quae posui non modo probabile, verum etiam certissimum est. Nam futuri participia consilium declarant quod quis in aliqua re facienda habuerit Amicorum autem vocatio sola atque unica res est, cujus consilium et causam explicare attinebat. Accedit quod etiam εἰδότες a nullo alio verbo excipi se patitur, nedum ab ἡγησάμεθα, quod vix sine risu legi potest. *Quia sciebamus vobis liberos esse — quid tum? institutionem eorum curae vobis fuisse duximus.* Minime gentium. Contrarium enim fieri posse domestico exemplo didicerant. Igitur ἡγησάμεθα vel a scriba male lectum est, vel semel omisso verbo a correctore formam illam induere coactum est. Sic in Phaedro memini me λελογίσμεθα pro λελογισμένου corrigere. Sed tralatitia est harum formarum permutatio.

Ibid. E. Vulgo τῷ νέῳ. Si generaliter, ut vocant, loqui voluisset, dixisset τοῖς νέοις, vel certe articulo non fuisset usus.

180. B. Mediam formam in ὀλιγωρεῖσθαι a sequente δαπίζεσθαι contractam esse suspicor.

Ibid. E. Vulgo περιφέρει. Sed imperfectum postulat reliqua oratio, et absurde diceretur memoria περιφέρειν τινά. Verbum reposui, quod commodam neque Platoni ignotam translationem continet, et facile in vulgatam lectionem abire potuit.

181. A. Vulgo καὶ ἄλλως καὶ δὴ καί. Scilicet grammaticus καὶ δὴ καὶ per καὶ ἄλλως interpretatus est; quae interpretatio e margine migravit, effecitque ut illud inter Sophronisci virtutes memorari videretur, quod nullo modo ad eum pertinebat. Καὶ δὴ καὶ alteri gratulationis (εὖ γε νὴ τὴν Ἥραν) causae praemittitur.

Ibid. C. Quum supra ἡμεῖς dixit se et liberos suos intelligit. Hic autem liberi seorsim commemorantur, ita ut ἡμᾶς de uno Lysimacho intelligi necesse sit. Quod quoniam fieri non potest scribendum censeo: σύνισϑι τε καὶ γνώριζε ἡμᾶς, ἐμέ τε καὶ τούσδε τοὺς νεωτέρους. Cf. Euthyd. 293. A. σῶσαι ἡμᾶς, ἐμέ τε καὶ τὸ μειρακίον.

182. A. Pro inutili et paene ridiculo τι δέῃ reposui quod reliqua oratio poscebat, τινὰ δέῃ. Mox pro οὔτ' ἂν οὔτ' ἄρα rescripsi. Opus erat particula quae sequentia cum praecedentibus connecteret; contra duplex ἂν sermoni pedestri parum conveniebat.

184. B. Hirschigius δεῖν post οἴοιτο inseruit, et ἢ post γένοιτο; totum autem locum sic latine vertit: „*Etenim arbitror, si quis timidus eam se oportere cognoscere putaret eum audaciorem per hanc factum clariorem fore quam fuerit.*" Sed haec interpretatio satis per ea quae sequuntur refellitur, οὐκ ἔσϑ' ὅπως ἄν τις φύγοι τὸ καταγέλαστος γενέσϑαι, φάσκων ἔχειν ταύτην τὴν ἐπιστήμην. Nihil quidquam mutandum est; supplendumne sit aliquid in sententia ob nimiam brevitatem obscura incertus sum. Hoc dicit: *timidum hujus artis peritia fretum et sic audaciorem factum, postquam in pericula quibus impar sit, incurrit, magis conspicuam timiditatem suam redditurum.* Quamquam fateor hoc sensu καταφανέστερον magis mihi placiturum fuisse, quam quod Libri habeat, ἐπιφανέστερον.

Ibid. D. Videtur πρότερον ante ἔτι excidisse. Mox ἡ βουλὴ seclusi; si positum esset non δεῖν sed δεῖσϑαι postularetur.

184. D. Recte quidem editores οὐ expulerunt. Sed ne sic quidem bene procedit oratio, id quod satis diversa interpungendi ratione proditur. Primum animadvertat lector, ἁρμονίαν καλλίστην non opponi iis quae sequuntur, οὐ λύραν κ. τ. ἑ., (quae est enim ista modi cum instrumento comparatio?) sed vim adverbii habere. Jam vero fingamus Platonem adverbio hic usum esse, ita ut hunc ad modum scriberet: καὶ κομιδῇ μοι δοκεῖ μουσικὸς ὁ τοιοῦτος εἶναι, ἅτε κάλλιστα ἡρμοσμένος οὐ λύραν οὐδὲ παιδιᾶς ὄργανα, ἀλλὰ — quid aliud sequi oportet praeter rem quam cum illis instrumentis confert? aut quid intolerabilius quam ζῆν per epexegesin scilicet insertum ubi sententiam penitus turbat, et verba arctissime conjuncta τῷ ὄντι ἡρμοσμένος dissociat? Neque vero alterum illud ἡρμοσμένος non habet aliquid importuni sic brevi intervallo repetitum. Si et hoc insititium est, antiquiori certe librario debetur, quam qui οὐ primus dedit, quippe cujus oculi ab altero ἡρμοσμένος ad superiora ἡρμοσμένος ου aberrasse videantur. Mox quod omnes libri habent ἀλλ' οὐκ ἰαστί, οἴομαι δ' οὐδὲ φρυγιστὶ κ. τ. ἑ. si vera lectio esset, necessario sequeretur Ionicum modum *utpote dissolutissimum* primum memorari, tum minus dissolutos adjungi. Hoc quoniam veritati contrarium est, δε delevi, ut οἶμαι non minus ad praecedentia pertineret. Sic autem adjectum et cum quadam derisione pronuntiatum optime cum oratione quadrat, quae tota admodum feliciter Lachetis vehemens et fervidum ingenium repraesentat.

187. E. Miror Hermannum in conjectura καὶ λόγῳ ὥσπερ γυναικὶ acquie-

scere potuisse. Non id in muliebri sermone formidamus, ne subtiliter rem aliam ex alia nectentes nos ad id, de quo loqui volunt, circumducant. Plane contrarium omnes experti sumus. Ὥσπερ γένει adjectum est, quia in verbis ἐγγύτατα εἶναι ludit, quae proprie de γένει, hic autem de λόγῳ, dicuntur. Respicit autem ad ea quae supra dixerat: εἴ που ἐν τοῖς δημόταις μετὰ τοῦ πατρὸς ἀκολουθῶν ἐπλησίασέ σοι κ. τ. ἑ. ut ex ipso verbo πλησιάζειν hic repetito apparet. Ergo alteram generis cum Socrate conjunctionem, alteram sermonis esse innuit, et illius quidem Lysimachum participem fuisse, hujus non item. Quare σὺ inserto omnia planissima evadunt.

190. A. Delenda sunt verba ἧς περὶ — — κτήσαιτο. Recte quidem supra posita sunt, ubi quavis de re agitur; hic, certo allato exemplo prorsus inutile additamentum efficiunt. Qui ea supplevit, quique manere passi sunt, sensum verborum minus intellexerunt, qui non potest esse — *de qua fortasse consilium dandum sit*, tum enim scriptum fuisset — ἐάν που ταύτης πέρι ξύμβουλοι γενώμεθα: sed — *quaecunque fuerit illa qua de* caett. Mox ἰατροὶ non suo loco positum et minime necessarium damnavi, et cum Hirschigio ἢ ante ἀκοὴν supplevi. Sic etiam in Lys. 209. A. ὅταν γὰρ βούλωνται αὐτοῖς τιν' ἀναγνωσθῆναι ἢ γραφῆναι — pro ΤΙΝ lege ΤΙ Η.

191. B. Non Scytharum tantummodo sed cujusvis populi equitatus eo modo pugnat. Vide autem quam male haec cohaereant: τὸ μὲν ἱππ. τὸ τῶν Σκυθῶν, τὸ δὲ ὁπλιτικόν τέ γε τ. Ἑ.

Ibid. C. Optimam C. F. Hermanni conjecturam ἄρτι pro αἴτιον ambabus manibus arripui. De Ρ et Ι literarum similitudine nonnulla ad Philebum dixi, ubi μῶν μηδὲ ὁρᾶν τι in μῶν μὴ δέοι' ἄν τι corrigenda monui.

195. C. Ea ipsa quae praecipuam molestiam ponit τε particula, remedii viam indicat. Si uno tenore, τὸ ὑγιεινόν τε καὶ νοσῶδες legamus, simul nihil requiri intelligemus, et illa — εἰπεῖν οἷον — seorsim spectata ipsa suam originem prodent. εἰπεῖν οἷον et ὑγιεινὸν geminae sunt ejusdem lectionis formae, haec proba illa corrupta. Non simpliciter corruptam dico, sed ex corrupta corruptionem male corrigendo factam. Quod si cui placet in scribarum erroribus γενεαλογεῖν, haud absurde mihi videor stirpem hunc ad modum deducere: ΥΓΙΕΙΝΟΝ, ΥΠΕΙΝΟΝ, ΕΙΠΕΙΝ ΟΝ ΕἸΠΕΙ͂Ν ΟἿΟΝ. Mox vulgo οἱ δὲ δή τοι τοσοῦτον δήπου μόνον ἴσασιν. Magis mihi convenire visum est δήπου; δήτοι, quod per se barbarum est in ἄριστοι mutandum suspicor.

198. E. Recte verba ὅπῃ γενήσεται uncinis inclusit Hirschigius.

199. B. καὶ πάντως ἐχόντων post Hirschigium damnavi. Miror eundem idem non fecisse infra in verbis καὶ τὰ μή. ἐξευλαβεῖσθαι τὰ μὴ δεινὰ vix in illum cadit, qui et Dis et hominibus recte uti scit.

Ibid. E. Inutili et molesto auxilio sententiam impediunt ista, ᾤμην σε εὑρήσειν, quibus sublatis tollitur etiam reliqua scabrities, quum πάνυ δὴ non alterum et nimis abruptum initium faciunt, sed sententiae tenorem leniter continuant. Praeterea ἀνευρήσοις pro ἀνευρήσεις reposui. At enim haud raro directa oratione utuntur optimi auctores ubi obliqua magis convenire videatur,

Scio; et eosdem praesenti historico non illibenter uti, si quid πρὸ ὀμμάτων ponendum est. Quoniam autem eadem est utriusque moris ratio, ibi demum illum ferri posse manifestum est, ubi hic non alienus esset. Quod, ut opinor, minime in nostrum locum cadit.

200. A. Mirum est hoc genus reprehensionis quae secum suam affert excusationem. *Vere humani aliquid passus es*, *caett.* Neque vero si hoc dicendum fuisset ita scripsisset Plato. Et primum quidem quae sit τοῦ ὡς ἀληθῶς vis post correctionem meam factam clarius apparebit. Deinde ἀνθρώπειον de humana infirmitate non dicitur, quod esset ἀνθρωπινὸν, sed potius de re quae *ad homines pertinet*, unde toties τῷ θείῳ opponitur. Postremo πρᾶγμα ἐργάζεσθαι adeo portentosum est, ut si caetera omnia recte procederent et sensum vel maxime commodum praeberent, non fuisset tolerandum. Accedit quod οὐδὲν βλέπειν dici nequit pro οὐ βλέπειν nisi perinde esse statuas οὐ βαίνεις dicas an οὐδὲν βαίνεις: et durissima est illa epexegesis per infinitivum βλέπειν, ubi participium quivis expectet. Denique quis credet Platonem haec dicere volentem — σὺ μὲν οὖν μοι δοκεῖς ἀνθρωπινόν τι πεπονθέναι οὐ πρὸς σαυτὸν βλέπων ἀλλὰ πρὸς τοὺς ἄλλους, in has sordes incidere? Sed longe aliud dicere volebat, nempe illud quo posito omnia illa sana et apta esse videbimus praeter unum illud ἐργάζεσθαι, quod librario evanidam vocem in εσθαι desinens pro captu supplenti debetur. Nos qui alium sensum quaerimus aliter supplebimus. Σὺ μὲν οὖν μοι δοκεῖς ὡς ἀληθῶς ἀνθρώπειον πρᾶγμα οἴεσθαι οὐδὲν πρὸς σαυτὸν βλέπειν (f. εἶναι v. ῥέπειν) ἀλλὰ πρὸς τοὺς ἄλλους. Jam vides quam recte ὡς ἀληθῶς dicatur, ubi significare vult nomen rei convenire. In Crat. 397. E. mira est Hermogenis interpellatio: Σω. τί οὖν ἂν μετὰ τοῦτο σκοποῖμεν; ἢ δῆλον δὴ, ὅτι δαίμονάς τε καὶ ἥρωας καὶ ἀνθρώπους; Ἑρμ. Δαίμονας; Σω. Καὶ ὡς ἀληθῶς, ὦ Ἑρμόγενες, τί ἄν ποτε νοοίη τοὔνομα οἱ δαίμονες; Non longe ab ipso Platonico sermone aberraturos credo qui mecum legent, Ἢ δαιμονᾷς ὡς ἀληθῶς κ. τ. ἑ.;

Ibid. B. που οἴει in προσποίει mutandum. Contra in Dem. Chers. 58. εἰ μέντοι βουλόμεθ' ἡμεῖς μὴ προσποιεῖσθαι πολεμεῖν αὐτὸν ἡμῖν, ἀνοητότατος πάντων ἂν εἴη τῶν ὄντων ἀνθρώπων, εἰ τοῦτ' ἐξελέγχοι — res ipsa clamat oratorem μὴ πεπεῖσθαι dixisse. Vitium ex compendiosa scriptura ortum est.

201. A. Recepi Hermanni et Fritzschii correctionem de qua vid. Herm. Praef. ad hunc Dialogum.

SUPPLENDA ET CORRIGENDA.

p. 1. Euthydemi. Etiam in recta interrogatione καὶ adhiberi docet Heindorfius ad h. l. et ad Theaetet. 144. C. Sed in his locis aut alterum quiddam praeter id quod jam dictum est quaeri significat, aut ἀπορίαν loquentis exprimit, ita ut v. c. τί καὶ ἐρεῖς idem sit quod ἀπορῶ ὅ τι καὶ ἐρεῖς.

p. 2. Quod in nota pro τὼ ἄνδρε τὤνδρε scripsi, vel potius scribere volui, non eam crasin Atticam esse credidi, sed a scriba factam. Sic enim facilius fieri potuit, ut voces in τώ γε mutarentur.

p. 9. Quemadmodum hic ἐπὶ post τε καὶ infersum est, sic in Rep. VII. 532. A. καὶ πρὸς αὐτὰ ἄστρα τε καὶ τελευταῖον δὴ τὸν ἥλιον, quae optime procedunt scribarum imperitiae tribuendum est quod πρὸς αὐτὸν ante τὸν ἥλιον in omnibus libris invenitur, unde omnes editiones occupavit.

p. 12. 3 a fin. Pro ὡς οὐδὲν ὄφελος malim ἢ οὐδὲν ὄφελος.

p. 22. 12—13. Pro οἵῳ προσεύχομαι malim οἵῳπερ εὔχομαι; nam προσεύχομαι vim habet a simplici verbo plane diversam.

p. 30. 22—24. Heindorfius εἰδέναι pro εἶναι conjiciebat. Recte; sed praeterea ὄντας post σοφοὺς excidisse certum est. Quae vero sequuntur haud minus mendosa sunt: ἐγὼ ἐπιδείξω καὶ σὲ ταῦτα τὰ θαυμαστὰ ὁμολογοῦντα. Cur haec de se suaque scientia intelligit Socrates? Non adjectum est περὶ σαυτοῦ, neque aliud quidquam unde suspicari possemus hic non amplius de iisdem quibus antea loqui Euthydemum. Et quid est illud, ἐπιδείξω σε ὁμολογοῦντα?

Vel hoc dicendum erat: *faciam ut confitearis*, quod esset ἀποδείξω; vel, *demonstrabo rem ipsam ita se habere.* Sed quis unquam sic locutus est: *demonstrabo te confiteri?* Jamne satis manifestum est cur tantae molestiae causa vox ὁμολογοῦντα in optimo Codice non compareat? Nempe illius libri scriba lectionem depravatam omittere maluit; qui Coisliniani fontem descripsit conjectura sanare conatus est. Quod si hac rejecta, aliam e sensu loci proponere licet id mihi repperisse videor quo admisso omnes quas supra memoravi difficultates dissipantur: ἀλλ' ἦν, ἔφη, ἐθελήσῃς μοι ἀποκρίνασθαι (sic leg.), ἐγὼ ἐπιδείξω καὶ σὲ ταῦτα τὰ θαυμαστὰ ὁμοίως ἔχοντα.

p. 31. 19. Recte Cobetus voces ἢ ἐγώ ejiciendas esse monuit.

p. 33. 297. C. Memoratu digna est quae hic occurrit inter Clarkianum et Coislinianum discrepantia, quorum hic εἰ μίαν κεφαλὴν ἀποτμηθείη, ille εἰ

μίαν κεφαλήν τις ἀποτέμοι exhibet. Si auctoritate libri standum est, praeferenda erit lectio quam Hermannum secutus dedi; sed prior Graecitatis sensu imbuto magis se commendat. Quippe post verbum activum dativus pronominis nec abesse commode potest, et, si addatur, sententiam minus concinnam efficiat. Contra κεφαλὴν ἀποτμηθείη ejusmodi est constructio, quae grammaticum facile movere poterat ad faciliorem sententiam enarrationis ergo adjiciendam. Hanc in margine positam pro correcta lectione videtur habuisse is qui Clarkianum descripsit; itaque ea recepta antiquam expulit. Caeterum novem partes difficilium, ut vocantur, locorum, qui criticis bilem movent, magistrorum sapientiam exercent, lectores longis annotationibus obruunt, ex hoc uno fonte oriuntur. Fuit enim margo commune omnigenarum rerum receptaculum, correctionum, variarum lectionum, vocum in scribendo omissarum, commentariorum in res et nomina; quibus accedant lectorum sententiae auctorem vel laudantium vel improbantium, nonnunquam etiam irridentium. Non est igitur mirandum, si quae ad lacunam implendam suppeditaverat recensor pro simplici animadversione habita a librariis in novo codice describendo penitus praetermissa sunt; quae contra interpretationis gratia fuerant apposita, meliorem lectionem continere visa genuina verba de sede exturbaverunt. Nonnunquam etiam factum est ut qui judicium vel non haberent vel exercere non auderent, vera cum falsis, correctiones cum mendis, res cum explicationibus, et geminas loci controversi recensiones conjunctim repraesentaverint. Cujus rei exemplum in Midiana mihi detexisse videor, hucusque, quod sciam, non animadversum. In 555. extr. legitur: δόντα λόγον καὶ ὑποσχόντα κρίσιν περὶ ὧν ἄν τις ἐγκαλέσῃ, τότ᾽ ἀμύνεσθαι τοὺς ἀδίκως ἐφ᾽ αὑτὸν ἐλθόντας χρή, [καὶ τότ᾽ ἂν ἀδικοῦντας ὁρᾷ τις,] οὐ προαναρπάζειν κ. τ. ἑ. Quae uncinis inclusi variam lectionem continent vulgata longe deteriorem: scilicet, τότ᾽ ἂν ἀδικοῦντας ὁρᾷ τις ἀμύνεσθαι χρὴ κ. τ. ἑ.

In Plat. Conv. 184, operam perdet qui aliquid ex voce μῶν extundere voluerit, nam quae jam excogitata sunt, μόνῃ, νόμῳ et similia non sunt nauci. Locum describam, quemadmodum a Platonis manu profectum arbitror: ὥσπερ γὰρ ἡμῖν νόμος ἐπὶ τοῖς ἐρασταῖς ἦν, δουλεύειν ἐθέλοντι ἡντινοῦν δουλείαν παιδικοῖς μὴ κολακείαν εἶναι μηδ᾽ ἐπονείδιστον, οὕτω δὴ καὶ ἄλλη μία ἑκούσιος λείπεται οὐκ ἐπονείδιστος. Ad verba ἄλλη μία adscripsit grammaticus, μῶν δουλεία. Nempe inter ὁδὸς et δουλεία dubitabat, quum et superioris sententiae — μία δὴ λείπεται ὁδός — memor esset, et δουλεία cum ἑκούσιος melius jungi et ab argumento postulari sentiret. Quod vero in initio ita corruptum erat ut nullo sensu ἔστι γὰρ ἡμῖν νόμος, ὥσπερ κ. τ. ἑ. legeretur, hoc quomodo factum sit explicatu facile est. ὥσπερ in orationis serie quum esset praetermissum, postea in margine scriptum est. Qui vero codicem, in quo hoc factum est, describebat, vocem omissam non in suam sed in eam quam hucusque tenuit sedem reposuit; tum exortus est aliquis iratis Musis natus conjector qui quum manifestam lacunam ante γὰρ animadvertisset, nihil aliud sibi faciendum ratus est quam ut verbum commineesceretur quod cum νόμος consistere posset

Ibid. 186. A. pro ὅτι δ' οὐ μόνον ἐστὶν ἐπὶ ταῖς ψυχαῖς legendum οὐχ ὅτι δὲ ἐπὶ τ. ψ. cujus interpretatio fuerit, οὐ μόνον δέ. Sic demum ἐπὶ ταῖς ψυχαῖς intelligi potest, quod eodem sensu dici solet quo ἐπὶ τῶν ψυχῶν (etsi in Legg. 794. A. vix credo Platonem in uno atque eodem orationis membro positurum fuisse ἐπὶ τῶν δούλων, et ἐπ' ἐλευθέροισι); nam quod vulgo interpretari conantur, ὁ ἔρως ἐπὶ ταῖς ψυχαῖς ἐστίν vehementer vereor ut ipsi Graeci intellecturi fuerint. Sed gravissimum est contra vulgatam lectionem et pro nostra correctione argumentum totius sententiae structura. Scio objecturos nonnullos, quod in brevi oratione durissima videatur iteratio in longiore gratam negligentiam habere. Sed non est omnibus respondendum, nec ad omnia.

p 41. 20. Deleatur μόνῳ monente Cobeto.

p. 46. Egregie conjecturam meam confirmant quae infra leguntur p. 57, 21, seqq. (187. C—D.)

p. 48. prop. fin. οὔτοι τι. Antiquum obtinuisse videtur ut librarii inter τοι et τι fluctuantes utrumque admiserint. Ex quibus equidem τοι praetulerim; imo ne Graecum quidem esse credo οὔτι αὐτὸν ἔτι γιγνώσκω.

p. 49. 7. Pro μέμνησθε quod in posteriore loco libri impressi habent, manu exarati ἐμέμνησθε dant. Fortasse igitur ἐπιμέμνησθε scribendum ut eodem verbo hic quo supra utatur: θάμα ἐπιμέμνηται Σωκράτης. Videtur contrarium in perfecto atque in aoristo fieri; ut dum simplex μέμνημαι, quod omnes sciunt, *memini* significat, ἐπιμέμνημαι sit *mentionem facio.* Hujus aoristus est ἐμνήσθην, illius ἐπεμνήσθην. Mox pro φοιτᾷν lege φοιτᾶν.

p. 49. 4 a fin. Fortasse ἡμᾶς ita defendi possit ut non modo de se sed etiam de Melesia, ὃς αὐτῷ συνεσίτει, loquatur.

p. 53. 11. Delendum ἂν quod in hac editione post ἐπιφανέστερος irrepsit.

Ibid. 21—22. Lege quantocius, καὶ γὰρ ὥσπερ ἐπὶ τοῦ διακριτοῦντος δοκεῖ μοι εἶναι ἡμῖν ἡ βουλή. Et ἐπὶ quidem habent libri omnes, sed ἔτι ab editoribus post Heindorfium passim receptum est; quae conjectura plus quam unum vitium intactum reliquit. Caeterum nemo est hodie quin intelligat quo sensu res ἐπὶ τῶν κριτῶν εἶναι dicatur. ὥσπερ autem propter translationem insertum est, quam usque ad finem orationis persequitur.

p. 54. 16. Injuria mihi suspecta fuerunt ὅποιοι ἂν τινες οἱ παῖδες γένωνται, quibus recisis οὕτως non haberet quo referretur; nam non est ejusmodi ut a duobus contrariis χρηστῶν et τἀναντία pendere possit.

p. 59. 18. ὑπὸ χρηστῶν μόνον. Imo μόνων.

p. 60. 6. Delendum δὲ ut sensus sit, *Neque sane ea quae audio pulchre memini si qua alia oratio intercesserit.* Si δὲ retineas quum τὰ πολλὰ et οὐ πάνυ sibi opponantur non video qua ratione falsam illam interpretationem formulae οὐ πάνυ, a nonnullis et inter primos a Donaldsono nostro defensam, refellas. Negabat vir perspicax et multifariam doctus eum Graece scire qui οὐ πάνυ *haud admodum* significare crederet. Cui optime respondit vir elegantis ingenii Edwardus Cope, cujus nota Anglicae Gorgiae versioni subjecta dignissima est quae legatur. Quod autem fieri posse credunt nonnulli ut utramque habuerit

significationem, (sc. *non admodum* et *prorsus non*,) id vero commentum esse diceres hominum non modo Graecitatem sed omnino linguae cujusvis usum ignorantium.

p. 61. 6. Legendum, ἆρ' οὖν (οὐ) τοῦτό γ' ὑ. δ. His pauca adjiciam quae attentus lector ad varios quos in epistola tractavi locos pertinere intelliget.

Ετ et Εχ confusa effecerunt ut locus in Oed. Col. 1213. interpretes eluserit. Ὅστις τοῦ πλέονος μέρους χρῄζει τοῦ μετρίου παρεὶς Ζώειν ea est verborum structura ut si τοῦ μετρίου a παρεὶς regi ponas in syntaxeos regulam pecces, sin a πλέονος pendere statuas, παρεὶς sine casu relictum ad ζώειν pertinere videatur. Utrique incommodo medeberis, si παρὲκ scribas.

Ut ν et ρ, sic ἄρ' et ἂν facillime permutari haud pauca exempla declarant. Inter haec ponendum quod in Oed. Col. 1366. legitur: ἦ τἂν οὐκ ἂν ἦ τὸ σὸν μέρος, ubi graviter offendit aures ἂν tum brevi intervallo inutiliter repetitum. Contra ἦ τἄρ' οὐκ ἂν ἦ legendum esse suadent loci paene innumerabiles in quibus ἤτοι οὔτοι et εἴ τοι cum particula ἄρα junguntur.

Quemadmodum Euripides verbo παρεμπολᾶν usus est pro *fallere* vel *in errorem inducere*, sic Sophocles in Ajace 978, ἆρ' ἠμπόληκά σ' ὥσπερ ἡ φάτις κρατεῖ. sed in Philoct. 579 διεμπολᾷ non potest et τί simul et με regere, et inepte quaereret Philoctetes, *cur me mercator vendit.* Legendum suspicor;

τί φησιν, ὦ παῖ; τί ποτ' ἐμοῦ κατὰ σκότον
διεμπολᾷ λόγοισι πρός σ' ὁ ναυβάτης;

Sic tandem apparet cur διεμπολᾶν, non ut in v. 303, et Antig. 1036. ἐξεμπολᾶν dixerit; illud enim est, *verba cum altero commutare, stipulari*, quod faciunt, qui in rebus venalibus nundinantur. Contra in Antigona 1035, vendendi seu fallendi notio scribarum negligentia obscurata est, qui verbum alienum invexerunt, κοὐδὲ μαντικῆς | Ἄπρακτος ὑμῖν εἰμι, τῶν δ' ὑπαὶ γένους | ἐξημπόλημαι κἀκπεφόρτισμαι πάλαι. Legendum ἄπρατος. *Ne in vaticiniis quidem non sum fraudem vestram expertus, sed ab illo genere* (sc. vatum) *jamdiu mercium ritu venii.*

Verbum omissum in causa est cur hodie nullo sensu in Plat. Conv. 200. A. legatur: τοῦτο μὲν τοινυν — φύλαξον παρὰ σαυτῷ μεμνημένος ὅτου. Legendum μεμνησόμενος ὅπου δεήσει.

In Conv. 203. A. διὰ τούτου καὶ ἡ μαντικὴ πᾶσα χωρεῖ καὶ ἡ τῶν ἱερέων τέχνη, τῶν τε περὶ τὰς θυσίας καὶ τὰς τελετὰς καὶ τὰς ἐπῳδὰς καὶ τὴν μαντείαν πᾶσαν καὶ γοητείαν. Satis est sententiam legisse ut μαντείαν locum non suum occupare videamus, in quem μαγείαν quantocius reduxerim.

Similitudo syllabarum ει et οι in causa est cur modo alterum in alterum transierit, modo alterum ab altero absorptum sit. In Oed. Col. 1378. non dubito reponere οἳ τυφλοῦ πατρὸς | τοιώδ' ἐφύτην. In Plat. Rep. 7. 533. A. εἰ omissum totam sententiam pessumdedit. Legitur, Οὐκέτ', ἦν δ' ἐγώ, ὦ φίλε Γλαύκων, οἷός τ' ἔσει ἀκολουθεῖν, ἐπεὶ τό γ' ἐμὸν οὐδὲν ἂν προθυμίας ἀπολίποι, οὐδ' εἰκόνα ἂν ἔτι οὗ λέγομεν ἴδοις. Hoccine est docere, auditorem huc usque perductum tanquam ulteriori viae imparem a se dimittere? Atque

hoc quidem summae foret inhumanitatis; quod vero de se praedicare videtur, arrogantiae non ferendae. Sed quae sequuntur mirabilem inconstantiam hominis proderent, qui illis ipsis de rebus Glaucum interrogare pergit, quae ad puram illam regionem pertinent, quo Glaucum se sequi posse negaverat. Omnes hae difficultates una syllaba inserta tollentur: (εἰ) οἷός τ' ἔσει ἀκολουθεῖν. Obiter monere liceat paullo infra legendum esse: οὐκ ἄλλη τις ἐπιχειρεῖ μέθοδος ὅρῳ περιλαμβάνειν.

Orationis structuram penitus evertit γὰρ pro γε male lectum in Plat. Conv. 182. D. Sententia sic continuanda est: οὐ ῥᾴδιον κατανοῆσαι ἐνθυμηθέντι γ' ὅτι λέγεται κ. τ. ἑ.

Participium pro genitivo plurali habitum etiamnum sensui officit in Oed. Col. 1524—5. ubi mutato accentu scribi oportet: ὥς σοι πρὸ πολλῶν ἀσπίδων ἀλκὴν ὅδε δορός τ' ἐπακτοῦ γειτονῶν ἀεὶ τιθῇ.

Putidissimis supplementis inquinatum est Platonis Convivium. Veluti ubi ad verba (180. B.) Θειότερον γὰρ addidit nescio quis ἐραστὴς παιδικῶν· ἔνθεος γάρ ἐστι. et mox ante μᾶλλον idem vel ejus gemellus τῆς Ἀλκηστίδος infersit; reliqua enim, damnata illa quidem a Valckenaerio sana esse existimo. In 184. A. Apage insulsa illa καὶ τοῖς μὲν χαρίσασθαι, τοὺς δὲ διαφεύγειν. (sic) nam διαφυγεῖν editoris medicina est, eaque facta mortuo, ut satis apparet ex illis τοῖς μὲν et τοῖς δὲ, quae hic de duobus amatorum generibus, sed in proximo versu de amatoribus et amasiis adhibentur. In 178. A. expulso τὸν λόγον et ἑκάστου in ἕκαστα mutato omnia recte procedent. In 198. E. τοῦ ἐπαινεῖν ὁτιοῦν verba interpretis sunt, qui ipse locum non intellexit. In 212. D. rejectis quae scribae invexerunt legendum: καὶ τῶν μαθημάτων ἐπ' ἐκεῖνο, ὅ ἐστιν οὐκ ἄλλου ἢ αὐτοῦ ἐκείνου τοῦ καλοῦ μάθημα· κἂν γνῷ αὐτὸ τελευτῶν ὃ ἔστι καλόν, ἐνταῦθα τοῦ βίου κ. τ. ἑ.

Saepissime et praesertim ubi vocalis in fine elisionem passa est vocabula in unum coagmentata vel perperam divisa omnis generis molestias pepererunt. Sic in Oed. Col. 1416. legimus στρέψαι στράτευμ' ἐς Ἄργος ὡς τάχιστά γε, qualis versus ne ex infima quidem Iambicorum Carminum officina cujusmodi prope sexcentas nunc in Anglia habemus, prodire paterentur cordatissimi harum rerum magistri. Dicerent profecto versum in misere assutam particulam tanquam in turpem caudam desinere. Quid scripserit Sophocles ex iis quae infra a Polynice respondentur manifestum est. Scilicet, στρέψας στράτευμ' ἐς Ἄργος ὡς τάχιστ' ἄγε. In Plat. Rep. 7. 533. E. legitur apud Bekkerum: οὐ γὰρ οὖν, ἔφη· — ἀλλ' ὃ ἂν μόνον δηλοῖ πρὸς τὴν λέξιν σαφηνείᾳ ὃ λέγοι ἐν ψυχῇ. Ἀρέσκει οὖν, ἦν δ' ἐγώ κ. τ. ἑ. Sed optimi libri ἕξιν et λέγει habent, et alterum ὃ omittunt. Plato, ut opinor, dederat: ἀλλ' ὃ ἂν μόνον δηλοῖ πρὸς τὴν ἔξω σαφήνειαν Ἃ ἔχει ἐν ψυχῇ, ἀρκέσει. Ἀρκέσει οὖν, ἦν δ' ἐγώ, κ. τ. ἑ. (Obiter moneo in Rep. 9, 585. legendum esse: ἢ οὖν (τοῦ ἀεὶ ἀνομοίου) τοῦ ἀεὶ ὁμοίου οὐσία οὐσίας μᾶλλόν τι ἐπιστήμης μετέχει;) Ibid. Lib. 8. 567. pro ταῦτα δὴ ποιοῦντα (ἀνάγκη) ἕτοιμον μᾶλλον ἀπεχθάνεσθαι τοῖς πολίταις, (ubi ἕτοιμον eodem modo in Graecitatem peccat, atque si quis nostra,

I am ready to fall in ἕτοιμός εἰμι πεσεῖν verteret) quis non legi oportere fateatur: ταῦτα δὲ ποιοῦντα ἔτι, οἶμαι, μᾶλλον ἀπεχθάνεσθαι τοῖς πολίταις. In Tim. 19. A. pro καθάπερ lege ἕκασθ' ἅπερ. Antimachi versus quos citat Athenaeus, XI, 475. D. labem in initio contraxerunt, quam frustra eluere conati sunt Schweighaeuserus, Jacobsius, Düntzerus, Blomfieldus. κήρυκας ἀθανάτοισι φέρειν μέλανος οἴνοιο | ἀσκὸν ἐνίπλειον κ. τ. ἑ. Recte intellexit editor Parisiensis, subaudiendum esse Ἄδραστος ἐκέλευσε; sed, ut opinor, antequam vinum per praecones convivis praeberet, alios ministros arcessere debebat qui cibum apponerent. Hoc igitur quum in praecedentibus narravisset poeta ad reliquam hospitalis muneris partem sic perrexit:

Κήρυκάς θ' ἅμα τοῖσι φέρειν κ. τ. ἑ. Ἅμα τοῖσι est, *simul cum famulis*, quos supra memoraverat.

INDEX.

A.

B.

Γ.

Δ.

7

Jenae typis Fr. Frommann.